

TRILOGIJA O GARSTVU

Svemirske struje
Zvezde, prah nebeski
Kamičak na nebu

ISAIAK ASIMOV

1. MRMOR SPAVAĆE SOBE

Spavaća soba je nežno mrmorila obraćajući se sama sebi. Bio je to nepravilan, neznatan zvuk - gotovo ispod granice čujnosti, ali krajnje određen i neizbežno smrtonosan.

Ipak, nije to bilo ono što je probudilo Bajrona Farila; nije ga to bilo trglo iz dubokog, neosvežavajućeg dremeža. Nemirno je vrteo glavom s jedne na drugu stranu, u uzaludnoj borbi protiv povremene zvonjave koja je dopirala sa kraja stola.

On nespretno ispruži šaku ni ne otvorivši oči i pritisnu kontakt.

"Halo", promrmlja on.

Iz slušalice istog časa dopre glas. Bio je hrapav i dosta glasan, ali Bajron nije imao volje da smanji jačinu.

"Mogu li da govorim sa Bajronom Farilom?" upita glas.

"Na aparatu. Šta želite?" nerazgovetno odgovori Bajron.

"Mogu li da govorim sa Bajronom Farilom?" Glas je odavao užurbanost.

Bajron napokon otvori oči, okružen potpunom tamom. Istog časa postade svestan neprijatne suvoće jezika i slabog vonja koji se zadržavao u sobi.

"Na aparatu", ponovi on. "Ko je to?" Ali napetost je i dalje rasla, jer bez obzira na njegove odgovore, taj snažni glas iz mraka je nastavljaio: "Ima li koga? Želeo bih da razgovaram sa Bajronom Farilom!"

Bajron se podiže na lakat i zagleda u mesto gde se nalazio vizifon. Pritisnu zatim jedno dugme na video kontrolnoj tabli i preko malog ekrana se razli svetlost.

"Ovde sam", oglasi se on. Prepoznao je glatko, pomalo nesimetrično lice Sandera Džontija. "Džonti, pozovi me ujutro."

Upravo se spremao da isključi uređaj, kada Džonti ponovo prozbori.

"Halo! Halo! Ima li koga? Da li je to Univerzitetaska dvorana, soba 526? Halo!"

Bajron iznenada postade svestan da nije uključena sićušna pilotska svetiljka, koja je označavala da je vezu uspostavilo neko živo biće. On u sebi opsova i okrenu prekidač. Ali svetiljka se ne uključi. U tom trenutku i Džonti odustade, tako da ekran ostade prazan; tek jedan

mali kvadrat bezoblične svetlosti.

Bajron ga ponovo isključi. Slegavši ramenima, on pokuša da ponovo zagnjuri glavu u jastuk. Bio je besan. U prvom redu, niko nije imao prava da ga zivka usred noći. Pri toj pomisli on baci jedan brz pogled prema neznatno osvetljenim brojkama tik iznad uzglavlja. Tri i petnaest. Svetla u kući neće se upaliti još gotovo četiri sata.

Pored toga, nije voleo da se budi u potpuno mračnoj sobi. Četvorogodišnje navikavanje nije bilo dovoljno da se priuči na zemaljska zdepasta zdanja debelih zidova od ojačanog betona i bez prozora. Bila je to hiljadugodišnja tradicija koja je poticala još iz vremena kada nije bilo odbrambenog polja sile koje bi odbilo primitivne nuklearne bombe.

Ali to je bila prošlost. Atomski rat ostavio je strašne posledice na Zemlji. Najveći njen deo bio je radioaktivan i beskoristan. Više nije imalo šta da se izgubi, pa ipak je arhitektura odražavala stare strahove; upravo to je bio razlog što je oko Bajrona, kada se probudio, vladala potpuna tama.

Bajron se ponovo podiže na lakat. Čudno. Čekao je. U međuvremenu, postao je svestan još nečeg, pored pogubnog mrmorenja spavaće sobe. Bilo je to nešto možda još neprimetnije i neosporno mnogo manje smrtonosno.

Nedostajalo mu je ono lagano kretanje vazduha koje čovek ni ne primećuje, taj trag stalnog produžavanja. Pokušavao je da bez muke proguta knedlu, ali mu to ne pođe za rukom. Čim je postao svestan situacije, shvatio je da je vazduh veoma težak. Sistem za ventilaciju je prestao da radi i sada je zaista imao razloga da se žali. Čak nije mogao da se posluži ni vizifonom da prijavi kvar.

Pokušao je još jednom, kako bi bio potpuno siguran. Pojavio se mlečno beli kvadrat svetlosti koji je bacao slabi, biserni sjaj na krevet. Mogao je da prima poruke, ali ne i da ih šalje. Nije važno. I inače se ništa nije moglo učiniti pre jutra.

On zevnu i stade nogama da traži papuče dok je dlanovima trljao oči. Ne radi provetravanje, a? Zato se ovde oseća taj neobičan miris. On se namršti i dva-tri puta oštro udahnu vazduh. Bilo je uzalud. Miris mu je bio poznat, ali nije mogao da se seti odakle.

Otišao je do kupatila i automatski posegnuo za prekidačem za svetlo, mada mu ono i nije bilo potrebno da naspe čašu vode.

Prekidač je bio ispravan, ali beskoristan. Zlovoljno je pokušao nekoliko puta. Zar bar ništa nije radilo? Slegnuo je ramenima i popio vodu u mraku, posle čega se mnogo bolje osećao. Ponovo je zevnuo, vraćajući se u spavaću sobu gde je proverio glavni prekidač. Svetla nigde nije bilo.

Bajron sede na krevet, spusti svoje krupne šake na butine i zamisli se. Bilo bi normalno da zbog nečeg ovakvog dođe do žučne rasprave sa osobljem. Niko nije očekivao pravu hotelsku uslugu u spavaonicma koledža, ali svemira mu, svako je mogao da zahteva bar minimum efikasnosti. Sada to i nije bilo baš tako važno. Uskoro će diplomirati i rešiti se svega. Za tri dana će reći poslednje zbogom ovoj sobi i Univerzitetu na Zemlji; to jest, samoj Zemlji.

Pa ipak, mogao bi da prijavi ovaj slučaj, bez nekog naročitog komentara. Mogao bi da iziđe i posluži se telefonom u predvorju. Možda bi mogli da mu donesu samonapajajuće svetiljke, ili čak da ga snabdeju ventilatorom kako bi mogao da spava bez psihosomatskog osećanja davljenja. Ako to ne učine, u svemir s njima! Još samo dve noći.

Pri svetlosti neupotrebljivog viziofona pronašao je kratke pantalone. Odozgo je navukao jednodelni džemper, i zaključio da je to sasvim dovoljno u ovoj situaciji. Papuče je zadržao. Nije trebalo da se plaši kako će nekoga probuditi, čak i ako bi hodnicima prošao u klompama, pošto je ovaj betonski plast bio izdelfen debelim pregradama koje su gotovo potpuno upijale sve zvuke, ali nije video zašto bi stavljao na noge išta osim papuča.

Krenuo je ka vratima i povukao polugu. Glatko je skliznula i on začu škljocanje koje je označavalo da su vrata otvorena. Ali ona to, u stvari, nisu bila. Iako je u povlačenje vrata smesta uložio svu raspoloživu snagu, ništa nije postigao.

On se povuče korak ili dva unazad. Pa ovo je bilo smešno. Zar je došlo do opšteg kvara na uređajima za snabdevanje energijom? To je nemoguće. Sat je radio. Vizifon je i dalje tačno primao poruke.

Samo trenutak! Možda je to maslo momaka, neka su blagoslovene njihove vickaste duše. Ponekad se to radilo. Bilo je detinjasto, razume se, ali i sam je učestvovao u nekim od tih budalastih, neslanih šala. Nekom od njih uopšte ne bi, na primer, bilo teško da se tokom dana uvuče unutra i sredi stvar. Ali ne, ventilacija i

osvetljenje su radili kada je pošao na spavanje.

Pa dobro, možda su ušli noću. Zdanje je bilo vremešno i staromodno. Nikakav inženjerski genije ne bi bio potreban da se srede osvetljenje i ventilacija. Ili da se, na primer, zabrave vrata tako da ne mogu da se iznutra otvore. A sada će čekati da svane kako bi videli šta će se dogoditi kada dobri, stari Bajron otkrije da ne može da izađe. Verovatno će ga pustiti tek oko podneva, tresući se od smeha.

"Ha, ha", izusti mračno Bajron, jedva čujno. U redu, ako je već tako. Ali trebalo bi ipak nešto da preduzme; trebalo bi nekako da preraspodeli karte.

On se okrenu i nožnim palcem udari nešto što se uz metalni zvuk otkotrlja preko poda. Jedva je uspevao da prati senku predmeta pri nejasnoj svetlosti koja je dopirala sa ekrana vizifona. On posegnu ispod kreveta, pretražujući pod u širokom luku. Dohvativši najzad predmet, prinese ga izvoru svetlosti. (Nisu baš bili naročito pametni. Trebalo je da potpuno isključe vizifon, umesto što su samo onesposobili kolo za slanje poruka).

U ruci je držao mali cilindar sa rupom na gornjem zaobljenom kraju. On ga prinese nosu i omirisa: sad mu je bar bilo jasno odakle onaj čudni miris u sobi. Bio je to hipnit. Momci su ga, razume se, morali upotrebiti kako bi se obezbedili da se on ne probudi dok su petljali oko kola.

Bajron je sada mogao lako da rekonstruiše ono što se događalo korak po korak. Vrata su bila obijena, što je bilo sasvim jednostavno; jedina opasnost krila se u mogućnosti da se on u tom trenutku probudi. Možda su vrata obradili već tokom dana, da im se baš to ne bi dogodilo, tako da njemu izgleda kao da su se sama zatvorila - što, naravno, nije bio slučaj. Nije proveravao. U svakom slučaju, kada su jednom bila otvorena, konzerva hipnita mogla je biti naknadno ubačena unutra, pre no što su vrata bila zabravljena. Anestetik je lagano curio, dok njegova koncentracija u vazduhu napokon nije postala dovoljna da joj on podlegne. Tada su oni mogli da stupe na scenu... sa maskama, razume se. Svemira mu! Čak ih je i obična vlažna maramica mogla štititi petnaestak minuta od hipnita, a više vremena im nije bilo potrebno.

To je objašnjavao zašto su isključili sistem za ventilaciju. Morali su,

kako se hipnit ne bi suviše brzo raspršio. U stvari, morali su da se pobrinu za njega. Pošto su onesposobili vizifon, onemogućili su mu da potraži pomoć; zabravljena vrata sprečavala su ga da iziđe; a nestanak osvetljenja trebalo je da izazove paniku. Slatki klinci!

Bajron frknu. Preko ovoga se nije moglo tako lako preći. Šala je šala, ali treba znati meru. Imao je želju da provali vrata i tako okonča celu stvar. Istrenirani mišići njegovog torza se napeše i već i pri samoj pomisli na to, ali to ne bi bilo ni od kakve koristi. Kada su ta vrata pravljenja mislilo se na atomske blastere. Neka je prokleta ta tradicija!

Ali mora da postoji neki način da se izvuče odatle. Nije smeo dozvoliti da im naum uspe. Prvo, biće mu potrebno svetlo, neki pravi izvor svetlosti, a ne samo nepokretni i nedovoljan sjaj vizifona. To, naravno, nije predstavljalo problem. U ormanu za odeću imao je samonapajajuću bateriju.

Dok je baratao oko kontrola na ormanu, na trenutak se zapita nisu li i njih zabravili. Ali ona se na uobičajen način otvoriše i skliznuše u prorez u zidu. Bajron sam sebi klimnu: to je već imalo smisla. Nije postojao nijedan razuman razlog zbog koga bi zabravili orman, a ionako na raspolaganju nisu imali toliko vremena.

A onda je, u jednom jedinom užasnom trenutku, cela njegova teorija pala u vodu, dok se sa baterijom u šaci okretao od ormana. Ukočio se, stomak mu se stao raspinjati od napetosti, i on, zadržavši dah, počeo da osluškuje.

Po prvi put od kada se probudio čuo je tihi mrmor spavaće sobe. Čuo je tihi, kikotači razgovor koji je ona vodila sama sa sobom, i istog časa je prepoznao prirodu tog zvuka.

Nemoguće je bilo ne prepoznati ga. Taj zvuk je predstavljao 'Zemljino samrtnično čangrljanje'. Bio je to zvuk koji je izmišljen pre hiljadu godina.

Tačnije rečeno, taj zvuk je poticao od merača zračenja, koji je reagovao na čestice pod nabojem i guste gama-talase koji bi doprli do njega; bilo je to blago, elektronsko talasanje koje se pretapalo u tihi šapat. Bio je to zvuk merača, koji je merio jednu stvar za koju je bio predviđen... smrt!

Jedva čujno, na prstima, Bajron se povuče i sa udaljenosti od šest stopa uputi beli snop u otvore ormana. Merač se nalazio tamo, u

jednom udaljenom uglu, ali to što ga je sada video ništa mu nije govorilo.

Nalazio se tamo još od njegovog dolaska. Većina novajlija sa Spoljašnjih svetova kupovala je merač tokom prve nedelje provedene na Zemlji. U početku svi su svesni Zemljine radioaktivnosti i osećaju potrebu da se nekako zaštite. Obično ih preprodaju narednoj generaciji, ali Bajron je svoj zadržao. Sada je bio zahvalan samom sebi što je tako postupio.

On se okrenu ka stolu na kome je držao ručni sat dok je spavao. Bio je tamo. Šaka mu se malo tresla dok ga je prinosio snopu baterije. Kaiš sata bio je od upletene, elastične plastike koja je bila gotovo sasvim bela. I sada je bila bela. Bajron ga odmače od sebe i pokuša da ga okrene pod drugačijim uglom. Plastika je i dalje bila bela.

Taj kaiš je bio još jedna od stvari koje su kupovale novajlije. Ako bi se zračenje osetnije pojačalo on bi poplavio - a plava boja je na Zemlji bila boja smrti. Bilo je veoma lako po danu zalutati na ozračeno tle, naročito ako bi se čovek izgubio ili bio nepažljiv. Vlada je ogradila onoliko staza koliko je bila u stanju i, razume se, niko se nikada nije ni približio ogromnim oblastima smrti koje su počinjale da se protežu već na nekoliko milja od grada. Ali taj kaiš je predstavljao još jednu vrstu obezbeđenja.

Ako bi ikad, makar i najmanje poplavio, trebalo se smesta javiti u bolnicu na lečenje. Oko toga nije bilo zбора. Smesa od koje je bio napravljen bila je upravo u onoj meri osetljiva na zračenje u kojoj je to bila i osoba kojoj je pripadao, tako da se ozbiljnost eventualnog ozračenja mogla utvrditi u veoma kratkom roku pomoću odgovarajućih fotoelektričnih uređaja koji su se upotrebljavali za merenje jačine plavetnila.

Sjajna, kraljevska plava boja značila je kraj. Baš kao što se ta boja nikada više ne bi izgubila, tako se ne bi povratio ni čovek. Nije bilo leka, mogućnosti izlečenja, nade. Preostalo bi vam jedino da čekate, od jednog dana do jedne nedelje, bilo gde, i sve što bi u bolnici mogli da učine za vas bilo je da izvrše sve pripreme za kremaciju.

Bio je još beo, tako da se Bajronove uzrujane misli malo primiriše. Znači da zračenje nije bilo jako. Nije li to samo još jedna vid šale? Bajron porazmisli malo i o tome, i dođe do zaključka da je to bilo nemoguće. Niko ne bi nikom drugom priredio ništa slično. Bar ne na

Zemlji, gde je ilegalno baratanje radioaktivnim materijama predstavljalo najveću uvredu. Ovde na Zemlji radioaktivnost su shvatali krajnje ozbiljno. Morali su. Znači, niko ne bi ništa slično uradio, osim ukoliko, ipak, za to ne bi imao moćan razlog.

Pažljivo i jasno on razloži tu misao i suoči se s njom. Moćan razlog bi, na primer, predstavljala želja da se neko ubije. Ali zašto? S kakvim motivom? Tokom svog dvadesettrogodišnjeg života nije stekao nijednog ozbiljnog neprijatelja. Bar ne u toj meri ozbiljnog. Ne toliko ozbiljnog da bi ovaj želeo da ga ubije.

On pređe šakom preko kratko podšišane kose. Ludo je bilo razmišljati na ovaj način, ali to, ipak, nikako nije mogao izbeći. Oprezno je ponovo prišao ormanu. Mora da se u njemu nalazilo nešto što je zračilo; nešto čega tamo nije bilo pre četiri časa. Primetio ju je gotovo istog časa!

Bila je to jedna mala kutija, šest sa šest inča. Bajron je gotovo namah prepoznade i donja usna mu neprimetno zadrhta. Nikada ranije nije nijednu video, ali je čuo za njih. On podiže merač i odnese ga u spavaću sobu. Tiho mrmorenje postade još slabije, gotovo se sasvim prekinuvši. Počelo je, međutim ponovo, čim je tanak deo od liskuna, kroz koji je zračenje prodiralo, usmerio prema kutiji. Nije bilo sumnje. U pitanju je bila radijacijska bomba.

Sadašnje zračenje nije bilo samo po sebi smrtonosno; predstavljalo je samo detonator. Negde u unutrašnjosti kutije bio je uglavljen sićušni atomski reaktor. Kratkoročni veštački izotopi su ga lagano zagrevali, natapajući ga odgovarajućim česticama. Reaktor će početi da deluje kada bude pređen prag gustine glave i čestica. Obično ne bi dolazilo do eksplozije, mada bi toplota dobijena reakcijom bila dovoljna da istopi metalnu kutiju, već bi došlo do smrtonosnog zračenja koje bi ubilo sve živo u prečniku od šest stopa do šest milja, u zavisnosti od veličine bombe.

Nije postojao način da odredi kada će taj prag biti dostignut. Možda neće još satima, a možda već u narednom trenutku. Bajron ostade bespomoćno da stoji, mlitavo držeći u šaci baterijsku lampu. Pre pola časa probudio ga je vizifon i on je bio potpuno spokojan. A sada je znao da će umreti.

Bajron, međutim, nije želeo da umre, ali je bio bespomoćan i nije imao gde da se sakrije.

Dobro je znao gde se soba nalazi. Na kraju hodnika, tako da je pored njegove bila samo još jedna soba, i razume se, jedna iznad njega i jedna ispod. Soba iznad mu nije mogla biti od koristi. Soba koja je bila na istom spratu kupatilom se nadovezivala na njegovo kupatilo. Sumnjao je da bi ga tamo iko čuo.

Tako mu je preostala samo ona ispod njega.

U sobi je imao nekoliko stolica na sklapanje, višak sedišta predviđenih za društvo. On uze jednu. Kada je njome udario o pod, začu se jednoličan zvuk. Okrenuo ju je potom postrance, tako da je ovog puta zvuk bio jači i glasniji.

Posle svakog udarca napravio bi pauzu; za to vreme se pitao može li probuditi spavača ispod sebe i dovoljno ga naljutiti da prijavi kako ga neko uznemirava.

Iznenada začu neku slabu buku i zastade, sa rasmrskanom stolicom iznad glave. Buka se ponovi u obliku slabog povika. Dopirala je iz pravca vrata.

On ispusti stolicu i zaurla u znak odgovora. Zatim priljubi uvo uz spoj između vrata i zida, ali ona su bila tako dobro uglavljena da je zvuk bio krajnje nejasan.

Ipak je uspeo da razabere kako ga neko doziva po imenu.

"Fafile! Fafile!" To se ponovilo nekoliko puta, a onda začu još nešto što je ličilo na: 'Jesi li unutra?' ili možda: 'Jesi li dobro?'

On zagrme u znak odgovora. "Otvorite vrata!" Izgovorio je to vičući tri ili četiri puta. Grozničavo se znojio od nestrpljenja. Bomba je možda već bila vrlo blizu tačke delovanja.

Pomislio je da su ga čuli, budući da je do njega dopro prigušen povik: "Pazi!... blaster!" Shvatio je na šta misle i žurno se udaljio od vrata.

Usledilo je nekoliko oštih, razornih zvukova, tako da je gotovo mogao da oseti kako vazduh u sobi podrhtava. Zatim se začula lomljava i vrata poleteše unutra. Iz hodnika dopre svetlost.

Bajron izlete, raširenih ruku. "Ne ulazite", povika on. "Za ljubav Zemlje, ne ulazite. Tamo unutra se nalazi radijacijska bomba!"

Našao se licem u lice sa dvoje ljudi. Jedan je bio Džonti. Drugi je bio Esbak, glavni nadzornik. Bio je samo delimično obučen.

"Radijacijska bomba?" promuca on.

Ali Džonti odmah upita: "Kolika?" Još je u ruci držao blaster i samo je

on narušavao njegov kicoški izgled, čak i u ovo doba noći.

Bajron uspe samo šakama da odredi veličinu.

"U redu", prihvati Džonti. Činilo se da ga čitava stvar nije mnogo uzбудila. Okrenuvši se prema glavnom nadzorniku on mu dobaci: "Biće najbolje da ispraznite sobe u ovom delu zgrade, i ako imate putokaze bilo gde na univerzitetu, naredite da ih donesu ovamo kako bismo obeležili hodnik. Ne bih nikoga do jutra puštao unutra."

Zatim se okrenu ka Bajronu. "Verovatno joj je prečnik delovanja dvanaest do osamnaest stopa. Kako je dospela tamo?"

"Ne znam", odvrati Bajron. On obrisao čelo nadlanicom. "Ako nemaš ništa protiv, negde bih seo." Zatim baci pogled na zglavak, i tek onda shvati da mu je ručni sat ostao u sobi. Jedva je odoleo divljem porivu da se vrati po njega.

Okolo njih je u međuvremeno počelo da vrvi. Studente su izbacivali iz njihovih soba.

"Pođi sa mnom", ponovo mu se obrati Džonti. "I meni se čini da bi bilo najbolje da negde sedneš."

"Šta te je navelo da dođeš do mene?" upita Bajron. "Nemoj, molim te, pomisliti da ti nisam zahvalan!"

"Nazvao sam te. Nisi mi se javio, a morao sam da porazgovaram s tobom."

"Porazgovaraš?" Pazio je kako se izražava, pokušavajući da vlada svojim neravnomernim disanjem. "O čemu?"

"Da te upozorim da ti je život u opasnosti."

Bajron se oporo nasmeja. "Saznao sam, u međuvremenu."

"To je bio tek prvi pokušaj. Pokušaće ponovo."

"Ko to?"

"Nećemo ovde o tome", Džonti jednostavno izbeže odgovor.

"Moramo ostati nasamo. Obeležen si, a ja sam već ugrozio i svoj život."

2. MREŽA RAZAPETA PREKO SVEMIRA

Studentska trpezarija bila je prazna; unutra je vladao mrak. U pola pet ujutro to teško da je bilo neuobičajeno. Pa ipak je Džonti za trenutak zastao na vratima oslušujući ima li koga.

"Ne", reče on jedva čujno, "nemoj paliti svetlo. Možemo razgovarati i u mraku."

"Noćas mi je dosta mraka", promrmlja Bajron.

"Ostavićemo odškrinuta vrata."

Bajronu nije bilo do prepiranja. On se spusti u najbližu stolicu i stade da posmatra kako se pravougaonik svetla pretvara u jednu tanku crtu dok su se vrata pritvarala. Sada kada se sve okončalo, on poče da drhti.

Džonti umiri vrata i položi svoj mali kicoški štap preko pukotine svetlosti na podu. "Pogledaj. Ovako ćemo znati da li je neko prošao, ili da li su se vrata pomerila."

"Molim te, nisam raspoložen za konspiraciju", odvrati Bajron. "Ako nemaš ništa protiv, bio bih ti veoma zahvalan da mi kažeš ono što imaš. Spasao si mi život, svestan sam toga, i sutra ću biti u stanju da ti se propisno zahvalim. Ali sada bi mi dobro došli jedno piće i poduži odmor."

"Mogu da zamislim kako se osećaš", odvrati Džonti, "ali upravo si propustio priliku da pođeš na suviše dug odmor. A ja bih želeo da to ne učiniš ni u skorijoj budućnosti. Da li ti je poznato da znam tvog oca?"

Pitanje je bilo tako neočekivano da Bajron iznenađeno podiže obrve - što se, razume se, nije moglo videti u mraku. "Nikada nije pomenuo da te poznaje", reče on.

"Iznenadilo bi me da jeste. Ne zna me po imenu koje ovde koristim. Uzgred budi rečeno, imaš li vesti o ocu u poslednje vreme?"

"Zašto pitaš?"

"Zato što je u velikoj opasnosti."

"Šta?"

Džontijeva ruka, uprkos nezatnoj svetlosti, pronađe mladićevu ruku i čvrsto je stegnu. "Molim te! Govori kao i dosad." Bajron tek tada postade svestan da su šaputali.

"Biću sasvim određen", reče kratko Donti. "Otac ti je pritvoren. Shvataš li šta to znači?"

"Ne, uopšte ne shvatam. Ko ga je pritvorio, i na šta ti, u stvari, ciljaš? Zašto me gnjaviš?" Bajronove slepoočnice brzo su pulsirale. Hipnit i blizina smrti onemogućavali su mu da se suprotstavi hladnokrvnom kicošu koji je sedeo sasvim blizu njega tako da je njegovo šaputanje čuo jasno poput vike.

"Razume se", dopre šapat do njega, "ti nagađaš čime se tvoj otac bavi?"

"Ako stvarno poznaješ mog oca, onda znaš da je on Rančer od Vajdmosa. Eto čime se on bavi."

"Pa", nastavi Džonti, "Zaista ne postoji nijedan poseban razlog zbog koga bi trebalo da mi veruješ - osim što rizikujem vlastiti život zbog tebe. Ali ja već znam sve što bi mi ti mogao ispričati. Na primer, poznato mi je da je tvoj otac kovao zaveru protiv Tiranije."

"Ja to poričem", odvrati napeto Bajron. "Ono što si noćas učinio za mene ne daje ti pravo da tako govoriš o mom ocu!"

"Budalasto izvrđavaš, mladiću, i samo gubim vreme s tobom. Zar ne shvataš da se od nastale situacije ne možeš ograditi rečima? Otvoreno ti kažem. Oca su ti pritvorili Tirani. Možda je već mrtav."

"Ne verujem ti!" Bajron napola ustade.

"Možeš mi verovati na reč."

"Prekinimo s tim, Džonti. Nisam raspoložen da slušam tajanstvene priče i odbijam tvoj pokušaj da..."

"Šta - da?" Džontijev glas više nije zvučao onako prefinjeno. "Šta dobijam time što ti sve ovo govorim? Smem li te podsetiti da mi je na osnovu svega što znam, a što ti odbijaš da prihvatiš, postalo jasno da će možda pokušati i tebe da ubiju? Počni da sudiš na osnovu onoga što se upravo dogodilo, Farile."

"Počni iz početka i budi jasan", prihvati najzad Bajron. "Saslušaću te."

"Dobro. Pretpostavljam, Farile, da ti je od početka bilo jasno da potičem iz nekog sela u Magličastim kraljevstvima, iako sam se izdavao za Beganca."

"Pomislio sam, zbog tog naglaska. Ali nisam to smatrao važnim."

"Važno je, prijatelju. Došao sam ovamo pošto, kao ni tvoj otac, nisam voleo Tirane. Oni tlače naš narod već preko pedeset godina. To je

dosta dugo razdoblje."

"Nisam političar."

Džontijev glas ponovo postade razdražljiv. "Oh, nisam ja njihov agent koji pokušava da te uvali u neprilike. Govorim ti istinu. Kao što su sada uhvatili tvog oca, tako su pre godinu dana uhvatili i mene. Ali uspeo sam da pobegnem i da dođem na Zemlju, gde sam mislio da ću biti bezbedan dok ne budem spreman da se vratim. To je sve što treba da znaš o meni."

"To je i više no što sam tražio, gospodine." Bajronu ne pođe za rukom da odagna neprijateljski ton iz svog glasa. Osećao je da ga Džonti draži svojim izveštačenim govorom.

"Znam. Ali morao sam bar ovoliko da ti otkrijem, jer sam u to vreme upoznao tvog oca. Radio je sa mnom; zapravo, radio sam ja s njim. Znao me je, ali u svom zvaničnom svojstvu, kao najveći plemić sa planete Nefelos. Razumeš li?"

Bajron nepotrebno klimnu u tami i odgovori: "Da."

"Nema potrebe da se zadržavamo na pojedinostima. Svoje izvore obaveštenja zadržao sam čak i ovde, tako da mi je poznato da se našao u zatvoru. Pouzdano. Ipak, da je u pitanju tek sumnja, potvrdio bi je malopredašnji pokušaj ubistva."

"Na koji način?"

"Ako su se Tirani dočepali oca, zar bi ostavili sina na slobodi?"

"Je l' ti to pokušavaš da mi kažeš da su Tirani postavili radijacijsku bombu u mojoj sobi? Ali to je nemoguće!"

"Zašto bi bilo nemoguće? Zar ne shvataš u kakvom si položaju? Tirani drže vlast na pedeset svetova; bročano ih je manje u odnosu na stotinu prema jedan. U takvoj situaciji nije dovoljno upotrebiti samo jednostavnu silu. Prizemni metodi, intrige, ubistva - u tome su majstori. Mreža koju pletu preko svemira velika je i gusta. Nije mi teško da poverujem kako se proteže preko pet stotina svetlosnih godina, sve do Zemlje." Bajron još nije mogao da se oslobodi noćasnje more. Iz daljine je dopirao zvuk nameštanja olovnih štitnika. Merač mora da još žamori u njegovoj sobi.

"Sve to nema nikakvog smisla", usprotivi se on. "Ove nedelje vraćam se na Nefelos. Oni to sigurno znaju. Zašto bi se trudili da me ovde ubiju? Da su sačekali, dočepali bi me se." Bilo mu je lakše sada kada je mislio da je otkrio nešto što je u skladu sa njegovom logikom

gledanja na stvari.

Džonti se nagnu napred i njegov dah pun začina natera Bajrona da podigne obrve. "Otac ti je slavan. Njegova smrt.. pošto su ga Tirani pritvorili moraš se suočiti sa činjenicom da će ga verovatno i pogubiti... izazvaće nezadovoljstvo čak i među zaplašenom podjarmljenom rasom kakvu Tirani pokušavaju da odgoje. Ti bi, kao novi Rančer od Vajdemosa, mogao da im se pridružiš u njihovom nezadovoljstvu, ali za Tirane bi bilo krajnje opasno da i tebe pogube. Nije im cilj da stvaraju mučenike. Ipak, sasvim bi im odgovaralo da slučajno nastradaš na nekom udaljenom svetu."

"Ne verujem ti", odgovori polako Bajron. Jedino je još tim rečima mogao da se brani.

Džonti ustade, navlačeći tanke rukavice. "Preteruješ, Farile", upozori on mladića. "Bio bi ubedljiviji kada se ne bi pretvarao da baš ništa ne znaš. Otac te je, verovatno, za tvoje dobro, štitio od svega, ali sumnjam da njegova uverenja nisu na tebe nimalo uticala. Tvoja mržnja prema Tiranima neminovno predstavlja odraz njegove. Ne možeš poreći da si spreman da im se suprotstaviš."

Bajron samo nemo sleže ramenima.

"Možda je već i uvideo da si dovoljno odrastao i da te može upotrebiti", nagovesti Džonti. "Krajnje je bilo povoljno to što se nalaziš ovde na Zemlji, i nije daleko od pameti da si se ovde našao ne samo zbog studija već i zbog nekog određenog zadatka. Zadatka zbog koga su Tirani spremni da te ubiju, ako ti ne pođe za rukom da ga obaviš."

"Kakva glupava melodrama!"

"Da li je? Pa, neka ti bude. Ako te u ovom trenutku istina ne može ubediti, ubediće te kasnije sami događaji. Biće još nasrtaja na tvoj život, i jedan od narednih će uspeti. Od danas si, Farile, mrtav čovek."

Bajron podiže pogled. "Čekaj! Šta ti lično imaš od svega toga?"

"Ja sam rodoljub. Voleo bih da Kraljevstva ponovo budu slobodna i da sama biraju svoje vlade."

"Ne to. Mislim na tvoje lične interese. Ne mogu se zadovoljiti pukim idealizmom, bar ne kada si ti u pitanju. Izvini ako sam te uvredio."

Bajron je očigledno bio nepopustljiv.

Džonti ponovo sede. "Konfiskovali su mi posede", objasni on. "Pre

no što sam proteran nije mi bilo baš prijatno da primam naređenja od tih patuljaka. A od tada je postalo još važnije da ponovo postanem ono što je moj deda bio pre pojave Tirana. Je li za tebe to dovoljan razlog što želim revoluciju? Tvoj je otac trebalo da povede tu revoluciju. Pošto on nije uspeo, red je na tebe!"

"Mene! Ali samo su mi dvadeset tri godine i ne znam ništa o tome. Mogao bi da pronađeš nekog boljeg!"

"Nema sumnje da bih mogao, ali jedino si ti sin svoga oca. Ako ti je otac ubijen, ti ćeš postati Rančer od Vajdemososa i kao takav si mi dragocen, pa makar imao svega dvadeset godina i pored toga bio još i idiot. Potreban si mi iz istog razloga zbog koga te se Tirani moraju usloboditi. A ako ti ja ne delujem ubedljivo, sa njima to svakako nije slučaj. U tvojoj sobi se našla radijacijska bomba. S kojom drugom svrhom do da te usmrti? Ko bi još mogao želeti da te ubije?" Džonti je strpljivo čekao dok napokon ne začu jedva čujni šapat onog drugog. "Niko", odvrati Bajron. "Ne znam ko bi još mogao želeti moju smrt. Znači da je istina ono što si rekao za mog oca!"

"Istina je. Gledaj na to kao na ratni gubitak."

"Misiš da će mi to pomoći? Možda će mu jednog dana podići spomenik? Sa natpisom koji zrači, da se vidi i ako se nalaziš na deset hiljada milja u svemiru?" Glas mu postade nešto ljući. "Da li bih zbog toga trebalo da budem srećan?"

Džonti je i dalje čekao, ali Bajron ništa više ne reče.

"Šta nameravaš da učiniš?" upita najzad Džonti.

"Idem kući."

"Znači, još ne shvataš u kakvom si se položaju našao?"

"Rekoh da idem kući. Šta želiš da učinim? Ako je živ, izvući ću ga odande. A ako je mrtav, ja ću... ja ću..."

"Dosta!" Glas starijeg muškarca bio je hladan i ljutit. "Bulazniš poput kakvog deteta. Ne možeš na Nefelos. Zar ne shvataš da ne možeš? Razgovaram li ja to sa nekim derištem ili sa razumnim mladićem?"

"Šta onda predlažeš?" promrmlja Bajron.

"Poznaješ li Direktora Rodije?"

"Onog prijatelja Tirana? Poznajem ga. Znam ko je on. Nema osobe u Kraljevstvima koja ne zna za njega. Hinrik V, Direktor Rodije."

"Da li si ga ikada upoznao?"

"Nisam."

"To sam i mislio. Ako ga nisi upoznao, onda ga ne možeš ni poznavati. On je imbecil, Farile. Mislim, u doslovnom smislu. Ali kada Tirani konfiskuju Ranč od Vajdemososa... a do toga će doći, kao što su konfiskovali i moje posede... podariće ga Hinriku. Tirani će smatrati da će posed tako biti u sigurnim rukama, te stoga i ti tamo moraš poći."

"Zašto?"

"Zato što Hinrik bar može da utiče na Tirane; onoliko koliko to svaka podla ulizica može. U stanju je da ti vrati posed."

"Ne shvatam zašto bi to učinio. Mnogo je verovatnije da bi me izručio Tiranima."

"Tako je. Ali moraćeš da se čuvaš toga i postoji mogućnost da to i izbegneš. Nemoj zaboraviti da imaš vrednu i važnu titulu, ali to samo po sebi nije dovoljno. Onaj ko se bavi kovanjem zavere pre svega mora biti praktičan. Ljudi će se okupiti oko tebe iz sentimentalnosti i iz poštovanja prema imenu koje nosiš, ali da bi ih zadržao biće ti potreban novac."

Bajron poče da razmišlja o tome. "Potrebno mi je vremena da donesem odluku."

"Nemaš vremena. Tvoje je vreme isteklo kada ti je u sobu podmetnuta radijacijska bomba. Dozvoli da nešto preduzmemo. Mogu ti dati pismo sa preporukom za Hinrika od Rodije."

"Zar ga tako dobro poznaješ."

"Da li si sumnjičav i kada spavaš? Jednom sam predvodio poslanstvo koje je Autarh od Lingana uputio na Hinrikov dvor. Njegov imbecilni um me se verovatno neće setiti, ali se neće usuditi da pokaže kako je zaboravio. To će ti poslužiti kao uvod, a kasnije možeš da improvizuješ. Ujutro ću ti dati pismo. U podne polazi jedan brod za Rodiju. Nabavio sam ti kartu. I ja odlazim, ali drugim putem. Ne zadržavaj se. Ovde si ionako gotov, zar ne?"

"Preostala je još podela diploma."

"Običan dokument. Da li ti je toliko stalo do njega?"

"Sada više ne."

"Imaš li novaca?"

"Dovoljno."

"Dobro. Bio bi sumnjiv da ga imaš suviše." On oštro dodade. "Farile!" Bajron se prenu iz nečega što je ličilo na omamljenost. "Molim?"

"Vrati se ostalima. Nemoj nikome reći da odlaziš. Neka delo govori umesto tebe."

Bajron glupavo klimnu. Negde duboko u pukotinama njegovog uma javila se misao da nije okončao povereni mu zadatak i da je time izneverio oca na samrti. Odjednom ga ophrva uzaludna ogorčenost. Mogli su nešto više o tome da mu kažu. Mogao je s njima da podeli opasnost. Nije trebalo da mu dozvole da deluje u neznanju.

A sada kada je saznao istinu, ili bar nešto više o tome kolika je bila uloga njegovog oca u kovanju zavere, dokument koji je trebalo da pribavi iz arhiva na Zemlji postao je još značajniji. Ali više nije bilo vremena. Nije bilo vremena da pribavi taj dokument. Nije bilo ni vremena da brine zbog toga. Nije imao vremena da spase oca. A možda ni da živi.

"Učiniću sve što kažeš, Džonti", prihvati on.

U trenutku kada je zastao na stepeništu spavaonice Sander Džonti baci jedan kratki pogled na igralište univerziteta. U pogledu mu se, sasvim sigurno, nije naziralo nikakvo divljenje.

Dok je koračao po popločanom putu koji je vijugao kroz pseudorustičnu atmosferu što je još od starina opstajala na svim urbanim igralištima, mogao je da vidi svetla jedine važne ulice u gradu kako sijaju pravo pred njim. Pored njih, prigušivano tokom dana dnevnom svetlošću a sada vidljivo, na obzorju se naziralo ono večno radioaktivno plavetnilo, nemi svedok praistorijskih ratova.

Džonti na trenutak podiže pogled put neba. Prošlo je preko pedeset godina od kada su stigli Tirani i iznenada okončali razdvojeni život dvadesetak sve brojnijih zavađenih političkih jedinica u dubinama s druge strane Magline. A sada, iznenada i prerano, nametnuo im se mir koji je pretio da ih zavadi.

Oluja koja ih je zarobila poput udara jednog jedinog groma predstavljala je nešto od čega se još nisu oporavili. Za sobom je ostavila samo po koji trzaj što je uzaludno, tu i tamo, povremeno uznemiravao po koji svet. Da bi se ti trzaji organizovali i povezali u jedinstveno i usklađeno talasanje bilo je potrebno dosta vremena i požrtvovanosti. E pa, dosta je rđao ovde na Zemlji. Došlo je vreme da se vrati.

Oni koji su ostali kod kuće verovatno su upravo pokušavali da stupe s njim u vezu u njegovim odajama.

On malo protegnu korak.

Uhvatio je zrak čim je ušao u sobu. Bio je to lični zrak, za čiju bezbednost još nije imao razloga da se plaši i u čiju je privatnost mogao da se pouzda. Nije mu bio potreban nikakav formalni prijemnik; nije mu bila potrebna nikakva sprava od metala i žica da uhvati slabi tok elektrona, sa njihovim šaputavim impulsima koji su dopirali kroz hipersvemir sa sveta udaljenog pet stotina svetlosnih godina.

Sam svemir bio je polarizovan i pripremljen za prijem u njegovoj sobi. Iz njegovog tkanja bila je uklonjena svaka nasumičnost. Nije postojao način na koji bi se ta polarizacija mogla otkriti, sem prijemom. A u tom određenom delu svemira, samo je njegov um mogao da deluje kao prijemnik; jer jedino su električne osobenosti njegovog naročitog sistema nervnih ćelija mogle da rezoniraju vibracijama zraka prenosioca poruke.

Poruka je bila u istoj meri privatne prirode kao što su to bile i jedinstvene osobenosti njegovih vlastitih moždanih talasa; u čitavoj Vaseljenu, u kojoj je bilo mnogo kvadriliona ljudskih bića, verovatnost da dođe do dupliranja koje bi jednom čoveku dozvolilo da prima lični talas nekog drugog iznosila je dvadesetocifreni broj prema jedan. Džontijev um zatreperi zbog poziva dok je krivudao kroz beskrajnu nepojamnu prazninu hipersvemira.

"... poziv za... poziv za... poziv za... poziv za..."

Odašiljanje je bilo mnogo složenije od primanja. Bio je potreban mehanički uređaj za uspostavljanje krajnje osobenog talasa-prenosioca, koji će dospeti do veze s druge strane Magline. Taj uređaj se nalazio u izrezbarenom dugmetu koje je nosio na levom ramenu. Automatski je stupio u dejstvo čim je zakoračio u svoju zapreminu prostrane polarizacije, tako da je potom trebalo samo svrsishodno i usredsređeno da razmišlja.

"Tu sam!" Nije bilo potrebno da se detaljnije predstavlja.

Dosadno ponavljanje pozivnog signala prestade i pretoči se u reči koje se stadoše oblikovati u njegovom umu. "Pozdravljamo vas, gospodine. Vajdemos je pogubljen. Vest, razume se, još nije obnarodovana."

"To me ne iznenađuje. Da li je umešan još neko?"

"Nije, gospodine. Rančer nije ništa rekao. Bio je to hrabar i odan

čovjek."

"Da. Ali potrebno je više od obične hrabrosti i odanosti da čovjek ne bude uhvaćen. Korisno bi moglo poslužiti i malo kukavičluka. Nema veze! Razgovarao sam sa njegovim sinom, novim Rančerom, koga je smrt već očešala. Biće od koristi."

"Mogu li upitati kako, gospodine?"

"Neka događaji sami odgovore na tvoje pitanje. Razume se, ovako rano ne mogu proreći posledice. Sutra kreće da se sretne sa Hinrikom od Rodije."

"Hinrikom! Mladić će se izložiti velikom riziku. Da li je svestan da..."

"Rekao sam mu onoliko koliko sam mogao", odvrati oštro Džonti.

"Ne smemo mu previše verovati, bar dok se ne dokaže. Pod postojećim okolnostima, na njega treba gledati samo kao na čovjeka s kojim se može rizikovati u istoj meri kao i sa svakim drugim. Nije nezamenjiv, nipošto. Nemoj me ponovo ovamo zvati, jer napuštam Zemlju."

I jednim odlučnim pokretom Džonti prekide mentalnu vezu.

Tiho i zamišljeno, on razmotri događaje od prethodnog dana i noći, pažljivo ih odmeravajući. Zatim se lagano nasmeši. Sve je bilo savršeno isplanirano, tako da je komedija mogla sada sama da se odvija bez ičije pomoći.

Ništa nije bilo prepušteno slučaju.

3. OBZIRNOST I RUČNI ČASOVNIK

Prvi sat po poletanju nekog svemirskog broda iz zatočeništva planete uvek je najdosadniji. Posvuda vlada uobičajena zbrka oko odlaska, koja je u suštini istovetna onoj koja je verovatno propratila porinuće prvog izdubljenog trupca na nekoj praiskonskoj reci.

Doduše, ovde ste okruženi mnogim pogodnostima; drugi se brinu o vašem prtljagu; a onda nastupa onaj prvi ukočeni trenutak neobičnosti i besmislene užurbanosti svuda oko vas. Izvikuju se poslednje intimnosti, ljudi se smiruju, tako da se može čuti prigušena lupa vazdušnih komora praćena laganim šištanjem vazduha dok se vrata hermetički i automatski zatvaraju prema unutra, poput kakvih džinovskih bušilica.

A onda nastupa kobna tišina i u svim kabinama se pojavljuje crveni treperavi natpis: 'Navucite kombinezone za ubrzavanje... Navucite kombinezone za ubrzavanje.'

Stjuardi jure hodnicima, kucaju na svaka vrata i otvaraju ih. "Izvinite. Navucite kombinezone."

Zatim se mučite kombinezonima, hladnim, uskim, neudobnim, ali obloženim hidrauličnim sistemom koji upija pritisak pri poletanju od koga je čoveku inače muka.

Čuje se udaljena buka motora na atomski pogon, podešenih na malu jačinu zbog manevrisanja kroz atmosferu, koju prati gotovo istovremeno uleganje nauljenog kombinezona koji se lagano prilagođava telu. Počinjete do u beskonačnost da se zavaljujete u sedišta, a zatim da se lagano vraćate nazad dok se ubrzavanje smanjuje. Ako preživite osećaj neprijatnosti u tom razdoblju, verovatno tokom čitavog puta nećete uopšte patiti od svemirske bolesti.

Prva tri sata leta panoramska odaja nije otvorena za putnike, tako da se po pravilu ispred nje otegne dugačak red onih koji jedva čekaju da za sobom ostave atmosferu i da se dvostruka vrata razdvoje. Ovog puta lista putnika nije bila sto odsto sastavljena od planetaraca (drugim rečima, onih koji nikada ranije nisu bili u svemiru), već je tu bilo i dosta iskusnijih putnika.

Konačno, videti Zemlju iz svemira predstavljalo je jedan od turističkih 'imperativa'.

Panoramska odaja predstavljala je mehur na brodskoj 'koži', mehur od zaobljene providne plastike debele dve stope i čvrste poput čelika. Pokretni poklopac od iridijuma i čelika koji ju je štitió od trenja pri prolasku kroz atmosferu i od čestica prašine u njoj bio je uvučen. Svetla su bila ugašena i galerija se polako ispunila. Lica što su zurila preko šipki jasno su se nazirala pri svetlosti koju je Zemlja odbijala.

Jer, Zemlja je visila ispod njih poput kakvog džinovskog, sjajnog balona prošaranog narandžastim, plavim i belim mrljama. Vidljiva hemisfera bila je gotovo cela obasjana sunčevom svetlošću; kontinenti između oblaka, narandžaste pustinje sa tankim, raštrkanim trakama zelenila. Mora su bila plava, i veoma su odudarala od crnila svemira na mestima na kojim su se spajali na obzorju. A svuda unaokolo, na crnom nebu bez prašine, nalazile su se zvezde.

Oni koji su posmatrali strpljivo su čekali.

Nisu želeli da vide hemisferu koja se kupala u sunčevoj svetlosti. Zatim je polako stala da se pomalja zaslepljujuće sjajna polarna kapa, dok je brod neprimetno sve više postrance ubrzavao napuštajući ekliptiku. Kuglu je lagano počela da obavija senka noći i ogromni Svet-Ostrvo Evroazije-Afrike počinjao je da izlazi na scenu, severnom stranom okrenut 'nadole'.

Njegovo bolesno, mrtvo tle skrivalo je svoj užas ispod igre dragulja koju je budila noć. Radioaktivnost tog tla predstavljala je nepregledno more duginog plavetnila, koje je iskričilo u čudnim lancima što su sričući pričali o načinu na koji su nuklearne bombe nekada doticale tle, čitavo pokolenje pre no što je usavršeno odbrambeno polje sila protiv nuklearnih eksplozija tako da više nijedan svet nije mogao da izvrši samoubistvo na sličan način.

Oči su posmatrale sve dok, posle nekoliko časova, Zemlja nije postala jedan sjajan, mali polunovčić u beskrajnom crnilu.

Među posmatračima nalazio se i Bajron Faril. Sedeo je sam u prednjem redu, ruku oslonjenih o ogradu, odlutalog i zamišljenog pogleda. Nije očekivao da će na ovaj način napustiti Zemlju. Pogrešni su bili i način i brod i odredište.

Preplanulim laktom češao je čekinjastu bradu i osećao se krivim što se jutros nije obrijao. Još samo malo pa će se vratiti u svoju odaju i to ispraviti. U međuvremenu je oklevao da ode odavde. Ovde je bilo ljudi. A u svojoj sobi biće sasvim sam.

Da to možda nije razlog zbog koga bi upravo trebalo da ode?

Uopšte mu se nije dopadalo novo osećanje koje ga je prožimalo; osećanje da ga progone; osećanje da je bez prijatelja. Ostao je bez ijednog prijatelja. Počeli su da ga napuštaju još onog trenutka kada ga je pre manje od dvadeset četiri časa probudio onaj telefonski poziv.

Čak i u spavaonici mu je bilo neprijatno. Stari Esbak je naleteo na njega dok se vraćao posle razgovora sa Džontijem koji su vodili u studentskoj trpezariji. Esbak je bio uzbuđen; glas mu je bio suviše prodoran.

"Gospodine Farile, tražio sam vas. Krajnje nemio događaj. Ništa ne razumem. Imate li kakvo objašnjenje?"

"Ne", on gotovo zavika, "nemam. Kada ću moći da uđem u svoju sobu i pokupim stvari?"

"Ujutro, nisam siguran. Upravo smo uspeli da dovučemo ovamo gore opremu za ispitivanje. Više nema ni traga od prekomerne radijacije. Srećno ste umakli. Za dlaku."

"Da, da, ali ako nemate ništa protiv, voleo bih da se odmorim."

"Smestite se, molim vas, u mojoj sobi do jutra, a onda ćemo vas premestiti za ovih nekoliko dana što ste još ovde. Hmm, uzgred budi rečeno, gospodine Farile, ako nemate ništa protiv, ima još nešto."

Bio je preterano učtiv. Bajronu je izgledalo kao da hoda po jajima.

"Šta još?" upita on zabrinuto.

"Da li vam je poznato ko je to mogao tako... hm... ružno da se našali s vama?"

"Ovako da se našali? Razume se da mi to nije poznato!"

"Šta sada nameravate da učinite? Školske vlasti ne bi baš volele da se oko tog nesrećnog slučaja podigne prašina."

Kako samo uporno ponavlja da je reč o 'nesrećnom slučaju!' "Shvatam šta želite da kažete", odgovori Bajron suvo. "Ne brinite. Nemam nameru da sprovodim bilo kakvu istragu ili da u to mešam policiju. Uskoro odlazim sa Zemlje i do tada ne nameravam da

menjam planove. Neću poneti nikakvu tužbu. Konačno, još sam živ." Na Esbaku se tako jasno videlo da mu je laknulo, da je to bilo čak neprilično. To je bilo sve što su želeli da čuju od njega. Da neće stvarati neprijatnosti. Posredi je bio nesrećan slučaj koji je trebalo što pre zaboraviti.

Ponovo se našao u svojoj staroj sobi u sedam i trideset ujutro. Vladao je mir i nije se čulo nikakvo mrmorenje iz ormara. Tamo se više nisu nalazili ni bomba ni merač. Najverovatnije ih je odatle uklonio Esbak i bacio u jezero. To se moglo smatrati uklanjanjem dokaza, ali o tome neka brine škola. Pobacao je svoje stvari u kofere, a zatim nazvao recepciju tražeći da mu dodele drugu sobu. Primetio je da su svetla ponovo radila, kao i vizifon. Jedina stvar koja je svedočila o onome što se tu dogodilo prošle noći bila su ulegnuta vrata sa istopljenom bravom.

Dali su mu drugu sobu. Time je, u slučaju da je neko prisluškiavao, potvrdio svoju nameru da ostane. A onda je, posluživši se telefonom u hodniku, pozvao vazdušni taksi. Mislio je da ga niko nije video. Neka škola, koliko god joj drago, razbija glavu oko njegovog nestanka.

Na trenutak je u svemirskoj luci ugledao Džontija. Promakli su jedan pored drugog. Džonti ništa nije rekao; ničim nije pokazao da ga poznaje, ali pošto se udaljio u Bajronovoj ruci se našla jedna bezoblična mala crna kugla koje je predstavljala ličnu kapsulu i kartu za putovanje na Rodiju.

Nekoliko trenutaka posmatrao je ličnu kapsulu. Nije bila zapečaćena. Kasnije je u odaji pročitao poruku. Bila je to jednostavna preporuka sastavljena od najmanjeg mogućeg broja reči.

Bajronove misli se izvesno vreme zadržale na Sanderu Džontiju, dok je u panoramskoj odaji promatrao Zemlju koja se vremenom sve više smanjivala. Krajnje površno ga je poznavao, sve do trenutka kada je Džonti onako divljački uleteo u njegov život, najpre da bi mu ga spasao a potom da bi ga usmerio u sasvim novom i neispitanom pravcu. Bajron je od ranije znao kako se zove; pozdravljali su se u prolazu lakim klimanjem glave; povremeno bi razmenjali i nekoliko učtivih fraza - ali to je bilo sve. Taj čovek mu se nije dopadao; to jest, nisu mu se dopadali njegova hladnoća, njegovo preterano napadno oblačenje i preterano isticanje njegove ličnosti. Ali sve to nije imalo

nikakve veze sa sadašnjim poslovima.

Bajron pređe drhtavom rukom preko kratko podšišane kose i uzdahnu. Uhvatio je sebe kako žudi za Džontijevim prisustvom. Taj čovek je bar držao događaje u šaci. Znao je šta treba činiti; znao je šta Bajron treba da učini; a naterao je Bajrona da to i izvrši. I tako je sada Bajron bio sam, osećao se veoma mlad, bespomoćan, usamljen i gotovo uplašen.

Za sve to vreme, uporno je izbegavao da misli na oca. To mu nije moglo pomoći.

"Gospodine Melejn?"

Neko je ponovio to ime dva ili tri puta pre no što se Bajron trgao, jer mu je neko krajnje obzirno dotakao rame, i podigao pogled.

Robot koji je prenosio poruke ponovi: "Gospodine Melejn." Bajron je otprilike pet sekundi proveo tupo zureći, pre no što se setio da je to njegovo privremeno ime. Bilo je ovlaš ispisano na karti koju mu je Džonti dao. Kabina je bila rezervisana na to ime.

"Da, šta se desilo? Ja sam Melejn."

Glasnikov glas neznatno je siktalo dok se sa kalema u unutrašnjosti odmotavala poruka. "Zamoljen sam da vas obavestim da vam je kabina promenjena i da je vaš prtljag već prenet. Nadamo se da ćete biti ljubazni i otići do blagajnika i podići nov ključ. Nadamo se da vam to neće biti teško?"

"U čemu je stvar?" Bajron se okrenu na svom sedištu, a nekolicina od preostalih putnika koji su još promatrali Zemlju, začuvši njegove eksplozivne reče podiže pogled. "Šta smerate?"

Razume se, nije imalo nikakvog smisla prepirati se sa mašinom koja je samo ispunjavala svoju dužnost. Glasnik je s puno poštovanja pognuo svoju metalnu glavu na kojoj je i dalje lebdela utisnuta blaga kopija ljudskog udvoričkog osmeha i udaljio se.

Bajron iziđe iz panoramske odaje i obrati se brodskom oficiru na vratima nešto žustrije no što je prvobitno nameravao.

"Čujte! Hoću kod kapetana."

Oficir ne pokaza da je iznenađen. "Je li važno, gospodine?"

"Koliko je i svemir važan. Upravo su mi promenili kabinu bez moje dozvole i voleo bih da saznam šta to treba da znači."

Bajron je sve vreme osećao da ovoliki bes nije primeren nastaloj situaciji, ali bes je, očito, bio odraz ranije nagomilanog

nezadovoljstva. Umalo nije poginuo; bio je primoran da napusti Zemlju poput kakvog kukavnog kriminalca; išao je ko zna gde da učini ko zna šta; a sada su ga još šetali po brodu. To je prevršilo meru.

Pa ipak je sve vreme imao neprijatni osećaj da bi Džonti, da se našao na njegovom mestu, postupio drugačije, možda mnogo mudrije. Ali on nije bio Džonti.

"Pozvaću blagajnika", reče oficir.

"Hoću kod kapetana", ostade uporan Bajron.

"Kako želite." Posle kratkog razgovora preko malog brodskog komunikatora koji mu je visio sa revera, on uljudno reče: "Pozvaće vas. Molim vas, sačekajte."

Kapetan Hirm Gordel bio je prilično nizak i debeo čovek, koji je učtivo ustao i nagnuo se preko stola kako bi se rukovao sa Bajronom kada je ovaj ušao.

"Gospodine Melejn", reče on, "žao mi je što smo morali da vas uznemirimo."

Imao je četvrtasto lice, čeličnosivu kosu, nešto tamnije kratke lepo oblikovane brkove i šturi osmeh.

"I meni je", odvrati Bajron. "Imao sam rezervaciju za tu kabinu i čini mi se, gospodine, da čak ni vi nemate pravo da to izmenite bez moje dozvole."

"U pravu ste, gospodine Melejn. Ali molim vas shvatite, reč je bila o veoma hitnom slučaju. Jedan važan čovek stigao je u poslednjem trenutku i zahtevao da dobije kabinu blizu gravitacionog središta broda. Ima bolesno srce i trebalo je da mu obezbedimo krajnje nisku gravitaciju. Nismo imali drugog izbora."

"U redu, ali zašto je izbor pao baš na mene?"

"Morao je na nekoga. Putujete sami; mladi ste, pa smo smatrali da ćete lako podneti nešto veću gravitaciju." Pogledom je automatski prešao preko Bajronovih šest zarez dve stope čvrstih mišića. "Pored toga, uverićete se da vam je nova odaja bolja od stare. Ovom zamenom niste ništa izgubili. Zaista."

Kapetan zaobiđe sto. "Dozvolite da vam lično pokažem nove odaje."

Dok su napuštali njegovu kancelariju, kapetan ga upita: "Da li biste sutra uveče večerali za mojim stolom? Upravo u to vreme predviđen

je naš prvi skok."

Bajron ču sebe kako odgovara: "Hvala. Biću počastvovan."

Pa ipak mu se taj poziv učinio nekako čudnim. Nema sumnje da je kapetan želeo da ga umiri, ali, ipak, nije morao da ide toliko daleko.

Kapetanov sto bio je dugačak i zauzimao je ceo zid salona. Bajron se našao blizu sredine, neprimereno ispred mnogih drugih. Pa ipak, pred njim se nalazila kartica s njegovim imenom. Stjuard je bio siguran; posredi nije bila nikakva greška.

Bajron nije bio baš preterano skroman. Pošto je bio sin Rančera od Vajdemosa nije bilo potrebe da se u njemu razvije jedna takva osobina. Ali kao Bajron Melejn, bio je sasvim običan građanin, a ovakve stvari ne bi trebalo da se događaju običnim građanima.

Što se nove kabine tiče, kapetan je bio potpuno u pravu. Bila je bolja. Ona prva bila je upravo onakva kako je stajalo na karti, jednokrevetna, druge klase, dok je ova nova bila dvokrevetna, prve klase. Imala je i kupatilo, razume se privatno, opremljeno ograđenim tušem i usisivačem vazduha.

Nalazila se u blizini 'oficirske teritorije', tako da je u njenoj blizini prevashodno sretao uniforme. Ručak mu je donet u odaju na srebrnom posuđu. Nešto pre večere iznenada se pojavio berberin. Možda je sve ovo trebalo da očekuju putnici koji putuju luksuznim svemirskim putničkim brodom u prvoj klasi, ali to je bilo suviše dobro za Bajrona Melejna.

Bilo je i više nego previše dobro, jer pre no što je stigao berberin, Bajron se upravo vratio sa poslepodnevne šetnje koju je proveo lutajući nemarno gore-dole hodnicima. Kuda god da bi prošao nailazio je na članove posade... ljubazne, ali uvek u njegovoj blizini. Uspeo je nekako da ih se oslobodi i stigne do kabine 140 d, svoje prve sobe, one u kojoj nije proveo nijednu noć.

Zastao je da pripali cigaretu i za to vreme onaj jedini putnik zavi u drugi hodnik. Bajron dotaknu signalnu svetiljku, ali niko mu ne odgovori.

Još mu nisu bili oduzeli stari ključ. Bez sumnje je u pitanju bio previd. On položi tanak srebrni pravougaonik u otvor za to predviđen, i jedinstveno ustrojstvo olovne neprozirnosti unutar aluminijumskih korica aktivira sićušnu fotocev. Vrata se otvoriše i on zakorači unutra.

To mu je bilo dovoljno. Udaljio se, a vrata su se automatski zatvorila za njim. Istog časa mu je postalo jasno. U njegovoj staroj sobi niko nije boravio; nikakva važna osoba slabog srca, niti bilo ko drugi. Krevet i nameštaj bili su nedirnuti; nije primetio nijedan kovčeg, niti kakav toaletni pribor; videlo se da tu nikoga nema.

Znači, liksuz kojim su ga okružili imao je za cilj jedino da ga spreči da i dalje zahteva svoju staru kabinu. Podmićivali su ga da se drži podalje od stare sobe. Zašto? Da li ih je zanimala soba ili on?

I sada je sedeo za kapetanovim stlom sa ostalima, dok su mu se po glavi motala pitanja na koja nije umeo da odgovori. Kada je kapetan ušao učtivo je ustao, kao i drugi, prešao nekoliko koraka do podijuma na kome se nalazio dugački sto i zauzeo svoje mesto.

Zašto li su ga premestili?

Na brodu je svirala muzika, a zidovi koji su razdvajali salon od panoramske odaje bili su sada uklonjeni. Osvetljenje je bilo prigušeno i prelivalo se u crvenonarandžastim tonovima. Najgori napadi svemirske bolesti koji su mogli nastupiti posle prvog ubrzavanja ili nastati kao posledica prvih izlaganja manjim razlikama u gravitaciji na različitim delovima broda, do sada su već prošli i salon je bio pun.

Kapetan se nagnu malo napred i obrati se Bajronu. "Dobro veče, gospodine Melejn. Kako vam se dopada vaša nova kabina?"

"Gotovo da je suviše dobra, gospodine. Malo je prebogata za moj nažin života." Reкао je to krajnje ravnodušno i učinilo mu se da je kapetanovo lice na čas postalo gotovo očajno.

Za vreme dezerta, omotač sa staklenog mehura panoramske odaje skliznu glatko u svoje proreze i svetla se gotovo sasvim prigušiše. Na velikom mračnom ekranu nisu se videli ni Zemlja, kao ni bilo koja druga planeta. Nalazili su se naspram Mlečnog puta, tog izduženog prizora Galaktičkog sočiva, koji je stvarao osvetljeni dijagonalni trag među sjajnim, čvrstim zvezdama.

Istog časa sav razgovor zamre. Stolice se ispomeraše tako da su sada svi bili okrenuti prema zvezdama. Gosti za večerom pretvoriše se u gledaoce, a muzika u šapat.

Glas koji je dopro preko razglasa bio je jasan i dobro prilagođen novonastaloj tišini.

"Dame i gospodo! Spremni smo za prvi skok. Pretpostavljam da

većina zna, bar teorijski, šta je to skok. Međutim, mnogi... da budem tačniji više od polovine... nikada ga nisu doživeli. Stoga, naročito, želim da se obratim upravo ovim poslednjima.

Skok je doslovce ono šta označava i njegovo ime. Kroz tkanje svemira-vremena ne može se putovati brže od svetlosti. To je prirodni zakon, koji je, još u drevnim vremenima, otkrio već tradicionalni Ajnštajn - možda, naime, jer se mnoge stvari neprestano njemu pripisuju. Čak i svetlosnom brzinom, bile bi nam, razume se, potrebne godine da stignemo do zvezda kroz postojeće vreme.

Zato napuštamo tkanje svemira-vremena i ulazimo u malo poznato kraljevstvo hipersvemira u kome vreme i razdaljine ništa ne znače. To vam je kao da putujete preko neke uske prevlake kako biste prešli iz jednog okeana u drugi, umesto da ostanete na moru i zaobiđete kakav kontinuitet da biste prevalili istu razdaljinu.

Nema sumnje da su potrebne velike količine energije da bi se ušlo u taj 'svemir unutar svemira', kako ga neki nazivaju, a isto tako se moraju obaviti i pomni i precizni proračuni kako bi se odredio trenutak ponovnog vraćanja u obično svemirsko vreme i na pravo mesto. Ali ishod tolikog trošenja energije i inteligencije jeste prevaljivanje tih ogromnih udaljenosti u deliću sekunde. Skok je taj koji omogućuje putovanje između zvezda.

Mi ćemo naš skok izvesti za otprilike deset minuta. Bićete upozoreni. Osetićete jedino trenutnu manju neprijatnost; stoga se nadam da ćete svi ostati smireni. Hvala vam."

Brodska svetla se potpuno ugasiše, tako da su ostale da svetle samo zvezde.

Činilo se da je prošlo dosta vremena pre no što jedan šuštavi glas objavi: "Izvešćemo skok tačno za jedan minut." A onda isti taj glas poče unazad da odbrojava sekunde: "Pedeset... četrdeset... trideset... dvadeset... deset... pet... tri... dva... jedan..."

Na trenutak je izgledalo kao da je došlo do prekida kontinuiteta postojanja, udara koji je uzdrmao i samu duboku unutrašnjost čovekovih kostiju.

U tom nemerljivom deliću sekunde, prevalili su stotinu svetlosnih godina, a brod koji se pre skoka nalazio na obodu sunčevog sistema sada je bio u dubinama međuzvezdanog prostora.

Neko blizu Bajrona reče drhtavim glasom: "Pogledajte zvezde."

U trenu se taj šapat preneo kroz veliku prostoriju i obigrao oko stolova. "Zvezde! Pogledajte!"

Tokom istog tog nemerljivog delića sekunde ustrojstvo zvezda radikalno se izmenilo. Središte velike Galaksije, koja se protezala trideset hiljada svetlosnih godina s jednog kraja na drugi, sada im je bilo bliže, tako da je ovde bilo i više zvezda. Prostirale su se po crnom somotu vakuuma poput sitnog praha, koji je odbijao povremeni sjaj obližnjih zvezda.

Bajron se i protiv svoje volje priseti početka pesme koju je napisao kada mu je bilo sentimentalnih devetnaest godina, povodom svog prvog svemirskog putovanja; onog koji ga je doveo na Zemlju sa koje je sada odlazio. Usne su mu se bezglasno pomerale:

"Okružuju me zvezde poput praha nebeskog

U živim izmaglicama svetlosnim:

Kao da obuhvatam jednim pogledom neizmernim
svemir veseli i svaki njegov deo."

Svetla se tada ponovo upališe, i Bajron, isto onako iznenada kao što je i počeo da misli na svemir, tog trenutka prestade. Ponovo se nalazio u salonu putničkog broda, na večeri koja se primicala kraju, okružen tihim razgovorom koji je postupno ponovo dobijao na jačini.

On baci pogled na svoj ručni sat, ali kada je već napola odvratio pogled od njega, ovaj mu ponovo privuče pažnju. Zurio je u njega dosta dugo. Bio je to onaj isti ručni sat koji je ostavio u spavaćoj sobi one noći; izdržao je ubistvenu radijaciju bombe i on ga je narednog jutra pokupio zajedno sa ostalim ličnim stvarima. Koliko je puta od tada gledao u njega? Koliko se puta zagledao u njega, primivši k znanju koliko je sati, ali ne obrativši pažnju na ostala obaveštenja koja mu je on pružao?

Plastični kaiš bio je beo, a ne plav. Bio je beo!

Događaji od prethodne noći lagano su se, svi odreda, uklopili na svoja mesta. Čudno kako je bila potrebna samo jedna činjenica pa da mu sve postane jasno.

"Izvinite me, molim vas!" promrmlja on jedva čujnim glasom i naglo ustade. Etikecija je nalagala da kapetan prvi ustane od stola, ali u tom trenutku ga to uopšte nije zanimalo.

Pohitao je u svoju sobu, žurno prelazeći preko rampi, ne želeći da čeka na bezgravitacione liftove. Za sobom je zaključao vrata i na brzinu proverio kupatilo i ugrađene ormare.

Nije se nadao da će tamo ikog azateći. Ono što su želeli da urade, mora da su obavili već pre dosta časova. Pažljivo je pregledao svoj prtljag. Dobro su obavili posao. Jedva da se mogao nazreti bilo kakav znak da su bili i otišli; pažljivo su pokupili sva dokumenta, svežanj pisama od oca, pa čak i preporuku u kapsuli za Hinrika od Rodije.

Zbog toga su ga premestili. Nije ih zanimala ni stara ni nova soba, već sam proces seljenja. Mora da su gotovo čitav čas legalno... legalno, svemira mu... preturali po njegovom prtljagu i tako uradili ono što su hteli.

Bajron se ispruži na duplom krevetu i stade besno da razmišlja. Ali to mu nije mnogo pomoglo. Klopka je bila savršena. Sve je bilo isplanirano. Da nije bilo potpuno nepredvidljive stvari koja se sastojala u tome što je te noći u sobi ostavio ručni sat, čak ni sada ne bi shvatio kako je mreža Tirana bila gusto istkana kroz čitav svemir.

Odjednom je začuo blago zujanje signala na vratima.

"Slobodno", reče on.

Bio je to stjuard, koji s puno poštovanje reče: "Kapetan bi voleo da zna da li bi mogao išta da učini za vas. Izgledali ste bolesno kada ste odlazili od stola."

"Dobro mi je", odvrati on.

Kako su ga samo nadzirali! Tog je trenutka shvatio da nije bilo uzmaka, a da ga brod nosi uljudno, ali neminovno, u smrt.

4. SLOBODAN?

Sander Džonti se hladno zagleda u oči čoveka s kojim je razgovarao. "Kažeš, nestao?"

Rizet pređe šakom preko rumenog lica. "Nešto je nestalo. Ne znam tačno šta. Može da bude i dokument za kojim tragamo. Sve što o njemu znamo jeste da datira iz razdoblja između petnaestog i dvadeset prvog veka po zemaljskom primitivnom kalendaru i da je

opasan."

"Postoji li makar jedan valjani razlog zbog koga bi trebalo verovati kako je nestali dokument upravo onaj za kojim tragamo?"

"Indicije na to ukazuju. Vlada Zemlje ga je valjano čuvala."

"To slobodno odbaci. Zemljani se prema svakom dokumentu koji se odnosi na pre-galaktičku prošlost odnose s poštovanjem. Posredi je njihovo glupavo štovanje tradicije."

"Ali dokument o kome je reč je ukraden, a oni to nikada nisu obnarodovali. Zašto čuvaju prazan kovčeg?"

"Pretpostavljam da im je i to zgodnije nego da budu primorani da priznaju kako im je ukradena sveta relikvija. Ipak, ne mogu da verujem da ga se mladi Feril na kraju ipak dočepao. Mislio sam da ga držiš na oku."

Onaj drugi se nasmeši. "Nije ga se dočepao."

"Otkud znaš?"

Džontijev agent brzo baci minu. "Otud što je taj dokument nestao pre dvadeset godina."

"Šta?"

"Niko ga nije video već dvadeset godina."

"Onda to nije onaj pravi. Rančer je za njega saznao pre manje od pola godine."

"Znači da ga je neko pretekao za devetnaest i po godina."

Džonti se udubi u misli. "Najzad, nije mi važno", reče on posle izvesnog vremena. "Ne može da bude važno."

"Kako to?"

"Tako lepo. Na Zemlji sam već mesecima. Pre no što sam došao ovamo nije mi bilo teško da poverujem kako se na ovoj planeti može pronaći neko važno obaveštenje. Ali razmisli malo o tome. Kada je Zemlja bila jedina naseljena planeta u Galaksiji, vojnički gledano bila je krajnje primitivna. Jedino oružje vredno pomena koje su uspeli da stvore predstavljala je nesavršena bomba sa nuklearnom reakcijom, protiv koje čak nisu ni razradili logičnu odbranu." On pokaza rukom prema spoljašnjem predelu čije je plavo obzorje sijalo bolesnom radioaktivnošću, s druge strane debelog betonskog zida prostorije.

"Sve je ovo za mene krajnje izoštren prizor privremenog boravišta", nastavi on. "Glupo je pretpostaviti da se išta može naučiti od društva koje je bilo na tom nivou u pogledu vojne tehnologije. Pomodno je

smatrati da postoje izgubljene veštine i naučna dostignuća; međutim, uvek ima ljudi koji od primitivizma stvaraju kult i koji praistorijskim civilizacijama na Zemlji pripisuju gomile smešnih vrlina."

"Pa ipak, Rančer je bio mudar čovek", primeti Rizet. "Sasvim određeno nam je rekao da je reč o najopasnijem dokumentu za koji zna. Sećate se šta je kazao. Mogu da vam ponovim od reči do reči. Rekao je: 'On predstavlja smrt za Tiraniju, ali isto tako i za nas; ipak, omogućiće konačni život Galaksiji'."

"Rančer, poput svih ljudskih bića, može ponekad i da pogreši."

"Gospodine, nemojte zaboraviti da mi nemamo pojma o kakvoj vrsti dokumenta je reč. To, na primer, mogu biti i nečije laboratorijske beleške, koje nikada nisu bile objavljene. Možda je to nešto što bi moglo imati veze sa nekim oružjem u kome Zemljani nikada nisu videli oružje; nečim što na prvi pogled ne izgleda kao oružje..."

"Gluposti. Bar ste vi vojnik i trebalo bi bolje da znate. Ako postoji ijedna nauka kojoj je čovek od početka poklanjao pažnju i na čijem polju je postigao zavidne rezultate, onda je to vojna tehnologija. Nijedno potencijalno oružje ne bi čekalo deset hiljada godina da bude proizvedeno. Mislim, Rizete, da ćemo se vratiti na Lingan."

Rizet sleže ramenima. Nije bio ubeđen.

Ni Džonti nije bio sto odsto ubeđen. Dokument je bio ukraden, a to je već nešto govorilo samo po sebi. Znači da ga je bilo vredno ukrasti! A sada se mogao nalaziti kod bilo kog u Galaksiji.

On nevoljno pomisli da bi ga i Tirani mogli imati. Rančer je bio krajnje neodređen povodom te stvari. Čak ni samom Džontiju nije dovoljno verovao. Rančer je rekao da taj dokument sa sobom nosi smrt; nije se mogao iskoristiti samo protiv Tiranije. Džonti čvrsto stisnu usne. Ta budala i njegovi idiotski nagoveštaji! A sada su ga se Tirani dočepali.

A šta ako se takve jedne tajne, kao što je ova, možda dočepao čovek poput Aratapa? Aratap! Sada kada više nije bilo Rančera on je bio jedini preostali nepredvidljivi čovek; najopasniji Tiranin od svih njih.

Simon Arapat bio je omalen čovek; nizak, krivonog momak, sitnih očiju. Ličio je na nekog prosečnog Tiranina, zdepastog, sa krupnim udovima, iako se na osnovu njegovog lica moglo pomisliti da je reč o nekom neobičnom krupnom i mišićavom primerku pomenutih

svetova. Ali bio je neobično hladnokrvan. Bio je, takođe, izravni naslednik (drugog pokolenja) onih koji su napustili svoje vetrovite i neplodne sveteve, te prevalivši prazninu, porobili i u lance okovali bogate i gusto naseljene planete Magličastih oblasti.

Njegov otac nalazio se na čelu eskadrile malih, brzih brodova koji su napadali i nestajali dok nisu pretvorili u staro gvožđe nepokretne titanske brodove koji su im se suprotstavili.

Svetovi Magline borili su se na staromodan način, dok su Tirani pronašli nov način vođenja bitaka. Kada bi sjajne lađe protivničke mornarice krenule u pojedinačne napade, našle bi se izgubljene u praznom prostoru, trošeći ogromne količine energije. Umesto takvog načina ratovanja Tirani su, odrekavši se puke sile, više vodili računa o brzini i saradnji, tako da su Kraljevstva padala jedna za drugim, i to svako za sebe; čekala su (zlurado posmatrajući muke suseda), prividno bezbedna iza čeličnih brodova-ovnova, da na njih dođe red. Ali ti su se ratovi vodili pre pedesetih godina. Sada su Maglene oblasti predstavljale namesništva koja je jednostavno trebalo okupirati i ubirati od njih porez. Aratap je mislio zabrinuto kako je nekada bilo svetova koje je trebalo zadobiti, a sada se sve svodilo na borbu sa jednim jedinim čovekom.

On se zagleda u mladića koji se našao pred njim. Bio je stvarno mlad. Bio je visok i imao baš propisno široka ramena; krajnje usredsređen i napet izraz lica i kosu tako kratko podšišanu da je doista izgledao smešno. Frizura je bez sumnje predstavljala jednu od onih studentskih afektacija. Neslužbeno, Aratap ga je žalio. Videlo se da je zaplašen.

Bajron nikada ne bi to unutrašnje osećanje opisao kao 'strah'. Ako bi neko od njega zatražio da ga imenuje, opisao bi ga kao 'napetost'. Čitavog svog života smatrao je da su Tirani sizereni. I sam njegov otac, snažan i vitalan kakav je već bio, neprikosnoven na svom imanju, čija se reč poštovala među ostalima, bio je miran i gotovo ponizan u prisustvu Tirana.

Povremeno bi dolazili na Vajdemos u učtive posete, raspitujući se o godišnjem danku koji su nazivali porezom. Rančer od Vajdemos bio je odgovoran za ubiranje i isporuku tih fondova u ime planete Nefelos, tako da bi Tirani, na brzinu, pregledali njegove knjige.

Sam Rančer im je pomagao da iziđu iz svojih malih letelica. Zaseli bi

na čelo stola za vreme obroka, i prvi bivali usluženi. Čim bi nešto zaustili, sav ostali razgovor bi zamirao.

Dok je bio dete uvek se pitao zašto se s tim malim ružnim ljudima tako pažljivo postupa; međutim, kada je odrastao shvatio je da su oni za njegovog oca isto ono što je on bio za radnika koji se brinuo o kravama. Čak je naučio i učtivo da im se obraća i da ih oslovljava sa 'Ekselencijo'.

Tu lekciju je tako dobro savladao da se sada kada se našao pred jednim od sizerena, jednim Tiraninom, sav tresao od napetosti.

Brod koji je smatrao svojim zatvorom to je i postao onog dana kada su se spustili na Rodiju. Na njegovim vratima oglasio se signal i dva snažna člana posade uđoše te stadoše jedan s njegove leve, a drugi s desne strane. Kapetan, koji je ušao za njima, prozborio je gotovo beživotnim glasom: "Bajrone Farile, hapsim vas na osnovu prava koje imam kao kapetan ovog broda, i zadržavam vas radi ispitivanja koje će obaviti Predstavnik Velikog Kralja."

Predstavnik je bio ovaj mali Tiranin koji je sada sedeo pred njim, naizgled odsutan i nezainteresovan. 'Veliki kralj' bio je Kan Tirana, koji je još živio u legendarnoj kamenoj palati na rodnoj planeti Tiran. Bajron se krišom osvrnu oko sebe. Nisu ga vezali, ali su se zato s obe njegove strane nalazila po dva stražara u tamnoplavim uniformama tiranske spoljne policije. Bili su naoružani. Peti, sa najvećim činom, sedeo je pored predstavnikovog stola.

Predstavnik mu se po prvi put obrati. "Kao što vam je već možda poznato..." Glas mu je bio piskutav, tanak... "Prethodni Rančer od Vajdemosi, vaš otac, pogubljen je zbog izdaje."

Njegove izbledele oči bile su prikovane za Bajronove. Činilo se da u njima nema ničeg drugog sem blagosti.

Bajron ostade priseban. Smetalo mu je što ništa nije mogao da preduzme. Kako bi mu samo prijalo da zaurla na njih, da se ludo okomi na njih; ali time ne bi oca vratio iz mrtvih. Mislio je da zna zašto su mu to saopštili već na početku razgovora. Mislili su da će ga slomiti, da će se odati. E, pa, neće.

On ravnodušno odvrati: "Ja sam Bajron Melejn, sa Zemlje. Ako želite da proverite moj identitet, voleo bih da stupim u vezu sa Zemaljskim konzulom."

"Ah da, ali ovaj razgovor je potpuno neformalan. Kažete da ste vi

Bajron Melejn, sa Zemlje. Ali..." Aratap pokaza na pisma koja su ležala pred njim... "Evo pisama koje je Vajdemos pisao svom sinu. Tu je i priznanica za upis u koledž, kao i karte za početne vežbe na ime Bajrona Farila. Sve je to pronađeno u vašem prtljagu."

Bajron je bio očajan, ali nije želeo da to pokaže. "Moj prtljag je protivpravno pretresen, te stoga odbijam da prihvatim te stvari kao dokazni materijal."

"Nismo na sudu, gospodine Faril - ili Melejn. Kako objašnjavate njihovo prisustvo u svom prtljagu?"

"Ako su pronađene kod mene to znači da ih je neko tamo podmetnuo!"

Predstavnik pređe preko toga, što Bajrona neobično zabavi. Njegove tvrdnje zvučale su tako providno, bile su tako providno budalaste. Pa ipak, predstavnik ih nije komentarisao, već je samo kažiprstom lupkao po crnoj kapsuli. "A ova preporuka za Direktora Rodije? Ni ona nije vaša?"

"Ne, to je moje." Bajron je sve bio isplanirao. U preporuci nije bilo navedeno njegovo ime. "Postoji zavera da se smakne Direktor..." započe on.

A onda brzo zastade, prebledevši. Zazvučao je tako neubedljivo kada je konačno uspeo da započne svoj brižljivo pripremljen govor u odgovarajućem tonalitetu. Predstavnik mu se verovatno cinično podsmevao?

Ali Aratap mu se nije podsmevao. Samo je neznatno uzdahnuo i jednim brzim, uvežbanim pokretom izvadio kontaktna sočiva iz očiju te ih pažljivo spustio u čašu slanog rastvora koja je stajala pred njim na stolu. Ogoljene očne jabučice bile su mu vlažne.

"A vi znate za to?" podrugnu se on. "Saznali ste to na Zemlji, udaljenoj pet stotina svetlosnih godina odavde? Čak ni naša vlastita policija, ovde na Rodiji, nije čula ništa o tome."

"Policija je ovde. A zavera je kovana na Zemlji."

"Shvatam. Jeste li vi njihov agent? Ili nameravate da upozorite Hinrika na njih?"

"Razume se da mi je namera bila da učinim ovo drugo."

"A zašto nameravate da ga upozorite?"

"Zbog znatne nagrade koju se nadam da ću dobiti."

Aratap se nasmeši. "Bar to zvuči istinito i u malo boljoj svetlosti

prikazuje vaše prethodne izjave. Da čujemo pojedinosti te zavere koju spominjete."

"Njih ću otkriti jedino Direktor." "

Aratap je za trenutak oklevao, a zatim sleže ramenima. "Dobro. Tirane ne zanima i ne tiče ih se lokalna politika. Udesićemo sastanak između vas i Direktora i tako ćemo doprineti njegovoj sigurnosti. Moji će vas ljudi zadržati dok vaš prtljag ne bude prikupljen, a onda možete slobodno otići. Vodite ga."

Poslednje reči bile su upućene naoružanim ljudima, koji se udaljiše sa Bajronom. Aratap vrati kontaktna sočiva i ponovo zadobi izgled sposobne osobe, kome su ona izgleda najviše doprinosila.

Zatim se obrati majoru koji je ostao uz njega. "Čini mi se da ćemo motriti na mladog Farila."

Oficir kratko klimnu. "U redu! Na trenutak sam pomislio da vas je zavarao. Meni čitava ta priča izgleda tako nepovezana!"

"I bila je. Ali omogućila mu je da se izvesno vreme slobodnije kreće. Sa svim tim mladim budalama koje uče o međuzvezdanim intrigama iz video-špijunskih trilera lako se izlazi na kraj. On je, nema sumnje, sin pokojnog Rančera." Sada je major oklevao. "Jeste li ubeđeni? Optužili smo ga na osnovu neodređenih i nezadovoljavajućih činjenica."

"Smatrate da je možda odista reč o podmetnutim dokazima? S kojim ciljem?"

"To bi moglo značiti da je on mamac, žrtvovan da bi nam skrenuo pažnju sa pravog Bajrona Farila koji se nalazi negde drugde."

"Ne. To je malo verovatno i krajnje teatralno. Pored toga, imamo i fotokocku."

"Šta? Dečakovu?"

"Rančerovog sina. Da li biste voleli da je vidite?"

"Razume se."

Aratap podiže pritiskač za hartiju sa svog stola. Bila je to jednostavna staklena kocka, stranica od tri inča, crna i neprovidna.

"Nameravao sam da mu je pokažem u slučaju da mi se učini kako je to najbolje rešenje. Ovo vam je, majore, krajnje zgodna naprava. Ne znam da li ste imali prilike da je ranije vidite. Nedavno su je proizveli na unutrašnjim svetovima. Spolja izgleda poput svake obične fotokocke, ali kada se okrene naopačke, automatski dolazi do

preraspodele atoma i ona postaje potpuno neprovidna. Strašna dosetka."

On prevrnu kocku. Na trenutak neprozirne površine zasvetlucaše, zatim se lagano raščistiše poput crne magle čije pramenove i paperje rasteruje nalet vetra. Aratap ju je smireno promatrao, ruku prekrštenih na grudima.

Na kraju je postala bistra poput vode i sa nje stade da im se osmehuje jedno mlado lice, jasno i živo, zauvek uhvaćeno i ukrućeno usred daha.

"Jedna od sitnica", primeti Aratap, "koja je pripadala pokojnom Rančeru. Šta mislite?"

"To je taj mladić, nema nikakve sumnje."

"Tako je." Službenik Tiranin zamišljeno je promatrao fotokocku. "Znate, ako bismo upotrebili isti proces, ne vidim zašto ne bismo mogli da u jednu kocku stavimo šest fotografija. Ona ima šest stranica, pa bismo okretanjem kocke mogli da dobijemo čitavu seriju novih molekularnih rasporeda. Šest povezanih fotografija, koje bi se pretakale jedna u drugu kada bi se okretala, i tako bi jedan statički fenomen, poprimivši novu širinu i vizuru, postao dinamičan. Majore, to bi bio nov oblik umetnosti." Glas mu je postajao sve oduševljeniji. Ali ćutljivi major ga je posmatrao s izvesnim prezirom, te Aratap prekinu sa svojim umetničkim refleksijama i iznenada reče: "Znači, pratićete Farila?"

"Svakako."

"Motrite i na Hinrika."

"Hinrika?"

"Razume se. Zato sam i oslobodio dečaka. Želim da dobijem odgovore na neka pitanja. Zašto se Faril sastaje sa Hinrikom? Kakva veza postoji među njima? Mrtvi Rančer nije radio sam. Postojala je... mora da je postojala... dobro organizovana zavera. Ali mi još nismo uspeali da pohvatamo njene konce."

"Hinrik sigurno u to nije umešan. Suviše je glup, a nije ni hrabar."

"To stoji. Ali upravo stoga što je poluidiot može im poslužiti kao oruđe. Ako je to slučaj, onda to znači da on predstavlja slabu tačku u našem poretku stvari. Ne smemo sebi dopustiti da zanemarimo ni tu mogućnost."

On jednim odsutnim pokretom otpusti majora; major salutira, okrenu

se na peti i iziđe.

Aratap uzdahnu, zamišljeno okrenu fotokocku u šaci i nastavi da promatra kako je prekriva crnilo poput plime mastila.

Život je bio jednostavniji u vreme kada je živeo njegov otac. Zdrobiti planetu bilo je okrutno veličanstveno; dok je ovo pažljivo poigravanje sa jednim neukim mladićem bilo samo okrutno.

Pa ipak - neophodno.

5. KLIMAVA GLAVA NA RAMENIMA

Direktorstvo kao habitat homo sapiensa na Rodiji bilo je mnogo mlađeg datuma nego ono na Zemlji. Bilo je čak novijeg datuma i u poređenju sa kentaurijanskim ili sirijanskim svetovima. Na primer, planete Arkturusa bile su već dve stotine godina naseljene u vreme kada su prvi brodovi kružili oko magline u obliku konjske glave, iza koje su pronašli gnezdo sastavljeno od stotina planeta bogatih kiseonikom i vodonikom. Nalazile su se na maloj udaljenosti jedna od druge i njihovo otkriće bilo je zaista od epohalne važnosti; iako su preplavljivale svemir, tek ih je nekolicina mogla da zadovolji hemijske potrebe ljudskog organizma.

U Galaksiji postoji između jedne i dve stotine milijardi blistavih zvezda. Među njima ima otprilike pet stotina milijardi planeta. Na nekim od njih je gravitacija za sto dvadeset procenata veća od one na Zemlji, a na nekima manja od šezdeset, te su stoga nepodesne za duži boravak. Neke su suviše tople, neke suviše hladne. Neke obavija otrovna atmosfera. Pronađene su planete čija se atmosfera sastoji cela ili uglavnom od neona, metana, amonijaka, hlora... čak i silikonskog tetraflorida. Na nekim planetama nema vode, a na nekim je zabeleženo da postoje okeani od gotovo čistog sumpor-dioksida. Drugima, opet, nedostaje ugljenik.

Dovoljan je, međutim, samo jedan od ovih nedostataka, pa da se ni među sto hiljada svetova ne nađe nijedan na kome je moguć život. I pored toga, procenjeno je da nam na raspolaganju ostaje četiri miliona naseljivih svetova.

Sporan je broj onih koji su, u stvari, naseljeni. Prema Galaktičkom almanahu koji priznaje da se služi neproverenim zapisima, Rodija je bila hiljadu devedeset osmi svet koji je čovek naselio.

Pun ironije je i podatak da je Tiran, kasnije podjarmiljivač Rodije, bio hiljadu devedeset deveti.

Ustrojstvo istorije u Transmaglenim oblastima bilo je žalosno nalik na sva ustrojstva istorije bilo gde drugde tokom razdoblja razvoja i širenja. Planete republike nastajale su jedna za drugom, i svaka se vlada ograničavala samo na svoj svet. Sa razvojem ekonomije

kolonizovali su obližnje planete i spajali ih sa matičnim društvom. Uspostavljena su mala 'carstva', koja su neminovno dolazila u međusobne sukobe.

Hegemoniju nad velikim oblastima uspostavljao je onaj ko je bio prvi, a potom bi se vlade smenjivale u zavisnosti od nestabilnosti ratne sreće i promena na vlasti.

Jedino je Rodija ostala stabilna na duže staze, pod sposobnom upravom dinastije Hinrijada. Možda je bila na najboljem putu da konačno, za vek ili dva, uspostavi sveobuhvatno Transmagleno carstvo, kada su se pojavili Tirani i za deset godina obavili sav posao.

Ironija se sastojala u tome što je to uspelo upravo ljudima sa Tirana. Do tada, tokom sedam stotina godina postojanja, Tiran je jedva uspevao da sačuva svoju nesigurnu autonomiju, i to uglavnom zahvaljujući nepoželjnom ogoljenom predelu koji se uglavnom, zbog nestašice vode na planeti, sastojao od pustinja.

Ali čak i po dolasku Tirana, Direktorstvo na Rodiji nastavilo je da se održava. Čak je i ojačalo. Hindrijadi su bili omiljeni među narodom, tako da su služili pridošlicama kao oruđe za lako upravljanje masama. Tiranima nije bilo važno kome se priređuju ovacije dok su oni ubirali porez.

Ali Direktori sada više nisu bili oni Hinrijadi iz starina. O mestu Direktora uvek je odlučivala cela porodica, što je imalo za cilj da najспособniji bude izabran. Iz istih razloga podsticano je i usvajanje. Ali sada su Tirani mogli da utiču na izbore rukovodeći se drugim razlozima, te je tako pre dvadeset godina, na primer, za Direktora bio izabran Hinrik (peti toga imena). Tirani su smatrali da su napravili koristan izbor.

U vreme svog izbora Hinrik je bio lep muškarac, a još je i sada delovao krajnje upečatljivo kada bi se obraćao rodijanskom veću. Kosa mu je bila prošarana sedim vlasima, a gusti brkovi su mu ostali neobično crni, poput očiju njegove kćeri.

U ovom trenutku nalazio se oči u oči sa svojom kćerkom, a ona je bila besna. Bila je svega dva inča niža od njega, a Direktor je bio tek nešto manje od inča ispod visine od šest stopa. Devojka je bila živa vatra, tamne kose i očiju, a u tom času i veoma tamnog tena.

"Ne mogu to da učinim!" ponovi ona. "Neću!"

"Ali Arta, Arta, to je nerezumno", zacvile Hinrik. "Šta ja da učinim? Šta ja mogu da učinim. Imam li ja izbora?"

"Da je majka živa, ona bi pronašla izlaz." I ona lupi nogom o pod. Zvala se Artemisija, a to kraljevsko ime dobijalo je bar jedno žensko dete u svakom pokolenju Hinrijada.

"Tako je, nema sumnje da je tako. Neka je blagoslovena moja duša! Kako je samo tvoja majka umela s tobom! Ponekad mi se čini da si sva na nju i da ništa nisi nasledila od mene. Ali ubeđen sam, Arta, da mu uopšte nisi pružila priliku. Jesi li razmotrila njegove... ah... bolje strane?"

"A koje to?"

"One koje..." On napravi jedan neodređeni pokret rukom, malo porazmisli, a onda odustade. Prišao joj je u želji da joj položi ruku na rame kako bi je utešio, ali ona se izmigolji tako da joj skarletni ogrtač zasvetluca u vazduhu.

"Provela sam veče s njim", pripomenu ona ogorčeno, "i pokušao je da me poljubi. Bilo je odvratno."

"Ali svi se ljube, draga. Ne živimo više u vreme tvoje bake... neka joj je laka zemlja. Poljupci su svakodnevna pojava... više nego svakodnevna. Mlada krv, Arta, mlada krv!"

"Mlada krv, malo sutra. Taj užasni čovečuljak je u sebi imao mladu krv za ovih petnaest godina jedino neposredno posle transfuzije. Niži je od mene četiri inča, oče. Kako da se pojavim u javnosti sa pigmejem?"

"On je važan čovek. Veoma važan!"

"Ali zahvaljujući tome nije viši ni za jedan inč. Krivonog je, kao uostalom i svi oni, i smrdi mu iz usta."

"Smrdi mu iz usta?"

Artemisija frknu nosom na oca. "Tako je: smrdi. Ima neprijatan zadah. To mi se nije dopalo i to sam mu stavila do znanja."

Hinrik ostade bez reči. Vilica mu se za trenutak opusti, a onda uspe da napola šapćući, hrapavim glasom izgovori: "Stavila si mu to do znanja? Posredno si nagovestila da bi jedan visoki funkcioner Kraljevskog tiranskog suda mogao da ima neku neprijatnu ličnu osobinu?"

"Pa kad je ima! Vidiš da imam nos! I tako, kada mi se suviše primakao, samo sam se uhvatila za njega i gurnula ga. Baš mi je to

neka zverka kojoj se treba diviti. Prućio se koliko je dug, a noge su mu poletele uvis!" Ona mu sve to pažljivo prikaza, ali Hinrik toga nije bio svestan jer se, zaječavši, zgrbio i šakama prekrio lice.

Sav jadan provirio je između dva prsta. "Šta će se sada dogoditi? Kako si mogla tako nešto da uradiš?"

"Uopšte mi nije pomoglo. Znaš li šta je rekao? Znaš li šta je rekao? To je bila poslednja kap. Poslednji udarac. Tada sam donela neopozivu odluku da tog čoveka ne bih mogla podnositi ni da je visok deset stopa."

"Ali... ali... šta je rekao?"

"Rekao je... kao da sam gledala video, oče... rekao je: 'Ha! Kakva vatrena bludnica! Sada mi se još više dopada!' A dvojica slugu mu potom pomogloše da stane na noge. Ali ipak više nije pokušao da mi dahće u lice."

Hinrik se sruči na stolicu, nagnu se napred i pomno zagleda u Artemisiju. "Mogla bi bar da preživiš čin venčanja, zar ne? Ne moraš biti iskreno oduševljena. Zašto ne bi zbog političkih razloga..."

"Kako to misliš da ne budem iskrena, oče? Da ukrstim prste na levoj ruci dok desnom potpisujem ugovor?"

Hinrik je izgledao zbunjen. "Ne, razume se da ne. Kakve bi koristi od toga imala? Kako bi ukršteni prsti mogli da opovrgnu vrednost dokumenta? Odista, Arta, zapanjuje me tvoja glupost."

Artemisija uzdahnu. "Kako onda to misliš?"

"Šta, kako mislim? Zar ne shvataš da si poremetila poredak stvari? Ne mogu da se usredsredim na stvari kako treba kada se prepireš sa mnom. O čemu sam ono govorio?"

"Trebalo je samo da se pretvaram da se udajem ili nešto slično. Sećaš li se sada?"

"Oh, da. Hteo sam da kažem da to ne moraš shvatiti suviše ozbiljno, znaš."

"Pretpostavljam da to znači kako mogu imati ljubavnike?"

Hinrik se ukoči i namršti. "Arta! Odgajao sam te da postaneš skromna devojka, koja drži do sebe. To je bila namera i tvoje majke. Kako možeš i da pomisliš nešto slično? Sram te bilo!"

"Ali zar nisi upravo na to mislio?"

"Ja to mogu da izgovorim. Ja sam muškarac, zreo muškarac. Ali devojka poput tebe ne sme to da ponovi."

"E pa, ja sam ponovila i sada oboje znamo na šta si mislio. Nemam ništa protiv ljubavnika. Verovatno ću morati da ih imam ako se budem udala iz državničkih razloga, ali sve ima svoje granice." Ona se podboči, a trapezasti rukavi ogrtača skliznuše joj s preplanulih, podignutih ramena. "A šta da radim između dva ljubavnika? On će i dalje biti moj muž, a meni je nepodnošljiva i sama pomisao na to?"

"Ali on je star, dušo. Nećeš dugo morati da živiš s njim."

"Ali ne i dovoljno kratko, hvala. Pre pet minuta je imao mladu krv, sećaš se?"

Hinrik raširi ruke, a zatim ih opusti. "Arta, taj čovek je Tiranin, i to moćan. Mirišu ga čak i na Kanovom dvoru."

"Može i sam Kan da ga miriše. Verovatno je to i slučaj. Jer najverovatnije i sam smrdi."

Hinrikova usta u užasu obrazovaše slovo O... On automatski baci pogled preko ramena, a zatim reče hrapavim glasom: "Da više nikada nisi ništa slično ponovila!"

"Hoću, ako mi bude volja. Pored toga, već je imao tri žene." Ona žurno dodade, da pretekne oca. "Ne Kan, već čovek za koga želiš da se udam."

"Ali sve su mrtve", dobrodušno objasni Hinrik. "Arta, nisu u životu. Ne misli na to. Kako bi mogla i da pomisliš da bih ja dozvolio da se moja kćerka uda za bigamistu? Zatražićemo da nam pokaže dokumenta. Nije se sa sve tri odjednom oženio, već jednom po jednom, a sada su sve mrtve, načisto mrtve, sve odreda."

"Nije ni čudo!"

"Oh, neka je blagoslovena moja duša, šta da uradim?" On još jednom pokuša da nastupi dostojanstveno. "Arta, to je cena koju moraš da platiš zato što si potomak Hinrijada i Direktorova kćerka."

"Ja nisam tražila da budem jedna od Hinrijada niti Direktorova kćerka."

"To nema nikakve veze. Ali tokom celokupne istorije Galaksije bilo je slučajeva kada se zbog dobrobiti države, sigurnosti planete, dobrobiti naroda tražilo da ih..."

"Da se neka jadnica prostituiše!"

"Oh, kako si samo vulgarna! Jednog dana, videćeš... jednog dana ćeš nešto slično kazati i na javnom mestu."

"E pa, stvari tako stoje, i ja na to neću da pristanem. Pre ću umreti."

Pre ću učiniti bilo šta drugo. I hoću!

Direktor ustade i ispruži ruke prema njoj. Usne mu zadrhtaše, ali ne izusti ni reči. Ona mu pritrča, iznenada počevši da se guši u suzama i sva očajna se privi uz njega. "Ne mogu, tatice. Ne mogu. Nemoj me terati."

On stade bespomoćno da je tapše po leđima. "Ali ako te ne ubedim, šta će se dogoditi? Ako Tirani budu nezadovoljni, smeniće me, zatvoriti, možda čak i pogu..." On se zagrcnu kod te reči. "Ovo su veoma nesretna vremena, Arta... veoma nesretna. Rančer od Vajdemosa je osuđen prošle nedelje i verujem da je već pogubljen. Sećaš ga se, Arta? Bio je na dvoru pre pola godine. Krupan čovek, okrugle glave i duboko usađenih očiju. U početku si ga se plašila."

"Sećam ga se."

"E pa, verovatno je već mrtav. A ko zna? Možda sam ja sledeći. Tvoj jadni, bespomoćni otac možda je sledeći na redu. Loša vremena. Bio je nedavno na našem dvoru, a to može biti krajnje sumnjivo."

Ona se iznenada trže. "Zašto bi to bilo sumnjivo? Nisi imao nikakve veze s njim, zar ne?"

"Ja? Razume se da nisam. Ali ako otvoreno uvredimo Kana od Tirana, odbivši da sklopimo savez sa jednim od njegovih miljenika, mogli bi čak i to da pomisle."

Hinrikovo kršenje ruku bilo je prekinuto prigušenom zvonjavom komunikacijske veze. On se nelagodno okrenu.

"Preuzeću u svojoj sobi. Ti se odmori. Bolje ćeš se osetiti pošto malo odremaš. Videćeš, videćeš. Iscrpljena si."

Artemisija ga je namršteno posmatrala dok se udaljavao. Na licu joj se videlo da napregnuto razmišlja, i dosta dugo jedino se po blagom podizanju njenih grudi moglo zaključiti da je živa.

Kod vrata se začuše koraci i ona se okrenu.

"Šta je bilo?" Glas joj je bio oštiji nego što je nameravala.

Bio je to Hinrik, lica izobličienog od strana. "Zvao me je major Andros."

"Iz spoljne policije?"

Hinriku jedino pođe za rukom da klimne glavom.

"Nije valjda..." povika Artemisija, a onda nevoljno zastade, na pragu da pretoči užasnu pomisao u reči; ali uzalud je čekala da joj otac pomogne.

"Jedan mladić želi da ga primim. Ne poznajem ga. Zašto bi on došao ovamo? Sa Zemlje je." Borio se za vazduh i zamuckivao dok je govorio, kao da mu je um na neviđenim mukama, a on mora da ga sledi u njegovom kruženju.

Devojka otrča do njega i uhvati ga za lakat. "Sedi, oče", obrati mu se ona oštrim glasom. "Ispričaj mi šta se dogodilo." Ona ga povede, i nešto od prvobitne panike se izgubi s njegovog lica.

"Ne znam tačno", prošapta on. "Jedan mladić dolazi ovamo da mi iznese pojedinosti o zaveri protiv mene. Protiv mog života A oni mi nalažu da ga saslušam."

Potom se budalasto nasmeja. "Mene narod voli. Niko ne želi da me ubije. Zar ne? Zar ne?" Pomno ju je posmatrao, odahnuvši kada ona odgovori odrečno. "Razume se, niko ne želi da te ubije."

Ali njega opet obuze napetost. "Misliš li možda da su to oni?"
"Ko?"

On se nagnu napred i prošapta. "Tirani. Rančer od Vajdemosa je bio ovde juče i ubili su ga." Glas mu odjednom postade prodorniji. "A sada šalju nekog da ubije mene."

Artemisija ga tako snažno ščepa za ramena da je morao da se usredsredi na neposredan bol.

"Oče!" uzviknu ona. "Sedi mirno! Da ni reč nisi rekao! Saslušaj me. Niko te neće ubiti. Čuješ li me? Niko te neće ubiti. Rančer je bio ovde pre šest meseci. Sećaš li se? Zar to nije bilo pre šest meseci? Razmisli!"

"Tako davno?" prošapta Direktor. "Da, da, mora da je tako."

"A sada ti ostani ovde i odmori se. Premoren si. Sama ću primiti mladića i ako bude sve u redu, dovešću ga k tebi."

"Hoćeš li, Arta? Hoćeš li? On neće povrediti ženu. On sigurno ne bi povredio ženu."

Ona se iznenada sagnu i poljubi ga u obraz.

"Budi obazriva", prošapta on i umorno sklopi oči.

6. I TO NOSI KRUNU!

Bajron Faril je smeteno čekao u jednoj od spoljašnjih zgrada na tlu Palace. Po prvi put u životu osećao se kao provincijalac i to ga je

poražavalo.

Vajdemos Hol u kome je odrastao bio je u njegovim očima divan, a sada je u sećanju video tek kako ga obliva mutan, varvarski sjaj. Njegove obline, filigranski ukrasi, neobično izrađeni tornjići, kitnjasti 'lažni prozori'... prepao se kada ih se setio.

Ali ovo ovde... ovo je bilo sasvim drugačije.

Palata Rodije nije predstavljala puku izraslinu za razmetanje koju su sagradili nevažni gospodari kakvog stočarskog kraljevstva, niti je predstavljala dečje viđenje jednog nestajućeg i umirućeg sveta. Bio je to vrhunac, izražen u kamenu, koji je dostigla dinastija Hindrijada. Zgrade su bile čvrste i tihe. Pravih i vertikalnih linija koje su se izduživale prema središtu svake pojedinačne strukture, ali su ipak uspevale da izbegnu omekšavajuće kopljaste efekte. Odisale su nekom grubom otvorenošću, uzdignutom do vrhunca i ostavljajući utisak na posmatrača ne otkrivajući na prvi pogled način na koji je to postignuto. Izgledalo je da su bile povučene, samozadovoljne, ponosne.

A ono što je važno za svaku pojedinačnu zgradu moglo se primeniti i na sve njih zajedno, kao celinu, u kojoj je ogromna Palata predstavljala krešendo. Jedna po jedna, nekoliko preostalih izveštačenosti u muževnom rodijanskom stilu lagano su otpadale. Sami 'lažni prozori', koji su bili na velikoj ceni kao ukrasi, ali sasvim nekorisni na zgradama sa veštačkim osvetljenjem i ventilacijom, odavde su bili proterani. Njihovo nepostojanje uopšte se nije primećivalo.

Ovde su jedino linije i površine, kao i geometrijske apstrakcije, vodile oko naviše ka nebu.

Major Tiranin na trenutak zastade pored njega na prolazu iz unutrašnje prostorije.

"Odmah će vas primiti", reče on.

Bajron lako klimnu i posle kraćeg vremena jedan krupniji čovek u skarletno-bronzanoj uniformi udari jednom petom o drugu pred njim. Bajronu iznenada dopre do svesti da oni koji su posedovali stvarnu moć nisu morali da se ističu svojom spoljašnošću, već su slobodno mogli da se zadovolje tamnoplavom bojom. Prisetio se, takođe, neviđenih formalnosti rančerskog života, zagrizavši usnu pri pomisli

na ispraznost svega toga.

"Bajron Melejn?" upita rodijanski stražar, i Bajron ustade spreman da pođe sa njim.

Napolju ih je čekala mala sjajna kočija koja se kretala po jednoj šini, a sada je visila iznad jedne jedine trake crvenkastog metala pridržavana dijamagnetskim silama. Bajron nije nikada ranije video ništa slično, te zastade pre no što uđe.

Ta mala kočija u koju je moglo da se smesti najviše petoro do šestoro ljudi zanosila se na vetru, poput graciozne suze koja je odbijala sjaj rodijanskog zaslepljujućeg sunca. Ona jedina šina bila je vrlo tanka, tek nešto šira od običnog kabla i prolazila je ispod cele kočije ne dodirujući je. Bajron se izvi i ugleda plavo nebo između šine i kočije. Dok je gledao, na trenutak kovitlac vetra podiže kočiju tako da je sada lebdela čitav inč iznad šine, kao da nestrpljivo čeka kada će krenuti, te se željno otima nevidljivoj sili koja je sputava. Zatim stade da se ponovo vraća sve bliže šini, ali je ni u jednom trenutku nije dodirnula.

"Ulazi", dobaci mu nestrpljivo stražar iza njega i Bajron pređe na dva stepenika do kočije.

Stepenice su ostale izvučene još dovoljno dugo da se i stražar popne, a onda se brzo i glatko vratiše na mesto, koje se uopšte nije primećivalo na spoljašnjem delu kočije.

Bajron shvati da je spoljašnja neprovidnost kočije samo iluzija. Kada se našao unutra uvideo je da sedi u prozirnoj kugli. Čim je jedna mala poluga bila pokrenuta, kočija je počela da se diže. Lako je dobijala na visini, probijajući se kroz atmosferu koja je zviždala pored nje. Na trenutak Bajron ugleda panoramu Palate sa najviše tačke luka.

Sva zdanja sačinjavala su veličanstvenu celinu (sigurno je ceo plan i bio smišljen na osnovu posmatranja iz vazduha) prošaranu sjajnim bakrenim nitima, zajedno sa jednom ili dve po kojima su klizile graciozno kugle kočije.

Osetio je kako ga nešto potiskuje napred i kočija se, lelujajući se, zaustavi. Cela vožnja trajala je nešto manje od dva minuta.

Vrata pred njim se otvoriše. On uđe, i ona se za njim ponovo zatvoriše. U maloj i praznoj prostoriji nije bilo nikoga. Na trenutak nije

bilo nikoga da ga gurka i požuruje, ali nije se zbog toga osećao prijatno. Nije se ni zavaravao. Još od one proklete noći, drugi su upravljali njegovim kretanjem.

Džonti ga beše smestio u brod. Tiranin-Kanov predstavnik ga je poslao ovamo. A sa svakim napravljenim korakom bio je sve očajnji. Bajronu je bilo jasno da nije zavarao Tiranina. Suviše lako ga je pustio. Predstavnik je mogao nazvati zemaljskog konzula. Mogao je preko hipertalasa pozvati Zemlju, ili je mogao proveriti ustrojstvo njegove mrežnjače. To su sve bile rutinske stvari; sigurno nije došlo do slučajnog propusta.

Prisetio se Džontijevog razmatranja trenutnog stanja stvari. Nešto od toga je moglo važiti i sada. Tirani ga neće odmah pogubiti, kako ne bi stvorili još jednog mučenika. Hinrik je bio njihova marioneta, a on je, isto tako lako kao i oni, mogao da naloži da ga smaknu. I tako bi ga onda ubio jedan od njegovih, a Tirani bi izigravali samo prezrive posmatrača.

Bajron čvrsto stisnu pesnice. Bio je visok i snažan, ali nije bio naoružan. Ljudi koji će doći po njega imaće blastere i neuronske bičeve... Odjednom on shvati da se leđima oslonio o zid.

Hitro se okrenuo kada je začuo tihi zvuk otvaranja vrata sa svoje leve strane. Muškarac koji je ušao bio je naoružan i nosio je uniformu, ali sa njim je bila i jedna devojka. On malo odahnu. Sa njim je došla samo jedna devojka. Da je bilo drugo vreme detaljnije bi je osmotrio, jer je bila vredna toga, ali u ovom trenutku predstavljala je za njega jednu običnu devojku.

Prišli su mu zajedno, zaustavivši se na nekih šest stopa od njega. Nije skidao pogled sa stražarevog blastera.

"Najpre ću ja s njim porazgovarati, poručniče", dobaci devojka stražaru.

Kada se okrenula prema njemu između očiju joj se pojavila jedna mala vertikalna crta. "Jeste li vi taj čovek", upita ona, "koji tvrdi da zna pojedinosti o zaveri čiji je cilj ubistvo Direktora?"

"Rečeno mi je da ću se videti sa Direktorom", odgovori kratko Bajron.

"To nije moguće. Ako imate bilo šta da kažete, recite to meni. Ako je vaše obaveštenje tačno i korisno, s vama će se dobro postupiti."

"Smem li upitati ko ste vi? Kako da znam da ste ovlašćeni da

govorite u Direktorovo ime?"

Izgledalo je kao da je devojka besna. "Ja sam njegova kćerka. Molim vas, odgovorite na moja pitanja. Dolazite li iz drugog Sistema?"

"Sa Zemlje sam." Bajron zastade, a zatim dodade: "Vaša visosti."

Ovaj dodatak joj se dopao. "A gde je to?"

"To je jedna mala planeta u sektoru Sirijusa, vaša visosti."

"A kako se vi zovete?"

"Bajron Melejn, vaša visosti."

Zamišljeno je zurila u njega. "Kažete da ste sa Zemlje? A umete li da upravljate svemirskim brodom?"

Bajron se umalo nije nasmejao. Iskušavala ga je. Dobro je znala da je svemirska navigacija jedna od zabranjenih nauka na svetovima koje su kontrolisali Tirani.

"Da, vaša visosti", odgovori on. Mogao je to i da pokaže ako bude potrebe i ako mu dozvole da poživi toliko dugo. Na Zemlji svemirska navigacija nije bila zabranjena nauka, a za četiri godine se dosta toga moglo naučiti.

"Dobro. Da čujemo onda tu vašu priču."

On iznenada donese odluku. Da je bio prisutan samo stražar ne bi se na to odvažio. Ali ovo je bila samo jedna devojka, i ako nije lagala, ako je odista bila Direktorova kćerka, mogla je kasnije da bude na njegovoj strani.

"Ne postoji nikakva zavera koja ima za cilj ubistvo Direktora, vaša visosti."

Devojka je zaista bila zatečena. Nestrpljivo se okrenula svom pratiocu. "Da li biste vi preuzeli ispitivanje, poručniče? Naterajte ga da kaže istinu."

Bajron koraknu napred, ali pred njim se istog časa stvori hladna cev blastera. "Samo čas, vaša visosti", žurno reče on. "Saslušajte me! To je bio jedini način da se sretnem sa Direktorom. Zar ne zхватate?"

On povisi glas i doviknu za njom dok se udaljavala. "Da li biste bar rekli njegovoj ekselenciji da sam ja Bajron Faril i da tražim utočište na koje imam pravo?"

Bila je to poslednja slamka za koju se mogao uhvatiti. Stari feudalni običaji gubili su na snazi već pokolenjima, čak i pre no što su došli Tirani. Sada su pripadali prošlosti. Ali ništa drugo mu nije preostalo. Ništa.

Ona se okrenu, podignutih obrva. "Sada tvrdite da ste aristokratskog porekla? Pre samo jednog trenutka zvali ste se Melejn."

Neočekivano se začu jedan novi glas. "Tako je, ali to je drugo, ispravno ime. Vi ste, nema sumnje, Bajron Farli, dobri moj gospodine. Razume se da jeste. Sličnost je očigledna." Na vratima je stajao jedan omanji, nasmejani čovek. Široko razmaknutim, sjajnim i pronicljivim očima obuhvatio je celog Bajrona, pri tom se vidno zabavljajući. On izvi svoje usko lice naviše odmerivši Bajronovu visinu i reče devojci: "Zar ga ne prepoznaješ, Artemisija?"

Artemisija pohita ka njemu i zabrinuto mu se obrati: "Ujače Gile, šta ćeš ovde?"

"Vodim računa o svojim interesima, Artemisija. Nemoj zaboraviti da sam ja, ako dođe do ubistva, najbliži od Hindrijada koji bi mogli da ga naslede." Gilbert od Hinrijada značajno namignu, te dodade: "Oh, reci poručniku da može da nas ostavi. Ne pretili nam nikakva opasnost."

Ona ne obrati pažnju na ovu njegovu opasku i reče: "Opet si prisluškiavao komunikator, zar ne?"

"Svakako. Zar želiš da me lišiš i te zabave? Tako je prijatno prisluškiavati ih!"

"Neće biti ako te uhvate."

"Opasnost je deo igre, draga moja. I to zabavan deo. Konačno, Tirani ne oklevaju da prisluškuju Palatu. Malo toga možemo učiniti a da oni to odmah ne saznaju. Zašto im ne bismo vratili milo za drago? Zar me nećeš predstaviti?"

"Ne, neću", odvrati ona kratko. "Ovo te se ne tiče."

"Onda ću ja tebe predstaviti. Kada sam čuo njegovo ime, prekinuo sam slušanje i ušao." On prođe pored Artemisije i zaustavi se kod Bajrona. Trenutak-dva ga je proučavao uz sasvim bezličan osmeh, da bi na kraju rekao: "Ovo jeste Bajron Faril."

"To sam već i sam rekao", primeti Bajron. Veći deo pažnje usredsredio je na poručnika, koji je i dalje držao blaster na gotovs.

"Ali niste dodali da ste sin Rančera od Vajdemososa."

"Učinio bih i to, ali ste me prekinuli. U svakom slučaju, sada vam je valjda sve jasno. Jasno je da sam morao da umaknem Tiranima i to ne otkrivši im svoje pravo ime." Bajron malo sačeka. To je bilo to, osećao je. Ako ga u narednom trenutku ne uhapsu, još je imao neku

malu šansu.

"Shvatam", saglasi se Artemisija. "Ovu stvar mora rešiti Direktor lično. Znači, ubeđeni ste da ne postoji nikakva zavera?"

"Ubeđen sam, vaša visosti."

"U redu. Ujače Gile, hoćeš li ostati sa gospodinom Farilom? Poručniče, pođite sa mnom."

Bajron oseti kako ga obuzima slabost. Voleo bi da je mogao da sedne, ali Gilbert nije predložio ništa slično, iako ga je i dalje posmatrao sa gotovo ciničnim zanimanjem.

"Rančerov sin! Zabavno!"

Bajron spusti pogled prema njemu. Već su ga zamorile te jednosložne reči i plačljivo odabrane fraze koje su do tada upotrebljavane. "Da, Rančerov sin", iznenada se oglasi on. "Kako je to simpatično! Mogu li vam još nekako pomoći?"

Gilbert ničim ne pokaza da se uvredio. Bore na njegovom mršavom licu još se više produbiše kada usta razvuče u širok osmeh. "Možete zadovoljiti moju znatiželju. Stvarno ste došli da zatražite utočište? Ovde?"

"Više bih voleo, gospodine, da o tome porazgovaram sa Direktorom."

"Oh, manite se toga, mladiću. Uverićete se da se malo šta može postići sa Direktorom. Šta mislite, zašto ste malopre morali da razgovarate s njegovom kćeri? To je krajnje zabavna misao, ako samo malo porazmislite."

"Da li je vama sve zabavno?"

"Zašto da ne? Ako to prihvatite kao stav prema životu, onda je on zabavan. Jedino mu taj pridev odgovara. Posmatrajte Vaseljenu, mladiću. Ako u njoj ne možete da pronađete ništa zabavno, možete slobodno sebi prerezati grkljan, jer u njoj postoji prokleta malo dobra. Uzgred budi rečeno, nisam se predstavio. Ja sam Direktorov rođak."

"Čestitam!" dočeka ga Bajron hladno.

Gilbert slegnu ramenima. "U pravu ste. Nije baš bog zna šta. I izgleda da ću samo to doveka i ostati, pošto posle svega ipak ne treba očekivati nikakvo ubistvo."

"Sem ako sami ne naručite neko."

"Dragi gospodine, kakav smisao za humor! Moraćete se navići na činjenicu da me niko ozbiljno ne shvata. Moja primedba je

predstavljala tek način da izrazim svoj cinizam. Ne mislite, valjda, da danas vredi biti Direktor? A siguran sam da takođe ne mislite kako je Hinrik oduvek bio ovakav? Nikada nije bio baš naročito bistar, ali svake godine postaje sve više nemoguć. Zaboravih! Još ga niste sreli. Ali hoćete! Eto, čujem ga kako dolazi. Dok vam se bude obraćao razmišljajte o tome da je on vladar najvećeg od svih Transmaglenih kraljevstava. Ta će vas misao zabaviti."

Hinrik je svoje dostojanstvo podnosio krajnje iskusno. Primio je k znanju Bajronov pažljiv ceremonijalan naklon s odgovarajućim stepenom ljubaznosti. A onda, pomalo naglo, primeti: "A kojim ste poslom došli kod nas, gospodine?"

Artemisija je stajala pored oca i Bajron je na svoje iznenađenje primetio da je bila dosta lepa. "Vaša ekselencijo, došao sam zbog očevog dobrog glasa. Mora da vam je poznato da je nepravедно pogubljen."

Hinrik skloni pogled. "Površno sam poznavao vašeg oca. Bio je na Rodiji jednom ili dvaput." Napravio je pauzu, a glas mu je malo zadrhtao. "Veoma ličite na njega. Veoma. Bilo mu je suđeno, znate. Bar, pretpostavljam da je bilo. I to po zakonu. Stvarno, pojedinosti mi nisu poznate."

"Tako je, vaša ekselencijo. Ali voleo bih da saznam te pojedinosti. Ubeđen sam, naime, da moj otac nije bio izdajnik."

Hinrik se žurno umeša. "Sasvim je razumljivo da ćete ga kao sin braniti, ali odista je teško sada raspravljati o tim državničkim stvarima. U stvari, to je protiv svih propisa. Zašto ne odete kod Aratapa?"

"Ne poznajem ga, ekselencijo."

"Aratapa! Predstavnika! Tiranina-Predstavnika!"

"Bio sam kod njega i on me je poslao ovamo. Svakako vam je jasno da ne smem dozvoliti Tiranima da..."

Ali Hinrik se sav ukoči. Ruka mu je odlutala do usana, kao da je time želeo da spreči njihovo podrhtavanje, a reči koje je potom izgovorio bile su prigušene. "Kažete da vas je Aratap poslao ovamo?"

"Smatrao sam neophodnim da mu kažem..."

"Nemojte ponavljati ono što ste mu rekli. Znam to", odvrati Hinrik.

"Ne mogu ništa učiniti za vas, Rančeru... uh... gospodine Faril. Ne odlučujem sam. Izvršno veće... prestani da me cimaš, Arta. Kako da

obratim pažnju na važne stvari kada mi je stalno odvlačiš na drugu stranu? ... Moram pitati za mišljenje. Gilberte! Hoćeš li se pobrinuti za gospodina Farila? Videću šta mogu da učinim. Da, posavetovaću se sa izvršnim većem. Takav je zakon, znate. To je vrlo važno. Vrlo važno!"

On se okrenu na peti, mrmljajući.

Artemisija se zadržala još koji trenutak i uhvati Bajrona za rukav. "Samo čas. Da li još stoji vaša tvrdnja da umete da upravljate svemirskim brodom?"

"Stoji", odvrati Bajron. On joj se osmehnu, i posle trenutnog oklevanja ona mu uzvratila jednim kratkim osmehom. "Gilberte", reče ona, "želim kasnije da porazgovaram s tobom."

I žurno se udalji. Bajron ostade da gleda za njom, dok ga Gilbert nije povukao za rukav.

"Pretpostavljam da ste gladni, možda žedni, ili biste možda želeli da se operete?" upita ga Gilbert. "Izgleda da svakodnevni život teče dalje?"

"Hvala vam", odvrati Bajron. Napetost ga je gotovo potpuno napustila. Na trenutak se osetio opuštenim i bio je u divnom raspoloženju. Bila je lepa. Veoma lepa.

Al Hinrik nije bio opušten. Našavši se u vlastitim odajama, misli mu se stadoše grozničavo kovitlati. Koliko god da se trudio, nije uspevao da izbegne zaključak koji mu se stalno nametao. Posredi je zamka! Aratap ga je poslao i u pitanju je zamka!

Zavukao je lice u šake ne bi li umirio i prekinuo tutnjavu, a onda mu odjednom sinu šta mora da učini.

7. MUZIKANT UMA

Na svim naseljivim svetovima noć se spušta na vreme. Možda ne uvek u podnošljivim razmacima, pošto se razdoblja rotacije razlikuju od petnaest do pedeset dva časa. Od onih koji putuju sa jedne planete na drugu to zahteva naporno psihološko prilagođavanje.

Na mnogim planetama izvršena su podešavanja, te su razdoblja određena za san i za javu skrojena po meri stanovnika. Na mnogo većem broju planeta postala je gotovo sveopšta upotreba podešenih atmosfera i veštačkog osvetljenja, tako da pitanje dana i noći postaje od drugorazrednog značaja, sem kada je reč o poljoprivredi. Na nekoliko planeta (na kojima su u pitanju ekstremni slučajevi) napravljena je proizvoljna podela koja se ne obazire na nešto tako trivijalno kao što su svetlost i tama.

Ali uvek, bez obzira na društvene običaje, spuštanje noći ima duboko i stalno psihološko značenje, koje datira još iz čovekovog preljudskog postojanja, od vremena kada se verao po drveću. Noć će uvek predstavljati razdoblje straha i nesigurnosti, i srčanost će uvek zalaziti zajedno sa suncem.

Unutar Centralne palate nije postojao nikakav senzorski mehanizam prema kome bi čovek mogao zaključiti da se spušta noć, ali Bajron je osećao da nadolazi nekim neodređenim nagonom skrivenim u nepoznatim hodnicima ljudskog mozga. Znao je da napolju noćnu tamu tek mestimično razgone ništavne iskre zvezda. Znao je da, ako je bilo pravo doba godine, nazubljena 'rupa u svemiru' poznata kao Maglina Konjske glave (tako bliska svim Transmaglenim Kraljevstvima) pomračuje pola zvezda koje su inače vidljive.

Ponovo ga ophrva potištenost.

Nije video Artemisiju još od onog kratkog razgovora sa Direktorom, i uhvatio je sebe kako joj to zamera. Jedva je čekao večeru; možda će to biti prilika da razgovara sa njom. Ali umesto toga je je sam, sa dva stražara koji su nezadovoljno gubili vreme ispred vrata. Čak ga je i Gilbert bio ostavio, verovatno da bi jeo u nekom malo prijatnijem društvu kakvo se moglo očekivati u palati Hinrijada.

Stoga je, kada se Gilbert napokon vratio i rekao: "Artemisija i ja smo

razgovarali o tebi", reagovao tako hitro i sa zanimanjem!

To ga je i oraspoložilo, priznao je samom sebi. "Najpre želim da ti pokažem svoju laboratoriju", rekao je potom Gilbert. Pri tom je napravio pokret rukom i stražari su se tiho uklonili.

"Kakvu laboratoriju?" upitao je Bajron, potpuno nezainteresovano.

"Pravim 'patente'", glasio je neodređeni odgovor.

Na prvi pogled prostorija uopšte nije izgledala kao laboratorija. Više je ličila na neku kancelariju, sa izrezbarenim stolom u uglu. Bajron stade lagano da je razgleda. "Ovde prave te spravice? Kakve spravice?"

"E, pa, to su naročiti zvučni uređaji za uhođenje špijunskih zraka Tirana na sasvim nov način. Oni ih ne mogu otkriti. Tako sam saznao i za tebe, kada se Aratap prvi put javio. A imam i neke druge zabavne drangulije. Na primer, moj vizisonor. Voliš li muziku?"

"Neke vrste muzike."

"Dobro... Izmislio sam jedan instrument, samo što nisam siguran da se to može nazvati muzikom." Polica sa knjigama-filmovima skliznu napolje, pa u stranu, kada je on dodirnu. "Ovo baš i nije neko skladište, ali mene niko ne shvata ozbiljno, pa ovde ni ne zagledaju. Baš je to zabavno, zar ne misliš i ti tako? Ali zaboravio sam, ti si od onih kojima ništa nije zabavno!"

Bio je to neki neodređeni predmet u obliku kutije, bez onog jedinstvenog sjaja koji obično krase predmete kućne radinosti. Sa jedne strane bio je pretrpan svetlećim dugmićima. Gilbert spusti kutiju na sto, okrenuvši stranu sa dugmićima naviše.

"Nije naročito lepa", primeti on, "ali kome je do toga, Vremena mu, stalo? Ugasi svetlo. Ne, ne! Ne diraj nikakve kontakte niti prekidače. Samo poželi da se svetlo ugasi. Snažno to poželi! Odluči da želiš da se ugasi."

Svetla se prigušiše, sva osim slabog bisernog sjaja na tavanici, tako da su sada njih dvojica u mraku izgledali poput duhova. Gilbert se ovlaš nasmeja, začuvši Bajronov uzvik.

"To je samo jedan od trikova moga vizisonora. Vešan je za um na isti način kao i lične kapsule. Znaš na šta mislim?"

"Ne, ne znam, ali želite iskren odgovor."

"Pa", pokuša da objasni Gilbert, "gledaj na to ovako. Električno polje ćelija tvoga mozga uspostavlja u uređaju indukovano polje.

Matematički, to je prilično jednostavno, ali koliko je meni poznato nikome do sada nije pošlo za rukom da spakuje sva potrebna kola u kutiju ove veličine. Obično je za to potrebna petospratna generatorska fabrika. Radi i u obrnutom pravcu. Ovde mogu zatvoriti kola i utisnuti ih izravno u tvoj mozak, tako da ćeš čuti i videti ne koristeći uopšte oči i uši. Gledaj!"

U početku nije bilo ničeg za gledanje. A zatim je nešto nejasno zagrebalo u uglovima Bajronovih očiju. Preraslo je potom u bledu plavoljubičastu loptu koja je lebdela u vazduhu. Kada se okrenuo, sledila ga je; nija se izgubila ni kada je zatvorio oči. Pratio ju je jedan jasan muzički ton, pripadao joj je, bio je ona.

Rasla je i širila se i Bajron je postao uznemiravajuće svestan da ona sada postoji unutar njegove lobanje. To u stvari i nije bila boja, već pre obojeni zvuk, ali nečujan. Bila je dodirljiva, ali taj dodir nije pratilo osećanje dodira.

Zavrtela se zatim i počela da se preliva u svim duginim bojama; muzički je ton postajao sve viši, dok je lebdela iznad njega poput svile koja pada. Zatim je eksplodirala, tako da su ga zapljusnule kapljice boje koje su, dodirnuvši ga, odmah sagorele, ne nanevši mu nikakav bol.

Mehurovi kišom natopljenog zelenila počеше ponovo da se podižu uz tiho, blago zapevanje. Bajron zbunjeno stade da ih odguruje, ali shvati da ne može da vidi svoje ruke niti da oseti njihovo kretanje. Ničeg nije bilo, samo su mu mali mehurovi ispunjavali um isključujući iz njega sve drugo.

On zavika bezglasno i fantazija izgubi nešto na snazi. Ispred njega je ponovo stajao Gilbert, u osvetljenoj sobi, smejući se. Bajron oseti snažnu vrtoglavicu i drhtavom rukom pređe preko hladnog, vlažnog čela. Zatim iznenada sede.

"Šta se dogodilo?" upita on, onoliko razgovetno koliko je to uopšte mogao. "Ne znam", odgovori Gilbert. "Nisam učestvovao u tome. Zar ne razumeš? To je bilo nešto sa čim se tvoj um nikada ranije nije sreo. Um ti je osećao neposredno, a taj se fenomen ne može predstaviti nijednim metodom. Dokle god si bio usredsređen na tu senzaciju, tvoj um je jedino bio u stanju da beskorisno pokušava da taj efekat natera da krene starim, poznatim stazama. Pokušao je, odvojeno ali i istovremeno, da ga predstavi i kao viđenje, i kao zvuk i

kao dodir. Uzgred budi rečeno, da li si bio svestan mirisa? Ponekad mi se čini da mogu da omirišem neku od tih stvari. Kod pasa, pretpostavljam da bi se senzacija svela gotovo isključivo na miris. Voleo bih jednog dana da to isproban i na životinjama.

S druge, pak, strane, ako se ne obazireš na nju, ignorišeš je, ne napadaš, počinje da bleedi. Ja upravo to činim kada želim da posmatram kako utiče na druge; nije uopšte teško."

On spusti sitnu šaku prošaranu venama na uređaj, besciljno dodirujući dogmad prstima. "Ponekad mi se čini da bi neko, kada bi bio u stanju da odista prouči ovu stvar, mogao da komponuje simfonije u novom mediju; mogao bi da stvori nešto što se ne može postići pomoću običnog zvuka ili gledanja. Bojim se da mi za to nedostaje sposobnosti."

"Želeo bih nešto da vas upitam", iznenada se oglasi Bajron.

"Samo napred."

"Zašto svoje naučničke sposobnosti ne stavite u službu nečeg vrednog, umesto što..."

"Umesto što ih traćim na nekorisne igračke? Ne znam. Možda i nisu potpuno beskorisne. Znaš li da je ovo protivzakonito?"

"Šta?"

"Vizisonor. Baš kao i moji špijunski uređaji. Kada bi Tirani saznali za njih, lako je moguće da bi me osudili na smrt."

"Sigurno se šalite!"

"Uopšte se ne šalim. Očigledno je da si odrastao na stočarskom ranču. Vidim da se mladi ne sećaju kako je bilo u starim vremenima." On iznenada nakrivi glavu na jednu stranu, a oči mu se pretvoriše u tanke proreze. "Da li si protiv vladavine Tirana?" upita on. "Slobodno kaži. Iskreno ti priznajem da ja jesam. Takođe ti tvrdim da je i tvoj otac bio."

"Da, jesam", mirno odvrati Bajron.

"Zašto?"

"Oni su stranci, dođoši. S kojim pravom upravljaju Nefelesom ili Rodijom?"

"Da li si oduvek tako mislio?"

Bajron ništa ne odgovori.

Gilbert frknu. "Drugim rečima, zaključio si da su stranci i dođoši tek pošto su ti pogubili oca, na šta su, najzad, imali pravo. Oh, molim te,

ne žesti se. Budi razuman. Veruj mi, ja sam na tvojoj strani. Ali razmisli! Tvoj je otac bio Rančer. Kakva prava ima njegov pastir? Ako bi koji od njih ukrao govedo radi sebe ili da bi ga preprodao, kakva bi ga kazna stigla? Zatvorili bi ga kao lopova. Ako bi kovao zaveru protiv tvog oca, iz bilo kakvog razloga, možda zbog nekog razloga koji se njemu činio važnim, kakav bi bio ishod? Nema sumnje, pogubili bi ga. A kakvo pravo ima tvoj otac da kroji zakon i izriče kaznu drugim ljudskim bićima? On je bio njihov Tiranin.

Tvoj je otac sebe smatrao rodoljubom, a i ja ga smatram takvim. Pa, šta s tim? Za Tirane je on bio izdajica, i uklonili su ga. Možeš li prnebregnuti potrebu za samoodbranom? Hinrijadi su u početku i te kako umrljali svoje ruke krvlju. Čitaj istoriju, mladiću. Sve vlade ubijaju i to je prirodan poredak stvari.

Stoga, pronađi neki bolji razlog zbog koga ćeš mrzeti Tirane. Nemoj misliti da je dovoljno samo zameniti jedne vladare drugima; nemoj misliti da ta jednostavna izmena donosi slobodu."

Bajron lupi stegnutom pesnicom po dlanu. "Nema sumnje da ta objektivna filozofija stoji. Da odgovara čoveku koji živi po strani. Ali šta bi bilo da je vaš otac ubijen?"

"Pa, zar nije bio? Moj je otac bio Direktor pre Hinrika, i bio je ubijen. Oh, ne doslovce, već krajnje umešno. Slomili su mu duh, isto kao što sada lome i Hinrikov. Mene nisu želeli za Direktora kada mi je otac umro; bio sam malo suviše nepredvidljiv. Hinrik je bio visok, zgodan i, povrh svega, povodljiv. Ali očigledno, ne baš sasvim povodljiv. Progone ga bez prestanka, pretvaraju u sažaljenja vrednu marionetu, kako bi bili sigurni da se neće čak ni počesati ako mu to ne dozvole. Video si ga. Sada je već s njim svakog meseca sve gore. Neprekidno stanje straha u kome živi je patetično psihopatsko. Ali ništa od toga... ništa od toga... ne predstavlja razlog zbog koga hoću da uništim vladavinu Tirana."

"Ne?" upita Bajron. "Izmislili ste neki potpuno nov razlog?"

"Pre bi se moglo reći strašno star razlog. Tirani onemogućavaju dvadeset milijardi ljudskih bića da učestvuju u razvoju rase. Pohađao si školu. Učio si o ekonomskom kruženju. Naseljena je, na primer, neka nova planeta..." On počne da nabraja koristeći se prstima...

"Prva joj je briga da prehrani samu sebe. Postaje poljoprivredni svet, pastirski svet. Počinje da kopa po tlu u potrazi za čvrstom rudom

koju bi mogla da izvozi i šalje svoje poljoprivredne viškove napolje kako bi, opet, bila u stanju da nabavi luksuzne stvari i mašineriju. To je naredni korak. Onda, sa porastom broja stanovnika i stranih investicija, počinje da niče industrijska civilizacija, koja predstavlja treći korak. Konačno, svet postaje mehanizovan, uvozi hranu, izvozi mašineriju, ulaže u izgradnju primitivnijih svetova i tako dalje. Četvrti korak.

Mehanizovani svetovi su uvek najgušće naseljeni, vojno nadmoćni... A pošto je rat u funkciji mašina... obično ih okružuju poljoprivredni, zavisni svetovi.

Ali šta se desilo s nama? Bili smo u trećoj etapi, sa industrijom koja se razvijala. A sada? Taj razvoj je prekinut, zaleđen, primoran da krene u obrnutom pravcu. To je vezano za tiransku kontrolu naših industrijskih potreba. S njihove strane to je kratkoročno ulaganje, jer ćemo na kraju postati neisplativi, osiromašićemo. Ali, u međuvremenu, oni ubiru kajmak.

Pored toga, da smo se industrijalizovali do kraja, mogli smo razviti i ratnu tehnologiju. Znači, zaustavljena je industrijalizacija; zabrađena su naučna istraživanja. Ljudi su se na kraju toliko navikli na sve to da ni ne shvataju da nešto nedostaje. Toliko, da si čak i ti bio iznenađen kada sam ti rekao kako me mogu pogubiti samo zato što sam napravio jedan vizisonor.

Jednog dana ćemo, razume se, pobediti Tirane. To je neminovno. Ne mogu vladati zauvek. Niko ne može. Postaće meki i lenji. Međusobno će se ženiti i izgubiti mnogo od svojih odeljenih tradicija. Postaće podmitljivi. Ali to može potrajati vekovima, jer istorija nigde ne žuri. A kada ti vekovi prođu, mi ćemo i dalje biti poljoprivredni svetovi bez industrijskog ili naučnog nasleđa vrednog pomena, dok će naši susedi sa svih strana, oni koji nisu bili pod kontrolom Tirana, biti jaki i urbanizovani. Kraljevstva će zauvek ostati polukolonijalne oblasti. Nikada nećemo dostići svoje susede i ostaćemo samo puki posmatrači u velikoj drami ljudskog napretka."

"To što ste rekli nije mi sasvim nepoznato", primeti Bajron.

"Razume se da nije, ukoliko si sticao obrazovanje na Zemlji. Zemlja zauzima kranje čudno mesto u ukupnom društvenom razvoju."

"Zaista?"

"Razmisli! Čitava Galaksija se bez prestanka širila još od prvog

ostvarenog međuzvezdanog putovanja. Oduvek smo predstavljali društvo u razvoju, te stoga i nezrelo društvo. Očigledno je da je ljudska rasa sazrela samo na jednom mestu i to samo jednom, a to se zbilo na Zemlji neposredno pre katastrofe koja ju je zahvatila. Tamo smo imali društvo koje je privremeno izgubilo sve mogućnosti za dalje geografsko širenje, te se suočilo sa problemima kao što su prenaseljenost, iscrpljeni izvori i tako dalje; sa problemima sa kojima se nikada nije suočio nijedan drugi deo Galaksije.

Bili su primorani da se pomno bave društvenim naukama. Veći deo toga, ili čak i sve, izgubili smo i to je šteta. Evo nečeg zabavnog. Hinrik je kao mladić bio veliki Primitivista. Imao je čitavu biblioteku sa stvarima vezanim za Zemlju, kojoj nije bilo ravne u Galaksiji. Od kada je, međutim, postao Direktor, i na to je, kao i na sve drugo, zaboravio. Ali ja sam je na neki način nasledio. Njihova literatura, ono malo što je od nje preživelo, upravo je zadivljujuća. Posедуje jedan naročiti oreol introspektivnosti, koji se više ne može sresti u našoj ekstravertnoj galaktičkoj civilizaciji. To je krajnje zabavno."

"Sada mi je lakše", priznade Bajron. "Tako dugo ste bili ozbiljni, da sam počeo da se pitam niste li izgubili smisao za šalu."

Gilbert sleže ramenima. "Opustio sam se i to je divno osećanje. Mislim da mi se to nije dogodilo već nekoliko meseci. Da li si svestan kako izgleda igrati neku ulogu? Dvadeset četiri sata na dan potiskivati vlastitu ličnost? Čak i među prijateljima? Čak i kada si sam, kako se nikada ne bi zaboravio? Predstavljati se kao diletant? Večito se zabavljati? Ne biti ni od kakve koristi? Biti toliko jalov i neznatno luckast da sve ubediš kako si potpuno beskoristan? I to sve zbog toga da bi bio bezbedan, mada uopšte više nemaš zbog čega da živiš. Ali čak i tada, s vremena na vreme, pođe mi za rukom da im se suprotstavim."

On podiže pogled, a glas mu zazvuča tako iskreno, gotovo molećivo. "Ti si u stanju da upravljaš brodom. Ja nisam. Zar to nije čudno? Govoriš o mojim naučničkim sposobnostima, a ja ne umem da pilotiram običnim jednosedom. Ali ti umeš, i iz toga proizilazi da moraš napustiti Rodiju."

Ovo je bez sumnje bilo izrečeno kao molba, ali Bajron se ipak hladno namršti. "Zašto?"

Gilbert nastavi užurbanim glasom. "Kao što ti već rekoh, Artemisija i

ja smo razgovarali o tebi i sve smo sredili. Kada iziđeš odavde, kreni pravo u njenu sobu, gde te ona čeka. Iscrtao sam ti dijagram, tako da nećeš morati da se raspituješ kojim hodnikom treba da pođeš." On gurnu Bajronu u ruku mali list metalina. "Ako te bilo ko zaustavi, reci da te je pozvao Direktor i kreni dalje. Sve će biti u redu ako budeš samouveren..."

"Samo malo!" prekinu ga Bajron. Nije nameravao da to ponovo učini. Džonti ga je gurnuo na Rodiju i shodno tome uspeo da ga dovede pravo pred Tirane. Predstavnik Tirana ga je zatim poslao u Centralnu Palatu pre no što je njegova tajna stigla dotle te ga, shodno tome, prepustio potpuno nespremnog ćudima jedne nestabilne marionete. Ali sada je bilo dosta! Njegovo kretanje napred-nazad moglo je biti krajnje ograničeno, ali Svemira mu i Vremena, sam ću o njemu odlučivati. Čvrsto je to bio odlučio.

"Došao sam ovamo važnim poslom, gospodine", usprotivi se on. "Ne idem nikuda!"

"Šta! Ne ponašaj se kao kakav mladi idiot." Na trenutak iz njega progovori onaj stari Gilbert. "Zar misliš da ćeš odavde bilo šta obaviti? Zar misliš da ćeš živ izići iz Palate ako sačekaš jutro? Hinrik će pozvati Tirane i uhapsiće te u roku od dvadeset četiri sata. On toliko okleva samo zato što mu je potrebno dosta vremena da se na bilo šta odluči. Rođak mi je. Kažem ti da ga poznajem."

"Pa i da je tako", primeti Bajron, "šta se to vas tiče? Zašto se toliko brinete za mene?" Nije želeo da ga više bacaju tamo-amo. Nikada više neće biti ničija leteća marioneta.

Ali Gilbert ustade i zagleda se u njega. "Želim da me povedeš sa sobom. Zabrinut sam za svoju bezbednost. Ne mogu više da podnesem ovaj život pod Tiranima. Stvar je samo u tome što ni Artemisija ni ja ne umemo da upravljamo brodom; da umemo, već bismo odavno otišli. I naši životi su u pitanju."

Bajron oseti izvesnu slabost. "Direktorova kćerka? Kakve veze ona ima s tim?"

"Čini mi se da je ona najočajinja od svih nas. Za žene postoji naročita vrsta umiranja. Šta čeka Direktorovu kćerku koja je mlada, privlačna i neudata, ako ne to da bude mlada, privlačna i udata? A ko ovih dana postaje presrećni mladoženja? Pa, razume se, stari, razvratni dvorski funkcioner Tirana koji je sahranio tri žene i želi da u

zagrljaju devojke ponovo raspali vatru mladosti."

"Ubeđen sam da Direktor nikada ne bi dozvolio da se tako nešto dogodi!"

"Direktor će sve dozvoliti. Niko, uostalom, ni ne čeka da on išta dozvoli."

Bajron stade razmišljati o svom poslednjem susretu sa Artemisijom. Kosa joj je bila začušljana od čela i puštena slobodno da pada, te se samo na ramenima uvijala prema unutra. Čista, svetla koža, crne oči, crvene usne! Visoka, mlada, nasmejana! Taj opis bi verovatno odgovarao stotinama miliona devojaka širom čitave Galaksije. Bilo bi krajnje glupo da ga to pokoleba.

"Imate li spreman brod?" upita on napokon.

Gilbertovo lice se nabra, ozareno iznenadnim smeškom. Ali pre no što uspe da prozbori ijednu reč, na vratima se začu kucanje. Nije u pitanju bilo nikakvo blago prekidanje fotosnopa, već upad ovlašćenog naoružanog lica.

Kucanje se ponovi. "Biće bolje da otvoriš vrata", reče Gilbert.

Bajron ga poslušao i dva uniformisana lica stupiše u sobu. Onaj prvi pozdravi kratko Gilberta, a potom se okrenu ka Bajronu. "Bajrone Farile, hapsim vas u ime sadašnjeg predstavnika Tirana i Direktora Rodije."

"Zbog čega?" upita Bajron.

"Zbog veleizdaje."

Gilbertovo lice na trenutak iskrivi grč neizmernog gubitka. Okrenuvši se u stranu, on promrmlja: "Ovog puta je Hinrik bio brz; brži no što sam očekivao. Zabavna misao!"

Opet je to bio onaj stari Gilbert, nasmešen i nezainteresovan, malo podignutih obrva, kao da s trunskom žaljenja proučava nekakvu odvratnu činjenicu.

"Molim vas, sledite me", reče prvi stražar, i Bajron primeti da onaj drugi drži u ruci neuronski bič.

8. IZA SUKNJE JEDNE GOSPE

Bajronu se lagano sušilo grlo. U poštenoj borbi mogao je da savlada i jednog i drugog stražara. Bio je svetan toga, i žudio je da mu se ukaže prilika. Mogao je, čak, da se na zadovoljavajući način suprotstavi i obojici. Ali oni su držali bičeve, tako da nije smeo ni ruku da podigne a da mu oni istog časa ne prikažu kako bičevi deluju. Razmišljajući o tome, već se bio predao. Drugog izlaza nije ni bilo. Ali Gilbert se ponovo umeša. "Ljudi, dozvolite mu bar da uzme svoj ogrtač", reče on.

Bajron, zabezeknut, uputi jedan brz pogled prema omanjem čoveku i smesta povuče odluku o predaji. Dobro je znao da sa sobom nije imao nikakav ogrtač.

Stražar sa isukanim oružjem lupnu petama u znak poštovanja. Bičem dade znak Bajronu. "Čuo si milorda. Uzmi ogrtač, samo brzo!" Bajron pođe unazad što je sporije mogao. Povukavši se do sanduka sa knjigama on čučnu, posegnuvši iza stolice ka nepostojećem ogrtaču. Čim je prstima zahvatio prazan prostor iza stolice, stade da napeto iščekuje šta će Gilbert učiniti.

Za stražare je vizisonor predstavljao tek jedan neobičan predmet prepun dugmića. Neće ni primetiti da Gilbert lagano okreće i pritiska dugmad. Bajron je napeto posmatrao cev biča, dozvolivši da mu ona obuzme ceo um. U njega nije smelo da prodre ništa drugo što bi mogao čuti ili videti (pomisliti da je čuo ili video).

Ali koliko će to još potrajati?

"Da li ti se ogrtač nalazi iza te stolice?" dreknu stražar. "Ustani!" On nestrpljivo koraknu napred, a onda zastade. Oči mu se suziše u dubokom zaprepašćenju i on se oštro obazre put svoje leve strane.

Počelo je! Bajron se uspravi i baci napred prema podu, obuhvatajući stražareva kolena i snažno ih povlačeći. Stražar mlitavo pade, a Bajronova velika šaka ščepa zglavak drugog stražara u želji da mu otme neuronski bič.

Drugi stražar je imao isukano oružje, ali mu ono za trenutak ničem nije služilo. Slobodnom rukom divlje je mlatarao kroz vazduh pred svojim očima.

"Muči li te što, Farile?" odjednom se oglasi Gilbertov piskutavi glas. "Ništa ne vidim", progundā Bajron, dodajući: "Sem ovog bića koji je sada kod mene."

"U redu, pusti ih onda. Ne mogu ništa učiniti da te zaustave. Umovi su im prepuni prizora i zvukova koji ne postoje." Gilbert se ukloni s puta zamršenom klupku telesa.

Bajron jednim trzajem oslobodi ruke i zamahnu njima naviše. Zatim jednu ruku snažno spusti tik ispod rebra jednog od stražara. Stražarevo lice se izobličilo od bola i on se presamiti. Bajron ustade sa bičem u ruci.

"Pazi", povika Gilbert.

Ali Bajron se nije okrenuo dovoljno brzo. Drugi stražar nasrnu na njega, ponovo ga oborivši. Napao je, međutim, naslepo. Nemoguće je bilo utvrditi šta je stražar zamišljao da je uhvatio. Izvesno je bilo samo to da tog trenutka uopšte nije bio svestan Bajronovog prisustva. Hrapavo je dahtao Bajronu u uvo, a iz grla mu je dopiralo isprekidano krkljanje.

Bajron se uvrnu u pokušaju da u igru uvede i svoje novostečeno oružje, ali se istog časa susrete sa zastrašujuće ispraznim pogledom koji mora da je pratio neki užas koji sem njega niko nije video.

Bajron se osloni o noge i uloži svu snagu u pokušaj da se oslobodi - ali bez ikakvog uspeha. Tri puta je osetio kako ga stražarev bič snažno udara po bedru i kako se kontakt umalo nije aktivirao.

A onda se stražarevo krkljanje najzad pretoči u reči. "Sve ću vas ja pohvatati!" zaurla on. Na putu energetskog snopa biča pojavi se veoma bledo, gotovo nevidljivo svetlucanje jonizovanog vazduha. Stražar široko zamahnu kroz vazduh i zrak pređe preko Bajronovog stopala.

Imao je utisak da je zagazio u kadu sa kipućim olovom. Ili kao da mu je stopalo odgrizla ajkula. U stvari, ništa se od svega toga nije dogodilo u fizičkom smislu. Jedino su nervni završeci koji upravljaju osećanjem bola bili svi odreda, i to u isto vreme, nadraženi u najvećoj mogućoj meri. Ni samo ključalo olovo ne bi moglo imati veći učinak.

Bajron tako snažno zarula da pomisli kako mu se grlo cepa - a zatim se sruši. Nije mu čak ni padalo na pamet da je borba gotova. Sada mu ništa više nije bilo važno do li sve veći bol.

Ipak, iako to Bajron nije znao, stražarev stisak je popustio i nekoliko minuta kasnije, kada mladić uspe da otvori oči i trepćući odagna suze, zateče stražara oslonjenog leđima uza zid kako obema rukama iznemoglo gura nešto što ne postoji i kikoće se sam za sebe. Prvi stražar je i dalje ležao na leđima, a ruke i noge su mu sada bile raširene poput kakve čudne geometrijske šare. Bio je pri svesti, ali miran. Očima je sledio nešto što se kretalo u cik-cak i telo mu je slabo podrhtavalo. Na usnama mu se primećivala pena.

Bajron primora sebe da ustane. Gadno je šepao dok se primicao zidu. Upotrebio je palicu biča da samo malo gurne stražara, koji odmah pade. Zatim se vrati do onog prvog, koji se takođe nije branio, već su mu se samo oči u tišini kretale dok se konačno ne onesvesti.

Bajron ponovo sede, i stade da masira stopalo. Skinuvši cipelu i čarape, začuđeno je zurio u nepovređenu kožu. Trljao je stopalo i gundao što oseća bol kao da mu je koža spaljena. Zatim podiže pogled prema Gilbertu, koji je spustio svoj vizisionor i nadlanicom češao mršavi obraz.

"Hvala" reče Bajron, "što ste mi pomogli s tim vašim uređajem."

Gilbert samo lako sleže ramenima. "Ubrzo će ih ovamo stići još", prošapta on promuklo. "Idi u Artemisijinu sobu. Molim te! Brzo!"

Bajron konačno shvati šta mu Gilbert govori. Stopalo ga je sada nešto manje bolelo, ali je imao utisak da je naduveno i nabreklo. On navuče čarapu, a cipelu zataknu pod pazuh. Već je imao jedan bič, a sekund kasnije je stražara lišio i drugog. Pažljivo ih oba zataknu za pojas.

Okrenuvši se prema vratima on za trenutak zastade, osećajući kako mu je sve više muka. "Šta ste ih to naterali da vide, gospodine?" upita on.

"Ne znam. Ja to ne mogu da kontrolišem. Samo sam uređaj pustio na najjače, a ostalo je zavisilo od njihove vlastite složenosti. Molim te, nemoj samo da tu stojiš i pričaš. Imaš li plan kako ćeš stići do Artemisijine sobe?"

Bajron klimnu i uputi se niz hodnik. Bio je gotovo prazan. Nije mogao da se kreće brzo, pošto bi odmah počinjao da šepa.

On pogleda na sat, a onda se seti da mu se uopšte nije ukazala prilika da ga podesi na rodijansko lokalno vreme. I dalje je radio po

standardnom međuzvezdanom vremenu koje se koristi na brodovima, po kome se jedan sat sastoji od sto minuta, a dan od hiljadu. Tako mu sada brojka 876, koja je ružičasto odbleskivala na hladnom metalu sata, ništa nije značila.

Pa ipak, mora da je još bila duboka noć, ili u svakom slučaju doba za spavanje na ovoj planeti (ako to dvoje nije bilo usaglašeno), jer hodnici inače ne bi bili tako pusti, a reljefi na zidu ne bi svetleli u prazno. On mahinalno dodirnu jedan u prolazu, neku scenu krunisanja, i otkri da je dvodimenzionalna. A sticao se utisak da štrči iz zida.

To mu se učini dovoljno neobičnim, tako da istog časa zastade kako bi ispitao taj efekat. Ali onda se seti kuda je krenuo i požuri dalje.

Prazan hodnik shvatio je kao još jedan znak dekadencije Rodije. Otkako je postao pobunjenik, sve više su mu upadali u oči svi ti znaci propadanja. Da je bila središte nezavisne moći, u Palati bi uvek bilo noćnih stražara i nadzornika.

Bacivši pogled na Gilbertovu šturu kartu zavi nadesno, krećući se uz neku široku rampu koja je skretala. Nekada su se možda ovuda kretale procesije, ali sada od njih nije bilo ni traga.

Oslonivši se o prava vrata, on dodirnu foto-signal. Vrata se odškrinuše, a zatim i širom otvoriše.

"Uđite, mladiću."

Bila je to Artemisija. Bajron šmugnu unutra, a vrata se za njim lagano i tiho zatvoriše. Gledao je u devojkicu bez reči. Nejasno je bio svestan toga da mu je košulja pocepana na ramenima, tako da je jedan rukav visio; da mu je odeća bila prljava a lice u modricama. Setivši se da još pod miškom nosi cipelu, on je ispusti i nekako u nju ugura stopalo.

Tek tada se obrati devojci. "Imate li nešto protiv da sednem?"

Sledila ga je do stolice i ostala da stoji pred njim, pomalo ljuta. "Šta se dogodilo? Šta vam je sa stopalom?"

"Povredio sam se", odvrati on kratko. "Jeste li spremni za polazak?"

Lice joj se ozari. "Znači, povešćete nas?"

Ali Bajronu nije bilo do učtivosti. Stopalo ga je i dalje sevalo i on ga je blago ljuljuškao. "Čujte, odvedite me do broda. Odlazim sa ove proklete planete. Ako hoćete da pođete sa mnom, povešću vas."

Ona se namršti. "Mogli biste da budete ljubazniji... Da li ste se to

borili sa nekim?"

"Jesam. Sa stražarima vašeg oca, koji su želeli da me uhapsu zbog izdaje. Toliko o mom pravu na utočište."

"Oh! Žao mi je!"

"I meni. Uopšte me ne čudi što Tirani gospodare na preko pedeset svetova sa samo šačicom ljudi. Sami im u tome pomažemo. Ljudi poput vašeg oca sve bi učinili samo da ostanu na vlasti; zaboravili bi i na osnovne dužnosti svakog džentlmena... Oh, nema veze!"

"Rekoh već da mi je žao, lorde Rančeru." Izgovorila je njegovu titulu s hladnom ohološću. "Molim vas, nemojte na sebe preuzimati ulogu sudije kada je reč o mom ocu. Nisu vam poznate sve činjenice."

"Ne želim da raspravljam o tome. Moraćemo da odemo na brzinu, pre no što dođe još dragocenih stražara vašeg oca. Nisam nameravao da povredim vaša osećanja. Sve je u redu." Bajronova osornost obezvređila je njegovo izvinjenje, ali do đavola, nikada ranije nije ga udario neuronski bič, a to nije bilo nimalo smešno. I Svemira mu, dugovali su mu utočište. Bar toliko.

Artemisija je bila ljuta. Ne na oca, razume se, već na tog glupog mladića. Bio je tako mlad. Gotovo dete, zaključila ona, jedva nešto stariji od nje, ako je i to bio.

Odjednom se oglasi komunikator i ona mu oštro dobaci: "Molim vas, sačekajte trenutak i poći ćemo."

Začuo se slab Gilbertov glas. "Arta? Je li kod tebe sve u redu?"

"Ovde je", odvrati ona šapatom.

"U redu. Nemoj ništa govoriti. Samo slušaj. Nemoj napuštati svoju sobu. Zadrži ga tamo. Izvršiće pretres Palate, koji niko ne može da spreči. Pokušaću nešto da smislim, ali u međuvremenu, ostanite gde ste." Odgovor nije sačekao. Veza se naglo prekinula.

"Znači tako", reče Bajron. I on je čuo poruku. "Da ostanem, pa da i vas uvalim u nevolju, ili da izidem i predam se? Pretpostavljam da nigde na Rodiji ne treba da očekujem da ću dobiti utočište."

Ona se besno okrenu prema njemu i obrecnu se isprekidanim šapatom. "Oh, zaveži, ti velika, ružna budalo!"

Zurili su jedno u drugo. Bajronova osećanja bila su povređena. Na neki način pokušavao je i njoj da pomogne. Nije imala razloga da ga vređa.

"Izvinite", dodade ona napokon i okrenu glavu.

"U redu je", odvrati on hladno, ne misleći tako. "Imate pravo na svoje mišljenje."

"Niste morali ono da kažete o mom ocu. Ne znate vi šta znači biti Direktor. Šta god vi mislili, on radi za dobrobit svog naroda!"

"Oh, svakako. Mora me predati Tiranima zbog dobrobiti naroda. To baš ima smisla."

"Na neki način, tako je. Mora im pokazati da im je odan. U suprotnom, mogli bi ga ukloniti i preuzeti neposrednu upravu nad Rodijom. Da li bi tako bilo bolje?"

"Ako plemić nije u stanju da nađe utočište..."

"Oh, samo na sebe mislite. To je ono što ne valja kod vas!"

"Ne smatram da je baš naročito sebično ako neko ne želi da umre. I to, ni za šta. I ja sam se na neki način borio, pre no što sam bio primoran da odem. Moj otac se borio protiv njih." Znao je da počinje da zvuči melodramatski, ali ona je baš tako delovala na njega.

"I kakvu korist je vaš otac imao od toga?" upita ona.

"Pretpostavljam, nikakvu. Ubili su ga."

Artemisija je sada izgledala zaista nesrećno. "Stalno ponavljam da mi je žao, i ovog puta to ozbiljno mislim. Tako sam uznemirena." A onda odbrambeno dodade: "I sama sam u nevolji, znate."

Bajronu to napokon uđe u glavu. "Znam. Hajde da počnemo ispočetka." On pokuša da se osmehne. Stopalo ga je već manje bolelo.

Artemisija sada pokuša da se našali. "A i niste tako ružni", primeti ona.

Bajron se osećao glupo. "E, pa..."

A onda učuta; Artemisija je žurno prinela ruku ustima. Glave im se gotovo istovremeno okrenuše prema vratima.

Napolju se čuo meki zvuk mnogobrojnih koraka po polusavitljivom plastičnom mozaiku koji je prekrivao pod hodnika. Većina ih prođe, ali začu se i disciplinovano lupanje petama neposredno ispred vrata, a onda se oglasi noćni signal.

Gilbert je morao hitro da dela. Kao prvo, morao je da sakrije vizisonor. Po prvi put je poželeo da ima neko bolje skrovište. Prokleti Hinrik, što je ovog puta tako brzo doneo odluku, i što nije sačekao do jutra. Morao je da ode; možda mu se nikada više neće ukazati nova

prilika.

A onda odluči da pozove kapetana straže. Nije mogao da prikrije takvu sitnicu kao što su dva onesveščena stražara i odbegli zatvorenik.

Kapetan straže bio je besan. Naložio je da se dva onesveščena čoveka iznesu, a onda se okrenu ka Gilbertu.

"Gospodaru, nisam iz vaše poruke baš najbolje shvatio šta se u stvari dogodilo", reče on.

"Samo ono što vidite", odgovori Gilbert. "Došli su da ga uhapse, ali se mladić nije predao. Otišao je, Svemir zna kuda!"

"To i nije važno, moj gospodaru", reče kapetan. "U Palati noćas ima dovoljno ljudi, tako da je dobro čuvana, uprkos poznom satu. Ne može da utekne iz nje, a mi ćemo pročešljati unutrašnjost. Ali kako je odavde utekao? Moji ljudi su bili naoružani. A on nije."

"Borio se poput tigra. Sa te stolice, iza koje sam se sakrio..."

"Žao mi je, gospodaru, što se niste setili da pomognete mojim ljudima u borbi protiv izdajnika."

Gilbert ga prezrivo pogleda. "Kakva zabavna pomisao, kapetane. Ako je vašim ljudima, koji su bili dvostruko brojniji i uz to još i naoružani, potrebna moja pomoć, onda je krajnje vreme da ih zamenite novima."

"Dobro! Pretražićemo Palatu, pronaći ga, pa ćemo videti da li može da ponovi tu predstavu."

"Poći ću s vama, kapetane."

Sada je na kapetana bio red da u čudu izvije obrve.

"To vam ne bih savetovao, gospodaru", reče on. "Biće opasno."

To je bila opaska koja se ne izgovara pred Hinrijadima. Gilbert je toga bio svestan, ali se samo nasmeši i pusti da mu bore izbrazdaju mršavo lice. "Znam", odvrati on, "ali povremeno nalazim da je i opasnost zabavna."

Bilo je potrebno pet minuta da se okupe stražari. Ostavši za to vreme sam u sobi, Gilbert je pozvao Artemisiju.

Bajron i Artemisija se slediše kada se začu zujanje signala. Oglasio se i drugi put, a zatim usledi obazrivo kucanje. Sada se napolju oglasi i Gilbertov glas.

"Dopustite da ja pokušam, kapetane", govorio je glas. A onda, znatno glasnije, usledi i poziv. "Artemisija!"

Bajron se nasmeši jer mu beše laknulo i on koraknu napred; devojka mu, međutim iznenada stavi ruku na usta i doviknu: "Samo čas, ujače Gil", te očajnički stade da Bajronu pokazuje prema zidu.

Bajron je samo glupo zurio. Zid je bio gotovo beo. Artemisija napravi grimasu i žurno prođe pored njega i položi šaku na zid. Jedan njegov deo je nečujno skliznuo u stranu, otkrivši garderobu. Usnama je nečujno oblikovala reči: "Uđi unutra!" dok je rukama petljala oko kitnjaste pribadače na svom desnom ramenu. Kada ju je napokon otkačila prekinu se slabo polje sile koje je ivice šava, što se protezao duž cele haljine, držalo priljubljene jednu uz drugu. Ona pusti da joj haljina skliznu na tle.

Bajron se okrenu, pošto je prekoračio preko onog što je do maločas bio zid, uspevši, pre no što se ovaj do kraja zatvorio, da vidi kako Artemisija preko ramena prebacuje kućnu haljinu od belog krzna. Skarletna haljina ostala je da izgužvana leži preko stolice.

Osvrnuvši se oko sebe, on se upita da li će pretražiti i Artemisijinu sobu. Ako do pretresa dođe, biće potpuno bespomoćan. Iz garderobe se moglo izići jedino putem kojim je u nju ušao, a u njoj nije bilo ničeg što bi mu moglo poslužiti kao još skrovitije mesto.

Duž jednog zida visio je niz haljina, a vazduh ispred njega tek je neznatno svetlucao. Rukom je sasvim lako prošao kroz to svetlucanje, osetivši tek blago golicanje u predelu zgloba, jer namena mu je bila jedino da sprečava ulaženje prašine kako bi prostor iza njega ostao aseptično čist.

Možda je mogao da se sakrije iza suknji. A to je u stvari i činio. Uspeo je uz Gilbertovu pomoć da savlada dva stražara kako bi dospeo ovamo, ali sada, pošto se već našao ovde, skrivao se iza ženskih suknji. U stvari, iza suknji jedne žene.

Neprimereno trenutku, on zateče sebe kako razmišlja o tome kako bi bilo lepo da se okrenuo nešto ranije, pre no što se zid gotovo već bio zatvorio pred njim. Imala je izuzetan stas. Malopre se baš glupo i nezrelo poneo. Ona, razume se, nije bila kriva zbog grešaka koje je počinio njen otac.

A sada mu je preostalo samo da čeka, zureći u prazan zid; da čeka hoće li začuti bat koraka u samoj sobi, hoće li se zid još jednom povući u stranu, hoće li ugledati cevi ponovo uperene u sebe; samo

ovog puta neće biti vizisonora da mu pomogne.
Čekao je držeći u obe ruke po jedan neuronski bič.

9. I U ODORI JEDNOG TIRANINA

"Šta se desilo?" Artemisija nije morala da glumi nelagodnost. Obraćala se Gilbertu, koji se sa kapetanom straže nalazio pred vratima. Šest uniformisanih ljudi stajalo je diskretno u pozadini. A onda žurno dodade: "Da se nije šta dogodilo ocu?"

"Upravo sam se spremala da zaspim", odvrati ona, "a devojke su već odavno otišle, svaka svojim poslom. Nije bilo nikog da otvori vrata sem mene, a ja sam se na smrt prepala."

Ona se naglo okrenu prema kapetanu i sva se ukoči. "Šta želite od mene, kapetane? Samo brzo, molim vas. Nije vreme ni za kakvu uglađenu audijenciju."

Gilbert se umeša, pre no što ovome pođe za rukom da makar usta otvori. "Krajnje zabavna stvar, Arta. Onaj mladić, kako li se zvaše... znaš već... zbrisao je, razbivši usput dve glave. Krenuli smo u poteru za njim, snage su izjednačene. Jedan vod vojnika na jednog begunca. A evo i mene lično, pratim sveži trag, zadržavajući našeg kapetana svojom revnošću i hrabrošću."

Artemisiji pođe za rukom da se zbunjeno zagleda u njega.

Kapetan jedva čujno opsova, pri čemu mu se usne tek neznatno pokrenuše. "Izvinite, gospodaru", reče on potom, "ali niste bili baš jasni, a izgubili smo već mnogo vremena. Gospo, čovek koji se izdaje za sina bivšeg Rančera od Vajdemosa uhapšen je zbog izdaje. Uspeo je da pobegne i sada je na slobodi. Moramo pretražiti celu Palatu, odaju po odaju, kako bismo ga pronašli."

Artemisija koraknu unazad, namrštivši se. "Čak i moju sobu?"

"Ako nam to vaše gospodstvo dozvoli."

"Ah, ali ja vam to neću dozvoliti. Valjda bih ja znala da li se u mojoj sobi nalazi neki nepoznati muškarac. I sama pomisao da bih u ovo doba noći mogla biti sa jednim takvim čovekom, ili bilo kojim nepoznatim muškarcem, krajnje je nepristojna. Molim vas, kapetane, da od sada iskazujete dužno poštovanje prema mom položaju."

Bila je dosta ubedljiva. Kapetanu preostade jedino da se pokloni i kaže: "Nije mi to bila namera, gospo. Molim vas da izvinite što smo vas uznemirili u ovo doba noći. Vaša izjava da niste videli begunca

sasvim je dovoljna, razume se. Zbog nastalih okolnosti, morali smo se uveriti da ste bezbedni. U pitanju je opasan čovek."

"Ali nipošto toliko opasan da ga vi i vaši ljudi ne biste mogli savladati."

Ponovo se oglasi Gilbertov prodoran, piskutav glas: "Kapetane, hajdemo... hajdemo. Dok vi razmenjujete učtivosti sa mojom nećakinjom, naš čovek je možda imao vremena da orobi oružarnicu. Predlažem vam da ostavite stražara ispred vrata gospe Artemisije, tako da ostatak noći može mirno da prespava. Sem ako, draga moja.." i on tu pucnu prstima prema Artemisiji... "ne želiš da nam se pridružiš."

"Biću zadovoljna ako budem mogla da zaključam vrata", odvrati hladno Artemisija, "i odem na počinak. Hvala ti."

"Izaberi onog krupnog", povika Gilbert. "Tog uzmi. Lepe uniforme imaju naši stražari, Artemisija. Dosta je da vidiš uniformu pa da ti bude jasno kako imaš posla sa stražarom."

"Gospodaru", upade nervozno kapetan, "nemamo vremena. Zadržavate nas."

Jednim pokretom ruke on dade stražaru znak da se izdvoji iz voda, i ovaj salutira Artemisiji u trenutku dok je zatvarala vrata, a zatim i kapetanu. Bat strojevim koraka polako stade da se udaljava ka oba kraja hodnika.

Artemisija malo sačeka, a onda tiho otvori vrata, inč, dva. Stražar je stajao ispred njih, razmaknutih nogu, uspravno, s oružjem u desnoj ruci, dok je levu držao na dugmetu za uzbunu. Bio je to onaj stražar koga je predložio Gilbert, onaj visoki. Visok otprilike koliko i Bajron od Vajdemosa, mada nije imao tako široka ramena.

U tom trenutku joj sinu da je Bajron, iako mlad - zbog čega je imao neke prilično nerazumne stavove - bio bar krupan, mišićav, što je bilo dobro. Baš je bilo glupo obrecnuti se na njega. Tako je lepo izgledao. Ona zatvori vrata i uputi se ka garderobi.

Bajron se nape kada vrata počese ponovo da se otvaraju. On zadrži dah, a prsti mu se ukočiše.

Artemisija se zagleda u bičeve. "Samo pažljivo s tim!"

On odahnu s olakšanjem i vrati bičeve u džepove. Smetali su mu, ali nije za njih imao odgovarajuće uloške. "Opremio sam se u slučaju da neko dođe po mene", objasni on.

"Izidite, i šapucite."

Još je bila u noćnom ogrtaču od glatke tkanine nepoznate Bajronu, ukrašene čupercima srebrnastog krzna, koja je prijanjala uz telo pomoću neke slabe statične privlačne sile u samom materijalu, tako da joj nisu bila potrebna ni dugmad, ni kopče, ni šnale, ni polja koja drže šavove. Pa ipak, Artemisijino telo se tek neznatno ocrtavalo ispod tog ogrtača.

Bajron oseti kako mu uši crvene, i taj mu se osećaj veoma dopade. Artemisija počeka nekoliko trenutaka, a onda napravi krug kažiprstom i reče: "Molim vas!"

Bajron se zagleda u njeno lice. "Molim? Oh, izvinite!"

On joj se okrenu leđima, počevši napeto i budno da osluškuje jedva čujno šuštanje gornjih delova odeće. Nije mu palo na pamet da se upita zašto se nije povukla u garderobu ili zašto se, još bolje, nije presvukla pre no što mu je otvorila vrata. Postoje u ženskoj psihologiji dubine koje, ako niste iskusni, ne možete ni početi da razmatrate.

Kada se okrenuo bila je odevena u crni komplet iz dva dela, koji joj nije sezao ni do ispod kolena. Izgledala je mnogo stvarnije u ovoj odeći za izlazak nego što bi to bio slučaj da je na sebi imala balsku haljinu.

Bajron automatski upita: "Znači, odlazimo?"

Ona odmahnu glavom. "Najpre ćete vi morati da odigrate svoju ulogu. I vama je potrebna druga odeća. Stanite pored vrata, a ja ću pozvati stražara da uđe."

"Kakvog stražara?"

Ona se kratko nasmeja. "Pred vratima su, na predlog ujaka Gilberta, ostavili jednog stražara."

Vrata koja su vodila na hodnik skliznuše glatko za inč ili dva. Stražar je još bio tamo, ukočen i nepokretan.

"Stražaru", prošapta ona. "Brzo, ovamo!"

Nije postojao nikakav razlog zbog koga bi jedan običan vojnik oklevao da poslušava Direktorovu kćerku. Prošao je kroz vrata koja su se otvarala, izgovarajući s poštovanjem: "Vama na usluzi, gos...", a onda mu kolena popustiše pod težinom koja mu se sruči na ramena; reči mu zamreše na usnama, tako da se nije čulo čak ni ono iznenadno skvičanje koje nastaje kada se nadlakticom pritisne grlo.

Artemisija žurno zatvori vrata i nastavi da posmatra taj prizor dok su se u njoj komešala razna osećanja, koja na kraju gotovo prerastoše u odvratnost. U Palati Hinrijada živelo se smireno, gotovo dekadentno, tako da nikada ranije nije videla ničije lice zajapureno od navrele krvi, kao ni razjapljena usta kako se uzaludno trude da uhvate vazduh. Ona skloni pogled u stranu.

Bajron iskezi zube od napora dok je pojačavao stisak oko stražarevog grla. Stražareve sve slabije ruke na trenutak se beznadno okačiše o Bajronovu ruku, dok je stopalima nasumice pokušavao da zada udarac. Bajron ga odiže sa poda ne popustivši stisak. A onda se stražareve ruke nemoćno opustiše, noge ostadoše mlitavo da vise, a grudni koš polako počeo da se smiruje. Bajron ga gotovo nežno spusti na pod. Stražar se pruži koliko je dug i širok, poput kakve ispražnjene vreće.

"Je li mrtav?" upita Artemisija šapatom, sva užasnuta.

"Sumnjam", odvrati Bajron. "Potrebno je držati čoveka ovako četiri do pet minuta da bi umro. Al, za izvesno vreme je izbačen iz igre. Imate li nešto čime bismo mogli da ga vežemo?"

Ona odmahnu glavom. Na trenutak se osećala krajnje bespomoćnom.

"Sigurno imate neki par celitskih čarapa", upita Bajron. "Mogu odlično poslužiti!" Već je bio oduzeo stražaru oružje i odeću. "Voleo bih i da se operem. U stvari, moram."

Bilo je tako prijatno proći kroz deterdžentsku maglu u Artemisijinom kupatilu. Izišao je možda malo previše namirisano, ali na svežem vazduhu će to nestati - bar se nadao. Sada je bio čist, a za to je bilo potrebno samo da na trenutak prođe kroz sitne, lebdeće kapi koje su pored njega veoma snažno šibale pri toplom strujanju vazduha. Nije bila neophodna nikakva odaja za sušenje, pošto je izišao iz kupatila suv i čist. Ni na Vajdemosu ni na Zemlji nisu imali ništa slično.

Stražareva uniforma mu je bila malo tesna i Bajronu se nije dopalo kako na njegovoj kratkoj, širokoj glavi stoji dosta ružna kupasta vojnička kapa. Zurio je u svoj odraz pomalo nezadovoljno. "Kako izgledam?"

"Kao pravi vojnik", odvrati ona.

"Moraćete da ponesete jedan od ovih bičeva", reče on. "Ne umem da se služim sa tri odjednom."

Ona prihvati neuronski bič sa dva prsta i spusti ga u torbicu, koju zatim pomoću neke druge mikrosile okači o široki pojas, tako da su joj ruke bile slobodne.

"Biće bolje da sada krenemo. Namojte reći ni reč ako nekoga sretnemo, već pustite mene da vodim razgovor. Vaš akcenat nije baš najbolji, a bilo bi i neučtivo, ako vas neko prethodno ne oslovi, da govorite u mom prisustvu. Ne zaboravite! Sada ste običan vojnik."

Vojnik na podu poče da se pomalo meškolji i da prevrće očima. Zglobovi i članci bili su mu dobro vezani na leđima čarapama koje su bile jače od iste količine čelika. Iza zapušenih usta uzalud je mlatarao jezikom.

Sklonili su ga u stranu, tako da sada nisu morali da ga preskaču kako bi stigli do vrata.

"Ovuda", teško dišući izgovori Artemisija.

Na prvom zaokretu iza njih se začuše koraci i na Bajronovo rame se spusti jedna laka ruka.

Bajron hitro odstupi u stranu i okrenu se, jednom rukom dohvativši čoveka za mišicu, dok drugom istovremeno posegnu za bičem.

Ali bio je to Gilbert, koji samo jeknu. "Polako, čoveče!"

Bajron olabavi stisak.

Gilbert stade da trlja ruku. "Čekao sam vas, ali to nije razlog da mi slomiš kosti. Dopusti da te s divljenjem osmotrim, Farile. Odeća kao da ti se skupila, ali nije loše... uopšte nije loše. Niko te dvaput ne bi pogledao u tome. U tome se i sastoji prednost uniforme. Svako uzima zdravo za gotovo da se u uniformi vojnika nalazi vojnik, a ne neko drugi."

"Ujače Gile", prošapta Artemisija, "ne pričaj toliko. Gde su ostali stražari?"

"Svi se bune zbog nekoliko reči", ljutnu se on kao kakvo dete. "Ostali stražari napreduju ka kuli. Zaključili su da se naš prijatelj ne nalazi na nižim nivoima, tako da su na glavnim ulazima i rampama ostavili samo nekoliko stražara, i uključili su sveopšti alarmni sistem. Možemo se provući."

"Zar im nećete nedostajati, gospodine?" upita Bajron.

"Ja? Ha! Kapetan je bio sretan što odlazim, jer sam mu se bio popeo na glavu. Budi uveren da me neće tražiti."

Razgovarali su šapatom, pa su i stim prestali. Na dnu rampe stajao

je jedan stražar, dok su druga dvojica stajali s obe strane velikih, izrezbarenih dvostrukih vrata koja su vodila na svež vazduh.

"Ima li vesti o odbeglom zatvoreniku, ljudi?" viknu Gilbert.

"Nema, gospodaru", odvrati najbliži lupnuvši petama i pozdravivši ga.

"E pa, budite na oprezu." Oni prođoše pored njih i iziđoše napolje, dok je jedan od stražara pažljivo neutralizovao alarm na vratima dok su prolazili.

Napolju je bila noć. Nebo je bilo jasno i zvezdano, a škrbava masa Tamne Magline gutala je iskrice svetlosti u blizini obzorja. Centralna palata iza njih predstavljala je tamnu masu, a sletište Palate nalazilo se na manje od pola milje odatle.

Međutim, posle pet minuta hodanja duž tihe staze, Gilbert postade uznemiren.

"Nešto nije u redu", reče on.

"Ujače Gile, nisi valjda zaboravio da naložiš da pripreme brod?" upita Artemisija.

"Razume se da nisam", obrecnu se on na nju, koliko je to bilo moguće učiniti šapatom, "ali zašto je Kula na uzletištu osvetljena? Trebalo bi da je u mraku."

On pokaza kroz drveće, ka mestu gde se Kula videla poput medenog češlja bele svetlosti. Obično je to značilo da je na uzletištu veoma živo: da brodovi poleću u svemir ili da stižu odande.

"Za noćas ništa nije bilo predviđeno", progundā Gilbert. "To pouzdano znam."

Još iz daljine ugledaše o čemu je reč, ili je, bar, Gilbert ugledao. Iznenada se zaustavivši, on raširi ruke kako bi zadržao ostale.

"Gotovo je", reče on i gotovo se histerično zakikota. "Ovog puta je Hinrik baš propisno zamutio stvar, taj idiot. Ovde su! Tirani! Zar ne razumete? To je Aratapova privatna, naoružana krstarica."

Bajron ju je ugleda kako slabo svetluca okupana svetlošću, ističući se među ostalim jednoličnim brodovima. Trup joj je bio glatkiji, tanji i otrovniji od rodijanskih brodova.

"Kapetan je rekao da se posada danas zabavljala, ali ja na to nisam obratio pažnju", objasni Gilbert. "Sada ništa ne možemo učiniti. Ne možemo se boriti protiv Tirana."

Bajron oseti kako nešto iznenada puca. "Zašto da ne?" upita on

jarosno. "Zašto ne bismo mogli da se borimo protiv njih? Nemaju razloga da očekuju neku nevolju, a mi smo naoručani. Uzmimo baš Predstavnikov brod. Ostavimo ga bez gaća!"

On koraknu napred, napustivši delimično tamu koju je stvaralo drveće i iziđe na brisani prostor. Ostali krenuše za njim. Nisu imali razloga da se kriju. Predstavljali su tek dva člana kraljevske porodice koje prati jedan vojnik.

Ali sada su se boriti protiv Tirana.

Simoka Aratapa sa Tirana rodijska Palata zadivila je još kada ju je prvi put video, pre mnogo godina; pokazalo se, međutim, da je na njega takav utisak ostavila samo ljuštura. Unutrašnjost je predstavljala tek plesnivu relikviju. Dva pokolenja ranije, zakonodavne komore Rodije sastale su se na ovom tlu i većina administrativnih službenika bila je upravo ovde smeštena. Centralna Palata predstavljala je žilu kucavicu dvanaest svetova.

Ali sada su se zakonodavne komore (koje su još postojale, pošto se Kan nikada nije mešao u lokalno zakonodavstvo) sastajale jednom godišnje kako bi odobrile izvršena naređenja iz proteklih dvanaest meseci. Bila je to, dakako, tek puka formalnost. Izvršno veće bilo je još, po imenu telo koje je stalno zasedalo, ali sastojalo se od dvanaestoro ljudi koji su devet nedelja od deset provodili na svojim imanjinama. Još su bili aktivni razni izvršni biroji, pošto se bez njih nije moglo vladati, bez obzira na to da li je na vlasti bio Direktor ili Kan, ali oni su sada bili razbacani svuda po planeti; tako su postali manje zavisni od Direktora, a svesniji prisustva novih gospodara, Tirana.

Tako je Palata ostala isto onako veličanstvena kao što je oduvek i bila - ali veličanstvena zbog svog kamenja i gvožđa i ničeg više. U njoj je stanovala porodica Direktora, jedva dovoljan broj slugu, i potpuno nedovoljan broj lokalnih vojnika.

Aratap se nelagodno osećao u školjci i bio je nesrećan. Bilo je kasno bio je umoran i pekle su ga oči, tako da je čeznuo za tim da skinе kontaktna sočiva. Ali pre svega, bio je razočaran.

Nije postojala nikakva shema! Povremeno je pogledao prema svom glavnom pomoćniku, ali major je slušao Direktora sa bezizražajnom upornošću. Što se, pak, Aratapa tiče, on gotovo da i nije obraćao pažnju.

"Vajdemosov sin! Stvarno?" rekao je odsutno. A onda je kasnije dodao: "I tako ste ga uhapsili? Sasvim ispravno!"

Ali to mu gotovo ništa nije značilo, pošto je događajima nedostajala shema. Aratapov um bio je u celosti sazdan tako da u svemu traži neku shemu tako da nije mogao podneti pomisao da se pojedinačne činjenice ovlaš spajaju bez ikakvog pristojnog reda.

Vajdemos je bio izdajica, a Vajdemosov sin je pokušao da se sretne sa Direktorom Rodije. Najpre je to pokušao da učini krišom, a kada nije uspeo, toliko mu se žurilo da je pokušao otvoreno, posluživši se onom svojom glupom pričom o zaveri protiv Direktora. To je, nema sumnje, morao biti početak tražene sheme.

A sada se sve raspalo. Hinrik je žurio da što pre preda dečaka, što je bilo krajnje neprijatno. Čak nije mogao da sačeka ni da se noć spusti. A ni to se nikako nije uklapalo. Ili možda Aratap još nije saznao sve pojedinosti.

Ponovo je usredsredio svu svoju pažnju da Direktora. Hinrik je počeo da se ponavlja i Aratap oseti kako ga nagriza sažaljenje. Od tog su čoveka napravili takvu kukavicu da sada čak ni Tirani više nisu imali strpljenja da ga slušaju. A s druge, pak, strane, to je bio jedini način. Jedino je strah mogao da obezbedi potpunu odanost. Samo on i ništa više.

Vajdemos se nije plašio, i uprkos činjenici da su njegovi lični interesi potpuno zavisili od opstanka vladavine Tirana, pobunio se. Hinrik se plašio i u tome je bila razlika.

A pošto se Hinrik plašio, sada je sedeo tamo, nepovezano pričajući gluposti i pokušavajući da se na neki način opravda.

Major mu u tome neće pomoći, razume se. Aratap je to znao. Taj čovek nije imao mašte. On uzdahnu i požele da je ni on sam nema. Politika je bila prljav posao.

I tako on reče, naizgled zainteresovano: "Potpuno ste u pravu. Pohvaljujem vas što ste tako brzo doneli odluku i što ste tako revnosni u obavljanju svojih dužnosti u službi Kana. Budite uvereni da će on o tome biti obavešten."

Hinrik se vidno ozari; očigledno mu je laknulo.

"Dovedite ga da čujemo šta taj junoša ima da nam kaže", zatraži napokon Aratap. Jedva se savladavao da ne zevne. Uopšte ga nije zanimalo što je 'junosa' imao da kaže.

Hinrik se upravo spremao da pozove kapetana straže, ali za to nije bilo potrebe, pošto je kapetan već stajao na vratima, nenajavljen.

"Ekselencijo", povika on i uđe ne sačekavši dozvolu. Hinrik se zagleda u svoju ruku, nekoliko inča udaljenu od pozivnog signala, kao da se pita nije li sama njegova namera na neki način razvila dovoljno jaku silu koja je bila u stanju da zameni i sam čin.

"Šta se desilo, kapetane?" upita on nesigurnim glasom.

"Ekselencijo, zatvorenik je pobjegao", odgovori kapetan.

Aratap oseti kako ga umor polako napušta. Šta je sada pa ovo?

"Pojediniosti, kapetane!" naredi on i uspravi se na stolici.

Kapetan ih izloži u nekoliko reči. "Tražim vašu dozvolu", okonča on svoj izveštaj, "da objavim opštu uzbunu. Imaju prednost od svega nekoliko minuta."

"Da, svakako", stade da zamuckuje Hinrik, "svakako. Opšta uzbuna, odista. To je prava stvar. Brzo! Brzo! Predstavniče ne mogu da shvatim kako se to moglo dogoditi. Kapetane, neka svi vaši ljudi krenu u potragu. Sprovešćemo istragu, Predstavniče. Ako bude potrebe, slomićemo sve stražare. Slomiti! Slomiti!"

Ponavljao je tu reč gotovo histerično, ali kapetan je i dalje stajao. Očigledno je imao još nešto da kaže.

"Šta još čekate?" upita ga Aratap.

"Mogu li da razgovaram sa vašom ekselencijom u četiri oka?" upita iznenada kapetan.

Hinrik baci jedan brz, uplašen pogled prema blagom, mirnom Predstavniku, uspevši samo da se umereno zgrozi na takvu pomisao. "Mi nemamo nikakvih tajni pred Kanovim vojnicima, našim prijateljima, našim..."

"Kažite šta imate, kapetane", umeša se blago Aratap.

Kapetan oštro lupi petama i izjavi: "Pošto mi je naređeno da govorim, vaša ekselencijo, žao mi je što moram da vas obavestim da su gospa Artemisija i gospodar Gilbert pobjegli zajedno sa zatvorenikom."

"Usudio se da ih kidnapuje?" Hinrik skoči na noge. "I moja straža je to dozvolila?"

"Nisu kidnapovani, ekselencijo. Dobrovoljno su ga sledili."

"Otkud znaš?" Aratap je bio oduševljen i već potpuno budan. Sada je pred njim konačno počela da se pomalja toliko tražena shema. I to

bolja nego što je mogao i da pretpostavi.

"To su nam posvedočili stražar koga su savladali i stražari koji su im, u neznanju, dozvolili da napuste zgradu", objasni kapetan. Trenutak je oklevao, a onda smrknuo nastavi. "Kada sam razgovarao sa gospom Artemisijom na vratima njenih privatnih odaja, izjavila je da se upravo spremala da zaspi. Tek kasnije sam shvatio da je u trenutku kada mi je to govorila bila potpuno našminkana. Kada sam se vratio, bilo je već kasno. Prihvatam na sebe krivicu zbog ovog propusta. Pošto noćas obavim svoju dužnost, zamoliću vašu ekselenciju da prihvati moju ostavku; ali voleo bih pre toga da objavim opštu uzbunu. Bez vašeg ovlašćenja nisam u stanju da išta preduzmem u vezi članova vaše kraljevske porodice."

Ali Hinrik se ljuljao stojeći i jedino je bio u stanju da prazno zuri u njega.

"Kapetane", reče Aratap, "Biće bolje da se pobrinete za zdravlje svog Direktora. Predlažem vam da pozovete njegovog lekara."

"A opšta uzbuna?" ponovi kapetan.

"Neće biti nikakve opšte uzbune", odvrati Aratap. "Razumete li? Nema opšte uzbune! Nema hvatanja zatvorenika! Ovaj slučaj je zaključen! Naredite svojim ljudima da se vrate u svoje odaje i na uobičajene dužnosti i pobrinete se za Direktora. Hajdemo, majore."

Kada su ostavili za sobom masivnu Centralnu palatu, major Tiranin napeto progovori.

"Aratape", reče, "pretpostavljam da znate šta radite. Samo zbog toga sam tamo unutra ćutao."

"Hvala, majore." Aratap je voleo noćni vazduh na planeti punoj zelenila i rastinja. Tiran je bio lepši na neki svoj način, ali to je bila užasna lepota stenja i planina. Bio je suv, suv!

"Majore Andros", nastavi on, "vi niste u stanju da iziđete na kraj sa Hinrikom. U vašim rukama bi on pokleknuo i slomio se. Koristan nam je, ali ako želimo da takav i ostane moramo s njim obazrivo postupati."

Major odmahnu na to rukom. "Nisam to imao u vidu. Zašto ste bili protiv opšte uzbune? Zar ne želite da ih uhvatite?"

"A vi?" Aratap za časak zastade. "Sednimo na trenutak ovde, Androse. Na klupu pored puta koji vodi preko čistine. Šta ima lepše od toga i gde bismo bili sigurniji od špijunskih zraka? Zašto želite da

uhvatite mladića, majore?"

"Pitate me zašto želim da se dočepam izdajnika i zaverenika?"

"Da, zašto, ako to znači da ćete pohvatati samo nekoliko posrednika, dok će izvor otrova ostati netaknut? Koga ćete dobiti? Jednog mladog neotesanca, jednu ludu devojkicu i jednog senilnog idiota?"

U blizini se čulo tiho pljuskanje veštačkog vodopada. Malog, ali ukrasnog. A to je za Aratapa predstavljalo pravo čudo. Zamislite samo, voda izvire, odlazi u nepovrat, u beskraj se sliva niz stenje i teče po tlu. Nikada nije uspeo da se oslobodi izvesne ogorčenosti koju je osećao prema takvim stvarima.

"Kako sada stvari stoje", primeti major, "nemamo ništa."

"Imamo shemu. Kada je mladić stigao, povezali smo ga sa Hinrikom, i to nas je mučilo, jer Hinrik je ono što jeste. Ali to je bilo najbolje što smo mogli da učinimo. Sada nam je jasno da Hinrik uopšte tu nije bio bitan; da je Hinrik trebalo da nas odvede u pogrešnom pravcu. On je, u stvari, hteo da stupi u vezu sa Hinrikovom kćerkom i njegovim rođakom, a to već ima više smisla."

"Zašto nas nije ranije pozvao? Čekao je do ponoći?"

"Jer on je oruđe onog ko prvi stigne do njega, i ubeđen sam da je Gilbert predložio da se održi ovaj noćni sastanak kao znak vlastite revnosti."

"Hoćete da kažete da smo ovamo namerno pozvani? Da prisustvujemo njegovom begu?"

"Ne, ne zbog toga. Postavite sebi pitanje: gde ti ljudi nameravaju da pođu?"

Major sleže ramenima. "Rodija je velika."

"To bi važno da je reč samo o mladom Farilu. Ali gde bi na Rodiji dva člana kraljevske kuće mogla da prođu nezapaženo? Naročito devojkica."

"Znači da bi morali da napuste planetu? Tako je, slažem se!"

"A odakle bi krenuli? U stanju su da stignu do izletišta Palate pešice za samo petnaestak minuta. Da li vam je sada jasno zašto smo ovde?"

"Naš brod?" naglo upita major.

"Razume se. Oni smatraju da bi im tiranski brod mogao savršeno poslužiti za beg. Inače bi morali da odaberu neki teretni brod. Faril se školovao na Zemlji i ubeđen sam da ume da upravlja krstaricom."

"To već ima smisla. Zašto dozvoljavamo plemstvu da šalje svoje sinove kuda požele? Šta će ijednom od njih da zna išta više o putovanju od onoga što mu treba u lokalnoj trgovini? Stvaramo vojnike koji će nam se jednog dana suprotstaviti."

"Bez obzira na sve", primeti Aratap sa učtivom ravnodušnošću, "u ovom trenutku imamo posla sa Farilom koji se školovao na strani, i razmotrimo to objektivno, bez ikakve ljutnje. Tvrdim da su uzeli našu krstaricu."

"Ne mogu da u to poverujem!" "Imate predajnik na zglobu. Pokušajte da stupite u vezu sa brodom."

Major je uzalud pokušavao.

"Pokušajte da dobijete Kulu na uzletištu", predloži mu Aratap.

Major ga poslušao i iz sićušnog prijemnika začu se jedan tanak, krajnje uzbuđen glas: "Ali ekselencijo, ne razumem... To je neka greška. Vaš pilot je uzleteo pre deset minuta."

Aratap se smešio. "Vidite? Razradite li shemu, svaki makar i neznatni događaj, postaje neizbežan. Da li ste svesni posledica?"

Major konačno shvati. On se lupi po butini i kratko nasmejao. "Tako je!" reče on.

"Pa", nastavi Aratap, "oni, razume se, nisu mogli znati da će time sami sebe uništiti. Da su se zadovoljili makar i najsporijim rodijanskim trgovačkim brodom koji se nalazi na uzletištu, nema sumnje da bi umakli i... kako se ono kaže?... noćas bi me ostavili bez gaća. Ali kako stvari sada stoje, gaće su još na meni, a njih ništa ne može da spase. Kada ih povučem nazad, kada meni to bude zgodno..." sa zadovoljstvom je naglašavao reči... "u rukama će mi se takođe naći i ostali zaverenici."

Uzdahnuo je i osetio da mu se ponovo prispavalo. "Imali smo sreće, i sada više ne treba da žurimo. Pozovite Centralnu bazu i zatražite da po nas pošalju drugi brod."

10. MOŽDA!

Bajron Faril je na Zemlji stekao uglavnom teorijsko znanje iz svemirske nautike. Na univerzitetu su postojali kursevi iz različitih faza svemirskog inženjerstva, koji su, mada se pola semestra trošilo

na teoriju o hiperatomskom motoru, nudili veoma malo u pogledu stvarnog upravljanja brodovima u svemiru. Najbolji i najveštiji piloti sticali su znanje u samom svemiru, a ne u učionici.

Uspeo je bez ikakvih problema da uzleti, mada je pri tome imao više sreće nego što je pokazao umešnosti. Okrutni je reagovao mnogo brže nego što je Bajron pretpostavljao. Na Zemlji je upravljao nekolicinom brodova; odleteo bi njima u svemir i vratio ih na planetu, ali to su bili stari, stabilni modeli, podešeni za obuku studenata. Bili su osetljivi i veoma, veoma istrošeni, te su se stoga s naporom podizali i lagano pravili spirale kroz atmosferu na putu ka svemiru.

S druge, pak, strane, Okrutni se podigao bez imalo napora, skočio naviše i zazviždao kroz vazduh, tako da je Bajron sleteo sa sedišta i propisno iščašio rame. Artemisija i Gilbert, koji su bili oprezniji, jer tako nešto ranije nikada nisu iskusili, su se vezali i sada su sedeli stešnjeni postavljenom naslonjačom. Zatvorenik Tiranin ležao je prikovan za zid, divlje pokušavajući da se oslobodi spona i jednolično psujući.

Bajron se drhtavo podiže na noge i šutnu Tiranina, posle čega ovaj smesta učuta. Bajronu pođe za rukom da se, držeći se za šipku koja se protezala duž zida kako bi putnici odoleli ubrzanju, vrati na sedišta. Daljni naleti energije stadoše da potresaju brod, te smanjiše stopu povećanja brzine i svedoše je u podnošljive razmere.

Do tada su već stigli do gornjih slojeva rodijanske atmosfere. Nebo je bilo tamnoljubičasto, a trup broda zagrejan usled trenja vazduha u toj meri da se ta toplota osećala čak i u unutrašnjosti.

Posle toga im je bilo potrebno nekoliko časova da uvedu brod u orbitu oko Rodije. Bajronu nikako nije polazilo za rukom da brzo izračuna potrebnu brzinu za savlađivanje rodijanske atmosfere. Morao je da radi nasumice, smanjujući i povećavajući brzinu, te posmatrajući masometar, koji je pokazivao koliko su udaljeni od površine planete mereći jačinu gravitacionog polja. Masometar je srećom bio podešen na kalibre mase i prečnika Rodije. Bajron ne bi mogao sam da podesi kalibraciju, bez prethodnog dugotrajnog eksperimentisanja.

Konačno su se vrednosti na masometru ustalile i ostale iste više od dva sata. Bajron dopusti sebi da se opusti, a ostali se oslobodiše kaiševa.

"Niste baš nežni dok upravljate, lorde Rančeru", primeti Artemisija.

"Ali letim", odvrati kratko Bajron. "Ako umete bolje - samo izvol'te, ali tek pošto se ja iskracam."

"Dosta, dosta, dosta", stade ih smirivati Gilbert. "U brodu je ionako suviše tesno da bismo bili zlovolni, a i inače ćemo morati da postanemo nepristojno bliski u ovoj skakutavoj olovci-zatvoru, te stoga predlažem da se manemo svih tih 'gospodara' i 'gospa', koji će u protivnom samo sputavati naš razgovor do neslućenih granica. Ja sam Gilbert, ti si Bajron, a ona je Artemisija. Predlažem da upamtimo da ćemo se ubuduće jedni drugima na taj način obraćati, ili pak, da upamtimo neku od mogućnosti koja nam se dopada. A što se tiče upravljanja brodom, zašto ne bismo iskoristili pomoć našeg prisutnog prijatelja Tiranina?"

Tiranin ga mrko pogleda, ali Bajron se umeša. "Ne! Ne možemo mu verovati. A i moje pilotiranje će se popraviti kada se malo naviknem na ovaj brod. Do sada niste nastradali, je li tako?"

Rame ga je još bolelo od prvog trzaja, pa je kao i uvek kada bi osećao neki bol bio krajnje osoran.

"Dobro", odvrati Gilbert, "ali šta ćemo onda s njim?"

"Ne sviđa mi se da ga hladnokrvno ubijem", primeti Bajron, "a to nam ni ne bi išlo u korist. Samo bi Tirane još više uzбудilo. Ubiti nekog pripadnika vladajuće rase predstavlja neoprostivi greh."

"Ali šta nam drugo preostaje?"

"Iskrcaćemo ga."

"Slažem se. Ali gde?"

"Na Rodiju."

"Šta!"

"Tamo nas jedino neće tražiti. Ionako ćemo ubrzo morati dole."

"Zašto?"

"Pa ovo je Predstavnikov brod, koji je on koristio za krstarenje po planeti. U njemu nema zaliha za putovanje u svemir. Pre no što se bilo gde uputimo, moramo pomno istražiti brod kako bismo se bar uverili da imamo dovoljno hrane i vode."

Artemisija je odlučno klimala glavom. "Tako je. Bravo! Ja se toga ne bih setila. Baš pametno, Bajrone."

Bajron odmahnu rukom želeći da kaže kako to nije ništa, ali ga ipak svega preplavi zadovoljstvo. Prvi put je izgovorila njegovo ime.

Mogla je da bude veoma ugodna kada bi se potrudila.

"Ali on će odmah preko radija dojaviti naše privremeno boravište", usprotivi se Gilbert.

"Mislim da neće", odvrati Bajron. "Kao prvo, pretpostavljam da na Rodiji ima napuštenih oblasti. Ne moramo brod spustiti u poslovni deo grada ili usred kakvog tiranijanskog garnizona. Pored toga, možda mu se i neće baš žuriti da stupi u vezu sa pretpostavljenima, kao što vi mislite... Hajde, kaži mu, redove, šta se može dogoditi vojniku koji dozvoji da mu ukradu privatnu letelicu Kanovog Predstavnik?"

Zatvorenik ne odgovori, ali usne mu se stisnuše i prebledeše.

Sam Bajron ne bi baš voleo da se nađe na mestu ovog vojnika. Međutim, teško da bi ga ko mogao okriviti za ono što se dogodilo. Nije uopšte bilo razloga za pretpostavku da može doći do nevolje ako se sa članovima rodijanske kraljevske porodice ophodi ljubazno. Držeći se slova tiranskog vojnog zakona, odbio je da ih pusti na brod bez dozvole svog zapovednika. Da je i sam Direktor zahtevao da uđe, razmišljao je Bajron dalje, morao bi da ga odbije. Ali oni su mu se u međuvremenu već toliko približili da je, kada je shvatio kako bi trebalo da se još rigoroznije pridržava svojih propisa, to jest da upotrebi oružje, bilo već suviše kasno. Neuronski bič mu je gotovo dodirivao prsa.

Čak i tada se nije odmah predao. Morali su da ga bičem pogode u grudi da bi se smirio. Ali bez obzira na sve, čekaju ga vojni sud i osuda. Niko u to nije sumnjao, a ponajmanje sam vojnik.

Spustili su se dva dana kasnije u predgrađu grada Sautvorka. Namerno su njega izabrali, jer se nalazio podalje od glavnih središta na Rodiji. Tiranijanski vojnik bio je uvezan i smešten u repulzivnu jedinicu, te pušten da odleprša nekih pedeset milja od najbližeg grada.

Uz veoma malo potresa uspeali su da se spuste na jednu praznu plažu. U nabavku je krenuo Bajron, jer je on imao najviše šansi da prođe nezapaženo. Rodijanski novac, koji se Gilbert setio da ponese, jedva da je bio dovoljan da podmiri osnovne potrebe, pošto je najveći njegov deo otišao na kupovinu jednog malog bivola i kola za vuču, na kojima je mogao da prenese zalihe malo po malo.

"Mogao si da sačuvaš nešto novca", prigovori mu Artemisija, "da nisi

kupio toliko te tiranske kaše."

"Šta sam drugo mogao", odvrati uzbuđeno Bajron. "možda je to za tebe tiranska kaša, ali to je dobra mešavina hrane koja će nas bolje prehraniti od bilo čega drugog što sam bio u prilici da nabavim.

Bio je besan. Predstavljalo je veliki fizički napor izvući sve to iz grada i preneti na brod. A podrazumevalo je i znatan rizik, jer je kupovinu morao obaviti u radnji sa mešovitom robom koju je držao Tiranin. Očekivao je bar malo zahvalnosti.

Drugog izbora, najzad, nisu ni imali. Tiranske snage razvile su čitavu tehniku snabdevanja prilagođenu isključivo svom načinu korišćenja malih brodova. Nisu mogli da prave ogromna skladišta na brodovima kao što je to bio slučaj sa drugim flotama, koja bi potom natrpali truplima celih životinja, uredno okačenih u nizove. Morali su da pronađu neki standardni koncentrat hrane koji sadrži dovoljan broj kalorija i hranljivih sastojaka i da se njime zadovolje. Zauzimao je svega dvadeseti deo prostora i mogao se nagomilati u skladištima sa niskom temperaturom, poput cigli.

"Ima užasan ukus", s neodobravanjem primeti Artemisija.

"E pa, moraćeš da se navikneš", odvrati Bajron, oponašajući njeno gađenje, zbog čega ona pocrvene i ljutito se okrenu.

Bajron je znao da je, u stvari, muči stešnjen prostor i sve što ide uz to. Nije u pitanju bila samo jednolična zaliha hrane nabavljena da bi se na jednom kubnom inču moglo smestiti što više kalorija. Problem je bio u tome što, na primer, nisu imali razdvojene spavaće sobe. Na brodu su postojale strojarnice i kontrolna odaja, koje su zauzimale gotovo sav brodski prostor. (Konačno, pomisli Bajron, ovo je ratni brod, a ne jahta za uživanje). Zatim su tu bili i skladište i jedna mala kabina sa dva niza od po tri klupe sa svake strane. Odvodne cevi nalazile su se u maloj niši odmah do kabine.

Sve je to ukazivalo na skučen prostor; na potpuno odsustvo privatnosti; takođe je značilo da će Artemisija morati da se navikne na činjenicu da na brodu nema ženske odeće, ogledala, niti kupatila. E pa, moraće na sve to da se navikne. Bajron je osećao da je već dovoljno učinio za nju, da je dosta odstupio od svojih principa. Zašto nije mogla da bude malo ljubaznija i ponekad se nasmeši? Imala je prijatan osmeh, i morao je priznati da nije bila loša, sem što je imala opaku narav. I te kako opaku!

Ali zašto on traći vreme razmišljajući o njoj?

Najgore su stajali sa vodom. Tiran je bio prvenstveno pustinjska planeta, na kojoj se voda visoko cenila i ljudi koji su na njoj živeli znali su njenu vrednost, tako da na brodu nije bila predviđena određena količina vode za pranje. Vojnici su mogli da se okupaju i operu lične stvari kada se spuste na kakvu planetu. Malo prljavštine i znoja za vreme puta nije trebalo da im škodi. Čak je ni za piće nije bilo dovoljno, pogotovo ukoliko bi brod krenuo na kakvo duže putovanje. Konačno, vodu nisu mogli ni da pretvore u koncentrat, niti da je dehidriraju, već su morali da je prenose u prirodnom stanju; problem je bio još veći pošto je u koncentratima hrane bilo veoma malo vode.

Postojali su uređaji za destilaciju već upotrebljene vode, koju je organizam izbacivao; međutim, kada je Bajron shvatio način njihovog rada umalo mu nije pozlilo, te je stvar sredio tako da se otpaci izbacuju bez pokušaja da iz njih povрати deo vode. Hemijski gledano, taj je proces imao smisla, ali čovek mora biti obrazovan u tom duhu da bi ga mogao prihvatiti.

U poređenju sa prvim, drugo poletanje je proteklo krajnje glatko, posle čega je Bajron proveo izvesno vreme poigravajući se kontrolama. Kontrolna tabla je tek u opštim crtama nalikovala onima na brodovima kojima je upravljao na Zemlji. Bila je zastrašujuće skućena i jezgrovita. Bajron je, čim bi shvatio čemu služi koji kontakt ili brojčanik, na parče hartije odmah zapisivao njegove funkcije te ga lepao na odgovarajuće mesto na tabli.

Gilbert uđe u pilotsku odaju.

Bajron se osvrnu preko ramena. "Pretpostavljam da je Artemisija u kabini?"

"A gde bi drugde mogla da bude?"

"Kada je vidiš", odgovori Bajron, "reci joj da sam preneo svoje stvari u pilotsku kabinu. Preporučujem ti da i ti to učiniš, i da njoj prepustimo kabinu." Zatim, mrmljajući, dodade: "Razmaženo stvorenje!"

"Nisi ni ti savršen, Bajrone", primeti Gilbert. "Nemoj zaboraviti na kakav je život navikla."

"U redu. Neću zaboraviti, pa šta s tim? Šta mislite vas dvoje, na kakav sam život ja navikao? Nisam ni ja, znaš, rođen na rudnim

poljima nekog asteroidnog pojasa! Rođen sam na najvećem ranču na Nefelosu. Ali kada se čovek nađe u nekoj nezgodnoj situaciji mora da se bar potruži da iz nje izvuče što više može. Do đavola, ne mogu da razvučem trup broda. U njega ne može stati više hrane i vode, niti ja mogu da stvorim kadu. Okomila se na mene kao da sam lično ja projektovao ovaj brod!" Laknulo mu je što mu se ukazala prilika da se izviče na Gilberta. Laknulo mu je što bar na nekoga može da se izviče.

Ali vrata se još jednom otvoriše i na njima se pojavi Artemisija. "Da sam na vašem mestu, gospodine Faril", reče ona ledenim glasom, "uzdržala bih se od vikanja. Čujete se na celom brodu."

"Meni to", odvrati jogunasto Bajron, "nimalo ne smeta. Ali ako vama nije ugodno na ovom brodu, samo se prisetite da se nijedno od nas ne bi ovde nalazilo da vaš otac nije pokušao mene da ubije, a vas da uda protiv vaše volje."

"Ne pominjite mog oca!"

"Pominjaću koga mi drago!"

Gilbert šakama prekri uši. "Molim vas!"

Na taj način je uspeo istog časa da prekine prepirku. "Da porazgovaramo malo o našem odredištu?" predloži Gilbert. Očigledno je da će nam biti mnogo udobnije čim dospemo negde drugde i napustimo ovaj brod."

"U tome se slažem s tobom, Gile", reče Bajron. "Hajdemo negde gde neću morati da slušam njeno zvocanje. Ko to kaže da su žene za svemirske brodove!"

Artemisija nije više na njega obraćala pažnju, te se sada obraćala isključivo Gilbertu. "Zašto ne bismo napustili Maglenu oblast?"

"Ne znam kako stvari stoje sa vama", smesta se javi Bajron, "ali ja moram da povratim očev ranč i preispitam njegovo ubistvo. Ostajem u Kraljevstvima!"

"Nisam mislila", nastavi Artemisija, "da treba otići zauvek; već samo dok ne prođe ova gužva oko potere. Ionako mi nije jasno šta bi sada mogao da učiniš po pitanju ranča. Ne možeš ga povratiti dok carstvo Tirana ne propadne, a nisam baš primetila da si išta preduzeo na tom planu."

"To i nije tvoja stvar. Već moja!"

"Smem li nešto da predložim?" blagim glasom upita Glibert.

Tišinu koja je usledila shvatio je kao odobravanje, te stoga nastavi: "Pretpostavimo da vam kažem kuda bi trebalo da pođemo i šta tačno treba da učinimo kako bismo doprineli slamanju Carstva, upravo onako kako je to Arta maločas rekla!"

"Oh? Kako misliš da to postignemo?" upita Bajron.

Gilbert se osmehnu. "Dragi moj dečake, zauzimaš krajnje zanimljiv stav prema meni. Zar mi ne veruješ? Gledaš me kao da misliš kako je svako preduzetništvo koje je u stanju mene da zainteresuje - budalasto. A ja sam vas izvukao iz Palate!"

"To mi je poznato. Spreman sam da te saslušam."

"Onda dopusti da nastavim. Preko dvadeset godina čekam da mi se ukaže prilika da im umaknem. Da sam običan građanin, to sam već odavno mogao da učinim; ali usudom rođenja našao sam se stalno izložen očima javnosti. Pa ipak, da nisam rođen kao Hinrijad, ne bih prisustvovao krunisanju sadašnjeg Kana Tirana, te u tom slučaju ne bih slučajno otkrio tajnu koja će jednog dana uništiti tog istog Kana."

"Nastavi", reče Bajron.

"Put od Rodije do Tirana prevalili smo, razume se, na jednom tiranskom ratnom brodu, kojim smo krenuli i nazad. Bio je to brod sličan ovome, ali dosta veći. Putovanje na Tiran proteklo je bez uzbuđenja. Sam boravak na Tiranu nije bio nezanimljiv, ali što se tiče onog, što nas sada zanima protekao je isto tako bez uzbuđenja. Međutim, na povratku nas je udario meteor!"

"Šta?"

Gilbert podiže ruku. "Dobro znam da postoji mala verovatnoća da se nešto takvo dogodi. Nesrećni slučajevi koje izazivaju meteori u svemiru... naročito u međuzvezdanom prostoru... malo su verovatni, tako da su mogućnosti da se sudare sa nekim brodom gotovo zanemarljive. Ali kao što znate, to se ponekad ipak događa. Ovom prilikom se i dogodilo. Razume se, svaki meteor koji udari o brod, pa čak i ako je veličine glave pribadače, kao uostalom što većina njih i jeste, u stanju je da probije trup svakog broda, izuzev onih koji imaju zaista debeo oklop."

"To mi je poznato", nestrpljivo upade Bajron. "U pitanju je njihov momentum koji je proizvod mase i brzine. Brzina, u stvari, nadoknađuje odsustvo mase." On to odrecitova natmureno, poput kakve školske lekcije, uhvativši sebe kako kradomise posmatra

Artemisiju.

Sela je dok je slušala Gilberta, te se sada nalazila tako blizu njega da su se gotovo dodirivali. Bajronu sinu da ima predivan profil dok tako sedi, iako joj se kosa već malo zaprljala. Na sebi nije imala kratku jaknu, ali pahuljasta belina njene bluze još je bila glatka i neizgužvana i to posle više od četrdeset osam časova. Pitao se kako joj je to uspelo.

Zaključio je kako bi ovo putovanje moglo biti baš lepo, samo kada bi ona naučila pristojno da se ponaša. Nevolja je bila u tome što niko nikada nije vodio o njoj računa u dovoljnoj meri, i to je bilo sve. A ponajmanje njen otac. Suviše se bila navikla na to da sve bude po njenom. Da je rođena među običnim ljudima, bila bi baš ljupko stvorenje.

Upravo je počeo da zapada u privremeno sanjarenje u kome je posedovao vlast na njom, tako da ju je naveo da ga poštuje u dovoljnoj meri, kada je okrenula glavu i mirno se suočila sa njegovim pogledom. Bajron skrenu pogled i istog časa usredsredi svu svoju pažnju na Gilberta. Bio je ispustio nekoliko rečenica.

"Nisam imao pojma zašto je ekran na brodu zatajio. To je bila jedna od onih stvari na koje niko nikada neće uspeti da pruži odgovor, ali on je ipak zatajio. U svakom slučaju, meteor je udario posred broda. Bio je veličine šljunka i pri proboju trupa izgubio je dosta na brzini, tako da nije uspeo da se probije na drugu stranu. Da je do toga došlo, šteta bi bila ništavna, jer bi se trup mogao očas zakrpati.

Međutim, on je prodro u kontrolnu odaju, odbio se o suprotni zid te stao da udara unaokolo dok se na kraju nije umirio. Za zaustavljanje bio bi mu potreban otprilike tek delić trenutka, ali pri prvobitnoj brzini od stotinu milja u minutu mora da je stotinak puta prešao preko prostorije tamo-amo. Oba člana posade bila su isečena na komadiće, a ja sam izbegao istu sudbinu jedino zahvaljujući tome što sam se u to vreme nalazio u kabini.

Čuo sam odjek prvog udara meteora kada je probio trup, zatim njegovo skakutanje levo-desno, kao i užasnite kratke krike dvojice članova posade. Kada sam skočio u kontrolnu prostoriju, posvuda unaokolo videli su se samo krv i raskidano meso. Svega što se potom dogodilo sećam se krajnje neodređeno, mada sam godinama u svojim košmarima stalno isto proživljavao.

Hladni zvuk vazduha koji otiče odveo me je do rupe koju je napravio meteor. Preko nje sam prionio jedan metalni disk, koji je vazdušni pritisak dosta dobro pridržavao. Mali izlupani svemirski šljunak pronašao sam na podu. Bio je topao, ali ipak sam ga udario ključem i raspolutio. Otkrivena unutrašnjost gotovo se istog časa zamrzla. Još je bio na temperaturi svemira.

Svezao sam konopce oko struka oba leša, a onda sam svaki konopac pričvrstio za vučni magnet. Izbacio sam ih kroz vazdušnu komoru, čuo kako su se magneti uhvatili za trup, i znao sam da će od sada potpuno smrznuta tela pratiti brod kuda god da on pođe. Shvatate, znao sam da će mi njihova tela biti potrebna kao dokaz kada se vratim na Rodiju, dokaz da ih je ubio meteor a ne ja.

Ali postavljalo se pitanje mog povratka. Bio sam potpuno bespomoćan. Nisam umeo da upravljam brodom, niti sam se bilo šta usuđivao da pokušam tamo u dubinama međuzvezdanog prostora. Nisam čak znao ni kako se rukuje subeterskim komunikacijskim sistemom, tako da nisam mogao da uputim ni poziv za pomoć. Jedino mi je preostajalo da pustim brod da prati kurs koji mu je bio zacrtan."

"Ali to nije bilo dovoljno, zar ne?" ponovo upade Bajron. Pitao se da li Gilbert sve ovo izmišlja, zbog neke jednostavne romantične maštarije ili iz nekog krajnje praktičnog vlastitog razloga. "Šta je bilo sa skokovima kroz hipersvemir? Mora da si nekako uspeo da podeseš kontrole da brod izvede te skokove, inače sada ne bi bio ovde."

"Kada su kontrole na jednom tiranskom brodu propisno podešene", objasni Gilbert, "on automatski izvodi neograničen broj skokova."

Bajron je zurio u neverici. Zar ga Gilbert smatra za budalu? "To si izmislio", progundā on.

"Nisam. To je jedna od prokletih vojnih prednosti koja im omogućava da dobiju svaki rat. Nisu oni porazili pedeset planetnih sistema, pri čemu na svakom živi stotruko veći broj stanovnika i pri čemu imaju mnogo bogtije izvore nego Tiran, igrajući se s njima žmurke. Ne sporim da su nas sređivali jednog po jednog i da su krajnje vešto iskorišćavali naše izdajnike, ali nema sumnje da su i vojno nadmoćni. Svima je poznato da je njihova vojna taktika daleko ispred naše, delimično i zbog tog automatskog skoka. On predstavlja veliki

napredak kada je u pitanju manevrisanje njihovih brodova i omogućava im da naprave mnogo razrađeniye planove bitaka od nas.

Priznajem da je ta tehnika jedna od njihovih najbolje čuvanih tajni. Nikad za nju nisam čuo, dok se nisam našao u klopki na Krvopiji... Tirani, znate, imaju krajnje zastrašujući običaj da svojim brodovima nadevaju neprijatna imena, mada pretpostavljamo da to, psihološki gledano, nije loše... i dok nisam sve video svojim očima. Posmatrao sam taj brod kako pravi skokove sam od sebe."

"I hoćeš da kažeš kako ovaj brod može to isto?"

"Ne znam. Ne bi me iznenadilo."

Bajron se okrenu ka kontrolnoj tabli. Na njoj je bilo još desetine kontakata za koje nije imao pojma čemu služe. Možda, kasnije!

On se ponovo okrenu ka Gilbertu. "I taj brod te je odveo kući?"

"Ne, nije. Dok je meteor jurcao po kontrolnoj odaji nije zaobišao ni kontrolnu tablu. Bilo bi pravo čudo da jeste. Brojčanici su bili smrskani, kućište je bilo slupano i ulubljeno. Nikako se više nije moglo odrediti u kom položaju su se kontrole pre toga nalazile, ali mora da su nekako drugačije stajale, jer me brod nije vratio na Rodiju.

Na kraju je brod, razume se, počeo da usporava i meni je bilo jasno da je putovanje bar teorijski završeno. Nisam znao gde se nalazim, ali uspeo sam da pomerim vizekran tako da sam uočio neku plantu koja je bila dovoljno blizu, jer je brodski teleskop uhvatio njen disk. Bila je to puka sreća, jer se disk uvećavao. Brod se približavao toj planeti.

Oh, nije joj se primicao baš izravno. Tome se niko razuman ne bi smeo ni ponadati. Da sam sedeo skrštenih ruku brod bi promašio planetu bar za milion milja, ali na toj udaljenosti mogao sam da se poslužim običnim eteričkim radiom. To sam bar znao. Tek pošto se cela ta avantura završila počeo sam da učim elektroniku. Odlučio sam da nikada više u životu ne budem tako bespomoćan. Biti bespomoćan nije nimalo zanimljivo."

Bajron stade da ga požuruje. "I tako si upotrebio radio", upita on.

"Tako je, i oni su došli po mene", potvrdi Gilbert.

"Ko?"

"Ljudi sa te planete. Bila je nastanjena."

"Znači da si opet imao sreće. Koja je to bila planeta?"

"Ne znam."

"Hoćeš da kažeš da ti nisu rekli?"

"Zabavno, zar ne? Nisu. Ali nalazi se negde među Magličastim Kraljevstvima!"

"Otkud to znaš?"

"Jer su znali da je brod na kome sam se nalazio tiranska letelica. Već na prvi pogled su to pogodili i gotovo da su ga razneli pre no što sam uspeo da ih ubedim kako sam ja jedini preživeli na brodu."

Bajron položi svoje velike šake na kolena i stade da ih gnječi. "Sada malo zastani i vratimo se unazad. Nešto ne shvatam. Ako su znali da je to tiranska letelica i ako su nameravali da je raznesu, zar to nije najbolji dokaz da se taj svet ne nalazi u Magličastim Kraljevstvima? Da se nalazi bilo gde drugde samo ne tamo?"

"Ne, Galaksije mu!" Gilbertove oči su sijale, a u glasu mu se osećalo sve veće oduševljenje. "Nalazila se u Kraljevstvima. Izveli su me na površinu - i kakav je to svet samo bio! Bilo je tu ljudi iz svih kraljevstava. Zaključio sam to na osnovu njihovih naglasaka. I nimalo se nisu plašili Tirana. To mesto je predstavljalo pravi arsenal. Iz svemira se to nije moglo zaključiti. Možda je to bio neki ispošćen farmerski svet, ali život na toj planeti odvijao se ispod površine. Negde u Kraljevstvima, dečaće, negde još postoji ta planeta, koja se ne boji Tirana, i koja će uništiti Tirane, kao što bi uništila i brod na kome sam se nalazio da su članovi posade bili živi."

Bajron oseti kako mu srce uzbuđeno udara. Na trenutak je želeo da poveruje u čitavu priču.

Konačno, možda. Možda!

11. A MOŽDA I NE!

A onda, opet, možda i ne!

"Kako si saznao da je u pitanju bio arsenal?" upita Bajron. "Koliko dugo si ostao? Šta si video?"

Gilbert je postajao nestrpljiv. "Nije uopšte reč o tome da sam nešto video. Nisu me vodili u obilazak, ili bilo šta slično..." On uloži očigledan napor da se opusti.. "E pa, slušaj šta se dogodilo. Kada su

me izvukli iz broda već sam bio u prilično jadnom stanju. Bio sam suviše uplašen da bih dovoljno jeo... užasno je biti zarobljen u svemiru... i mora da sam izgledao mnogo gore no što sam se u stvari osećao.

Predstavio sam se u glavnim crtama i oni me povedoše pod zemlju. Zajedno sa brodom, razume se. Pretpostavljam da ih je više zanimao brod nego ja. Ukazala im se prilika da prouče tiransko kosmoinženjerstvo. Povelili su me na neko mesto koje mora da je bilo bolnica."

"Ali šta si video, striče?" upita sada Artemisija.

Bajron se takođe umeša. "Zar ti nikada ranije nije pričao o ovome?"

"Nije", odgovori kratko Artemisija.

"Nikome do sada nisam ni reč rekao o tome", potvrdi Gilbert. "Odveli su me, kao što već rekoh, u bolnicu. Tamo su mi uradili sve moguće laboratorijske analize, a ta bolnica bila je bolje opremljena od bilo koje ovde na Rodiji. Na putu do bolnice prošao sam pored fabrika u kojima su se izrađivali nekakvi metalni predmeti. Brodovi koji su me zarobili nisu ličili ni na jedne za koje sam dotad čuo.

U to vreme sve mi je izgledalo krajnje jasno, tako da narednih godina nisam sebe mučio pitanjima. To je bio moj 'pobunjenički svet' i znam da će jednog dana roj brodova krenuti odatle u napad na Tirane, i da će podjarmljeni svetovi biti pozvani da se okupe oko pobunjeničkih vođa. Iz godine u godinu čekao sam da se to dogodi. Na početku svake godine pomislio bih: mora da je ovo ona prava. I svaki put, napola sam se nadao da se moja prvobitna želja neće ostvariti, jer sam žudio najpre da pobegnem, da im se pridružim, kako bih mogao da učestvujem u velikom napadu. Nisam želeo da počnu bez mene." On se drhtavo nasmeja. "Pretpostavljam da bi se većina ljudi zabavljala da je znala šta se odvija u mom umu. U mom umu. Niko ne drži puno do mene, znaš."

"Sve se to dogodilo pre više od dvadeset godina i oni još nisu napali?" upita Bajron. "Nigde im nema ni traga? Nije prijavljeno prisustvo nikakvih nepoznatih brodova? Nije bilo nikakvih incidenata? I ti još smatraš..." Gilbert se odjednom obrecnu na njega. "Da, smatram! Dvadeset godina nije baš neko dugo razdoblje, da bi se organizovala pobuna protiv planete koja drži u šaci pedeset naseljenih sistema. Ja sam se tamo našao na početku organizovanja

pobune. I to je ono što pouzdano znam. Mora da su od tada lagano izdubili planetu vršeći svoje podzemne pripreme, gradeći novije tipove brodova i oružja, obučavajući stalno nove ljude, pripremajući napad.

Jedino u video-trilerima ljudi se mašaju oružja u tren oka; samo u njima se ukazuje potreba za novim oružjem u jednom danu, zatim se ono izmišlja u narednom, masovno proizvodi u trećem i upotrebljava u četvrtom. Za takve stvari potrebno je vreme, Bajrone, a ljudi sa pobunjeničkog sveta verovatno su svesni da će morati biti potpuno spremni pre no što krenu. Neće im se ukazati prilika da udare dvaput.

A sada što se tiče onoga što ti nazivaš 'incidentima'! Tiranski brodovi su znali da nestanu bez traga. Svemir je velik, možeš reći, i mogli su se jednostavno izgubiti. Ali šta ako su ih zarobili pobunjenici? Pre dve godine zbila se ona nezgoda sa Neumornim. Prijavio je da se u blizini nalazi neki čudni predmet koji utiče na masometar, i posle toga niko o njemu više ništa nije čuo. Pretpostavljam da je mogao biti u pitanju meteor, ali da li je, zaista, to bio slučaj!

Potruga je potrajala mesecima. Nikada ga nisu pronašli. Ja smatram da su ga se pobunjenici dočepali. Neumorni je bio novi brod, eksperimentalni model. Upravo ono što bi pobunjenici mogli poželeti."

"Kada si se jednom tamo spustio, zašto nisi ostao?" upita Bajron.

"Misliš da nisam želeo? Ali nisam imao izbora. Slušao sam jednom njihov razgovor kada su mislili da sam u nesvesti, te sam tako nešto više saznao. U to vreme su bili na početku. Nisu smeli da dopuste da budu otkriveni. Znali su da sam Gilbert od Hinrijada. Na samom brodu bilo je dovoljno stvari koje su ukazivale na to, čak i da im to sam nisam rekao, što u stvari jesam učinio. Znali su da bi bila pokrenuta opsežna potraga koja ne bi tako lako bila obustavljena, ako se ne bih vratio na Rodiju.

Nisu smeli da rizikuju da takva istraga bude pokrenuta, te su se morali pobrinuti da me vrata na Rodiju. I tako su me tamo i odveli."

"Šta!" povika Bajron. "Ali to mora da je predstavljalo još veći rizik. Kako su to izveli?"

"Ne znam." Gilbert pređe svojim tankim prstima kroz kosu koja je veće počela da sedi; činilo se da mu oči beskorisno prodiru u

davnašnje pramenove sećanja. "Pretpostavljam da su mi dali anesteziju. Ceo taj deo mi je potpuno izbrisan. Posle izvesne granice nema više ničeg. Sećam se jedino da sam se, kada sam otvorio oči, ponovo nalazio na Krvopiji bio sam u svemiru, u neposrednoj blizini Rodije."

"Da li su ona dva mrtva člana posade još bila privezana vučnim magnetima? Nisu ih uklonili na pobunjeničkom svetu?" upita Bajron.

"Još su bili tamo."

"Da li je postojao bilo kakav dokaz koji bi ukazivao na to da si bio na pobunjeničkom svetu?"

"Nikakav; sem dabome, mog sećanja."

"Kako si onda znao da si u blizini Rodije?"

"Nisam znao. Znao sam da sam u blizini neke planete; to je stajalo na masometru. Ponovo sam se poslužio radiom, i ovog puta su rodijski brodovi došli po mene. Izneo sam svoju priču pred tadašnjim Predstavnikom Tirana, sa odgovarajućim izmenama. Razume se, nisam ni pomenuo pobunjenički svet. Takođe sam rekao da nas je meteor pogodio neposredno posle poslednjeg skoka. Nisam želeo da pomisle kako znam da tiranski brodovi mogu da izvode automatske skokove."

"Misliš li da je pobunjenički svet otkrio tu sitnicu? Jesi li im ti možda rekao?"

"Ja im nisam rekao. Nisam imao prilike. Nisam tamo bio dovoljno dugo. Mislim na vreme tokom koga sam bio pri svesti. Ali ne znam koliko dugo sam bio bez svesti i šta su oni sami uspeli da pronađu."

Bajron je zurio u viziekran. Sudeći prema ukočenosti slike na njemu, brod na kome su se nalazili lako je mogao biti i prikovan za svemir. Okrutni je putovao brzinom od deset hiljada milja na čas, ali šta je to bilo prema ogromnim udaljenostima u svemiru? Zvezde su bile krute, sjajne i nepokretne. Delovale su krajnje hipnotički.

"Pa, kuda ćemo?" upita on. "Pretpostavljam da i dalje ne znaš gde se nalazi taj pobunjenički svet?"

"Ne znam. Ali pretpostavljam da znam nekoga kome je to poznato. Gotovo sam ubeđen u to." Gilbert se očito zagrejao za tu ideju.

"Ko?"

"Autarh od Lingana."

"Lingana?" Bajron se namršti. Čuo je to ime pre izvesnog vremena,

bar mu se tako činilo, ali nije znao u vezi s čim. "Zašto baš on?"

"Lingan je poslednje kraljevstvo koje su Tirani porobili. Nije, da kažemo, u toj meri mirnodopski nastrojeno kao ostala. Zar to nema smisla?"

"Donekle. Ali samo donekle."

"Tvoj ti otac može poslužiti kao drugi dokaz za to, ako ti je dokaz potreban."

"Moj otac?" Bajron je na trenutak zaboravio da mu je otac bio mrtav. Video ga je kako stoji u žarištu njegove svesti, krupan i živ, ali onda se seti da ga više nema i ponovo oseti ono hladno čupanje u unutrašnjosti. "Kakve veze moj otac ima sa svim tim?"

"Bio je na dvoru pre šest meseci. Shvatio sam u glavnim crtama zbog čega je došao. Prisluškivao sam neke razgovore između njega i mog rođaka, Hinrika."

"Oh, striče", oglasi s nestrpljivo Artemisija.

"Draga moja?"

"Nemaš prava da prisluškuješ očeve privatne razgovore."

Gilbert ravnodušno sleže ramenima. "Razume se da nemam, ali bilo je zabavno, a i korisno."

Bajron se umeša. "Stanite. Kažete da je moj otac pre šest meseci bio na Rodiji?" Osetio je kako ga sve više obuzima uzbuđenje.

"Da."

"Reci mi... Dok je tamo boravio, da li je imao pristup Direktorovoj kolekciji primitivnih predmeta! Jednom si mi rekao da Direktor ima veliku biblioteku sa stvarima vezanim za Zemlju."

"Mislim da jeste. Ta biblioteka je veoma poznata i obično se stavlja na raspolaganje uglednim gostima, razume se, ukoliko pokažu zanimanje za nju. Obično ga ne pokazuju, ali tvog oca je veoma zanimala. Tako je, dobro se toga sećam. Proveo je u njoj gotovo ceo dan."

Slagalo se. Upravo pre pola godine otac ga je prvi put zamolio da mu pomogne. "Pretpostavljam da i ti dobro poznaješ biblioteku", upita Bajron.

"Razume se."

"Postoji li išta u toj biblioteci što bi moglo da nagovesti da na Zemlji postoji neki dokument od velike vojne vrednosti?"

Gilbert je prazno zurio u njega očigledno ne shvatajući o čemu ovaj

govori. "Negde u poslednjim vekovima praistorijske Zemlje mora da je postojao jedan takav dokument", objasni Bajron. "Jedino što vam mogu o njemu reći jeste da ga je moj otac smatrao najvažnijom pojedinačnom stvari u Galaksiji, a ujedno i najsmrtonosnijom. Trebalo je da mu ga nabavim, ali prerano sam morao da napustim Zemlju, i on je, u svakom slučaju..." Glas počeo da ga izdaje... "Umro je prerano."

Ali Gilbert je i dalje samo tupo zurio. "Ne znam o čemu govoriš."

"Ne razumeš. Otac mi ga je prvi put pomenuo pre šest meseci. Mora da je saznao za njega u biblioteci na Rodiji. Ako si i sam kopao po njoj, zar ne bi mogao da pretpostaviš šta on to mora da je saznao?"

Ali Gilbert samo odmahnu glavom.

"Hajde, nastavi sa svojom pričom", zatraži Bajron.

"Razgovarali su o Autarhu od Lingana, tvoj otac i moj rođak", objasni Gilbert. "Uprkos pažljivo biranim režima tvoga oca, Bajrone, bilo je očigledno da je Autarh pokretač i glava zavere..."

Zatim..." On odjednom stade da okleva... "Došlo je i poslanstvo sa Lingana, koje je predvodio lično Autarh. Ja... ja sam mu rekao za pobunjenički svet."

"Malopre si kazao da nikome ništa nisi ispričao", primeti Bajron.

"Sem Autarhu. Morao sam da saznam istinu."

"Šta ti je rekao?"

"Gotovo ništa. Ali i on je morao da bude oprezan. Zar je mogao da ima poverenja u mene? Šta ako je pomislio da radim za Tirane? Otkud je mogao da zna? Ali ostavio je vrata odškrinuta. I to nam je sada jedini trag."

"Da li je?" upita Bajron. "Pa, idemo onda na Lingan... Pretpostavljam da je ionako svejedno kuda ćemo."

Bio je potišten jer je pomenuto ime njegova oca i na trenutak ništa mu nije izgledalo mnogo važno. Neka bude Lingan.

Neka bude Lingan! To je bilo lako reći. Ali kako se usmerava brod prema jednoj sićušnoj iskri svetlosti udaljenoj trideset pet svetlosnih godina? Dve stotine triliona milja? Jedna dvojka i četrnaest nula iza nje. Brzinom od deset hiljada milja na čas (trenutna standardna brzina Okrutnog) trebalo bi im preko dva miliona godina da stignu donde.

Bajron je prelistavao Standardne galaktičke efemeride sav očajan.

Nailazio je na podatke o desetinama hiljada zvezda, čiji su položaji bili izraženi trocifrenim brojevima. Bilo je na stotine strana tih brojki, za čije su simbole služila grčka slova ro, teta, fi.

Fi je označavalo udaljenost od središta Galaksije u parsecima; ugaoni razmak duž ravni galaktičkog sočiva od standardne galaktičke duži (linije, naime, koja spaja središte Galaksije i sunce planete Zemlje); ugaoni razmak od te duži u ravni upravnoj na ravan galaktičkog sočiva; dve poslednje mere bile su izražene u radijanima. Na osnovu ova tri parametra mogao se odrediti tačan položaj bilo koje zvezde u svekolikoj ogromnosti svemira.

Odnosno, u nekom određenom trenutku. Pored položaja zvezde u odnosu na standardni dan prema kome se izračunavaju sva vremenska određenja, valjalo je još uzeti u obzir vlastito kretanje zvezde, odnosno brzinu i pravac. Bila je to srazmerno mala ispravka, ali neophodna. Milion milja ne predstavlja doslovce ništa u poređenju sa zvezdanim razdaljinama, ali to postaje veliki put kada ga treba prevaliti brodom.

Postavljalo se, razume se, i pitanje položaja samog broda. Udaljenost od Rodije mogla se izračunati očitavanjem masometra ili, još tačnije, udaljenošću od sunca Rodije, budući da je ovde duboko u svemiru gravitaciono polje tog sunca potiralo gravitaciono polje bilo koje planete. Mnogo je teže bilo odrediti pravac u kome su putovali u odnosu na galaktičku duž. Bajron je morao da locira još dve poznate zvezde, pored sunca Rodije. Prema njihovom vidljivom položaju i poznate mu udaljenosti od rodijskog sunca, mogao je da odredi tačan položaj broda.

Uradio je to dosta grubo, ali bio je ubeđen, i dosta tačno. Sada kada mu je bio poznat njihov tačan položaj, kao i položaj sunca Lingana, trebalo je samo da podesi kontrole za tačan pravac i jačinu hiperatomskog pogona.

Bajron je bio usamljen i napet. Ne zaplašen! Odbacivao je tu reč. Ali bez sumnje je bio napet. Namerno je proračunavao elemente potrebne da se izvrši skok kroz šest časova. Želeo je da mu na raspolaganju ostane dosta vremena da proveri brojke. A možda će mu se ukazati i prilika da malo odrema. Izvukao je iz kabine sve što mu je bilo potrebno za krevet koji ga je sada rasporemljen čekao.

Drugo dvoje je verovatno spavalo u kabini. Ubeđivao je sebe da je to

baš dobro i da mu u blizini nije potreban niko da ga gnjavi, kada napolju začu tapkanje bosih stopala, te ljutito podiže pogled.

"Zdravo", reče on, "zašto ne spavaš?"

Artemisija je stajala na vratima, oklevajući, a onda upita tihim glasom: "Da li bi ti smetalo ako uđem? Hoću li ti dosađivati?"

"Zависи od toga šta nameravaš da radiš?"

"Pokušaću da radim samo ono što treba."

Bila je suviše ponizna, pomisli sumnjičavo Bajron, a odmah potom saznade i razlog za takvo njeno ponašanje.

"Strašno sam zaplašena", reče ona. "Zar ti nisi?"

Želeo je da kaže da nije, nimalo, ali nije baš tako ispalo. Stoga se samo smeteno nasmeši i odgovori: "Pomalo."

Zaista čudno, ali to ju je utešilo. Klekla je na pod pored njega i zagledala se u debele tomove koji su stajali otvoreni pred njim, kao i u listove sa proračunima.

"I sve te knjige su držali ovde?"

"Svakako. Ne bi mogli da upravljaju brodom bez njih."

"I ti to sve razumeš?"

"Ne baš sve. Voleo bih da sve razumem. Ali nadam se da razumem dovoljno. Moraćemo, znaš, da napravimo skok do Lingana."

"Je li to teško izvesti?"

"Ne, nije, ako znaš brojke, koje se nalaze ovde, i imaš kontrole, a one su ovde, i ako si iskusan, što ja nisam. Na primer, to bi trebalo izvesti u nekoliko skokova, ali ja ću pokušati samo jednim, jer time smanjujem mogućnost da dođe do nevolje, mada to podrazumeva i traćenje energije."

Nije trebalo da joj to kaže; nije imalo svrhe; kukavički bi se poneo ako bi je namerno zaplašio, a i s njom bi bilo teško izići na kraj ako bi se odista uplašila, ako bi je uhvatila panika. Stalno je to sebi ponavljalo, ali nije vredelo. Želeo je to s nekim da podeli. Želeo je da bar deo odgovornosti skine sa sebe.

"Postoje neke stvari koje treba da znam a koje mi nisu poznate", nastavi on. "Stvari kao što je, na primer, gustina mase između ovog mesta ovde i Lingana, a koja utiče na kurs skoka, pošto je gustina mase to što uslovljava zakrivljenost ovog dela vasseljene. Efemeridi... to je ova knjiga ovde... pominju ispravke zakrivljenosti koje se moraju izvršiti pri određenim standardnim skokovima, i iz njih bi trebalo da

izračunam određene ispravke koje se tiču našeg kretanja. Ali ako se u promeru od deset svetlosnih godina na našem putu nađe neki super-div, svi proračuni padaju u vodu. Nisam čak ni siguran da sam pravilno koristio kompjuter."

"Ali šta bi se moglo dogoditi ako pogrešiš?"

"Vratili bismo se u normalni svemir u tački koja se nalazi suviše blizu sunca Langana."

Ona malo porazmisli o tome, a zatim reče: "Nemaš pojma koliko se sada bolje osećam."

"Posle svega što sam rekao?"

"Razume se. U krevetu sam se jednostavno osećala bespomoćnom i izgubljenom, jer sam sa svih strana bila okružena prazninom. Sada znam da smo se negde uputili i da tu prazninu držimo u svojim rukama."

Bajron je bio zadovoljan. Kako je samo sada bila drugačija. "Nisam baš siguran da je čvrsto držimo u rukama."

"Držimo", prekinu ga ona. "Znam da si u stanju da upravljaš ovim brodom."

I Bajron zaključi da možda stvarno i može.

Artemisija je podavila poda se svoje duge obnažene noge i sela sučelice njemu. Na sebi je imala samo tanak donji veš, ali kao da toga uopšte nije bila svesna, što se za Bajrona baš ne bi moglo reći.

"Znaš", ponovo započe ona, "u tom krevetu sam se neobično čudno osećala, kao da sam lebdela. To je jedna od stvari koje su me uplašile. Svaki put kada bih se okrenula, nekako sam čudno odskočila u vazduh, a zatim se lagano spustila kao da su se u vazduhu nalazile opruge koje su me zadržavale."

"Nisi valjda spavala na gornjem ležaju?"

"Jesam. Na donjem sam osećala klaustrofobiju, pošto mi se na šest inča iznad glave nalazio još jedan dušek."

Bajron se nasmeja. "Onda je sve jasno. Gravitaciona sila ovog broda usmerena je prema njegovoj osovini i opada sa udaljenošću od osnove. Na gornjem ležaju bila si verovatno dvadeset do trideset funti lakše nego na podu. Da li si ikada putovala putničkim brodom? Nekim velikim?"

"Jednom. Prošle godine, kada smo otac i ja posetili Tiran."

"E pa, na putničkim brodovima gravitacija postoji u svim delovima

broda i usmerena je prema spoljašnjosti trupa, tako da je duža osa broda uvek okrenuta 'gore', bez obzira gde se nalazili. Zato su motori tih velikih beba uvek poređani poput cilindra duž duže ose. Tamo nema gravitacije."

"Mora da je potrebno strašno mnogo energije da bi se održavala veštačka gravitacija."

"Dovoljno da se njome napaja jedan mali grad."

"Nema opasnosti da ostanemo bez goriva, zar ne?"

"O tome nemoj brinuti. Brodovi se napajaju gorivom kroz proces potpunog pretvaranja mase u energiju. Gorivo je poslednja stvar bez koje ćemo ostati. Pre će se izlizati spoljašnji omotač."

Bila je okrenuta prema njemu. On primeti da na licu više nema šminke i zapita se kako je uspela da je skine; verovatno maramicom i krajnje oskudnom količinom vode za piće. Rezultat nije bio poražavajući već, naprotiv, njena čista bela koža još je jače i savršenije odudarala od crne kose i očiju. Oči su joj veoma tople, pomisli Bajron.

Tišina je malo predugo potrajala i on žurno reče: "Nisi baš često putovala? Hoću da kažem, samo si se jednom vozila putničkim brodom?"

Ona potvrdno klimnu. "I to je bilo previše. Da nismo posetili Tiran, onaj prostak komornik me ne bi video i... Ne želim da govorim o tome!"

Bajron nije navaljivao, ali nastavi da je ispituje o putovanjima. "Da li je to uobičajeno? Mislim, da se ne putuje?"

"Bojim se da jeste. Otac stalno leti iz jedne državničke posete u drugu, otvara razne poljoprivredne izložbe, posvećuje zgrade. Obično samo drži govor koji mu Aratap napiše. Što se nas ostalih tiče, Tirani su uvek zadovoljniji ako ne napuštamo Palatu. Jadni Gilbert! Jedan jedini put napustio je Rodiju radi Kanovog krunisanja, kao očev predstavnik. Posle toga mu nikada više nisu dozvolili da kroči na neki brod."

Pogled joj je bio oboren i odsutan, gužvala je krajičak Bajronovog rukava pri zglavku. A onda ponovo progovori: "Bajrone?"

"Da... Arta?" Malo je zastao, ali ipak uspe da izgovori njeno ime.

"Držiš li da bi priča strica Gilberta mogla biti istinita?"

"Zar misliš da ju je izmislio? Već godinama sanja Tirane, a nikada

mu se nije ukazala prilika da bilo šta učini, razume se, sem da uspostavlja špijunske zrake, što je krajnje detinjasto i on je toga svestan. Možda je pravio kule u vazduhu, u koje je na kraju i sam poverovao. Vidiš, dobro sam ga upoznao."

"Možda si u pravu, ali hajde da sledimo malo taj njegov san. Ipak možemo da otputujemo na Lingan."

Bili su veoma blizu jedno drugom. Mogao je da ispruži ruku i dodirne je, uzme je u naručje i poljubi.

I on to i učini.

Bilo je to potpuno non sequitur. Bajronu se činilo da za to uopšte nije bilo razloga. Jednog trenutka raspravljali su o skokovima, gravitaciji i Gilbertu, a u sledećem se našla u njegovom naručju, mekim i svilenastim usnama priljubljenim uz njegove.

U prvi mah je poželeo da joj se izvini, da iznese svu silu budalastih opravdanja, ali kada se malo odmakao i već hteo da progovori, primetio je da ona ni ne pokušava da pobegne, već da je položila glavu na njegovu levu mišicu. Oči su joj i dalje bile zatvorene.

I tako on ništa ne reče, već je ponovo poljubi lagano i strasno. To je bilo najbolje što je mogao da učini i on je toga bio svestan.

Konačno ona progovori, pomalo sanjivo: "Zar nisi gladan? Doneću ti malo koncentrata i zagrejaću ti ga. Ako budeš želeo da odspavaš, mogu ostati da pazim umesto tebe. I... biće bolje da još nešto obučem."

Okrenula se kao da namerava da ode. "Koncentrat ima baš dobar ukus kada se na njega navikneš. Hvala ti što si ga nabavio."

Upravo ove njene reči, više nego poljupci, zapečatili su mir među njima.

Kada je Gilbert ušao u kontrolnu odaju, mnogo časova kasnije, uopšte se nije iznenadio zatekavši Bajrona i Artemisiju u budalastom razgovoru. Nije čak ni prokomentarisao činjenicu da je Bajronova ruka počivala oko pasa njegove nećake.

"Kada ćemo napraviti skok, Bajrone?" upita on.

"Za pola sata", odvrati Bajron.

Prošlo je i tih pola sata; kontrole su bile podešene; razgovor je bledeo, dok na kraju nije zamukao.

Kada je najzad došao čas Bajron duboko udahnu i povuče jednu polugu sleva udesno, napravivši pun luk.

Skok nije bio onakav kao na kakvom putničkom brodu. Okrutni je bio mnogo manji, te ni skok nije bio onako glatko izveden. Bajron se zateturao, a u deliću sekunde stvari oko njega se zaljuljaše.

A onda sve opet postade glatko i čvrsto.

Zvezde na viziekranu su se izmenile. Bajron je okrenuo brod, tako da se polje zvezda podiglo, i svaka zvezda se sada kretala u postojanom luku. Na kraju se pojavila jedna zvezda koja je bila bleštavo bela i veća od puke tačke. Bajron je uhvati, umiri brod pre no što je ponovo izgubi i usmeri teleskop u njenom pravcu, ubacivši unutra spektroskopski dodatak.

Zatim se opet usredsredi na Efemiride, i stade da proverava kolonu pod nazivom "Spektralne karakteristike." Onda ustade sa pilotskog sedišta i reče: "Još je dosta daleko. Moraću malo da poguram brod donde. Ali u svakom slučaju, tamo ispred nas nalazi se Lingan."

Bio je to njegov prvi skok i to uspešan.

12. AUTARH DOLAZI

Autarh od Lingana razmišljao je o onome što je upravo čuo ali njegove hladne, dobro kontrolisane crte lica jedva da su to pokazivale.

"I čekali ste četrdeset osam časova da mi to kažete", ponovi on.

"Nije bilo razloga da vam to ranije kažem", odgovori hrabro Rizet. "Kada bismo vas bombardovali svime što se zbiva život bi vam postao prava mora. Sada vam saopštavamo tu vest, pošto ne znamo šta o njoj da mislimo. U najmanju ruku je čudna, a u položaju u kome se ovog časa nalazimo ne možemo sebi dozvoliti ništa čudno."

"Ponovite mi sve iz početka. Hoću da još jednom čujem sve pojedinosti."

Autarh prebaci nogu preko simsa bleštavog prozora i zamišljeno se zagleda napolje. Sam prozor predstavljao je možda najveću pojedinačnu neobičnost linganske arhitekture. Bio je srednje veličine i postavljen na kraju pet stopa dugačkog udubljenja koje se blago sužavalo idući prema njemu. Bio je krajnje jasan, neobično debeo i istančano zakrivljen; to je više bilo sočivo nego prozor, koje je poput levka uvlačilo unutra svetlost iz svih pravaca, tako da se predao, kada se gledalo prema spolja, video u minijaturi.

Sa bilo kog prozora u Autarhovom dvoru jednim pogledom moglo se obuhvatiti pola obzorja, od zenita do nadira. Na ivicama je dolazilo do preteranog umanjenja i iskrivljenosti, ali i to je samo po sebi davalo određenu aromu onome što je čovek video: umanjenu, spljoštenu vrevu grada; puzeći, zakrivljene orbite stratosferiksa u obliku polumeseca koje se uzdižu sa aerodroma. Čovek se vremenom u toj meri navikne na to da mu otvaranje prozora, kako bi unutra prodrila ravna, ukrućena stvarnost izgleda krajnje neprirodno. Kada se sunce nađe u takvom položaju da prozori u obliku sočiva postaju žiže nemoguće toplote i svetlosti, oni se automatski zatamnjuju, a ne otvaraju, postaju zamračeni zahvaljujući pomaku u karakteristikama polarizacije stakla.

A teorija koja kaže da arhitektura planete odslikava mesto te planete u Galaksiji, kao da je nastala zahvaljujući baš Linganu i njegovim

prozorima.

I Lingan je bio mali, poput tih prozora, ali se oblikovao panoramskim pogledom. Bila je to 'država-planeta' u Galaksiji koja je, u to vreme, već bila prevazišla takvo stanje ekonomskog i političkog razvoja. Iako su gotovo sve političke jedinice predstavljale sastavni deo velikih zvezdanih sistema, Lingan je ostao ono što je već vekovima bio... usamljeni, naseljeni svet. To ga, međutim, nije sprečavalo da bude bogat. U stvari, postalo je gotovo nezamislivo da Lingan to ne bude.

Teško je unapred reći koji je svet tako smešten da ga mnogi putevi što se koriste za skokove mogu upotrebljavati kao središnju međutačku; ili da ga, čak, moraju upotrebljavati u interesu optimalne štednje. Velikim delom sve zavisi od ustrojstva razvoja te oblasti svemira. Postavlja se i pitanje raspodele prirodno naseljivih planeta; reda kojim će biti kolonizovane i kojom će se brzinom razvijati; tipova ekonomija zastupljenih na njima.

Lingan je rano otkrio svoje vlastite vrednosti, što je predstavljao veliku prekretnicu u njegovoj istoriji. Pored stvarno važnog strateškog položaja, važna je i sposobnost da se taj položaj ceni i iskoristi. Lingan je nastavio da zauzima male planetoide koji nisu posedovali niti izvore niti mogućnosti da sami izdržavaju nezavisno stanovništvo, samo zato da bi oni podržali linganski monopol u trgovini. Na tom stenju izgradili su servisne stanice. U njima se moglo naći sve što je jednom brodu moglo zatrebati, od hiperatomskih rezervnih delova do novih izdanja knjiga. Te stanice su vremenom prerasle u velike trgovačke postaje. Iz svih Magličastih Kraljevstava krzno, minerali, žito, govedina, drvena građa, slivali su se u njih; iz Unutrašnjih Kraljevstava pristizali su mašinerija, oruđe, lekovi; gotovi proizvodi svih vrsta pristizali su na sličan način.

Tako je Lingan, poput svojih prozora, čkiljeći nadzirao čitavu Galaksiju. Bila je to jedna jedina planeta kojoj je dobro išlo.

Autarh ponovo progovori, ne okrenuvši se od prozora: "Počni od poštanskog broda, Rizet. Kao prvo, gde se sreo sa tom krstaricom?"

"Na manje od stotinu hiljada milja od Lingana. Tačne koordinate nisu važne. Od tada ih stalno nadziremo. Stvar je u tome što se tiranska krstarica već tada nalazila u orbiti oko planete."

"Kao da ne namerava da se spusti, već čeka na nešto?"

"Da."

"Nema načina da utvrdite koliko je dugo čekala?"

"Bojim se da je to nemoguće. Niko drugi ih nije video. Podrobno smo sve ispitali."

"Dobro", reče Autarh. "Ostavimo to na čas. Zaustavili su poštanski brod, što, razume se, predstavlja narušavanje naših dogovora vezanih za odnose sa Tiranom."

"Sumnjam da su Tirani. Njihovi nesigurni postupci pre ukazuju na begunce, na leteće zatvorenike."

"Misliš na ljude na toj tiranskoj krstarici? Možda, razume se, samo žele da mi u to poverujemo. U svakom slučaju, jedino što su javno zatražili bilo je da lično meni predaju jednu poruku?"

"Lično Autarhu, tako je."

"Ništa drugo?"

"Ništa."

"Uopšte nisu stupili na poštanski brod?"

"Komunicirali su preko viziekрана. Poštanska kapsula bila je izbačena preko dve milje praznog prostora, a potom ju je uhvatila brodska mreža."

"Da li su komunicirali i slikom ili samo zvukom."

"I slikom i zvukom. U tome i jeste stvar. Nekolicina njih opisala je govornika kao mladića 'aristokratskog držanja' - šta god da to znači." Autarh lagano stisnu pesnicu. "Stvarno? I niko se nije setio da napravi foto-utisak tog lica? to je bila greška."

"Na nesreću, kapetan poštanskog broda nija imao nikakvog razloga da pretpostavi da bi nešto takvo moglo biti važno. Ako je uopšte važno! Da li sve to vama nešto kazuje, gospodine?"

Autarh ne odgovori na pitanje. "I ovo je ta poruka?"

"Tako je. Silna poruka od jedne jedine reči, koju je trebalo da uručim lično vama; što mi, razume se, nismo učinili. To je na primer, mogla biti i fisisjska kapsula. Ljudi su na taj način i ranije ubijani."

"Da, kao i Autarsi", primeti Autarh. "Samo jedna reč: "Gilbert." Jedna reč: "Gilbert."

Autarh je zadržao svoj ravnodušni mir, ali u njemu je već počela da se gomila određena nesigurnost - a on nije voleo da se oseća nesigurnim. Nije voleo ništa što ga je činilo svesnim ograničenja. Autarha nisu smela da sputavaju nikakva ograničenja, a na Liganu

su ga sputavala jedino prirodna ograničenja.

Nisu oduvek Linganom vladali Autarsi. U ranim danima na vlasti su bile dinastije prinčeva-trgovaca. Porodice koje su prve uspostavile subplanetarne servisne stanice činile su državnu aristokratiju. Njihovo bogatstvo se nije sastojalo u zemlji, te se stoga u društvenom položaju nisu mogle meriti sa Rančerima ili Grendžerima obližnjih svetova. Ali u njihovim rukama bila je valuta za pogađanje, te su tako mogli kupiti i prodati iste te Rančere i Grendžere; što su ponekad i činili, zahvaljujući dobrom poznavanju finansija.

Tako je Lingan zadesila uobičajena sudbina planeta kojima se vlada (ili ne vlada) pod takvim okolnostima. Ravnoteža moći prelazila je sa jedne porodice na drugu. Razne grupe smenjivale su se u izgnanstvu. Intrige i revolucije u krugu Palate postale su hronične, te je stoga Lingan, nasuprot Direktorstvu na Rodiji, koje je predstavljalo najbolji primer stabilnosti i razvitka reda u Sektoru, bio primer nemira i nereda. Ljudi su imali običaj da kažu: "Prevertljiv poput Lingana."

Ishod je bio neminovan, ako je suditi prema nagoveštajima. Kada su se susedne planete-države udružile u skupinu država i stekle moć, građanske borbe na Liganu postale su preskupe i opasne po planetu. Obično stanovništvo bilo je, na kraju, više nego voljno da bilo šta žrtvuje za opšti mir. I tako su zamenili plutokratiju za autokratiju, i pri tom izgubili nešto od slobode. Moć nekolicine koncentrisana je u jednom, ali taj jedan je, veoma često, bio namerno prijateljski raspoložen prema stanovništvu težeći da ga iskoristi kao protivtezu trgovcima koji se nikada nisu pomirili sa tom promenom.

Kao autokratija Lingan je uvećao bogatstvo i snagu. Čak su i Tirani, kada su ih napali pre trideset godina na vrhuncu njihove moći, bili primorani da stanu na mrtvoj tački. Nisu bili poraženi, ali bili su zaustavljeni. Od šoka koji su tada doživeli nikada se nisu oporavili. Od godine kada su napali Lingan Tirani nisu osvojili nijednu planetu. Ostale planete Magličastih Kraljevstava bile su pravi vazali Tirana. Lingan je, međutim, predstavljao Udruženu državu, teorijski ravnopravnog 'saveznika' Tirana, sa pravima koja su štitili članovi Udruženja.

Autarh se, međutim, nije zavaravao postojećim stanjem stvari. Šovinisti na planeti mogli su sebi dozvolti da se smatraju

slobodnima, ali Autarh je znao da je tiranska opasnost tokom ovog poslednjeg pokolenja držana na svega pedalj udaljenosti. Na samo toliko. Nimalo više.

I sada se možda brzo približavala da im nanese poslednji, dugo odlagani udarac. Nema sumnje da im je on pružio priliku na koju su dugo čekali. Organizacija koju je izgradio, mada još neaktivna, predstavljala je dovoljan razlog da krenu u kažnjeničku akciju bilo kakve vrste koju bi Tirani mogli smatrati odgovarajućom. Pravno gledano, Lingan ne bi bio u pravu.

Da li je krstarica predstavljala prvi nagoveštaj tog poslednjeg udarca?

"Da li je na taj brod upućen stražar?" upita Autarh.

"Rekoh da ih nadziremo. Naša dva teretna broda"... Rizet se osmehnu jednim krajem usana... "nalazi se u dometu masometra."

"I kakav zaključak izvlačiš iz svega ovoga?"

"Ne znam. Jedini Gilbert čije bi mi ime samo po sebi nešto značilo jeste Gilbret od Hinrijada, sa Rodije. Da li ste imali neka posla s njim?"

"Video sam ga prilikom svoje poslednje posete Rodiji", odgovori Autarh.

"Razume se, ništa mu niste rekli."

"Razume se."

Rizetove oči se suziše. "Pomislio sam da možda niste postali malo neoprezni; da su Tirani postali isto tako neoprezni, kada se oslanjaju na tog Gilbreta... Poznato je da Hinrijadi predstavljaju slabe karike ovih dana... i da ih možda koriste kao sredstvo kojim će vas uhvatiti u klopku i naterati da na kraju izdate sami sebe."

"Sumnjam. Cela ova stvar pada u čudno vreme. Nisam bio na Linganu više od godinu dana. Stigao sam prošle nedelje i trebalo bi da opet odem za nekoliko dana. A jedna ovakva poruka me zatiče upravo u trenutku kada sam ovde, pri ruci."

"Ne mislite valjda da je u pitanju slučajnost?"

"Ja ne verujem u slučajnost. I postoji samo jedan način kako da se sve to razjasni. Stoga ću posetiti taj brod. Sam."

"To je, gospodine, nemoguće." Rizet je bio zaprepašćen. Iznad desne slepoočnice imao je mali, neravan ožiljak, koji iznenada pocrvene.

"Zabranjuješ mi?" upita suvo Autarh.

Konačno, on je bio Autarh, tako da se Rizet snuždi i samo tiho reče: "Kako želite gospodine."

Čekanje je na Okrutnome postajalo sve neprijatnije. Već dva dana nisu skrenuli sa orbite.

Gilbret je posmatrao kontrole sa istrajnom pažnjom. I u glasu mu se to očitavalo. "Zar ti se ne čini da se pomeraju?"

Bajron baci jedan kratak pogled. Brijao se, i krajnje pažljivo baratao tiranskim erozivnim sprejom.

"Ne", odvrati on, "ne pomeraju se. A i zašto bi? Posmatraju nas, i nastaviće da nas posmatraju."

Bajron je usredsredio svu svoju pažnju na osetljivu oblast iznad gornje usne, te se nestrpljivo namrštió kada oseti pomalo kiselkast ukus spreja na jeziku. Svaki Tiranin umeo je da barata sprejom krajnje graciozno i gotovo poetično. To je, bez sumnje, bio najbrži i najdelotvorniji način brijanja koji nije uklanjao malje zauvek - kada je sprej koristio kakav ekspert. U suštini, bilo je to krajnje dobro abrasivno sredstvo koje je skidalo dlake ne oštetióvi kožu. Na koži se osećao tek neznatan pritisak nalik na vazdušno strujanje.

Međutim, Bajron se ipak neprijatno osećao. Bila mu je poznata legenda, priča ili činjenica (šta god da je to bilo), o tome da je među Tiranima rak lica rasprostranjeniji nego među ostalim kulturnim skupinama, tako da su neki to pripisivali tiranskom spreju za brijanje. Bajron se po prvi put zapitao ne bi li bilo bolje da potpuno depilira lice. To se i činilo u nekim delovima Galaksije. Međutim, on odmah odbaci tu pomisao. Depilacija je predstavljala trajan metod. A u modu su uvek mogli da se vrata brkovi ili nakovrčeni zulufi.

Bajron je posmatrao svoje lice u ogledalu, pitajući se kako bi izgledao sa zulufima koji se protežu do donjovilične kosti, kada se sa praga oglasi Artemisija: "Mislila sam da si otišao da malo odspavaš?"

"Jesam", odvrati on. "A onda sam se rasio." On podiže pogled prema njoj i osmehnu se.

Ona ga potapša po obrazu, a zatim nežno pređe prstima preko njega. "Tako je gladak. Izgledaš kao da ti je tek osamnaest."

On prinese njenu šaku usnama. "Nemoj dozvolti da te to prevari",

reče on.

"Da li nas još drže na oku?" upita ona.

"Drže. Nije li dosadna ova pauza u kojoj imaš vremena da sediš i razmišljaš?"

"Meni nije dosadno."

"Sada govoriš o drugim vidovima te stvari, Arta."

"Zašto ih ne pređemo i spustimo se na Lingan?" upita ona.

"Razmišljali smo o tome. Mislim da još nismo spremni na takav rizik. Možemo čekati sve dok nam se zaliha vode drastično ne smanji."

"Kažem vam da se kreću", povika odjednom Gilbret.

Bajron ode do kontrolne table i stade da očitava podatke na masometru. Zatim pogleda u Gilbreta i reče: "Možda si u pravu."

Potom svu pažnju usredsredi na računar, te trenutak ili dva provede zureći u njegove brojčanike.

"Ne, ta dva broda se ne kreću u odnosu na nas, Gilbrete. Promene na masometru potiču od trećeg broda, koji im se pridružio. Koliko mogu da procenim, udaljen je pet hiljada milja, otprilike 46 stepeni i 192 stepeni od linije koja spaja brod sa planetom, i to pod uslovom da sam dobro odredio efemeride. Ako nisam, vrednosti iznose 314 i 168 stepeni."

On načas zastade, kako bi obavio još jedno očitavanje. "Mislim da se približavaju. To je neki mali brod. Šta misliš, Gilbrete, da li bi mogao da stupiš u vezu s njima?"

"Mogu pokušati", odvrati Gilbret.

"U redu. Bez vizuelnog kontakta. Ostanimo samo na zvučnom, dok ne steknemo neku predstavu o tome šta nam se približava."

Bilo je prosto divno posmatrati Gilbreta kako barata kontrolama eteričkog radija. Nesumnjivo je posedovao prirodan dar za to. Stupiti u vezu sa kakvom osamljenom tačkom u svemiru pomoću gustog radio-snopa predstavlja, konačno, zadatak u kome brodska kontrolna tabla sa informacijama može tek neznatno da učestvuje. Znao je približnu udaljenost broda, koja je mogla da varira stotinu milja gore ili dole. Imao je dva ugla, od kojih je svaki, ili su, pak, oba, mogli biti pogrešni za pet do pedeset stepeni u bilo kom pravcu.

To je sve zajedno činilo zapreminu od otprilike deset miliona kubnih milja u kojoj se brod mogao nalaziti. Ostalo je bilo prepušteno čoveku-operatoru i radio-snopu koji je predstavljao pipajući prst koji

u preseku nije imao ni pola milje i to na najširoj tački svog prijemnog dometa. Govorilo se da vešt operator može na osnovu pukog dodira kontrola odrediti za koliko je snop promašio metu. Naučno posmatrano ta je teorija, razume se, predstavljala čistu glupost, ali često je izgledalo da ne postoji nikakvo drugo objašnjenje.

Za manje od deset minuta igla mernog uređaja koji je utvrđivao aktivnost radio-aparata stala je da skače i Okrutni je počeo da prima i odašilje poruke.

Posle još deset minuta Bajron je mogao da se zavalj na sedištu i kaže: "Poslaće ovamo nekog čoveka."

"Trebali da im to dozvolimo?" upita Artemisija.

"Zašto da ne? U pitanju je samo jedan čovek; a i naoružani smo."

"Ali ako ima dozvolimo da nam se suviše približe?"

"Ovo je tiranska krstarica, Arta. Tri do pet puta smo jači od njih, čak i ako je u pitanju najbolji linganški ratni brod. Njihove dragocene Odredbe o savezništvu im ne dopuštaju baš mnogo, a pored toga, mi imamo i pet blastera velikog kalibra."

"Znaš li da rukuješ tiranskim blasterima?" upita Artemisija. "Nisam znala da umeš."

Bajronu baš nije bilo milo što će morati da je razočara, ali ipak reče: "Na nesreću, ne znam. Bar ne za sada. Ali oni na lingaškom brodu to ni ne pretpostavljaju, shvataš?"

Pola sata kasnije na viziekranu se ukaza brod. Bila je to jedna mala zatupasta letelica, snabdevena sa dva niza od po četiri stabilizatora, što je moglo značiti da je često služila kao šatl za stratosferske letove.

Kada se brod prvi put pojavio na teleskopu, Gilbret oduševljeno uzviknu. "To je Autarhova jahta", povika on, i lice mu se nabrta u osmeh. "To je njegova privatna jahta. Ubeđen sam u to. Nisam li vam kazao da je puko pominjanje moga imena najsigurniji način da se privuče njegova pažnja."

Usledilo je razdoblje usporavanja i podešavanja brzine linganškog broda, dok se nije sasvim umirio na viziekranu.

Iz prijemnika dopre slabašan glas. "Jeste li spremni za prebacivanje?"

"Jesmo!" odsečno odvrati Bajron. "Ne zaboravite, samo jedna

osoba!"

Ličilo je na odmotavanje zmijske. Zamršeni metalni konopac bio je bačen sa lingaškog broda u njihovom pravcu, poput kakvog harpuna. Na viziekranu je izgledao mnogo deblji no što je u stvarnosti bio, a namagnetisani cilindar na njegovom kraju postajao je sve veći što im se više približavao. Kada se našao sasvim blizu, uputio se ka ivici vidnog polja, da bi zatim potpuno iščezao.

Zvuk koji je proizveo pri kontaktu bio je šupalj i zvonak. Namagnetisani uteg se se zakačio, tako da je konopac sada predstavljao nit paučine koja se nije izvijala poput kakve normalne opterećene krive, već je zadržala sve čvorove i omče koje je imala i u trenutku dodira i koji su se lagano kretali napred, nalik na jedinice pod uticajem inercije.

Lagano i pažljivo, lingaški brod je stao da se povlači dok se nit nije ispravila. Ostala je kao da visi zategnuta i čvrsta, stanjujući se s razdaljinom dok se nije pretvorila u neku gotovo nevidljivu stvar, što je neverovatno kićeno svetlucala na svetlosti lingaškog sunca.

Bajron ubaci u teleskop neki dodatak koji smesta, prosto čudovišno uveća brod u vidnom polju, tako da su mogli videti odakle izlazi pola milje dugačak konopac za spajanje i sićušnu priliku koja je krenula, prebacujući se preko njega šaku pred šaku.

To baš nije predstavljalo uobičajeni prelazak s jednog broda na drugi. U normalnim prilikama oba broda bi manevrisala dok se gotovo ne bi spojila, tako da se njihove vazdušne komore mogu sresti i spojiti pod uticajem snažnih magnetskih polja. Tunel kroz svemir spojio bi brodove, pa bi se čovek mogao prebaciti s jednog na drugi odeven i zaštićen baš kao što je bio i na samom brodu. Razume se, ovaj oblik prelaska zahtevao je obostrano poverenje.

Prebacujući se pomoću konopca u svemiru, čovek je zavisio od skafandera. Linganac koji se približavao bio je sav ututkan u svoje odelo, te je izgledao poput kakve debele, vazduhom naduvane metalne stvari, čiji su se zglobovi mogli pokretati jedino velikim naporom mišića. Čak i sa udaljenosti na kojoj se nalazio Bajron je mogao da vidi kako mu se ruke savijaju ostrim trzajima kada god bi se zglobovi pomerili ili zaustavili na novoj brazdi.

Trebalo je pažljivo podesiti i međusobne brzine oba broda. Nepredviđeno ubrzavanje bilo koga od njih izizvalo bi oslobađanje

konopca, usled čega bi putnik bio odbačen u svemir kroz koji bi počeo da se okreće usled slabe privlačne snage udaljenog sunca i početnog impulsa nastalog pri pucanju konopca... tako da ga ništa, ni trenje ni kakva prepreka ne bi mogli zaustaviti s ove strane večnosti.

Linganac koji se približavao kretao se samouvereno i brzo. Kada se približio moglo se videti da se njegovo prebacivanje nije sastojalo iz jednostavnog premetanja jedne šake preko druge. Svaki put kada bi savio ruku koja mu je bila ispružena i odbacio se napred, ispustio bi konopac tako da je lebdeo prema njima nekih desetak stopa pre no što bi ispružio drugu šaku da se ponovo uhvati za konopac.

Bilo je to pravo kretanje kroz svemir na rukama. Čovek u svemiru ličio je na kakvog sjajnog metalnog gibona.

"Šta ako promaši?" upita Artemisija.

"Izgleda mi suviše vešt da bi mu se to dogodilo", odvrati Bajron, "ali ako mu se to dogodi, ocrtavaće se naspram sunca. Mogli bismo da ga pokupimo."

Sada je Lingnac već bio blizu. Izišao je iz vidnog polja. Posle još pet sekundi začulo se tupkanje stopala po trupu broda.

Bajron povuče polugu kojom su se palile signalne lampice što su ovičavale brodsku vazдушnu komoru. Trenutak kasnije, u znak odgovora na niz odlučnih udara, spoljašnja vrata se otvoriše. Začuo se snažan udar neposredno iza praznine u zidu pilotske kabine. Spoljašnja vrata se zatvoriše, taj deo zida skliznu u stranu i kroz njega stupi unutra neki čovek.

Njegovo odelo se istog časa zaledi, tako da se debelo staklo na šlemu pretvori u beli humak. Od njega se širila hladnoća. Bajron pojača grejanje tako da oko njih odmah zastruja topao i suv vazduh. Jedan trenutak led na odelu mu je odolevao, a onda poče da se tanji i pretvara u rosu.

Zatupasti prsti Linganca borili su se sa kopčama na kacigi, kao da je bio nervozan što ništa ne vidi kroz staklo prekriveno snegom. Kaciga se skidala u jednom komadu, pri čemu se video unutrašnji debeo i mekan izolacioni materijal koji mu je razbarušio kosu.

"Vaša ekšelencijo!" uzviknu Gilbret. A onda pobedonosno dodade: "Bajrone, ovo je Autarh glavom."

Ali Bajron uspe jedino da izgovori glasom koji se uzaludno borio protiv zaprepašćenja: "Džonti!"

13. AUTARH OSTAJE

Autarh nežno odgurnu nogom odelo u jednu stranu, te prisvoji za sebe veću od tapaciranih stolica.

"Dosta dugo se nisam ovim bavio", objasni on. "Ali kažu da se to nikada ne zaboravlja kada se jednom nauči, što je bar u mom slučaju očigledno tačno. Zdravo, Farile! Lorde Gilbrete, dobar dan. Ako me pamćenje dobro služi, ovo je Direktorova kćerka, gospa Artemisija!"

On pažljivo namesti dugačku cigaretu među usne i zapali je pukim udisanjem vazduha. Mirisni duvan ispuni vazduh svojim prijatnim isparenjima. "Nisam očekivao da ću te tako brzo videti, Farile", primeti on.

"Ili možda nisu očekivao da ćeš me uopšte više videti?" odvrati zajedljivo Bajron.

"Nikad se ne zna", složi se Autarh. "Ali imajući u vidu da je poruka sadržala samo jednu reč - Gilbret; te znajući da Gilbret ne ume da upravlja svemirskim brodom; kao i to da sam ja sam poslao na Rodiju mladića koji ume da upravlja svemirskim brodom i koji je u stanju da ukrade tiransku krstaricu ako se nađe u škripcu; te, saznajući da je jedan od ljudi na krstarici mladić aristokratskog držanja - nametao se samo jedan zaključak. Nisam iznenađen što te vidim."

"Mislim da jesi", odvrati Bajron. "Mislim da si strašno iznenađen što me vidiš. Pošto si ubica i trebalo bi da to budeš. Zar misliš da ne umem da se bavim dedukcijom?"

"Ja o tebi Farile mislim sve najbolje."

Autarh je bio potpuno smiren, tako da se Bajron osećao neprijatno i glupo dok je negodovao. On se besno okrenu ka ostalima. "Ovaj čovek ovde je Sander Džonti... onaj Sander Džonti o kome sam vam pričao. On, pored toga, može biti i Autarh Lingana ili pedeset puta Autarh. Meni je to svejedno. Za mene je on Sander Džonti."

"On je čovek koji je..." poče Artemisija.

Gilbret prinese svoju mršavu drhtavu šaku čelu. "Urazumi se, Bajrone. Jesi li poludeo?"

"To je taj čovek! A ja nisam lud!" povika Bajron. S mukom se savladao. "U redu. Pretpostavljam da se vikom ništa ne može rešiti. Gubi se s mog broda, Džonti. Nisam li to dovoljno mirno rekao? Gubi se s mog broda."

"Dragi moj Farile. Zbog čega?"

Gilbret poče ispuštati neke nesuvisle zvuke, ali Bajron ga samo grubo odgurnu u stranu i nađe se licem u lice sa Autarhom koji je sedeo. "Napravio si samo jednu grešku, Džonti. Samo jednu. Nisi unapred mogao znati da ću u svojoj spavaonici, tamo na Zemlji, zaboraviti ručni sat. A kaiš na tom mom ručnom satu bio je slučajno i indikator zračenja."

Autarh ispusti kolut dima i prijatno se osmehnu.

"A taj kaiš uopšte nije poplavio, Džonti", nastavi Bajron. Te noći u mojoj sobi nije bilo nikakve bombe. Već samo namerno ostavljen mućak! Ako to porekneš, onda si lažov, Džonti, ili kako god ti volja da nazoveš sam sebe.

Šta više, ti si tamo podmetnuo taj mućak. Ti si me uspavao pomoću hipnita i pripremio sve za nastavak te noćne komedije. Sve to ima smisla, znaš. Da sam bio prepušten sam sebi, prespavao bih tu noć ni ne primetivši da nešto nije u redu. Ko me je uporno zvao preko vizifona dok nije bio siguran da sam se probudio? Tačno, probudio, kako bih bio u stanju da pronađem bombu, koja je namerno bila ostavljena u blizini brojača kako je ne bih mogao promašiti. Ko je razvalio vrata kako bih mogao da napustim sobu pre no što otkrijem da je bomba u stvari samo mućak? Mora da si te noći uživao, Džonti!"

Bajron zastade da bi video kakav je utisak izazvao, ali Autarh je samo klimnuo u znak učtivre zainteresovanosti. Bajron oseti kako se bes u njemu sve više povećava. Činilo mu se da udara po jastucima, briše vodu, šutira vazduh.

"Moj otac je trebalo da bude pogubljen", nastavi on grubo. "Sigurno bih to relativno brzo saznao. Otišao bih ili ne na Nefelos. Što se toga tiče ravnao bih se prema svom razumu, otvoreno se suprotstavio Tiranima, ili možda ne, u zavisnosti od toga kako bih sam odlučio. Znao bih kakve su mi šanse. Bio bih pripremljen na razne mogućnosti.

Ali ti si želeo da pođem na Rodiju, da se vidim sa Hinrikom. A nisi

baš mogao očekivati da ću učiniti ono što ti želiš. Malo je bilo verovatno da ću poći do tebe po savet. Sem u slučaju da ti pođe za rukom da isceniraš određenu situaciju. I uspelo ti je!

Pomislio sam da mi je bomba bila podmetnuta, ali nisam mogao da se dosetim zbog čega. Ti, jesi. Izgledalo je kao da si mi spasao život. Izgledalo je kao da ti sve znaš; kao, na primer, šta treba posle toga da preduzmem. Bio sam izbačen iz ravnoteže, zbunjen. Poslušao sam tvoj savet."

Bajron za trenutak ostade bez daha, te napravi pauzu čekajući odgovor. Nije ga dobio. Stoga, on odluči da nastavi, vičući: "Nisi mi rekao da ću Zemlju napustiti na rodijanskom brodu i da si se pobrinuo da kapetan bude obavešten o mom identitetu. Nisi mi rekao da si isplanirao da padnem Tiranima u ruke onog trenutka kada kročim na Rodiju. Poričeš li to?"

Nastupi duga pauza. Džonti ugasi cigaretu.

Gilbret je trljao jednu šaku o drugu. "Bajrone, baš si smešan. Autarh ne bi..."

Džonti, međutim, podiže pogled i tiho reče: "Ali Autarh ipak bi. Sve priznajem. Sasvim si u pravu, Bajrone, i čestitam ti na pronicljivosti. Bombu-mučak sam sam smestio u orman i poslao te na Rodiju u želji da te Tirani uhapse."

Bajronovo lice se razvedri. Nešto od ispraznosti njegovog života upravo je nestalo. "Jednog dana ću izravnati račune s tobom, Džonti", pripreti on. "U ovom trenutku izgleda da si zaista Autarh Lingana i da te tamo napolju čekaju tri broda. To mi se baš ne dopada, pre bi se moglo reći da mi smeta. Međutim, ovo je moj brod. Ja njime upravljam. Stoga navuci odelo i gubi se. Svemirski konopac još je rastegnut."

"Ovo nije tvoj brod. Ti si pre gusar nego pilot."

"Jedini zakon koji se ovde priznaje jeste zakon svojine. Imaš pet minuta da navučeš odelo."

"Molim te. Manimo se dramatike. Potrebni smo jedan drugome i uopšte ne nameravam da odem."

"Ti meni nisi potreban. Ne bi mi bio potreban ni da nam se upravo približava tiranska flota i da je ti možeš razneti, a ja ne!"

"Farile", reče Džonti, "govoriš i ponašaš se kao kakav klinac. Pustio sam te da kažeš šta imaš. Mogu li sada ja?"

"Ne možeš. Ne vidim zašto bih te slušao."

"A sada?"

Artemisija zavrišta. Bajron krenu, ali se odmah zaustavi. Crven od besa, stajao je napet i bespomoćan.

"Uvek preduzimam izvesne mere opreza", mirno reče Džonti. "Žao mi je što moram biti tako grub i pretiti vam oružjem. Ali pretpostavljam da ću vas na taj način primorati da me saslušate."

U ruci je držao džepni blaster. "Nije predviđen da izaziva bol ili ošamućenost. Već da ubija!"

On reče: "Već godinama organizujem Lingan protiv Tirana", započe Džonti. "Znate li vi šta to znači? Nije mi bilo nimalo lako. Bilo je to gotovo nemoguće. Unutrašnja Kraljevstva ne žele da nam ponude pomoć. To znamo iz sopstvenog pozamašnjog iskustva. Magličastim Kraljevstvima niko neće priteći u pomoć ako ona sama sebi ne pomognu. Ali ubediti naše domorodačke poglavare u to ne predstavlja baš prijateljsku igru. Tvoj je otac radio na tome i bio ubijen. To uopšte nije prijateljska igra. Imaj to na umu.

Kada ti je otac uhapšen zapali smo u krizu. Za nas je to bilo biti ili ne biti. Pripadao je našim unutrašnjim krugovima i svima je bilo jasno da su nam Tirani na tragu. Trebalo ih je izbaciti iz koloseka. Teško da bih to mogao postići na pošten i čestit način. Oni se ne šale.

Nisam mogao da dođem do tebe i da ti kažem: 'Farile, moramo Tirane uputiti na pogrešan trag. Ti si Rančerov sin i samim tim si sumnjiv. Otidi tamo i ponašaj se prijateljski prema Hinriku od Rodije, kako bi Tirani bili zavedeni. Odvрати im misli od Lingana. To bi moglo biti opasno; mogao bi poginuti, ali ideali za koje se borio tvoj otac dolaze na prvo mesto'.

Možda bi ti to i prihvatio, ali nisam smeo da eksperimentišem. Uvukao sam te u celu tu rabotu, a da nisi ni znao. Veruj mi, nije bilo lako. Ali nisam imao izbora. Mislio sam da možda nećeš preživeti; otvoreno ti to kažem. Ali preživeo si, i milo mi je zbog toga.

Posredi je bilo još nešto, jedan dokument..."

"Kakav dokument?" upita naglo Bajron.

"Kuda žuriš? Rekoh već da je tvoj otac radio za mene. Tako sam znao sve što i on. Trebalo je da ti nabaviš taj dokument i predstavljao si dobar izbor, bar u početku. Zvanično si se nalazio na Zemlji. Mlad

si i malo je verovatno da bi u tebe neko posumnjao. Ali rekoh već, tako je bilo samo u početku!

Kasnije, kada ti je otac uhapšen, postao si opasan. Za Tirane si postao osumnjičeni broj jedan; nismo mogli dopustiti da taj dokument dospe u tvoje ruke, jer bi onda gotovo neminovno postao njihov plen. Morali smo te ukloniti sa Zemlje pre no što uspešno okončaš svoju misiju. Kao što vidiš, sve se uklapa."

"Znači, on je sada kod tebe?" upita Bajron.

"Ne, nije", odvrati Autarh. "Dokument koji možda tražimo nije na Zemlji već godinama. Ako je uopšte reč o pravom dokumentu - i ne znam kod koga je. Mogu li sada da sklonim blaster? Postaje mi pretežak."

"Skloni ga", reče Bajron.

Autarh gotovo lenjo ukloni blaster, a onda upita: "Šta ti je otac kazao o tom dokumentu?"

"Ništa što ti već ne znaš, pošto je radio za tebe."

Autarh se nasmeši. "Tako je!" Ali taj osmeh nije bio baš veseo.

"Imaš li još šta da nam objasniš?"

"Nemam."

"E, onda se", prasnu Bajron, "gubi s broda."

"Čekaj malo, Bajrone", iznenada se javi Gilbret. "Treba ovde razmotriti i nešto više od privatnih razmirica. Tu smo još i Artemisija i ja. I mi imamo nešto da kažemo. Što se mene tiče, smatram da Autarhove reči imaju smisla. Podsećam te da sam ti na Rodiji spasao život, te stoga smatram da bi i moje mišljenje trebalo uzeti u obzir."

"U redu. Spasao si mi život", povika Bajron. On upre prst prema vazdušnoj komori. "Pođi onda s njim. Pođi samo. I ti odlazi odavde. Želeo si da pronadeš Autarha. Evo ti ga! Pristao sam da te odvezem k njemu, i na tome se završava moja odgovornost. Ne pokušavaj da mi određuješ šta da činim!"

Zatim se okrenu ka Artemisiji i dalje dosta ljut. "A šta je s tobom? I ti si mi spasla život. Svi mi samo spasavaju život. Želiš li i ti da pođeš s njima?"

"Ne govori u moje ime, Bajrone", odgovori Artemisija mirno. "Da sam želela da pođem s njim sama bih to rekla."

"Nemoj misliti da imaš neke obaveze. Možeš otići kada god želiš."

Na njoj se videlo da je povređena, te se on okrete na drugu stranu. Kao i obično, njegov trezveniji deo znao je da se ponaša detinjasto. Džonti ga je naterao da se ponaša budalasto i on ništa nije mogao da preduzme kako bi se lišio zlovolje koju je osećao. Osim toga, zašto svi tako mirno prihvataju da je bilo sasvim u redu to što su želeli da Bajrona Farila bace Tiranima, poput kakve koske bačene psu, kako bi ih skinuli Džontiju s vrata. Dođavola, za koga su ga oni smatrali?

Razmišljao je o bombi-mučku, rodijanskom putničkom brodu, Tiranima, ludoj noći na Rodiji, i počeo da oseća samosažaljenje.

"Pa, Farile?" upita Autarh.

"Pa, Bajrone?" upita i Gilbret.

Bajron se okrenu ka Artemisiji. "Šta ti misliš?"

Artemisija pribrano odvratila: "Mislim da ima tri broda tamo napolju, da je, pored toga, još i Autarh Lingana. Mislim da nemaš izbora."

Autarh je pogleda i klimnu joj glavom u znak divljenja. "Veoma ste razboriti, moja gospo. Baš je lepo kada takav um krije ovako prijatna spoljašnjost." Zadržao je pogled приметно dugo na njoj.

"Kakva je pogodba?" upita naglo Bajron.

"Dozvolite da se poslužim vašim imenom i sposobnostima i odvešću vas na svet koji lord Gilbret naziva svetom pobunjenika."

"Smatraš da takav postoji?" kiselo primeti Bajron.

"Znači, to je vaš svet!" upade Gilbret gotovo istog časa.

Autarh se osmehnu. "Smatram da svet kakav je lord opisao postoji, ali on, na žalost, nije moj."

"Nije vaš", jeknu Gilbret malodušno.

"Kakve to ima veze ako sam u stanju da ga pronađem?"

"Kako?" upita Bajron.

"Nije to tako teško kao što biste mogli misliti", objasni Autarh. "Ako u celosti prihvatimo priču, onako kako nam je ispričana, onda moramo poverovati da postoji svet koji sprema pobunu protiv Tirana. Moramo poverovati da se nalazi negde u sektoru Maglina i da Tirani već dvadeset godina ne mogu da ga pronađu. Ako je tako nešto moguće, onda u tom sektoru postoji samo jedno mesto gde se takva planeta može nalaziti."

"A gde to?"

"Zar vam se rešenje samo ne nameće? Zar vam ne izgleda

neizbežno da se takav svet može nalaziti u samoj Maglini?"

"Unutar Magline?"

"Galaksije mi, tako je", uzviknu Gilbret.

U tom trenutku ponuđeno rešenje odista je izgledalo očigledno i jedino moguće.

"Mogu li ljudi da žive na svetovima unutar Magline?" upita bojažljivo Artemisija.

"Zašto da ne?", odgovori pitanjem Autarh. "Nemojte imati pogrešno mišljenje o Maglini. Ona predstavlja tamnu maglu u svemiru, ali ne i otrovan gas. To je verovatno razređena masa atoma natrijuma, kalijuma i kalcijuma, koja apsorbuje i zatamnjuje svetlost zvezda unutar nje, kao i, razume se, onih koji se nalaze na suprotnoj strani od posmatrača. Inače je potpuno bezopasna i pošto se nalazi u neposrednoj blizini jedne zvezde nemoguće ju je otkriti.

Izvinjavam se ako vam se čini da sam suviše iscrpan, ali poslednjih nekoliko meseci proveo sam na Univerzitetu Zemlje prikupljajući astronomske podatke o Maglini."

"Zašto tamo?" upita Bajron. "To, dabome, uopšte nije važno, ali tamo sam te sreo pa sam znatiželjan."

"Nema u tome nikakve tajne. Prvobitno sam napustio Ligan zbog ličnih stvari. Njihova priroda nije uopšte važna. Otprilike pre šest meseci posetio sam Rodiju. Moj agent, Vajdemos... tvoj otac, Bajrone... nije postigao neki naročiti uspeh u pregovorima sa Direktorom, koga smo se nadali da ćemo pridobiti. Pokušao sam da proverim stvar, ali nisam uspeo, pošto Hinrik, uz svo uvažavanje prema našoj gospi ovde, nije baš čovek koji bi odgovarao našim potrebama."

"Vidi, vidi", promrmlja Bajron.

"Ali onda sam sreo Gilbreta", nastavi Autarh, "kao što vam je to već možda rekao. Tako sam otišao na Zemlju, pošto je Zemlja prvobitni dom čovečanstva. Većina prvobitnih istraživanja Galaksije bila je započeta sa Zemlje. Stoga se na Zemlji nalaze uglavnom svi zapisi. Maglina Konjska glava bila je ispitana veoma detaljno; i to u nekoliko navrata. Nikada nije bila naseljena, zbog poteškoća oko putovanja kroz suviše veliku zapreminu svemira u kojoj nije bilo moguće vršiti osmatranje zvezda. Međutim, meni su bila potrebna samo istraživanja.

A sada me pažljivo slušajte. Meteor je pogodio tiranski brod na kome se lord Gilbret nasukao posle njegovog prvog skoka. Pod pretpostavkom da se brod kretao uobičajenom trgovačkom rutom od Tirana prema Rodiji... a nemamo razloga da pretpostavimo drugačije... utvrđena je tačka u svemiru u kojoj je brod skrenuo s puta. Jedva da je prevalio nešto više od pola miliona milja kroz obični svemir, između prva dva skoka. Tu dužinu u svemiru možemo smatrati za tačku.

Možemo pretpostaviti još nešto. Praveći dar-mar po kontrolnim tablama sasvim je moguće da je meteor izmenio pravac skokova, jer za to je dovoljno samo da se izmeni kretanje broskog žiroskopa. To je teško izvesti, ali ne i nemoguće. Međutim, da bi se promenila snaga hiperatomske pogona, bilo bi potrebno da dođe do potpunog uništenja mašina, koje meteor, razume se, nije ni dodirnuo.

Sa nepromenjenom snagom pogona dužina preostala četiri skoka ostala bi ista, kao i njihov relativni pravac. To bi bilo analogno dugačkoj povijenoj žici okačenoj o jednu jedinu tačku u nepoznatom pravcu kroz nepoznati ugao. Konačni položaj broda bio bi negde na površini zamišljene sfere, čije središte bi predstavljala ona tačka u svemiru u kojoj je meteor udario, a prečnik zbir vektora preostalih skokova.

Nacrtao sam jednu takvu sferu i ta površina odseca dobar komad Magline Konjska glava. Nekih šest hiljada kvadratnih stepeni površine sfere, to jest jedna četvrtina celokupne njene površine, leži u Maglini. Stoga, preostaje jedino da se pronađe zvezda koja se nalazi u Maglini, koja istovremeno ulazi u onih milion milja, otprilike, zamišljene površine o kojoj govorimo. Sećate se da se Gilbretov brod našao nadomak neke zvezde kada se zaustavio.

Šta mislite, koliko zvezda možemo pronaći unutar Magline koje su tako blizu površine sfere? Imajte na umu da u Galaksiji postoji stotinu milijardi zvezda koje zrače."

Bajrona je sve ovo i protiv njegove volje zainteresovalo. "Stotinu, pretpostavljam!"

"Pet!" odvrati Autarh. "Samo pet. Neka vas ne zavara brojka od stotinu milijardi. Galaksija ima zapreminu od otprilike sedam triliona svetlosnih godina, tako da po zvezdi, u proseku, dolazi sedamdeset kubnih svetlosnih godina. Prava je šteta što ne znamo koja od tih pet

ima naseljive planete. Njihov broj tada bismo mogli svesti na samo jednu. Na nesreću, rani istraživači nisu imali vremena za detaljnija proučavanja. Iscrtali su položaj zvezda, pravilno kretanje i spektralni tip."

"I tako, znači, u jednom od tih pet zvezdanih sistema", upita Bajron, "nalazi se pobunjenički svet?"

"Jedino taj zaključak odgovara činjenicama koje su nam poznate."

"Pod pretpostavkom da Gilovu priču možemo prihvatiti kao verodostojnu."

"To sam i pretpostavio."

"Moja je priča istinita", napeto ih prekinu Gilbret. "Kunem vam se."

"Upravo sam se spremao", nastavi Autarh, "da istražim svaki od tih pet svetova. Motivi zbog čega to činim su očigledni. Kao Autarh od Lingana mogu jednako kao i oni učestvovati u njihovim nastojanjima."

"A sa dva Hinrijada i jednim Vajdemosom na svojoj strani, tvoja ponuda da učestvuješ sa jednim delom i, verovatno, da sebi osiguraš jak položaj među novim, slobodnim svetovima koji će zavladatai, bila bi mnogo bolja", primeti Bajron.

"Tvoj me cinizam ne plaši, Farile. Odgovor je, razume se, potvrđan. Ako treba da dođe do neke uspešne pobune, bilo bi, opet, razume se, poželjno da se ti nađeš na pobunjeničkoj strani."

"Inače bi neki uspešni anonimus ili pobunjenički kapetan mogao kao nagradu dobiti Autokratiju na Linganu."

"Ili Ranč na Vajdemosu. Tačno."

"A šta ako pobuna ne uspe?"

"Imaćemo vremena da o tome donesemo sud kada pronađemo ono što tražimo."

Bajron lagano pristade. "Poći ću s tobom."

"Dobro! Hajde da onda sve sredimo za vaše prebacivanje na moj brod."

"Čemu to?"

"Bolje je za vas. Ovaj brod je prava igračka."

"To je tiranski ratni brod. Pogrešili bismo ako bismo ga napustili."

"Upravo zato što je to tiranski ratni brod bio bi opasno sumnjiv!"

"Ne u Maglini. Žao mi je, Džonti. Pridružujem ti se zbog moguće koristi. I ja mogu da budem iskren. Želim da pronađem pobunjenički

svet. Ali nas dvojica ne možemo postati prijatelji. Ostajem za svojim kontrolama."

"Bajrone", javi se Artemisija nežnim glasom, "ovaj brod je suviše mali za nas troje."

"Kako sada stvari stoje, Arta, u pravu si. Ali to se može srediti i pomoću prikolice. Džonti to isto tako dobro zna kao i ja. Tada bismo imali sasvim dovoljno prostora, a ostali bismo gospodari nad našim kontrolama. A tim bismo odlično i maskirali sam brod."

Autarh je za trenutak razmišljao o tome. "Ako među nama neće biti ni prijateljstva, ni poverenja, Farile, onda se moram zaštititi. Možeš zadržati svoj brod i dobiti prikolicu, opremljenu po vlastitoj želji. Ali moram dobiti neki zalog da ćete se ponašati kako valja. Bar gospa Artemisija mora poći sa mnom."

"Ne!" uzviknu Bajron.

Autarh podiže obrve. "Ne? Pustimo damu da se izjasni."

On se okrenu prema Artemisiji i nozdrve mu se neosetno raširiše.

"Usuđujem se da kažem da će vam kod mene biti veoma udobno, gospo."

"Ali vama ne bi bilo ugodno, lorde. Budite ubeđeni u to", odvrati ona.

"Poštedeću vas neprijatnosti i ostaću ovde."

"Mislim da ćete se možda predomisлити, ako..." počeo Autarh, a dve sitne bore na nosu narušile iskrenost kojom je pokušao da zrači.

"Mislim da neće", prekide ga Bajron. "Gospa Artemisija je odabrala."

"I ti podržavaš njen izbor, Farile?" Autarh se ponovo osmehivao.

"U potpunosti! Sve troje ćemo ostati na Okrutnome. Nema pogađanja."

"Baš umeš da izabereš čudno društvo!"

"Zaista?"

"Čini mi se." Izgledalo je da Autarha u tom trenutku zanimaju jedino njegovi nokti. "Bio si toliko ljut na mene što sam te prevario i doveo ti život u opasnost. Zar nije onda čudno što si toliki prijatelj sa ćerkom čoveka kakav je Hinrik, koji je, recimo, moj gospodar."

"Poznajem Hinrika. Tvoje mišljenje o njemu ne može ništa izmeniti."

"Da li baš sve znaš o Hinriku?"

"Znam dovoljno."

"Znaš li da ti je on ubio oca?" Autarh uperi kažiprst prema Artemisiji.

"Znaš li ti da je devojka za koju se toliko zalažeš da ostane pod tvojom zaštitom kćerka ubice tvoga oca?"

14. AUTARH ODLAZI

Nekoliko trenutaka niko ne naruši ovu dramatičnu situaciju. Autarh zapali još jednu cigaretu. Bio je potpuno opušten, bez imalo zabrinutosti na licu. Gilbret se sklupčao na pilotskom sedištu, i činilo se da će svakog časa briznuti u plač. Oko njega su lepršale trake za zaštitu udova iz opreme za ublažavanje udara na pilotskom sedištu, koje su samo pojačavale taj žalostan prizor.

Bajron je, samrtnički bled, stisnutih pesnica, zurio u Autarha. Artemisija, čije su se tanke nozdrve širile, uopšte nije obraćala pažnju na Autarha; pogled joj je bio prikovan za Bajrona. U tom trenutku oglasi se radio, blagim piskutavim zvucima koji kao da su poticali od cimbala, neobično odzvanjajući u teskobnoj pilotskoj odaji.

Gilbret se istog časa ispravi i okrenu na sedištu.

"Bojim se da smo u razgovoru proveli više vremena no što sam pretpostavio da će nam biti potrebno", lenjo im se obrati Autarh. "Rekao sam Rizetu da dođe po mene ako se ne vratim za jedan sat." Ekran za vizuelni kontakt ožive i na njemu se pojavi Rizetijeva proseda glava.

"Želi da razgovara sa vama", prenese Gilbret poruku Autarhu i pomeri se u stranu.

Autarh ustade sa svog sedišta i krenu napred, tako da se i njegova glava nađe u zoni vizuelnog prenosa.

"Potpuno sam bezbedan, Rizete", dobaci on.

Pitnje onog drugog sasvim se dobro čulo: "Ko sačinjava posadu na toj krstarici, gospodine?"

Iznenada, Bajron se nađe pored Autarha. "Ja sam Rančer od Vajdemosa", reče on ponosno.

Rizet se zadovoljno i široko osmehnuo. Na ekranu se pojavi ruka kojom je kratko salutirao. "Pozdravljam vas, gospodine."

Autar ih prekinu. "Ubrzo ću se vratiti sa jednom mladom damom. Budite spremni za manevar priljublivanja vazdušnih komora." I on prekinu vizuelni kontakt između dva broda.

Zatim se okrenu ka Bajronu. "Ubedio sam ih da se upravo ti nalaziš

na ovom brodu. Inače bi se suprotstavili mom dolasku ovamo. Tvoj je otac, znaš, bio neobično popularan među mojim ljudima."

"I zato bi ti mogao dobro da iskoristiš moje ime."

Autarh samo sleže ramenima.

"Ipak, to je jedino što možeš da upotrebiš", dodade Bajron.

"Poslednja izjava koju si dao svom oficiru bila je pogrešna."

"Kako to misliš?"

"Artemisija od Hinrijada ostaje sa mnom."

"Zar posle svega? Posle onoga što sam ti upravo saopštio?"

"Ništa mi ti nisi saopštio", oštro odvratila Bajron. "Dao si izjavu, ali ja uopšte nemam nameru da tvoje neproverene reči uzimam zdravo za gotovo. Kažem ti to sasvim otvoreno. Nadam se da me shvataš?"

"Da li ti tako dobro poznaješ Hinrika da ti moja izjava izgleda potpuno neprihvatljiva?"

Bajron je bio zatečen. Na njemu se jasno videlo da je Autarhova primedba bila znalački odabrana. On ništa ne odgovori.

"Ja tvrdim da to nije tačno", umeša se odjednom Artemisija. "Imate li kakav dokaz?"

"Razume se da ne raspolazem neposrednim dokazom. Nisam bio prisutan ni na jednom sastanku između vašeg oca i Tirana. Ali mogu da navedem određene poznate činjenice i pustim vas da na osnovu njih stvorite vlastite zaključke. Prvo, prethodni Rančer od Vajdemosa posetio je Hinrika pre šest meseci. To sam već pomenuo. Ovde bih mogao dodati da se sa oduševljenjem unosi u svoja nastojanja ili da je možda precenio Hinrikovu diskreciju. U svakom slučaju, izbrbljao je više no što je trebalo. To vam može potvrditi i lord Gilbret."

Gilbret pokunjeno kimnu. Zatim se okrenu ka Artemisiji, koja ga je posmatrala vlažnog i ljutitog pogleda. "Žao mi je, Arta, ali to je istina. Zar ti nisam rekao? Od Vajdemosa sam čuo za Autarha."

"Imao sam sreću", nastavi Autarh, "što je lord napravio tako dugačke mehaničke uši, koje je trebalo da zadovolje njegovu veliku znatiželju kada su u pitanju Direktorovi sastanci na državnom nivou. Gilbret me je sasvim nenamerno upozorio na opasnost kada mi je prvi put prišao. Otišao sam čim sam mogao, ali šteta je, razume se, već bila pričinjena.

Koliko znamo, Vajdemosu se jedino to omaklo i ništa više, a Hinrik ne uživa baš zavidan ugled. Ne važi, naime, za čoveka nezavisne

volje i hrabrosti. Tvoj je otac, Farile, bio uhapšen u roku od pola godine. Ako za to nije kriv Hinrik, otac ove devojke ovde, ko je onda?"

"Nisi ga upozorio?" upita Bajron.

"U našem poslu se ljudi izlažu velikim rizicima, Farile, ali on je bio upozoren. Posle toga nije uopšte stupao u vezu ni sa jednim od nas, čak ni posredno, a takođe je uništio i sve dokaze koji bi mogli da ukažu na njegovu povezanost sa nama. Neki od nas su mislili da je trebalo da napusti Sektor, ili bar, na kraju, da se sakrije. On je to odbio.

Mislim da razumem zašto. Da je izmenio način dotadašnjeg života samo bi potvrdio ono što su Tirani već saznali, i tako doveo u opasnost čitav pokret. Odlučio je da rizikuje jedino vlastiti život. Nije se sklonio.

Gotovo pola godine Tirani su čekali da se nečim oda. Ti Tirani su krajnje strpljivi. Pošto to nije učinio, oni su, kada više nisu mogli da čekaju, izvukli mrežu, ali u njoj nisu našli nikog drugog do njega."

"To je laž", povika Artemisija. "Sve je to laž. To je samo jedna lepa, licemerna, lažljiva priča čija ni jedna jedina reč nije istinita. Da je sve ono što ste rekli istina, onda bi to značilo da motre i na vas. I sami biste se nalazili u opasnosti. Ne biste ovde sedeli, smešeći se i gubeći vreme!"

"Gospo moja, ne gubim ja vreme. Već sam pokušao sve što sam mogao da diskreditujem vašeg oca kao izvor obaveštenja. Mislim da sam u tome donekle uspeo. Tirani će se u buduće zamisliti pre no što poslušaju čoveka čiji su ćerka i rođak, nema sumnje, izdajice. S druge, pak, strane, ako i dalje budu razpoloženi da mu veruju, ja se ionako spremam da nestanem u Maglini, gde me neće pronaći. Mislim da će moja dela poslužiti kao dokaz za moju priču, a ne da će se dogoditi suprotno."

Bajron duboko udahnu. "Smatrajmo ovaj razgovor završenim, Džonti", reče on. "Dogovorili smo se da ćemo te slediti i da ćeš nas ti snabdeti potrebnim stvarima. To je dovoljno. Ovde se uopšte ne razmatra da li je ono što si rekao tačno ili nije tačno. Ćerka Direktora Rodije nije nasledila njegove zločine. Artemisija od Hinrijada ostaje ovde sa mnom - razume se, ako se sama s tim složi."

"Slažem se", potvrdi Artemisija.

"Dobro. Mislim da smo onda s tim završili. Uzgred budi rečeno, želim da te upozorim. Naoružan si; ali i ja sam. Tvoji brodovi su, možda, lovci; moj je, međutim, tiranska krstarica!"

"Ne budi lud, Farile. Moje namere su čisto prijateljske. Želiš da zadržiš devojkicu? Neka ti bude. Mogu li da se prebacim na svoj brod putem vazdušnih komora?"

Bajron potvrdno klimnu. "Toliko ti verujemo."

Dva broda se manevrišući približiše jedan drugome, tako da su pokretni produžeci vazdušnih komora mogli da krenu u susret jedan drugome. Pažljivo su se spojili, pokušavajući da se potpuno uglave jedan u drugi. Gilbret se za sve vreme nije pomerao od radija.

"Ponovo će pokušati kroz dva minuta", objasni on.

Magnetno polje je već tri puta bilo stavljeno u pogon, ali svaki put su produžeci cevi krenuli jedan prema drugome i promašili, zahvativši i deo svemira između sebe.

"Dva minuta", ponovi Bajron i stade napeto da čeka. Sekundara se pomerala i magnetno polje je oživelo po četvrti put, svetla su se prigušila dok su se motori polako privikavali na iznenadni otok energije. Produžeci vazdušnih komora su se ponovo ispružili, stali da lebde na ivici nestabilnosti, a onda, uz nečujno škripanje, čije su se vibracije probile čak do pilotske odaje, seli svaki na svoje mesto, dok su se spona automatski sklopile. Oformljen je vazdušni prolaz.

Bajron lagano pređe nadlanicom preko čela, čime je jasno stavio do znanja da se oslobodio delića napetosti.

"I to smo obavili", reče on.

Autarh podiže svoj skafander. Pod njim je još bilo vlažno.

"Hvala", reče on ljubaznim glasom. "Ubrzo će stići jedan moj oficir. S njim ćete se dogovoriti oko neophodnih potreština."

I Autarh napusti brod begunaca.

"Pripazi malo na Džontijevog oficira umesto mene, Gile, hoćeš li?" upita Bajron. "Kada uđe, prekini vezu između vazdušnih komora. Treba jedino da isključiš magnetno polje. Ovo ovde je fotonski prekidač koji ćeš okrenuti."

On se okrenu i iziđe iz pilotske odaje. Sada je morao malo sebi da se posveti. Uglavnom da bi razmišljao.

Ali iza njega se začuše žurni koraci i jedan nežan glas. On zastade.

"Bajrone", reče Artemisija, "želila bih da porazgovaram s tobom."
On se okrenu prema njoj. "Kasnije, ako nemaš ništa protiv, Arta."
Napeto ga je posmatrala. "Ne, sada."

Ruke je držala tako kao da je želela da ga zagri, ali nije bila sigurna kako će on to prihvatiti.

"Nisi poverovao u ono što je rekao o mom ocu?" upita ona.

"Ničim to nije potkrepio", odvati Bajron.

"Bajrone", poče ona, pa zastade. Bilo joj je teško da izgovori ono što je naumila. "Bajrone, znam da je za ono što se događa između nas delimično kriva opasnost i to što smo zajedno, ali..." Ona ponovo zastade.

"Ako pokušavaš da mi kažeš kako si ti jedna od Hinrijada, Arta, nemoj se truditi", odgovori Bajron. "Ja to znam. Ništa više neću zahtevati od tebe."

"Ne. Oh! Ne!" Ona ga uhvati za ruku i prisloni obraz uz njegovo čvrsto rame. A onda poče žurno da govori. "Nisam to želela da kažem. Hinrijadi i Vajdemosi s tim nemaju veze. Ja... ja te volim, Bajrone!"

Zatim podiže pogled i njene oči se sretoše s njegovim. "Mislim da i ti mene voliš. Mislim da bi ti to i priznao, samo kada bi mogao da zaboraviš da sam jedna od Hinrijada. Možda ćeš sada moći, kada sam ja to prva rekla. Rekao si Autarhu da nećeš mene kriviti zbog dela moga oca. Nemoj me kriviti ni zbog njegovog položaja."

Ruke mu je obavila oko vrata. Bajron je osećao mekoću njenih grudi na svom telu i toplinu njenog daha na usnama. Lagano je podigao ruke i nežno je pomilovao po mišicama. Isto tako nežno odvojio je njene ruke od svog vrata, a potom koraknuo unazad.

"Nisam ja još završio sa Hinrijadama, gospo", reče on.

Bila je zapanjena. "Rekao si Autarhu..."

On skrenu pogled. "Žao mi je, Arta. Ne oslanjaj se na ono što sam rekao Autarhu."

Želela je da poviče kako to nije tačno, da njen otac nije to učinio, da u svakom slučaju...

Ali on je već bio u kabini, ostavivši je da stoji u hodniku, dok joj se u očima moglo pročitati koliko je povređena i postišena.

15. RUPA U SVEMIRU

Tedor Rizet se okrenu kada se Bajron vrati u pilotsku odaju. Kosa mu je bila seda ali mu je telo ostalo krepko, a lice široko, rumeno i nasmejano.

On jednim korakom pređe razdaljinu koja ga je delila od Bajrona i srdačno stegnu mladićevu ruku.

"Zvezda mu", uzviknu on, "ne morate mi uopšte reći da ste sin svog oca. Kao da je stari Rančer ponovo oživeo!"

"Voleo bih da je tako", odvrati Bajron mračno.

Sa Rizetovog lica nestade osmeha. "Kao i mi ostali. Svi do jednog. Uzgred, ja sam Tedor Rizet. Pukovnik u redovnoj vojsci Lingana, ali u našoj maloj igri ne pominjemo činove. Čak i Autarha oslovljavamo samo sa ser. To me je baš podsetilo!" Bio je smrknut. "Kod nas, na Liganu, nema lordova i gospa, pa ni Rančera. Nadam se da nikoga neću uvrediti ako ponekad zaboravim da ubacim odgovarajuću titulu?"

Bajron sleže ramenima. "Kao što rekoste, u našoj maloj igri nećemo se obazirati na titule. Ali šta je sa prikolicom? Pretpostavljam da sa vama treba da se dogovorim oko pojedinosti?"

Na trenutak je pogledao prema suprotnom kraju odaje. Gilbret je sedeo i nemo slušao. Artemisija je stajala okrenuta leđima. Vitkim, bledim prstima tkala je neku apstraktnu šaru po fotokontaktima kompjutera. Rizetov glas vrati ga u stvarnost.

Linganac jednim sveobuhvatnim pogledom osmotri odaju. "Prvi put vidim jednu tiransku letelicu iznutra. Nije me baš oborila s nogu. Vazдушna komora za slučaj opasnosti okrenuta je prema krmi, zar ne? Čini mi se da energetske potisnici u obliku prstena obuhvataju središnji deo."

"Tako je."

"Dobro. Onda Neće biti problema. Neki od starijih modela imaju energetske potisnike okrenute prema krmi, tako da se prikolice moraju postavljati pod izvesnim uglom. To otežava podešavanje gravitacije, a manevrisanje u atmosferi svodi gotovo na nulu."

"Koliko će dugo potrajati, Rizete?"

"Neće dugo. Koliko veliku želite?"

"Koliko veliku možete da nabavite?"

"Super de luxe? Nema problema! Ako Autarh tako kaže, onda ta nabavka ima prioritet. Možemo nabaviti prikolicu koja je praktično i sam svemirski brod. Može čak imati i pomoćne motore."

"Pretpostavljam da u njoj ima i prostorija namenjenih stanovanju."

"Za gospođicu Hinrijad? Biće vam mnogo bolje nego što vam je sada..." On iznenada ućuta.

Pri pomenu svog imena Artemisija prođe pored njih hladno i lagano, te napusti pilotsku odaju. Bajron ju je pratio pogledom.

"Pretpostavljam da nije trebalo da kažem gospođica Hinrijad?" upita zbunjeno Rizet.

"Ne, ne. Sve je u redu. Ne obraćajte pažnju. Upravo ste govorili... o?"

"Oh, da, o odajama. Biće najmanje dve, poveće, sa zajedničkim tušem. Uobičajena garderoba i odvodni sistem uobičajen za velike putničke brodove. Trebalo bi da joj bude udobno."

"Dobro. Biće nam takođe potrebni i hrana i voda."

"Svakako. Rezervoar za vodu dovoljan da potraje dva meseca; nešto manje, ako želite da vam na brodu napunimo i bazen. Dobićete i cele smrznute životinje. Sada se hranite tiranskim koncentratom, zar ne?"

Bajron potvrdno klimnu, a Rizet napravi grimasu.

"Ima ukus iseckane piljevine, zar ne? Šta još?"

"Odeću za damu", reče Bajron.

Rizet nabra čelo. "Da, razume se. E pa, za to će morati sama da se pobrine."

"Ne, gospodine, neće. Daćemo vam sve potrebne mere, a vi ćete nam doneti sve što budemo tražili, u bilo kom od novijih stilova."

Rizet se kratko nasmeja i zatrese glavom. "Rančeru, njoj se to neće dopasti. Neće joj se dopasti odeća koju sama ne odabere. Čak ni onda ako to budu upravo oni primerci koje bi i sama odabrala da je imala priliku. Nemojte misliti da govorim napamet. Imao sam iskustva s tim stvorenjima."

"Ubeđen sam da ste u pravu, Rizete", odvrati Bajron. "Ali tako mora biti."

"U redu, ali upozorio sam vas. Vama prepuštam da se svađate s

njom. Šta još?"

"Sitnice. Sitnice. Zalihi deterdženata. Oh, da, kozmetiku, parfeme... sve što je potrebno ženama. Na vreme ćemo vam javiti. Ali počnimo sa prikolicom."

Sada je i Gilbret otišao bez reči. Bajron i njega otprati pogledom i pri tom oseti kako mu se vilični mišići ukrutiše. Hinrijadi! Bili su Hinrijadi! Šta je on tu mogao? Bili su Hinrijadi! Gilbret je bio jedan, a ona drugi. "Razume se", nastavi on, "tu je još odeća za gospodina Hinrijada i mene. Ali to i nije tako važno."

"U redu. Imate li šta protiv da upotrebim vaš radio? Biće bolje da ostanem na brodu dok ne budu obavljene sve pripreme."

Bajron sačeka dok prvobitna naređenja nisu bila odaslata. Rizet se zatim okrenu na sedištu i reče: "Ne mogu se navići da vas gledam ovde, kako se krećete, pričate, jednom rečju da ste živi. Toliko ličite na njega! Rančer je s vremena na vreme voleo da priča o vama. Školovali ste se na Zemlji, zar ne?"

"Jesam. Trebalo je da diplomiram pre nešto više od nedelju dana, ali su me događaji omeli u tome."

Videlo se da je Rizetu neprijatno. "Čujte, što se tiče načina na koji ste bili poslani na Rodiju... Ne smete nam to zameriti. Ni nama se nije sviđalo. Hoću da kažem, ovo je među nama, ali nekim momcima se to ni najmanje nije dopalo. Autarh nas nije pitao za mišljenje. I prirodno što nije. Iskreno rečeno, bio je spreman da sam snosi odgovornost za preuzeti rizik. Neki od nas... neću da pominjem imena... čak smo razmišljali o tome da zaustavimo putnički brod na kome ste bili i da vas izvučemo. Razume se, moglo se desiti da to ipak učinimo, ali smo prilikom poslednjeg razmatranja situacije zaključili da Autarh ipak mora da zna šta radi."

"Lepo je kada neko uživa toliko poverenje!"

"Poznajemo ga. Ne treba poricati. Ima mozga." Prstom se, pri tom, nekoliko puta lagano kucnuo po čelu. "Niko ne zna tačno zašto ponekad čini određene stvari. Ali izgleda da nikada ne greši. Bar je do sada uvek uspeo da nadmudri Tirane, što još nikom drugom nije pošlo za rukom."

"Kao, na primer, mom ocu!"

"Nisam mislio baš na njega, ali u izvesnom smislu ste u pravu. Čak je i Rančer bio uhvaćen. Ali on je bio drugačiji čovek. Razmišljao je

pravolinijski. Nikada se ne bi založio za bilo šta nepošteno. Uvek je potcenjivao ljudske vrednosti. Ali to nam se, na neki način kod njega najviše dopadalo. Jer, prema svima je bio isti.

Bez obzira što sam pukovnik, potičem iz sloja običnih ljudi. Otac mi je bio metalski radnik. To njemu uopšte nije bilo važno. Ali nije mu bilo važno ni to što sam pukovnik. Ako bi u hodniku sreo kakvog inženjerskog šegrt, zastao bi i rekao mu nekoliko prijatnih reči, tako da bi se šegrt ostatak dana osećao kao glavni inženjer. Takav je bio. Nije da je bio blag. Ako je koga trebalo dovesti u red, taj je i bio doveden u red - ali samo onoliko koliko je zaslužio. Znao si da ćeš dobiti ono što si zaslužio. Kada je s nekim završio, onda je stvarno završio. Nije nikoga kinjio, u bilo koje doba tokom nedelju i više dana. Takav je bio Rančer.

Što se tiče Autarha, on je drugačiji. Kod njega čovek ceni mozak. Ne možete mu se približiti, bez obzira ko ste. Na primer, uopšte ne poseduje smisao za humor. S njime ne mogu razgovarati ovako kako sada razgovaram sa vama. Sada samo pričam. Opušten sam. Gotovo da izgovaram sve što mi padne na pamet. Međutim, kada ste s njim, izgovarate samo ono što vam je tog trenutka na umu, bez suvišnih reči. Koristite formalnu frazeologiju, ili će vam zameriti da ste površni. Ali Autarh je Autarh, i tu nema druge."

"Moram se složiti s vama kada je u pitanju Autarhov mozak", prihvati Bajron. "Znate li da je dedukcijom došao do zaključka da se na ovom brodu nalazim ja a ne neko drugi, čak i pre no što je stupio na njega?"

"Stvarno? Nismo to znali. Eto, upravo sam na to mislio. Spremao se da na tiransku krstaricu pođe sam. Nama je to ličilo na samoubistvo. Nije nam se dopadalo. Ali pretpostavili smo da zna šta radi, kao što i jeste znao. Mogao je da nam kaže da se na brodu možda vi nalazite. Nema sumnje da je znao kako bi za nas bila velika novost kada bismo saznali da je Rančerov sin uspeo da pobegne. Ali to je tipično za njega. Nije nam rekao."

Artemisija je sedela na jednoj od donjih klupa u kabini. Morala je da zauzme neudoban položaj kako bi izbegla da joj se glava izgubi negde oko dušeka na gornjoj klupi, što gotovo da i nije primećivala u ovom trenutku.

Gotovo automatski počela je da prelazi dlanovima preko bočnog šava na haljini. Bila je uplašena, prljava i umorna.

Umorila se brišući dlanove i lice vlažnim maramicama. Umorila se od nošenja iste odeće već nedelju dana. Umorila se od kose koja joj je izgledala vlažna i kruta.

A onda, umalo da ponovo ustane, spremna da se okrene na drugu stranu; uopšte nije imala nameru da ga ponovo pogleda; nije želela da ga vidi.

Ali to je bio samo Gilbret. Ona ponovo klonu. "Zdravo, ujače, Gile."

Gilbret sede nasuprot njoj. Njegovo mršavo lice je za trenutak bilo napeto, ali onda poče da se osmehuje. "I ja smatram da nedelja dana na ovom brodu nije baš najzabavnija stvar u Galaksiji. Nadao sam se da ćeš me možda ti malo razvedriti."

"Ujače Gile", odvrati ona, "nemoj primenjivati psihologiju na meni. Ako misliš da ćeš uspeti umiljavanjem da me nateraš da se osećam odgovornom za tebe, grešiš. Mislim da ću te pre udariti."

"Ako ćeš se od toga osećati bolje..."

"Ponovo te upozoravam. Ako ispružiš ruku da te udarim, ja ću to i učiniti, a ako me upitaš: 'Da li ti je sada bolje?' Udariću te ponovo!"

"Kako god okreneš, očigledno je da si se posvađala sa Bajronom. Oko čega?"

"Nemam nikakvu potrebu da raspravljam o tome. Ostavi me na miru." A zatim, posle pauze, Artemisija dodade: "Misli da je otac učinio sve ono za šta ga je Autarh optužio. Mrzim ga zbog toga!"

"Svog oca?"

"Ne! Već onu glupu, licemernu budalu!"

"Onda se to verovatno odnosi na Bajrona... Dobro. Mrziš ga. Ne možeš staviti oštricu noža između one mržnje zbog koje sediš ovde ovako i nečega što mom umu neženje pre liči na glupo iskazivanje ljubavi."

"Ujače Gile", poče ona, "da li je on to stvarno mogao da učini?"

"Bajron? Šta da učini?"

"Ne! Otac! Da li je otac mogao to da učini? Da li je možda on prijavio Rančera?"

Gilbret se zamisli i namršti. "Ne znam." Posmatrao ju je uglovima očiju. "Znaš, on je ipak predao Bajrona Tiranima."

"Jer je znao da je posredi zamka", odvrati ona naglo. "I bila je. Taj

užasni Autarh je celu stvar tako i zamislio. Sam je to rekao. Tirani su znali ko je Bajron i namerno su ga poslali ocu. Otac je učinio jedino što mu je preostalo. To bi trebalo svakom da je jasno."

"Čak i kada bismo to prihvatili..." On je ponovo pogleda ispod oka. "Ipak je pokušao da te nagovori na onaj prilično zabavni brak. Ako je Hinrik mogao sam sebe da natera da učini tako nešto..."

Ona ga, međutim, prekide. "Ni tu nije imao izbora."

"Draga moja, ako nameravaš da svaki njegov čin potčinjenosti Tiranima pravdaš time da je morao tako da postupi, kako onda možeš biti sigurna da nije morao da došapne Tiranima i nešto o Rančeru?"

"Zato što sam ubeđena da on to ne bi učinio. Ne poznaješ ti oca onako dobro kao što ga ja poznajem. On mrzi Tirane. Stvarno. Sigurna sam. Ne bi on njima pomagao. Priznajem da ih se plaši i da se ne usuđuje da im se javno suprotstavi, ali ako ikako može to da izbegne, ubeđena sam da im nikada ne bi pomogao!"

"Otkud znaš da je to mogao izbeći?"

Ali ona divlje stade da odmahuje glavom, tako da ju je kosa šibala po očima. A takođe i po suzama.

Gilbret ju je trenutak posmatrao, a onda bespomoćno raširi ruke i iziđe.

Prikolica je bila prikačena na Okrutnog jednim uskim hodnikom pričvršćenim za vazdušnu komoru za slučaj nužde na stražnjem delu broda. Po kapacitetu bila je nekoliko desetina puta veća od tiranske letelice, tako da je bilo gotovo smešno videti ih spojene.

Autarh se pridruži Bajronu prilikom poslednje inspekcije. "Da li nešto nedostaje?" upita on.

"Ne", odgovori Bajron. "Mislim da će nam sada biti sasvim udobno."

"Dobro. Uzgred budi rečeno, Rizet mi je pomenuo da se gospa Artemisija ne oseća dobro, ili da, bar, ne izgleda dobro. Ako joj je potrebna medicinska pomoć, bilo bi pametno da je pošalješ na moj brod."

"Sasvim se dobro oseća", odvrati kratko Bajron.

"Ako ti tako kažeš. Da li ćeš kroz dvanaest sati biti spreman da kreneš?"

"I za dva sata, ako želiš!"

Bajron prođe kroz hodnik koji je spajao dve letelice (morao je načas da zastane), pre no što uđe u Okrutnog.

Rekao je, trudeći se da mu glas zvuči što ravnodušnije: "Tamo pozadi imaš privatni apartman, Artemisija. Neću ti smetati. Ovde ću provoditi uglavnom sve vreme."

"Ne smetaš mi, Rančeru", odvrati devojka hladno. "Sasvim mi je svejedno gde se nalaziš."

A onda se brodovi razdvojiše i pojuriše, i posle samo jednog skoka nađoše se na ivici Magline. Ostali su da čekaju nekoliko časova dok su na Džontijevom brodu vršeni poslednji proračuni.

Unutar Magline moraće da lete gotovo naslepo.

Bajron je neraspoloženo zurio u vizekran. Na njemu nije bilo ničega! Cela polovina nebeske sfere bila je neprozirna, nije je osvetljavala nijedna iskra svetlosti. Bajron tada po prvi put shvati kako zvezde izgledaju tople i prijateljske, kako se čini kao da ispunjavaju vasceli svemir.

"Kao da propadamo kroz rupu u svemiru", promrmlja on Gilbretu.

A onda ponovo skočiše u Maglinu.

Gotovo u istom trenutku Simok Aratap, Predstavnik Velikog Kana, na čelu deset naoružanih krstarica, slušao je šta mu govori njegov navigator, a zatim primeti: "Nema veze. Prati ih."

Na udaljenosti manjoj od jedne svetlosne godine od mesta na kome je Okrutni ušao u Maglinu, deset tiranskih letelica učinilo je to isto.

16. PROGONITELJI

Simok Aratap se osećao pomalo neudobno u uniformi. Tiranske uniforme bile su šivene od prilično grubog materijala i nikome nisu baš najbolje pristajale. Međutim, nije bilo vojnički žaliti se na takve sitnice. U stvari, uverenje da je za vojnika dobro da se oseća pomalo nelagodno, pošto to doprinosi disciplini, predstavljalo je deo tiranske vojne tradicije.

Ipak, Aratap se u izvesnoj meri pobunio protiv te tradicije kada je žalosno primetio: "Ova tesna kragna mi nadražuje vrat!"

Major Andros, čija je kragna bila isto tako tesna i koga niko ne pamti u drugom odelu do uniforme, odgovori: "Kada ste sami, smete da je otkopčate. Ali u prisustvu bilo kog oficira, ili člana posade, svako odstupanje od pravila oblačenja loše bi uticalo na ostale."

Aratap frknu. Ovo je već bila druga stvar koju su mu nametnuli zbog kvazi-vojne prirode ovog poduhvata. Pored toga što su mu navukli uniformu, morao je da sluša ovog krajnje samouverenog vojnog pomoćnika. To je počelo još pre no što su napustili Rodiju.

Andros mu je to jasno stavio do znanja.

"Predstavniče, biće nam potrebno deset brodova", rekao je.

Aratap je podigao pogled, veoma besan. U tom trenutku bio je spreman da za mladim Vajdemosom krene u brodu jednosedu. Odložio je na stranu kapsulu u koju je smestio izveštaj za Kanov Kolonijalni biro, što je trebalo pre njega da stigne i obavesti nadležne o nesrećnim okolnostima zbog kojih se nije vratio iz ekspedicije.

"Deset brodova, majore?"

"Tako je, gospodine. Manje ne bi bilo dovoljno."

"Zašto ne bi?"

"Nameravam da za sve uspostavim razumni nivo bezbednosti. Mladić se nekuda uputio. Kažete da postoji dobro razrađena zavera. To dvoje verovatno ide zajedno!"

"Te, stoga?"

"Te, stoga, moramo biti spremni na mogućnost da postoji razrađena zavera. Takva koja bi mogla da iziđe na kraj sa samo jednim brodom."

"Ili sa njih deset. Ili stotinu. Gde prestaje nivo bezbednosti?"

"Neko to mora odlučiti. U slučaju kakve vojne akcije, to spada u domen moje odgovornosti. Predlažem deset."

Aratapova kontaktna sočiva, kada je podigao obrve, neprirodno zasijaše pri zidnoj svetlosti. Reč vojnika se slušala. Teorijski, u vreme mira, odluke su donosili civili, ali vojna tradicija je ipak predstavljala nešto što se teško moglo prenebreći.

"Razmotriću to", odgovori on oprezno.

"Hvala vam. Ako odlučite da prihvatite moju preporuku, a moj predlog je iznet kao takav, uveravam vas..." Major oštro lupnu petama, ali taj njegov prelazak na ceremonijalni način ophođenja bio je u stvari nepotreban, i Aratap je toga bio svestan... "Uveravam vas da na to imate pravo. Međutim, tim činom ćete me naterati da podnesem ostavku na ovu dužnost."

Sada je na Aratapa bio red da iz situacije u kojoj se našao izvlači najviše što se moglo. "Nemam nameru da se protivim bilo kojoj vašoj odluci, majore - naravno, pri tom mislim na one koje se tiču čisto vojnih stvari. Samo se pitam da li i vi možete biti isto tako popustljivi kada su u pitanju moje odluke u vezi čisto političkih stvari."

"A koje bi to stvari bile?"

"Na primer, problem Hinrika. Juče ste se usprotivili mom predlogu da i on krene sa nama."

"Smatram da je to nepotrebno", odvrati suvo major. "Kada naše snage jednom stupe u akciju, prisustvo stranaca moglo bi nepovoljno da utiče na moral."

Aratap blago uzdahnu, tako da ga sagovornik nije mogao čuti. Ipak je Andros bio sposoban, na neki svoj način. Ničemu ne bi koristilo da pokaže nestrpljenje.

"Ponovo se slažem s vama", reče on. "Samo sam vas zamolio da razmotrite političke vidove date situacije. Kao što vam je poznato, pogubljenje starog Rančera od Vajdemosa politički je nepovoljno ođeknulo. Nepotrebno je uzburkalo Kraljevstvo. Koliko god da je to pogubljenje bilo neophodno, ipak bi bilo dobro kada smrt sina ne bi bila pripisana nama. Što se tiče ljudi na Rodiji, oni misle da je mladi Vajdemos kidnapovao Direktorovu kćerku, uzgred budi rečeno, devojkicu koja je veoma popularna i javno istican član porodice Hinrijada. Baš bi nam odgovaralo, i bilo bi razumljivo, da Direktor

predvodi kaznenu evidenciju.

Bio bi to krajnje dramatičan potez, koji bi prijao rodijskom patriotizmu. Samo po sebi se razume da bi on u takvoj situaciji zatražio pomoć Tirana i dobio je, što se sve lako može srediti. Bilo bi lako postići, pa čak i neophodno, da narod Rodije smatra kako je ovo njihova ekspedicija. Pri tom bi se Rodijanci uverili da su unutrašnji konci zavere i dalje neotkriveni. A ako dođe do pogubljenja mladog Vajdemosa, onda će ono biti pripisano Rodiji, bar što se tiče ostalih Kraljevstava!"

"I dalje smatram da bi predstavljalo loš presedan ako bismo rodijskim letelicama dozvolili da prate tiransku vojnu ekspediciju", tvrdoglavo ponovi major. "Ometaće nas u borbi. I tako ta stvar prerasta u vojni problem."

"Ali ja, dragi moj majore, nisam još kazao da će Hinrik upravljati brodom. Sigurno ga toliko dobro poznajete da vam je jasno kako on nije u stanju za tako nešto, a da je još manje zainteresovan da proba. Biće sa nama. Na brodu neće biti nijednog drugog Rodijanca."

"U tom slučaju, Predstavniče, povlačim svoju primedbu", odvrati major.

Tiranska flota ostala je većim delom nedelje na udaljenosti od dve svetlosne godine od Lingana, a situacija je postajala sve neizvesnija. Major Andros zastupao je mišljenje da bi trebalo da se smesta spuste na Lingan. "Autarh od Lingana", reče on, "dosta se trudio da nas uveri kako je Kanov prijatelj, ali ja ne verujem ljudima koji putuju u inostranstvo. Mogu im pasti na um razne uznemirujuće misli. Čudno je to što se mladi Vajdemos uputio k njemu upravo u trenutku kada se ovaj tek vratio s puta."

"Nije, majore, nikada pokušao da prikrije ni svoje odlaske ni svoje povratke. Još pouzdano ne znamo da li je Vajdemos krenuo da se s njim nađe. Za sada, izgleda, ne namerava da napusti orbitu oko Lingana. Zašto se ne spusti?"

"A zašto ostaje u orbiti? Bilo bi bolje da se pozabavimo onim što čini, a ne onim što ne čini."

"Imam nešto što bi se dobro uklopilo u čitavu shemu!"

"Biće mi drago da to čujem."

Aratap gurnu prst u okovratnik, uzaludno pokušavajući da ga proširi, a onda poče objašnjavati. "Pošto mladić čeka, možemo pretpostaviti da čeka na nešto ili nekoga. Bilo bi smešno smatrati da je sada, pošto je tako brzo i direktno stigao do Lingana... jednim jedinim skokom, u stvari... neodlučan i da zbog toga ne deluje. Stoga smatram da čeka na nekog prijatelja, ili prijatelje, da stigne do njega. S tim pojačanjem, kreće dalje. Činjenica da se ne spušta na Lingan ukazuje na to da taj potez ne smatra bezbednim. To, pak, podrazumeva da Lingan u celini... a naročito Autarh... nisu uvučeni u zaveru, mada se to ne mora odnositi i na pojedine Lingance."

"Ne znam da li možemo uvek verovati kako je očigledno rešenje istovremeno i tačno."

"Dragi moj majore, ovo nije neko puko očigledno rešenje. Ono je logično. Uklapa se u shemu."

"Možda se i uklapa. Ali, svejedno, ako se u narednih dvadeset četiri časa ništa ne dogodi, biću prinuđen da naredim spuštanje na Lingan."

Aratap namršteno pogleda prema vratima kroz koja je major izišao. Uznemiravala ga je činjenica što je istovremeno morao da motri i na nemirnog pobeđenog i na kratkovide pobeđnike. Dvadeset četiri časa. Moglo bi se nešto dogoditi; inače će morati da smisli kako da zaustavi Androsa.

Signal na vratima se oglasi i Aratap nervozno podiže pogled. Nemoguće da se to Andros vratio. Zaista, nije bio Andros. Na vratima se pojavi visoka, pogrbljena prilika Hinrika od Rodije, iza koga na trenutak ugleda stražara koji ga je ovde na brodu pratio u stopu. Teorijski, Hinrik je mogao sasvim slobodno da se kreće. Verovatno je on sam tako i mislio. Bar nikada nije obratio pažnju na stražara tik iza sebe.

Hinrik se samo osmehnu. "Smetam li, Predstavniče?"

"Ni najmanje. Sedite, Direktore." Sam Aratap ostade da stoji. Hinrik kao da to uopšte nije primetio.

"Moram o nečem veoma važnom da proazgovaram sa vama", započe Hinrik. Istog časa napravi pauzu, ali mu se u pogledu moglo videti da je nešto naumio. Zatim dodade sasvim drugačijim glasom: "Kako je ovo lep i velik brod!"

"Hvala, Direktore." Aratap se uzdržano osmehnu. Devet pratećih brodova bili su tipično mali, ali brod-predvodnik, na kome su se nalazili, bio je vanserijski model što se tiče veličine i preuređen prema nacrtima pokojne rodijanske flote. Možda je to bio prvi znak da tiranski vojni duh postepeno smekšava, pošto je u njihovoj floti bilo sve više ovakvih brodova. Bobene jedinice i dalje su sačinjavale sićušne krstarice sa posadom od dva do tri čoveka, ali viši oficiri sve su češće iznalazili razloge da za svoj štab traže velike brodove.

To Aratapu uopšte nije smetalo. Neki stariji vojnici smatrali su tu povećanu blagost degeneracijom; on je, pak, smatrao da je u pitanju porast civilizacije. Na kraju... posle mnogo vekova, možda... možda će se Tirani pretvoriti u jedan sasvim običan narod i stopiti se sa sadašnjim pokorenim društvima u Magličastim Kraljevstvima... Možda, najzad, to i ne bi bilo tako loše.

Razume se, nikada ništa slično nije naglas rekao.

"Došao sam nešto da vam kažem", nastavi najzad Hinrik. Bio je pomalo zbunjen, ali više nije, kao do maločas, oklevao. "Danas sam poslao kući poruku upućenu mom narodu. Rekao sam da sam dobro i da će kriminalac uskoro biti uhvaćen, a moja ćerka ponovo biti u bezbednosti."

"Odlično", prihvati Aratap. Za njega to nije bila nikakva novost. On sam je napisao tu poruku, mada nije bilo moguće da je Hinrik do sada već bio ubedio sebe kako je on njen autor - ili, čak, da on predvodi ekspediciju. Aratapu ga je pomalo bilo žao. Čovek se na očigled svih raspadao.

"Verujem", nastavi Hinrik, "da je moj narod strašno uznemirio taj drski upad u Palatu od strane dobro organizovanih bandita. Mislim da će biti ponosni na svog Direktora koji je odgovorio jednom tako brzom akcijom - zar ne, Predstavniče? Uveriće se da su Hinrijadi još snažni." Činilo se da ga je celog ispunio taj nejasan trijumf.

"Mislim da hoće", složi se Aratap.

"Da li smo već u dometu neprijatelja?"

"Nismo, Direktore, neprijatelj je i dalje na istom mestu, u neposrednoj blizini Lingana."

"Još? Setio sam se, u stvari, šta sam došao da vam kažem." Odjednom se uzbudio, tako da su reči same potekle iz njega. "To je veoma važno, Predstavniče. Moram nešto da vam kažem. Na brudu

se sprema izdaja. Ja sam je otkrio. Moramo brzo delovati. Izdaja..." Šaputao je.

Aratap postade nestrpljiv. Bilo je, razume se, neophodno sada ismejati ovog jadnog idiota, ali sve bi to predstavljalo gubljenje vremena. Ako ovako nastavi sasvim će poludeti, tako da će to svi primećivati, pa će postati beskoristan čak i kao marioneta, što bi, dakako, bila istinska šteta.

"Nema nikakve izdaje, Direktore", odgovori Aratap. "Naši ljudi su pouzdani i provereni. Neko vas je naveo na pogrešan trag. Umorni ste."

"Ne, ne." Hinrik odgurnu Aratapovu šaku, koju je ovaj na trenutak spustio na njegovo rame. "Gde smo sada?"

"Kako, pa ovde!"

"Mislim na brodu. Posmatrao sam kroz vizekran. U blizini nema nijedne zvezde. Nalazimo se u dubokom svemiru. Da li ste to znali?"

"Pa, svakako."

"Lingana nema nigde u blizini. Da li ste i to znali?"

"Udaljen je dve svetlosne godine."

"Ah! Ah! Ah! Predstavniče, niko nas ne sluša, zar ne? Jeste li sigurni?" On se nagnu napred, a Aratap mu dozvoli da se primakne njegovom uvetu. "Otkud onda znamo da je neprijatelj u blizini Lingana? Suiše je daleko da bismo ga pratili. Daju nam pogrešna obaveštenja, što znači da je u pitanju izdaja."

Ovaj čovek možda i jeste lud, ali ovo mu nije bilo loše. Stoga Aratap reče: "Za to su odgovorni tehničari, Direktore, i ne pristoji se ljudima na položaju da razbijaju glavu takvim stvarima. Čak ni ja ne znam kako su to saznali."

"Ali pošto ja predvodim ovu ekspediciju trebalo bi da znam. Ja sam glavni, nisam li?" On se pažljivo osvrnu oko sebe. "U stvari, čini mi se da major Andros ne izvršava sva moja naređenja. Možemo li mu verovati? Razume se, retko kada mu izdajem naređenja. Bilo bi krajnje neobično da neko naređuje jednom tiranskom oficiru. Ali ja moram pronaći svoju kćer. Zove se Artemisija. Oduzeli su mi je i ja sam poveo celu ovu flotu da je vratim. Shvatate li sada da moram znati? Hoću da kažem da moram saznati kako ste došli do podataka da se neprijatelj nalazi kod Lingana. To bi značilo da je i moja kćerka tamo. Poznajete li moju kćer? Zove se Artemisija."

Hinrik molećivo podiže pogled prema Predstavniku Tirana, a onda pokri lice rukama i promuca nešto što je ličilo na 'Izvinite!'.

Aratap oseti kako mu se vilični mišići grče. Teško mu je bilo da shvati da pred njim sedi jedan ožalošćeni otac i da čak i taj idiot od Direktora Rodije može gajiti očinska osećanja. Nije ga mogao pustiti da pati.

"Pokušaću da vam objasnim", reče on što je blaže mogao. "Poznato vam je da postoji jedna sprava koja se zove masometar i koja služi za otkrivanje brodova u svemiru?"

"Da, da!"

"Reaguje na gravitacioni efekat. Razumete šta hoću da kažem?"

"Oh da. Sve poseduje silu teže." Hinrik se naginjao ka Aratapu, nervozno kršeći prste.

"Dosta dobro. Razume se da se masometar može koristiti jedino kada je brod blizu. Manje od milion milja, ili tako nešto. Takođe se mora nalaziti i na pristojnoj udaljenosti od svake planete, jer ako to nije slučaj masometar može da detektuje jedino planetu, koja je mnogo veća."

"I poseduje veću gravitaciju!"

"Upravo tako", prihvati Aratap, a Hinrik ga zadovoljno pogleda.

"Mi, Tirani, imamo još jedan uređaj", nastavi Aratap. "Mislim na transmiter koji zrači kroz hipersvemir u svim pravcima, a zrači naročiti tip distorzije tkanja svemira, koji nije elektromagnetski. Drugim rečima, to nije isto što i svetlost ili radio ili, pak, subeterični radio. Shvatate?"

Hinrik ništa ne odgovori. Izgledao je zbunjen.

Aratap žurno nastavi. "Pa, drugačije je. Nije važno kako drugačije. Možemo detektovati to nešto što brod zrači, tako da uvek možemo znati gde se nalazi svaki tiranski brod, čak i ako je na pola puta preko Galaksije, ili sa druge strane kakve zvezde."

Hinrik svečano klimnu glavom.

"I tako", zaključio Aratap, "da je mladi Vajdemos utekao na nekom običnom brodu, bilo bi ga veoma teško pronaći. Ali pošto je uzeo tiransku krstaricu, u svako doba znamo gde se nalazi, iako on toga nije svestan. Eto, vidite, po tome znamo da je u blizini Lingana. Šta više, ne može umaći, tako da ćemo bez sumnje spasti vašu kćer."

Hinrik se osmehnu. "Odlično izvedeno. Čestitam vam, Predstavniče.

Kakvo lukavstvo!"

Aratap se nije zavaravao. Hinrik jedva da je nešto razumeo od onoga što mu je ispričao, ali to uopšte nije bilo važno. Završilo se na tome da ga je uverio kako će mu kćerka biti spasena, a negde u njegovoj mutnoj sveti mora da je proklijalo i saznanje da će to biti moguće zahvaljujući tiranskoj nauci.

Uveravao je sebe da se u ovo nije upustio samo stoga što je Rodijanac bio tako patetičan. Morao je, iz očiglednih političkih razloga, po svaku cenu sprečiti da taj čovek doživi potpuni slom. Možda će se malo povratiti kada mu vrate kćer. Nadao se da će biti tako.

Ponovo se oglasi signal na vratima i ovog puta se pojavi major Andros. Hinrikova ruka se ukruti na naslonu stolice, a na licu mu se pojavi izraz kao da ga neko progoni. On ustade i poče: "Majore Andro..."

Ali Andros je već užurbano nešto govorio, uopšte ne obraćajući pažnju na Rodijanca.

"Predstavniče", reče on, "Okrutni je promenio položaj."

"Sigurno se nije spustio na Lingan", primeti oštro Aratap.

"Nije", odvrati major, "Skočio je dosta daleko od Lingana."

"Ah, to je dobro. Da li mu se možda pridružio još jedan brod?"

"Mnogi brodovi. U stanju smo da detektujemo samo taj jedan, kao što vam je poznato."

"U svakom slučaju, ponovo krećemo za njim."

"Naređenje je već izdato. Želeo bih samo da napomenem da ga je skok odveo do ivice Magline Konjska glava."

"Molim?"

"U naznačenom pravcu ne postoji nijedan veći planetni sistem. Nameće se samo jedan logički zaključak."

Aratap ovlaži usne i žurno se uputi ka pilotskoj kabini zajedno sa majorom.

Hinrik ostade da stoji nasred iznenada ispražnjene odaje, zureći minut-dva u vrata. Zatim, lagano slegavši ramenima, ponovo sede. Izraz lica mu je bio tup, i dugo vremena jednostavno je samo sedeo.

"To nije bitno", reče Aratap. "Sledite ih."

On se okrenu prema majoru Androsu. "Uviđate li zašto je ponekad

dobro čekati? Sada je dosta toga postalo sasvim jasno. Gde bi se drugde mogao nalaziti štab zaverenika ako ne u samoj Maglini? Jedino tamo nismo mogli da ih otkrijemo. Baš lepa shema!"

I tako tiranski vod uđe u Maglinu.

Po dvadeseti put je Aratap bacao pogled na vizekran. Bilo je to, naravno, potpuno beskorisno, pošto je vizekran sve vreme bio potpuno crn. Nigde na vidiku nije bilo nijedne zvezde.

"Već su se treći put zaustavili", primeti Andros, "a da se nigde nisu spustili. Ne razumem. S kakvim ciljem? Šta traže? Zaustavljaju se u razmaku od po nekoliko dana. A ipak se ne spuštaju!"

"Možda im je toliko potrebno", nagovesti Aratap, "da izračunaju naredni skok. Vidljivost je svedena na nulu."

"Mislite?"

"Ne... Skokovi su im suviše precizni. Svaki put se zaustavljaju veoma blizu neke zvezde. To ne bi mogli da izvedu koristeći se samo podacima dobijenim putem masometra, a da pri tom već unapred nisu znali položaj dotičnih zvezda."

"Ali zašto se onda ne spuste?"

"Mislim", poče Aratap, "da verovatno tragaju za naseljivim planetama. Možda ni oni sami ne znaju gde se tačno nalazi središte zavere. Ili bar ne znaju pouzdano." On se osmehnu. "Treba samo da ih sledimo."

Navigator lupnu petama. "Gospodine!"

"Da?" Aratap podiže pogled.

"Neprijatelj se spustio na jednu planetu."

Aratap pozva majora Androsa.

"Androse", reče Aratap, kada je major ušao, "jesu li vas već obavestili?"

"Jesu. Naredio sam obrušavanje i gonjenje."

"Stanite. Možda ste ponovo malo poranili, kao i onda kada ste hteli da se spustite na Lingan. Mislim da samo ovaj brod treba da nastavi da se kreće."

"Čime to potkrepljujete?"

"Ako nam bude potrebna pomoć vi ćete biti tu, i zapovedaćete krstaricama. Ukoliko je odista u pitanju neko moćno pobunjeničko

središte, mogli bi pomisliti da je samo jedan brod slučajno naleteo na njih. Nekako ću vam to dojaviti, tako da ćete moći da se vratite na Tiran."

"Vratim?"

"I ponovo dođete sa celom flotom."

Andros stade da razmišlja o predlogu. "Dobro. Ovo je ionako naš najbezzvredniji bord. Suviše je veliki."

Kada su stali da se zavojito spuštaju polje vizekrana ispuni neka planeta.

"Površina izgleda da je prilično ogoljena, gospodine", primeti navigator.

"Jeste li odredili tačan položaj Okrutnoga?"

"Jesam, gospodine."

"Spustite se što bliže možete, ali da vas niko ne primeti."

Već su ulazili u atmosferu. Kada su prelazili preko neba one polovine planete na kojoj je vladao dan, svod je bio svetloružičaste boje. Aratap je posmatrao površinu planete koja im se približavala. Duga potera bližila se kraju!

17. I PROGONJENI

Onima koji nisu nikada izistinski boravili u svemiru istraživanje kakvog zvezdanog sistema i potraga za naseljivim planetama mogu izgledati prilično uzbudljivo - ili bar zanimljivo. Međutim, za astronaute nema dosadnijeg posla.

Odrediti položaj zvezde koja u stvari predstavlja ogromnu sjajnu masu vodonika što se fuzioniše u helijum gotovo da je suviše lako. Ona sama sebe najavljuje. Čak i u tmini Magline, u pitanju je samo razdaljina. Treba samo prići na kakvih pet milijardi milja i ona će se već najaviti.

Ali sasvim drugačije stoje stvari sa planetama, tim relativno malim masama stenja koje sjaje jedino odbijenom svetlošću. Čovek može proći kroz jedan zvezdani sistem stotinu hiljada puta, pod svim mogućim čudnim uglovima, a da nikada ne priđe dovoljno blizu nekoj planeti i sagleda šta ima pred sobom - sem u slučaju neobične sreće.

Stoga se uvek uzima ceo sistem. U svemiru se odredi tačka koja je od zvezde što se ispituje udaljena deset hiljada njenih prečnika. Na osnovu galaktičke statistike dobro je poznato da se samo jednom u pedeset hiljada slučajeva planeta nalazi na većoj razdaljini od svoje matične zvezde. Štaviše, praktično se nikad ne događa da se jedna nastanjiva planeta nalazi na razdaljini od svog matičnog sunca koje je veća od hiljadu njegovih prečnika.

To znači da se na osnovu položaja u svemiru, do koga dođe brod, svaka naseljiva planeta mora nalaziti unutar šest stepeni od zvezde. To predstavlja oblast od samo 1/3600 dela celog neba. Ta se oblast može do poslednjih pojedinosti ispitati sa svega nekoliko osmatranja. Kretanje tele-kamere može se tako podesiti da potre kretanje broda u orbiti. U tim uslovima vreme ekspozicije omogućuje da se tačno razluče sazvežđa u okolini te zvezde; razume se, samo pod uslovom da je buktinja samog sunca zaklonjena - što se lako postiže. Međutim, planete se vidljivo kreću, te se stoga na filmu javljaju kao slične linije.

Međutim, čak i kada se linije ne pojave, uvek postoji mogućnost da

se planete nalaze iza svog sunca. Manevar se stoga ponavlja iz drugog položaja u svemiru, koji se obično nalazi bliže zvezdi.

To je odista krajnje dosadna procedura, a kada se još ponavlja po tri puta za tri različite zvezde, i svaki put se dobijaju potpuno negativni rezultati, neminovno je da dođe do vidnog pada morala.

Gilbertov moral je već dosta dugo bio na veoma niskoj tački. Sve je ređe nalazio da je nešto 'zabavno'.

Upravo su se spremali za naredni skok ka četvrtoj zvezdi na Autarhovom popisu, kada Bajron reče: "Barem svaki put pogodimo zvezdu. Džontijeve brojke su tačne."

"Statistika kaže da bar jedna od tri zvezde ima planetni sistem", odgovori Gilbert.

Bajron potvrdno klimnu. Ti statistički podaci bili su odavno prevaziđeni. Svako dete je to učilo na časovima iz osnova galaktografije.

"To znači", nastavi Gilbert, "da su šanse da se nasumice pronađu tri zvezde koje nemaju nijednu jedinu planetu... bez i jedne jedine planete... dve trećine na kub, to jest osam kroz dvadeset sedam ili manje od jedne na tri."

"Pa?"

"A mi nismo pronašli nijednu. Mora da je posredi neka ozbiljna greška."

"Sam si video tabele. Uostalom, kakva korist od statistike? Jedino što znamo to je da su uslovi unutar Magline sasvim drugačiji. Možda magla sastavljena od čestica sprečava formiranje planeta, ili je ta magla možda proizvod planeta koje se nisu sjedinile."

"Ne misliš to valjda ozbiljno?" upita ga Gilbert, očigledno iznenađeno.

"U pravu si. Govorim samo zato da bih čuo vlastiti glas. Ne znam ništa o kosmologiji. Zašto se planete, do đavola, uopšte stvaraju? Nikada nisam čuo ni za jednu koja nije stvarala neprilike." Bajron je i sam bio oronuo. I dalje je udarao po komandnoj tabli i lepio nalepnice.

"Bar smo stavili u pogon sve blastere, određivače dometa, kontrole snage... sve to."

Teško je bilo ne gledati u vizekran. Uskoro će opet skočiti kroz to mastilo.

"Znaš li zašto je zovu Maglinom Konjske glave, Gile?" upita Bajron odsutno.

"Prvi čovek koji je stupio u nju bio je Hors Hed. Nećeš mi sada valjda reći da to nije tačno?"

"Možda i jeste. Ali na Zemlji imaju drugo objašnjenje."

"Oh?"

"Tvrde da se tako zove zato što liči na konjsku glavu."

"Šta je to konj?"

"Jedna životinja koja živi na Zemlji."

"Zabavna misao, ali meni ta Maglina uopšte ne liči na kakvu životinju, Bajrone."

"To zavisi od ugla iz koga je posmatraš. Sa Nefelosa izgleda poput troprste čovečje ruke, ali ja sam je jednom posmatrao iz univerzitetske opservatorije na Zemlji. Odista pomalo liči na konjsku glavu. Možda odatle i potiče njeno ime. Možda nikada nije ni postojao nikakav Hors Hed. Ko zna?" Bajronu je već dosadilo da o tome govori. Nastavljao je da govori jednostavno zato da bi čuo vlastiti glas.

Nastupi zatim pauza, pauza koja potraja suviše dugo, tako da Gilbret dobi priliku da potegne stvar o kojoj Bajron nije želeo da razgovara, ali o kojoj je neprestano razmišljao.

"Gde je Arta?" upita odjednom Gilbret.

Bajron mu uputi jedan brz pogled. "Negde u prikolici", odgovori on.

"Ne trčkaram za njom unaokolo kao kuće."

"Ali Autarh trčkara. Mogao bi da se preseli ovamo."

"Baš je srećna!"

Gilbretove bore se produbiše, a crte lica kao da mu se zbrčkaše.

"Oh, ne budi takva budala, Bajrone. Artemisija je Hinrijad. Ne može da prihvati ono što si joj priredio."

"Mani se toga", odvrati Bajron.

"Neću. To me već dugo izjeda. Zašto joj to radiš? Zato što je Hinrik - možda - odgovoran za smrt tvog oca? Ali Hinrik je moj rođak! A prema meni se i dalje isto ponašaš."

"U redu", prihvati Bajron razgovor, "prema tebi sam i dalje isti. Razgovaram s tobom kao što sam to uvek i činio. Ali razgovaram i sa Artemisijom."

"Isto kao i pre?"

Bajron očuta.

"Guraš je u Autarhovo naručje", napomenu Gilbret.

"Sama je izabrala."

"Nije. Ti si izabrao. Slušaj, Bajrone..." Gilbret odjednom poče da govori poverljivim glasom, položivši ruku na Bajronovo koleno... "Ovo nipošto nije nešto u šta bih želeo da se mešam, razumeš. Ali stvar je u tome da je ona jedina dobra strana Hinrijada u ovom času. Da li bi te zabavilo kada bih ti rekao da je volim? Nemam vlastite dece."

"Ja ne stavljam na probu tvoju ljubav."

"Onda te savetujem za njeno dobro. Zaustavi Autarha, Bajrone."

"Mislio sam da mu veruješ, Gile."

"Kao Autarhu, da. Kao antitiranskom vođi, da. Ali kao muškarcu za neku ženu, kao muškarcu za Artemisiju, ne!"

"Reci joj to."

"Ne bi me saslušala."

"Misliš li da bi mene saslušala?"

"Ako joj priđeš na pravi način."

Bajron je trenutak oklevao, ovlaš jezikom prešavši preko suvih usana. Zatim se okrenu na drugu stranu i grubo dobaci: "Ne želim da razgovaram o tome!"

"Zažalićeš!" reče Gilbret žalosno.

Bajron mu ništa ne odvrati. Zašto ga Gilbret ne ostavi na miru? Mnogo mu je već puta palo na pamet da bi sve ovo mogao gorko zažaliti. Nije bilo lako. Ali šta je on tu mogao? Nikako više nije mogao bezbedno da se povuče.

Pokušao je da diše na usta, kako bi se nekako oslobodio gušenja u grudima.

Posle narednog skoka vidik se promeni. Bajron podesi kontrole prema uputstvima koja je dobio od Autarhovog pilota, a ručno upravljanje prepusti Gilbretu. Ovaj pokušaj je rešio da prespava. A onda oseti kako ga Gilbret drmusa za rame.

"Bajrone! Bajrone!"

Bajron se okrenu na svom krevetu-klupi, skliznu sa njega u čučanj, stegnutih pesnica. "Šta se desilo?"

Gilbret se žurno odmaknu. "Smiri se. Ovog puta smo naišli na jednu tipa F-2."

Bajron napokon shvati, i Gilbret duboko udahnu i opusti se. "Nemoj

nikada takao da me budiš, Gilbrete. F-2 kažeš? Pretpostavljam da se to odnosi na novu zvezdu?"

"Svakako. Mislim da izgleda veoma zabavno!"

Na neki način i jeste. Otprilike devedest pet procenata naseljenih planeta u Galaksiji kruži oko zvezda čiji su spektralni tipovi F i G; prečnika od sedam stotina pedeset do hiljadu pet stotina hiljada milja, površinske temperature od pet do deset hiljada stepeni celzijusovih. Zemljino Sunce bilo je tipa G-0, Rodijino, F-8, Liganovo G-2, kao i Nefelosofovo F-2 je značilo da je malo toplo, a ne i pretoplo.

Tri prve zvezde kod kojih su se zaustavili bile su spektralnog tipa K, prilično male i crvene. Da su i imale planete, one verovatno ne bi bile odgovarajuće.

Zna se šta je dobra zvezda! Prvog dana fotografisanja određen je položaj pet planeta, od kojih je najbliža od matične zvezde bila udaljena sto pedeset miliona milja.

Tedor Rizet im je lično doneo vest. Posećivao je Okrutnoga isto onako često kao i Autarh, unoseći, svojom srčanošću, malo vedrine na brod. Ovog puta je dahtao i soptao od napornog prelaženja preko metalne žice.

"Ne znam kako to Autarh uspeva", reče on. "Nikada mu nije teško. Pretpostavljam da je u pitanju starost." A zatim iznenada dodade: "Pet planeta!"

"I pripadaju ovoj zvezdi? Sigurni ste?" upita Gilbret.

"Potpuno. Mada su četiri tipa J."

"A peta?"

"Peta bi mogla odgovarati. U svakom slučaju, u njenoj atmosferi ima kiseline."

Gilbret ispusti jedan kreštavi pobedonosni usklik, ali Bajron se zamisli. "Četiri su tipa J?" primeti on. "Pa dobro, nama je ionako potrebna samo jedna."

Shvatio je da je to bila razumna raspodela. Velika većina zamašnjih planeta u Galaksiji imala je vodoničnu atmosferu. Konačno zvezde se uglavnom sastoje od vodonika, a ovaj predstavlja izvorni materijal za stvaranje planeta. Planete J-tipa imale su atmosferu koja se sastojala od metana ili amonijaka, uz, ponekad, dodatak molekula

vodonika, kao i znatnih količina helijuma. Takve atmosfere uglavnom su bile duboke i veoma guste i imale su, gotovo sve odreda, više od trideset hiljada milja u prečniku, sa bednom temperaturom retko kada većom od pedeset celzijusovih, dabome, ispod nule. Bile su potpuno nenaseљene.

Tamo na Zemlji rekli su mu da se ove planete nazivaju planetama tipa J i da se J odnosi na Jupiter, planetu iz Sunčevog sistema koja je bila najbolji primer tog tipa. Možda su bili u pravu. Razume se, pošto su druge bile klasifikovane kao planete tipa Z, a Z se odnosilo na Zemlju. Planete tipa Z obično su bile male u odnosu na ostale, njihova slaba sila teže nije bila u stanju da zadrži vodonik ili gasove koji sadrže vodonik, posebno stoga što su se obično nalazile bliže suncu i bile toplije. Njihove atmosfere bile su tanke i sadržale su obično kiseonik i ugljenik, a povremeno i primesu hlora, što nije bio nimalo dobar znak.

"Ima li hlora?" upita Bajron. "Koliko su podrobno ispitali atmosferu?" Rizet sleže ramenima. "Iz svemira možemo samo zaključiti kakvi su gornji slojevi. Ako ima hlora, onda je on koncentrisan u donjim slojevima. Videćemo."

On lupnu Bajrona po širokim plećima. "Kako bi bilo da me pozoveš na piće u svoju sobu, momče?"

Gilbret se nelagodno osvrnu za njim. Pošto je Autarh pravio društvo Artemisiji, a njegova desna ruka Bajronu, Okrutni mu je sve više ličio na kakav linganški brod. On se upita da li Bajron zna šta aradi, ali onda poče da razmišlja o novoj planeti i zaboravi na sve ostalo.

Kada su ušli u atmosferu Artemisija se nalazila u pilotskoj odaji. Na licu joj je blistao blag osmeh i izgledala je prilično zadovoljna. Bajron je često pogledavao u njenom pravcu. Pozdravio ju je sa: "Dobar dan, Artemisija", kada je ušla (retko je dolazila ovamo, pa ga je bez sumnje iznenadila), ali mu ona nije otpozdravila.

Samo je rekla: "Ujače Gile", i to veoma veselo; a potom: "Je li istina da se spuštamo?"

Gil stade da trlja šake. "Izgleda da je tako, mila moja. Možda ćemo za nekoliko časova izići iz broda i ponovo moći da hodamo po čvrstom tlu. Kako je to samo zabavna misao!"

"Nadam se da je to planeta koju tražimo. Ako nije, onda nam neće

biti baš zabavno."

"Preostaje nam još jedna zvezda", napomenu Gil, ali obrve mu se, dok je govorio, nakostrešiše i skupiše.

A onda se Artemisija okrenu i hladno reče: "Jeste li nešto kazali, gospodine Farile?"

Bajron, koga je opet iznenadila, samo promuca: "Ne, nisam."

"Izvinite, onda. Mislila sam da jeste."

Prošla je tako blizu njega da ga je plastičnim rubom haljine očešala po kolenu, a njen ga parfem svega obavi. Mišići na vilici mu se istog časa ukrutiše.

Rizet je i dalje bio sa njima. Jedna od prednosti bila je ta što su imali gde da smeste goste preko noći. "Upravo dobijaju podatke o atmosferi", obavesti ih. "Ima dosta kiseonika, gotovo trideset procenata, kao i vodonika i inertnih gasova. Sasvim je normalna. Hlora nema." Zatim napravi pauzu i progundā: "Hmmm!"

"U čemu je problem?" upita Gilbret. "Nema ugljen-dioksida. A u tom slučaju stvari baš ne stoje najbolje."

"Zašto?" upita Artemisija sa svog mesta blizu viziekрана, na kome je posmatrala udaljenu površinu planete koja je promicala brzinom od dve hiljade milja na čas.

"Ako nema ugljen-dioksida, nema ni biljnog sveta", odgovori kratko Bajron.

"Oh?" Ona ga pogleda i toplo mu se osmehnu. Bajron joj i protiv svoje volje uzvрати osmeh, ali njoj nekako pođe za rukom da, jedva promenivši držanje, taj osmeh prodre kroz njega, prođe pored njega, kao da uopšte ni nije bila svesna njegovog postojanja; a on ostade da se glupavo osmehuje. Zatim osmeh izblede i sa njegovog lica.

Biće bolje da je izbegava. Očigledno nije bio u stanju da se savlađuje kada je bio u njenoj blizini. Kada bi je ugledao, kao da je gubio svaku volju da joj se suprotstavi. I to je već počinjalo da ga boli.

Gilbret je bio tužan. Upravo su se spuštali. Teško je bilo, usled aerodinamički nesavršenog dodatka prikolice, rukovati Okrutnim u nižim slojevima atmosfere. Bajron se tvrdoglavo borio sa kontrolama koje ga nisu slušale.

"Razvedri se, Gile!" uzviknu on.

Ni on sam baš nije osećao neku radost zbog pobede. Do sada im niko nije odgovorio na njihove radio-sigale, te ako ovo nije bio svet pobunjenika onda nije imalo smisla i dalje čekati. Zacrtao je sebi šta sve treba da preduzme u tom slučaju.

"Ne liči mi baš na pobunjenički svet", oglasi se Gilbret. "Stenovit je i mrtav, a nema ni mnogo vode." On se okrenu. "Da li su, Rizete, ponovo izvršili merenja u potrazi za ugljen-dioksidom?"

Rizetovo crveno lice se izduži. "Jesu. Pronašli su ga samo u tragovima. Otprilike u količini od hiljaditog dela procenta."

"Nikad se ne zna", umeša se Bajron. "Možda su upravo zbog njegovog izgleda izabrali ovaj svet!"

"Ali ja sam video farme", reče Gilbret.

"U redu. Šta mislite, koliko možemo da vidimo od planete ove veličine ako je samo nekoliko puta obletimo? Prokleta dobro znaš, Gile, da ko god da su oni, ne mogu imati dovoljno ljudi da ispune čitavu jednu planetu. Možda su za sebe odabrali neku dolinu u kojoj ima ugljen-dioksida nastalog kakvog vulkanskim reakcijom, i u čijoj okolini ima dosta vode. Možemo prošetati na dvadeset milja od njih i da ih ne otkrijemo. Sasvim je razumljivo da nam neće odgovoriti dok ne sprovedu potrebnu istragu."

"Ne može se tako lako stvoriti koncentracija ugljen-dioksida na samo jednom mestu", promrmlja Gilbret. Ali i dalje je napeto posmatrao vizekran.

Bajron se odjednom ponada da to nije pravi svet. Zaključio je da više ne može da čeka. Moraće to odmah da sredi!

Bilo je to čudno osećanje.

Veštačko svetlo bilo je ugašeno i unutra je, kroz otvorena vrata, prodirala sunčeva svetlost. U stvari, taj način osvetljavanja broda bio je manje efikasan, ali pokazao se kao prijatna promena. Vrata su bila otvorena i kroz njih je slobodno ulazila lokalna atmosfera u kojoj se moglo disati.

Rizet je protestovao protiv toga, obrazlažući da nedostatak ugljen-dioksida može da naruši ravnotežu disanja tela, ali Bajron je smatrao da se tom riziku, ipak, mogu na kratko izložiti.

Gilbret im priđe i priljubi svoju glavu uz njihove. A onda, istovremeno, podiže pogled i odvojiše se jedan od drugog.

Gilbret se nasmeja. Zatim proturi glavu kroz otvorena vrata, uzdahnu i reče: "Stenje!"

"Postavićemo radio-predajnik na vrh nekog uzvišenja", odvrati mu Bajron, i sam se smešeći. "Tako ćemo obuhvatiti veći prostor. U svakom slučaju, trebalo bi da budemo u stanju da uspostavimo kontakt sa svim tačkama na ovoj hemisferi. Ako ne dobijemo odgovor, možemo pokušati na drugoj strani planete."

"Jeste li o tome ti i Rizet raspravljali?"

"Upravo o tome. Posao ćemo obaviti Autarh i ja. Sam je to predložio, što je ispalo dobro; jer, da nije, ja bih morao da iznesem isti predlog!" On na čas okrznu pogledom Rizeta dok je govorio. Lice mu je bilo potpuno bezizražajno.

Bajron ustade. "Mislim da će biti najbolje da se sada uvučem u svoj skafander."

Rizet se složi s tim. Na planeti je sijalo sunce; u vazduhu je bilo tek sasvim malo vodene pare i nijednog oblačka, ali bilo je veoma hladno.

Autarh se nalazio u glavnoj vazdušnoj komori Okrutnog. Njegovo odelo bilo je od tankog foamita, tako da je težilo svega mali deo unce, ali je ipak predstavljalo odličan izolator. Na grudima mu je bio pričvršćen mali cilindar sa ugljen-dioksidom, podešen da veoma sporo ispušta svoju sadržinu, tako da u njegovoj neposrednoj blizini održava primetnu količinu CO₂ pare.

"Želiš li da me pretreseš, Farile?" upita on. Podigao je ruke i stao da čeka, dok mu se na mršavom licu jasno videlo da ga sve to zabavlja.

"Ne", odvrati Bajron. "Želiš li ti mene da pretreseš?"

"To mi ne pada na pamet!"

Ova razmena učtivih fraza beše ledena, poput vremena na toj planeti.

Bajron iziđe na zubato sunce i prihvati jednu dršku kovčega u kome je bila smeštena radio-oprema. Autarh prihvati drugu.

"Nije baš mnogo težak", primeti Bajron. On se okrenu i ugleda Artemisiju na vratima broda, kako nemo stoji.

Na sebi je imala glatku, ravnu, belu odoru koja ju je obavijala u krupnim naborima i lepršala na vetru. Poluprovidni rukavi zatezali su joj se na rukama, pretvarajući ih u srebro.

Bajron na trenutak opasno smekša. Želeo je hitro da se vrati; da potrči, skoči u brod, ščepa je tako snažno da joj na ramenima ostanu modrice i oseti svoje usne na njenima...

Ali umesto svega toga on samo kratko klimnu, a osmeh koji je uzvratila, kao i lako mahanje prstiju, bili su upućeni Autarhu.

Pet minuta kasnije, kada se ponovo okrenuo, još jednom je ugledao taj beli sjaj na otvorenim vratima, a zatim jedna uzvisina u tlu sakri brod od njihovih pogleda. Pred njima se nalazio, ničim zaklonjeno, jasno i stenovito obzorje.

Bajron je razmišljao o onome što ga čeka tamo napred, pitajući se istovremeno da li će ikada ponovo ugledati Artemisiju... kao i o tome da li joj je uopšte važno hoće li se on vratiti.

18. IZLAZ IZ ČELJUSTI PORAZA

Artemisija je gledala za njima sve dok se nisu pretvorili u sićušne prilike koje su se pele uz goli granit, da bi potom prešle preko vrha brežuljka i nestale s vidika. Trenutak pre no što su nestali, jedan od njih se okrenuo. Nije sa sigurnošću mogla reći koji, ali joj se srce na čas steglo.

Ni reč joj nije rekao na rastanku. Ni jednu jedinu reč. Okrenula se od sunca i stenja i uputila dublje u ograničenu metalnu unutrašnjost broda. Osećala je usamljenost, užasnu usamljenost; nikada u životu nije osećala toliku usamljenost.

Možda se usled toga stresla, ali priznati da je to posredi, a ne hladnoća, predstavljalo bi nedopustivo pokazivanje slabosti.

"Ujače Gil!" uzviknu ona mrzovoljno. "Zašto ne zatvoriš vrata? Mogli bismo još da se posmrzavamo!" Na brojčaniku termometra videlo se da je unutrašnja temperatura svega sedam stepeni celzijusovih, iako su svi grejači radili punom parom.

"Draga moja Arta", odvrati blago Gilbret, "ako se i dalje budeš držala svoje smešne navike da na sebi nemaš ništa do malo magle tu i tamo, moraćeš biti spremna na hladnoću." Ali on ipak pritisnu određene kontakte, i pošto se začu škljocanje vazдушna komora se zatvori, vrata se povukoše ka unutrašnjosti i ulegoše u glatki, sjajni trup. Kada je to bilo završeno, debelo staklo se polarizova i postade neprozirno. Svetla u brodu se upališe, a senke nestadoše.

Artemisija sede u debelo postavljeno pilotsko sedište i besciljno položi prste na doručja. Njegove šake često su na njima počivale, a toplina koja je preplavi kada joj ta misao prođe kroz glavu (ubeđivala je sebe) bila je posledica normalnog rada grejača, sada kada više nije bilo spoljašnjih vetrova.

Prolazili su dugi minuti i ubrzo više nije mogla mirno da sedi. Mogla je da pođe s njim! Čim joj je ta jeretička misao prošla kroz glavu, odmah je jedninu 's njim' promenila u množinu 's njima'.

"Zašto su uopšte morali da postavljaju taj radio-transmitter, ujače Gile?" upita ona.

On podiže pogled sa vizekрана i kontrola po kojima je pažljivo prebirao i upita: "A?"

"Pokušavali smo da stupimo s njima u vezu iz svemira", reče ona, "i nismo uspeli nikoga da pronađemo. Od kakve onda koristi može biti transmiter postavljen na površini planete?"

Gilbret oseti zabrinutost. "Pa, moramo nastaviti sa pokušajima, draga. Moramo pronaći pobunjenički svet." A zatim kroz zube, više za sebe, procedi: "Moramo!"

Posle jednog trenutka, on reče: "Ne mogu da ih pronađem."

"Koga?"

"Bajrona i Autarha. Smeta mi onaj greben, kako god da podesim spoljašnja ogledala. Vidiš?"

Nije videla ništa do stena obasjanih suncem koje su promicale vizekranom.

Gilbret potom odustade i reče: "Ionako je tamo Autarhov brod."

Artemisija ga okrznu jednim letimičnim pogledom. Nalazio se dublje u dolini, na možda milju udaljenosti. Nepodnošljivo je blistao na suncu. U tom trenutku joj je izgledalo kao da im je on stvarni neprijatelj. Ne Tirani, već on. Iznenada je poželela, veoma snažno, da nikada nisu ni pošli na Ligan; da su ostali u svemiru, njih troje, sami. To su bili čudni dani, bilo im je tako neudobno, a opet, na neki način, tako toplo. A sada se samo trudila da ga povredi. Nešto ju je teralo da mu nanosi bol, iako bi više volela...

"Šta sad pa on hoće?" iznenada upita Gilbert.

Artemisija podiže pogled prema njemu i ugleda ga kroz vodenu izmaglicu tako da je morala brzo da žmirka kako bi ga dovela u normalnu žižu. "Ko?"

"Rizet, mislim da je to Rizet. Ipak je nemoguće da se uputio ovamo!"

Artemisija se u trenu stvori kod vizekrana. "Uvećaj ga", naredi ona.

"Na ovako maloj udaljenosti?" usprotivi se Gilbret. "Ništa nećeš videti. Neću moći da ga održim usredištenog."

"Uvećaj, ujače Gil!"

Mrmljajući, on ipak ubaci unutra teleskopski dodatak te stade da pretražuje nabreklo grumenje stenja. Poskakivalo je brže no što je oko moglo da ga sledi, čak i pri najlaganijem dodirivanju kontrola. Na trenutak, pred njima promaknu uvećana mutna prilika Rizeta i sada više nije bilo sumnje u njegov identitet. Gilbret vrati teleskop i ponovo ga uhvati, zadrža se na njemu tek za trenutak, ali Artemisija ipak uspe da primeti: "Naoružan je. Jesi li video?"

"Nisam."

"Ima dalekometnu blastersku pušku, kažem ti!"

Već je bila ustala i nervozno otvarala pretinac.

"Arta! Šta to radiš?"

Otkopčavala je drugi skafander. "Izlazim. Rizet je krenuo za njima. Zar ne razumeš? Autarh nije pošao napolje da postavi radio. Spremio je Bajronu klopku." Dahtala je dok se uvlačila u odelo od debelog, grubog materijala.

"Stani! Pričinjavaju ti se stvari!"

Ali ona je zurila u Gilbreta ne videvši ga, dok joj se lice ušiljilo i pobledelo. Trebalo je da to još odavno shvati, na osnovu toga kako je Rizet mazio onu budalu. Onu osećajnu budalu! Rizet je hvalio njegovog oca, pričao mu o tome kako je veliki čovek bio Rančer od Vajdemosa, i Bajron bi istog časa smekšao. U svemu što je preduzeo jasno se videlo da se rukovodi mišlju na oca. Kako jedan čovek može da dozvoli da njime tako ovlada neka fiksna ideja?

"Ne znam koje su kontrole za vazдушnu komoru", upita ona Gilbreta.

"Otvori je!"

"Arta, ti ne ideš nikuda sa broda. Čak ne znaš ni gde se nalaze!"

"Pronaći ću ih. Otvori vazдушnu komoru!"

Gilbret odmahnu glavom.

Ali sakafander koji je navukla imao je i futrolu za pištolj. Ona se potapša po blasteru i reče tvrdim glasom: "Ujače Gile, kunem se da ću upotrebiti ovo!"

Gilbretu se odjednom ispred nosa stvori cev neuronskog biča. On primora sebe da se nasmeši. "Čekaj malo!"

"Otvori vazдушnu komoru!" zadahta ona.

On je poslušao i ona iziđe, potrčavši u pravcu vetra, klizajući se preko stena i verući se uz greben. Krv joj je dobovala u ušima. Nije bila ništa bolja od njega, mahala mu je Autarhom pred nosom bez ikakvog razloga, sem da sačuva svoj glupi ponos. Sada joj je sve to izgledalo glupo, a Autarhova ličnost se jasno iskristalisala u njenom umu; bio je to promišljeno hladan čovek, čijim telom kao da nije tekla krv, i koji je bio potpuno bezukusan. Ona se na časak strese od gađenja.

Stigla je do vrha grebena, ali pred njom nije bilo ničega. Artemisija krenu napred, držeći pred sobom neuronski bič.

Bajron i Autarh nisu izmenili nijednu jedinu reč dok su hodali; sada su se zaustavili na mestu gde je prestajalo ravno tle. Sunce i vetar već su milenijumima stvarali pukotine u stenama. Ispred njih nalazila se jedna drevna raselina, čija se dalja ivica odronila tako da je nastao ponor dubok stotinu stopa.

Bajron se oprezno približi i pogleda preko ivice. Ponor se strmo spuštao nadole, prekriven krzavim gromadima koje su vreme i povremene kiše razbacali u nedogled unaokolo.

"Izgleda mi, Džonti", reče on, "da je ovo beznadežan svet."

Autarh, nasuprot Bajronu, nije uopšte pokazivao da ga okolina zanima. Nije ni prišao ponoru. "Ovo smo mesto pronašli još pre sletanja", odgovori on kratko. "Savršeno odgovara našim ciljevima."

Možda savršeno odgovara tvojim ciljevima, pomisli Bajron, i udalji se od ivice i sede. Osluškivao je lagano šištanje koje je dopiralo iz cilindra sa ugljen-dioksidom i čekao.

Posle izvesnog vremena, Bajron tiho upita: "Šta ćeš im reći kada se vratiš na svoj brod, Džonti? Ili da pogađam?"

Autarh zastade usred otvaranja kovčega sa dve drške, koji su dovde doneli. On se uspravi i upita: "O čemu to pričaš?"

Bajron oseti kako mu vetar šiba lice, te se rukom u rukavici počesa po nosu. Ipak, on raskopča foamit tkaninu koja ga je obavijala, tako da se ona sada vijorila pri naletima vetra.

"O svrsi tvog dolaska ovamo", odgovori on.

"Više bih voleo, Farile, da počnemo sa postavljenjem radija nego što sedimo ovde i raspravljamo o tome!"

"Nećeš ti postaviti nikakav radio. A i zašto bi? Pokušali smo da dopremo do njih iz svemira, ali nam niko nije odgovorio. Nema razloga očekivati da ćemo nešto više postići transponderom, postavljenim na površini. Nisu u pitanju ni jonizovani radio-nepropustljivi slojevi pri vrhu atmosfere, jer smo pokušali i sa subeterom i opet ništa. A nas dvojica baš i nismo neki radio eksperti. Pa, zašto si onda došao ovamo, Džonti?"

Autarh sede nasuprot Bajronu i s dosadom lupnu nekoliko puta po kovčegu. "Ako te more te sumnje, zašto si onda ti došao?"

"Da otkrijem istinu. Taj čovek, Rizet, kazao mi je da si planirao ovaj put i savetovao mi je da ti se pridružim. Verujem da si mu naložio da

mi kaže kako ću, ako ti se pridružim, moći da te držim na oku i proveravam sve poruke koje primaš. To je bilo vrlo razumno, s tom razlikom što ja ne smatram da ćeš primiti bilo kakvu poruku. Ali dopustio sam mu da me ubedi i pošao sam s tobom."

"Da bi otkrio istinu?" upita ga Džonti, s neskrivenom porugom u glasu.

"Tačno! Mada je već nazirem."

"U čemu se sastoji ta tvoja istina? I ja bih voleo da otkrijem istinu."

"Došao si ovamo da bi me ubio. Sam sam ovde s tobom, a ispred nas je stena, sa koje niko ne bi preživeo pad. Nigde ne bi ostali vidljivi znaci nasilja. Nijednog raznetog uda, niti bilo kakve pomisli o oružanom obračunu. Bila bi to lepa, tužna priča, koju bi mogao da serviraš kada se vratiš na brod. Okliznuo se i pao! Čak bi mogao da dovedeš društvo ovamo da me pokupi i pristojno sahrani. Sve bi ispalo tako dirljivo, a mene više ne bi bilo da ti se nađem na putu."

"Ubeđen si da je tako, ali si ipak pošao sa mnom?"

"Pošto tako nešto očekujem, neće ti poći za rukom da me uhvatiš nespremnog. Nijedan od nas nije naoružan i sumnjam da bi me mogao gurnuti upotrebivši jedino snagu svojih mišića." Bajronove nosnice stadoše da se šire. On napola savi desnu ruku, lagano i požudno.

Ali Džonti se nasmeja. "Pošto sada ne dolazi u obzir da nastradaš, hoćemo li malo d se pozabavimo našim radio-odašiljačem?"

"Ne još. Još nisam završio. Želim da priznaš da si pokušao da me ubiješ."

"Oh? Znači, uporno zahtevaš da do kraja odigram svoju ulogu u ovoj tvojoj improvizovanoj drami? Kako nameravaš da me na to nateraš? Da ne misliš možda batinama da mi izvučeš priznanje? Slušaj sad dobro, Farile, ti si još mlad, te sam zbog toga, a i zbog tvog imena i položaja, spreman da ti oprostim. Međutim, moram priznati da si mi do sada zadao više glavobolja nego što si mi bio od pomoći."

"Znači tako! Pretpostavljam da se to odnosi na činjenicu što sam i protiv tvoje volje uspevao da ostanem živ!"

"Ako misliš na rizik na Rodiji, to sam ti već objasnio; neću da se ponavljam."

Bajron ustade. "Tvoje objašnjenje je bilo lažno. Od samog početka nešto se u njemu nije uklapalo."

"Stvarno?"

"Stvarno! Ustani i saslušaj me, ili ću te ja dići na noge!"

Dok je ustajao Autarhove oči se suziše do dva tanušna proreza. "Ne bih ti savetovao da promeniš nasilje, mladiću."

"Slušaj!" Bajronov glas bio je prodoran, a kapuljača mu je i dalje slobodno lepršala na povetarcu. "Rekao si da si me poslao na Rodiju, gde sam mogao da nastradam, samo da bi uvukao Direktora u neku zaveru protiv Tirana."

"To i dalje važi."

"To i dalje važi kao laž. Prvenstveni cilj ti je bio da nastradam. Obavestio si kapetana rodijanskog broda o mom identitetu još u samom početku. Uopšte nisi verovao da će mi dozvoliti da se vidim sa Hinrikom."

"Da sam želeo da te se otarasim, Farile, mogao sam postaviti pravu radijacijsku bombu u tvoju sobu!"

"Ali svakako bi bilo pogodnije navesti Tirane da me ubiju, umesto da to učiniš ti lično."

"Mogao sam te ubiti još tamo u svemiru, kada sam se prvi put prebacio na Okrutnog."

"Tako je. Došao si opremljen blasterom i u jednom trenutku si ga uperio u mene. Očekivao si da ćeš me naći na brodu, ali to nisi saopštio svojoj posadi. Kada je Rizet nazvao i ugledao me, više nisi mogao da me razneseš. Tada si pogrešio. Rekao si mi da si saopštio svojim ljudima kako se na tom brodu verovatno nalazim ja, ali malo kasnije Rizet je to porekao. Zar nisi obučio svoje ljude kako treba da se ponašaju kada ih lažeš, Džonti?"

Džontijevo lice, pobeleženo od hladnoće, postajalo je sve bleđe i bleđe.

"Trebalo bi da te ubijem, zato što si otkrio da sam lagao. Ali zašto nisam povukao okidač pre no što se Rizet pojavio na viziekranu i ugledao te?"

"Zbog politike, Džonti. Na brodu se nalazila Artemisija od Hinrijada, i u tom trenutku ona je bila važnija od mene. Pružila ti se šansa da brzo izmeniš plan. Da si me ubio u njenom prisustvu, upropastio bi mnogo veću igru."

"Znači, ljubav na prvi pogled?"

"Ljubav! Kada je u pitanju jedna od Hinrijada, zašto da ne? Nisi gubio vreme. Najpre si pokušao da je prebaciš na svoj brod, a kada

ti to nije pošlo za rukom, rekao si mi da je Hinrik izdao mog oca." Trenutak je ćutao, a zatim nastavi: "Tako sam je izgubio i ti više nisi imao takmaca. Pretpostavljam da ti ona u ovom trenutku više nije bitna. Pridobio si je na svoju stranu, tako da možeš nastaviti sa svojim planom da me ubiješ bez straha da bi time izgubio mogućnost da se uvališ kao naslednik Hinrijada."

Džonti uzdahnu. "Farile", reče on, "hladno je, i postaje sve hladnije. Pretpostavljam da sunce zalazi. Neoprostivo si budalast i umaraš me. Pre no što okončamo ovu bujicu besmislica, reci mi bar zašto bih ja uopšte želeo da te ubijem? To jest, ako je tvojoj očiglednoj paranoji uopšte potreban neki razlog."

"Isti onaj koji te je nagnao da ubiješ mog oca."

"Šta?"

"Ne misliš valjda da sam i na trenutak poverovao da ga je Hinrik izdao? Mogao je to učiniti, da ga ne bude glas nepopravljivog slabića. Zar misliš da je moj otac bio potpuno blesav? Zar je mogao o Hinriku da misli bilo šta drugo do ono što on u stvari jeste? Da i nije znao kakav ga bude glas, zar par minuta provedenih u njegovom prisustvu ne bi bilo dovoljno da shvati kako ima posla sa beznadežnom marionetom? Misliš li da bi moj otac izlanuo nešto pred Hinrikom, što bi moglo da se upotrebi protiv njega i optuži ga za izdaju? Ne, Džonti. Mog oca mora da je izdao čovek kome je on verovao."

Džonti koraknu unazad i udari u bok kovčega. Zauzevši položaj kao da želi da se suprotstavi toj optužbi, on reče: "Vidim kuda ciljaš. To jedino mogu da objasnim tvojim ludilom."

Bajron se tresao, ali ne od hladnoće. "Moj otac je, Džonti, bio popularan među tvojim ljudima. Suviše popularan. Kada je vlast u pitanju, jedan Autarh ne sme dozvoliti da ima takmaca. I ti si se pobrinuo da ti on više ne bude suparnik. Naredna dužnost ti je bila da se pobrineš da ja ne ostanem u životu, kako ga ne bih zamenio, ili možda osvetio." Glas mu se pretvorio u viku, koja kao da je rezala hladan vazduh. "Nije li tako?"

"Nije!"

Džonti se saže ka kovčegu. "Mogu ti dokazati da grešiš!" On širom otvori kovčeg. "Unutra je radio-oprema. Pregledaj je. Dobro je osmotri!" I on stade da izbacuje delove pred Bajronove noge.

Bajron je zurio u njih. "Kako to može bilo šta da dokaže?"

Džonti ustade. "I ne može. A sada dobro pogledaj ovo!"

U ruci je držao blaster, a zglavci su mu se beleli koliko ga je stezao. Glas mu više nije bio onako hladan kao malopre. "Dosta mi te je", uzviknu on. "Ali neću još dugo morati da te trpim."

Bajron primeti bezličnim glasom: "Sakro si blaster u kovčeg sa opremom?"

"Zar si mislio da neću? Stvarno si došao ovamo misleći da ću probati da te sa stene gurnem golim rukama, kao da sam neki fizički radnik ili rudar? Ja sam Autarh od Lingana... " Izraz lica mu se neprestano menjao, dok je levom rukom pravio britak rez kroz vazduh... "Dosta mi je ispraznog i smešnog idealizma Rančera od Vajdemososa!" Zatim prošapta: "Kreni! Prema steni!" I on koraknu napred.

Bajron podiže ruke, očiju uprtih u blaster, te koraknu unazad. "Znači, ti si ubio mog oca!"

"Ja sam ubio tvog oca!" potvrdi Autarh. "Kažem ti to kako bi u poslednjim trenucima života bio svestan činjenice da će se isti čovek koji se pobrinuo da ti otac u odaji za dezintegraciju bude raznesen u paramparčad, pobrinuti da i ti kreneš njegovim putem... te zadržati devojkicu Hinrijada za sebe, zajedno sa svim onim što ide uz nju. Razmisli malo o tome! Ali ne pomeraj ruke ili ću te razneti, pa makar morao da odgovaram pred svojim ljudima!" Kao da je njegova hladna spoljašnjost sada bila napukla, ostavljajući samo razgolićenu, goruću strast.

"Kao što sam već rekao, i ranije si pokušao da me ubiješ!"

"Jesam. Sva tvoja nagađanja bila su ispravna. Pomaže li ti to sada? Nazad!"

"Ne", odvrati Bajron. On spusti ruke i uzviknu: "Ako imaš nameru da pucaš, onda pucaj!"

"Misliš da se neću usuditi?" upita Autarh.

"Zamolio sam te da pucaš!"

"I hoću!" Autarh pažljivo nanišani u Bajronovu glavu i sa udaljenosti od četiri stope pritisnu obarač.

19. PORAZ

Tedor Rizet zabrinuto je obigravao oko male zaravni. Nije još želeo da ga ugledaju, ali je bilo veoma teško ostati sakriven na ovom svetu gde je bilo samo golog stenja. Osećao se malo sigurnijim tek u zaklonu od prevrnutih kristalnih gromada. Stao je da se lagano provlači između njih. Povremeno bi zastajkivao da rukama uvučenim u sunderaste rukavice pređe preko znojavog lica. Suva hladnoća bila je varljiva.

A onda ih, provirivši između dva granita manolita u obliku slova V, konačno ugleda. Istog časa smesti blaster u račve. Sunce mu je bilo iza leđa. Osećao je kako mu kroz odeću probija njegova slaba toplota i bio je zadovoljan. Ako slučajno pogledaju u njegovom pravcu zaslepiće ih sunce, tako da će teško moći da ga primete.

Njihovi glasovi su mu oštro odzvanjali u uhu. Radio veza je bila ispravna i on se zbog toga osmehnu. Do sada je sve teklo po planu. Razume se da njegovo prisustvo ovde nije bilo planirano, ali i bolje je ovako. Plan je ipak bio previše smeo, a žrtva nije bila potpuna budala. Možda će upravo njegov blaster morati da odluči o ishodu.

Čekao je. Ravnodušno je promatrao kako Autarh podiže blaster prema Bajronu, koji ni za korak ne uzmače. Artemisija nije videla podignuti blaster. Nije videla ni dve prilike na glatkoj površini stene. Pet minuta ranije na trenutak je ugledala Rizetovu siluetu ocrtanu spram neba, i od tada ga je sledila.

Ispalo je da se kretao suviše brzo za nju. Stvari ispred nje su na trenutke postajale nejasne i počinjale da se ljuljaju, a dva puta se našla opružena na tlu. Uopšte se nije sećala da je pala. Posle drugog pada, kada se teturajući podigla, videla je da joj zglavak krvari pošto se ogrebla na neku oštru ivicu.

Rizet joj se ponovo odmakao, tako da je morala da pohita. Kada je nestao u sjajnoj šumi gromada, ona sva očajna zajeca. Za trenutak se osloni o jednu stenu, potpuno iscrpljena. Uopšte nije primetila ni njenu predivnu rozikastu boju mesa, ni staklastu glatkoću njene površine, niti je bila svesna činjenice da je ta stena predstavljala podsetnik nekog pradavnog vulkanskog razdoblja.

Jedino je još nekako uspevala da se bori protiv osećanja gušenja, koje ju je sve više obuzimalo.

A onda ga je ugledala, onako sitnog, pored stena postavljenih u obliku viljuške, leđima okrenutog prema njoj. Ispružila je neuronski bič ispred sebe, kada je posrćući potrčala preko tvrdog tla. On je držao pušku prislonjenu uz obraz, sav se udubivši u ono što radi, ciljajući, spreman da odapne.

Neće uspeti da stigne na vreme.

Moraće da mu nekako privuče pažnju. I ona viknu? "Rizete!" I Ponovo: "Rizete, nemojte pucati!"

Ponovo se saplete! Sunce je bilo na zalasku, ali svest je još nije napuštala. Ostala je pri sebi dovoljno dugo da oseti kako joj pod nogama tutnji, dovoljno dugo da pritisne kontakt na biču; i dovoljno dugo da shvati da je podosta izvan dometa, čak i da je dobro nanišanih, što je bilo nemoguće.

Osetila je potom nečije ruke oko sebe, ruke koje su je podizale. Pokušala je da otvori oči, ali očni kapci nisu hteli da se podignu.

"Bajrone?" Prošaptala je to jedva čujno.

Do nje dopre mešavina reči, ali to je bio Rizetov glas. Pokušala je još nešto da kaže, a onda iznenada odustade. Nije uspela!

Sve je postalo tamno.

Autarh je ostao nepokretan da stoji onoliko dugo koliko bi čoveku trebalo da lagano izbroji do deset. Bajron je isto tako nepokretno stajao okrenut prema njemu, pogleda uprtog u cev blastera iz koga je upravo bilo pucano na njega. Cev se lagano spuštala, još dok ju je on posmatrao.

"Izgleda da ti je blaster neispravan", doviknu mu Bajron. "Proveri!"

Autarhovo beskrvno lice čas se okretalo prema Bajronu, a čas prema oružju. Pucao je sa udaljenosti od četiri stope. Trebalo bi da je sve gotovo. Ledeno zaprepašćenje koje je osetio odjednom se raspuknu i on jednim brzim pokretom rastavi blaster.

U njemu nije bilo energetske kapsule. Na mestu gde je trebalo da se nalazi zjapilo je beskorisno udubljenje. Autarh zacvile od besa i daleko od sebe odbaci beskoristan komad metala. Pištolj se nekoliko puta premetnu u vazduhu, ta crna mrlja naspram sunca, a zatim se razbi o stenu uz slab, zveketav zvuk.

"Čovek protiv čoveka!" uzviknu Bajron. U glasu mu se osećalo drhtavo nestrpljenje.

Bajron napravi jedan korak napred. "Mogu te ubiti na mnogo načina, ali ni svi zajedno ne bi mogli da me zadovolje. Kada bih te razneo blasterom, to bi značilo da te je od smrti delio samo milioniti deo sekunda. Uopšte ne bi bio svestan da umireš. A to ne bi bilo dobro. Stoga smatram da bi me mnogo više zadovoljilo kada bih se odlučio za nešto sporiji metod: upotrebu mišića!"

Njegovi čvrsti mišići se napregnuše, ali zamah za koji su se spremili nikad nije bio izveden. Uzvik koji je sve to prekinuo bio je slabašan i kreštav, pun panike.

"Rizete!", začulo se. "Rizete, nemojte pucati!"

Bajron se okrenu na vreme da vidi neko kretanje iza stenja, na nekih stotinu jardi odatle, i odsjaj sunca na mestalu, a u sledećem trenutku na leđa mu se sruči ogromna težina ljudskog tela. On se povi pod njom, i pade na kolena.

Autarh se prikladno dočeka i kolenima snažno udari onog drugog tik ispod pasa, istovremeno ga pesnicama udarajući po zatiljku. Uspeo je da mu izbije vazduh, pri čemu Bajron zakrklja.

Bajron se borio protiv nastupajuće tame dovoljno dugo da se baci u stranu. Autarh odskoči i oslobodi se, stvorivši sebi prostor za udarac nogom dok se Bajron okretao na leđa.

Imao je samo toliko vremena da skupi noge ispred sebe pre no što se Autarh ponovo obruši na njega, naglo odskočivši. Ovog puta se zajedno podigoše na noge, dok im se znoj ledio na obrazima.

Lagano su kružili jedan oko drugog. Bajron odgurnu cilindar sa ugljen-dioksidom na jednu stranu. Autarh isto tako odveza svoj i trenutak ga ostavi da visi na metalnoj vrpici, a zatim se žurno primače i zavitla njime. Bajron se sagnu, i obojica čuše kako mu kontejner zazvižda iznad glave.

On se ponovo uspravi, skočivši na onog drugog pre no što je ovaj uspeo da povрати ravnotežu. Autarha posred lica pogodi jedna ogromna pesnica; Bajron pusti Autarha da padne i koraknu unazad.

"Ustani", reče Bajron. "Imam ja još toga za tebe. Nema potrebe da žuriš!"

Autarh dodirnu rukom u rukavici lice, a zatim se s izrazom mučnine zagleda u krv razmazanu po njoj. Usta mu se iskriviše, a ruka

posegnu za metalnim cilindrom koji je maloprebacio. Bajron mu priklješti ruku stopalom, tako da Autarh zaurla od bola.

"Suviše si blizu ivice provalije, Džonti", opomenu ga Bajron. Ne smeš u tom pravcu. Ustani. Sada ću te baciti u drugom pravcu!"

Ali u to se začu Rizetov glas: "Stani!"

Autarh smesta viknu: "Ubij ovog čoveka, Rizete! Ubij ga smesta! Pucaj mu najpre u ruke, onda u noge, pa ćemo ga ostaviti!"

Rizet lagano podiže oružje do ramena.

"Šta misliš, Džonti, ko se pobrinuo da ti blaster bude prazan?" upita Bajron.

"Šta?" Autarh je tupo zurio preda se.

"Ja nisam imao pristupa do njega, Džonti. Ko je imao? Ko je upravo sada uperio blaster u tebe, Džonti? Ne u mene, Džonti, već u tebe?"

Autarh se okrenu prema Rizetu i povika: "Izdajniče!"

"Nisam ja, gospodine", odvrati Rizet tihim glasom. "Izdajnik je onaj koji je poslao u smrt odanog Rančera od Vajdemosa."

"A to nisam ja", povika Autarh. "Ako ti je on rekao da sam to ja, laže!"

"Sami ste nam to rekli. Ne samo da sam vam ispraznio oružje, već sam vam skratio i prekidač komunikatora, tako da smo i ja i svi članovi posade primili svaku reč koju ste izgovorili. Svi smo saznali kakvi ste u stvari!"

"Ja sam vaš Autarh!"

"Takođe i najveći živi izdajnik!"

Izvesno vreme Autarh ni reč nije progovorio, već je samo šarao pogledom od jednog do drugog, dok su ga oni gledali sa mračnim i ljutitim izrazom na licima. Zatim se s mukom podiže na noge, nekako uspe da se pribere i ostane pribran.

Kada je ponovo progovorio glas mu je bio gotovo hladan. "Pa i da je sve to istina, šta vam vredi? Ne preostaje vam ništa drugo do da pustite da se stvari razvijaju svojim tokom. Preostalo nam je da posetimo još samo jednu planetu unutar ove magline. To mora da je pobunjenički svet, a samo ja znam njene koordinate."

Uspeo je nekako da povрати dostojanstvo. Jedna ruka mu je beskorisno visila na slomljenom zglobu; gornja usna bila mu je smešno naduvena; po obrazu mu se okorila razmazana krv, ali je ipak zračio ohološću ljudi rođenih da vladaju.

"Otkrićeš nam ih", reče Bajron.

"Nemoj se zavaravati da ću to učiniti pod bilo kakvim uslovima. Već sam rekao da na jednu zvezdu dolazi otprilike sedamdeset kubnih svetlosnih godina. Ako krenete u potragu nasumice, bez mene, verovatnoća da ćete stići makar na milijardu milja od neke zvezde iznosi dve stotine pedeset kvadriliona prema jedan - na vašu štetu. I to, mislim, na bilo koju zvezdu!"

U Bajronovom umu odjednom zasvetle neka sijalica.

"Vodi ga nazad na Okrutnog!" reče on Rizetu.

"Gospa Artemisija... " prošapta Rizet.

"Znači, to je bila ona! Gde je sada?"

"Dobro je. Na sigurnom je. Izišla je bez cilindra sa ugljen-dioksidom. Tako da joj se, sasvim prirodno, telesno disanje usporilo čim je iz krvi izgubila sav ugljen-dioksid. Pokušala je da trči, i nije bila svesna da mora duboko disati, tako da se onesvestila."

Bajron se namršti. "Zašto je uopšte pokušala da se meša u tvoj posao? Verovatno da bi bila sigurna kako joj dečko neće biti povređen?"

"Tako je!" odgovori Rizet. "Samo što je smatrala da sam ja Autarhov čovek i da nameravam tebe da upucam. Vratću sada ovog pacova, ali Bajrone..."

"Da?"

"Vrati se što pre budeš mogao. On je još Autarh, pa ćeš možda morati malo da popričaš sa posadom. Teško je otkazati poslušnost nekome koga si slušao čitavog života... Ona je tamo iza one stene. Otidi do nje pre no što se potpuno smrzne! Sama neće otići."

Lice joj je bilo gotovo celo umotano u kapuljaču, a telo bez ikakvog oblika u debeloj tkanini skafandera, pa ipak je ubrzao korak dok joj se približavao.

"Kako si?" upita je on.

"Bolje, hvala", odgovori ona. "Žao mi je ako sam prouzrokovala kakvu nevolju."

Stajali su gledajući se, i činilo se da su sve ideje za razgovor iscrpli u te dve rečenice.

A onda Bajron reče: "Znam da ne možemo vratiti vreme unazad, raščiniti stvari koje su počinjene, poreći ono što je rečeno. Ali želim

da me razumeš."

"Zašto ti je toliko stalo da razumem?" Oči odjednom počеше da joj sevaju. "Već nedeljama ništa ne radim, samo pokušavajući da shvatim. Hoćeš li mi opet pričati o mom ocu?"

"Neću. Znao sam da je tvoj otac nevin. Gotovo od samog početka sumnjao sam u Autarha, ali morao sam da budem siguran. Stoga sam morao da ga nateram da prizna, Arta, jer sam jedino tako mogao da dođem do dokaza. Pomislio sam kako bih mogao da ga nateram da prizna, pod uslovom da ga navedem da pokuša da me ubije... Postojao je samo jedan način na koji sam to mogao da izvedem."

Osećao se jadno, ali je ipak nastavio. "Grozno je to što sam uradio. Gotovo isto onoliko grozno koliko i ono što je on uradio mom ocu. Ne očekujem da mi oprostiš."

"Ne pratim te", reče ona.

"Znao sam da te želi, Arta", objasni Bajron. "Politički gledano, ti predstavljaš savršen bračni projekat. Njegovim ciljevima mnogo bi više koristilo ime Hinrijada nego Vajdemosa. Što znači, kada bi se jednom dočepao tebe, ja mu više ne bih bio potreban. Namerno sam te gurnuo u njegovo naručje, Arta. Uradio sam to, nadajući se da ćeš se odvratiti od mene i okrenuti njemu. Kada se to stvarno i dogodilo, pomislio je da je došlo vreme da me se reši, pa smo mu Rizet i ja postavili zamku."

"I sve ovo vreme si me voleo?"

"Zar ne možeš ubediti sebe da u to poveruješ, Arta?" odgovori Bajron.

"Ali razume se, bio si spreman da žrtvuješ svoju ljubav zbog sećanja na oca i zbog časti porodice. Kako ide ona stara glupava pesma? 'Ne bi' mog'o ni upola mene volet' k'o što voliš čast!'"

"Molim te, Arta!" pokunjeno odvrati mladić. "Ne dičim se sobom, ali ništa drugo nisma mogao da smislim."

"Mogao si da mi saopštiš svoj plan, učiniš me svojim poverenikom, a ne oruđem!"

"To nije bila tvoja borba. Da nisam uspeo... a i to se moglo dogoditi... ti bi ostala van svega. Da me je Autarh ubio, ti ne bi bila na mojoj strani i manje bi te bolelo. Moglo se čak desiti da se udaš za njega, čak i da budeš sretna."

"Pa pošto si ti pobedio, možda će me boleti što sam njega izgubila!"

"Ali ne boli te!"

"Otkud znaš?"

"Bar pokušaj da sagledaš moje motive", zatraži Bajron s očajem u glasu. "Priznajem da sam bio budala... velika budala... Ali zar ipak ne možeš da shvatiš? Zar ne možeš bar pokušati da me ne mrziš?"

"Pokušala sam da te ne volim i, kao što vidiš, nisam u tome uspela", uzvratila ona blago.

"Znači, praštaš mi?"

"Zašto? Možda zato što razumem? Ne! Da je reč samo o shvatanju, pominjanju tvojih motiva, ne bih ti ni za šta na svetu oprostila ono što si mi učinio. Da je posredi samo to i ništa više. Ali oprostiću ti, Bajrone, jer ne bih mogla da podnesem da to ne učinim. Kako bih mogla tražiti od tebe da mi se vratiš ako ti ne bih oprostila?"

Odjednom se našla u njegovom zagrljaju, pružajući mu svoje hladne usne. Razdvajala su ih dva sloja debele odeće. Njegove ruke u rukama nisu mogle da osećaju telo koje su grlile, ali su mu zato usne bile svesne njenog belog, glatkog lica.

Konačno, on zabrinuto primeti: "Sunce je sve niže. Još će više zahladneti."

Ona mazno odvrati: "Onda je pravo čudo što je meni sve toplije."

Zajedno su se vratili do broda.

Bajron je stao pred Autarhovu posadu naizgled pun samopouzdanja, koje, međutim, nije osećao. Linganški brod bio je veliki i na njemu je bilo pedeset ljudi. Sada su sedeli licima okrenuti prema njemu. Pedeset lica! Pedeset linganških lica navikavanih od rođenja da bez pogovora izvršavaju svako Autarhovo naređenje.

Rizet je neke već uspeo da ubedi; neke je ubedilo to što im je omogućeno da prislušuju Autarhove reči, koje je ovaj malo pre toga izgovorio pred Bajronom. Ali koliko ih je još bilo nesigurnih, ili čak krajnje neprijateljski raspoloženih?

Bajronove reči do sada nisu postigle neki naročiti uspeh. On se nagnu napred, a glas mu postade poverljiv. "A za šta se vi to, ljudi, borite? Za šta rizikujete živote? Za slobodnu Galaksiju, čini mi se. Za Galaksiju u kojoj će svaki svet moći da odlučuje šta je za njega najbolje, da čini ono što je za njega najbolje, nikom da ne bude

sluga, niti gospodar. Jesam li u pravu?" Začulo se tiho mrmljanje koje je moglo da znači odobravanje, ali nedostajalo mu je oduševljenja.

"A za šta se bori Autarh Lingana. Ako pobedi postaće Autarh Magličastih Kraljevstava. Zamenili biste Kana Autarhom. Kakva korist od toga? Da li je to vredno umiranja?"

"On je bar jedan od nas, a ne neki prljavi Tiranin!" povika neki glas iz publike.

Začu se i drugi: "Autar je tragao za pobunjeničkim svetom kako bi mu ponudio svoje usluge. Može li se to smatrati ambicijom?"

"Ambicija bi trebalo da je sazdana od čvršćeg materijala, je li tako?" odvrati mu ironično Bajron. "Ali on bi na pobunjenički svet stigao sa čitavom organizacijom iza sebe. Mogao im je ponuditi ceo Lingan; mislio je da im može ponuditi i prestiž koji u sebi nosi savez sa Hinrijadima. Na kraju je bio sasvim ubeđen da će taj pobunjenički svet biti samo njegov i da će s njime moći da radi šta mu je volja. Da, ja to zovem ambicijom.

A kada je bezbednost pokreta počela da ugrožava njegove vlastite planove, da li je oklevao da rizikuje vaše živote zarad vlastite ambicije? Moj je otac bio opasan po njega. Bio je pošten i cenio je slobodu. A bio je i suviše popularan, te je bio izdan. Izdajući ga, Autarh je mogao da uništi celokupno preduzetništvo, kao i sve vas zajedno s njim. Ko se može osećati bezbednim pod vlašću čoveka koji će sklapati pogodbu sa Tiranima svaki put kada to bude koristilo njegovim ciljevima? Ko može da se oseća sigurnim ako služi izdajnika i kukavicu?"

"Sada je bolje", prošapta Rizet. "Drž' se toga. Pričaj im još!"

Opet se iz zadnjih redova javi onaj isti glas. "Autarh zna gde se nalazi pobunjenički svet. A ti?"

"O tome ćemo kasnije. U međuvremenu, biće bolje da porazmislite o tome kako bismo pod Autarhovom vlašću sigurno svi propali; o tome da još ima vremena da se spasemo ako se oslobodimo njegovog vođstva i izaberemo neki bolji i časniji put; da je još moguće iščupati se iz čeljusti poraza i..."

"... opet doživeti poraz, dragi moj mladiću", začu se neki mek glas, i Bajron se, užasnut, okrenu.

Pedeset članova se uskomeša i skoči na noge, i na trenutak se činilo

kao da bi mogli jurnuti napred, ali na većanje su došli nenaoružani; Rizet se za to pobrinuo. A sada je jedan vod tiranskih stražara nadirao kroz razna vrata, sa oružjem na gotovs.

Iza Bajrona i Rizeta našao se lično Simok Aratap, sa po jednim blasterom u svakoj ruci.

20. GDE?

Simok Aratap pažljivo je procenjivao ličnosti onih koji su stajali pred njim, osećajući kako u njemu lagano raste uzbuđenje. Ovo će biti velika partija. Niti sheme uplitala su se u završnu šaru. Bio je zahvalan što major nije više bio s njim i što je tiranska krstarica otišla.

Ostao je sam sa svojim predvodničkim brodom, posadom i sobom. To će biti dovoljno. Mrzeo je glomaznost.

Prigovorio je blagim glasom. "Dozvolite da vas uputim u situaciju, gospo i gospodo. Na Autarhovom brodu nalazi se pobednička posada i on se upravo nalazi na putu ka Tiranu, u pratnji majora Androsa. Autarhovim ljudima biće suđeno po zakonu, i ako budu proglašeni krivim sleduje im kazna predviđena za izdaju. Oni su rutinski zaverenici i protiv njih će biti vođen rutinski postupak. Ali šta da radim sa vama?"

Pored njega sedeo je Hinrik od Rodije, sa izrazom krajnje bede na licu. "Uzmite u obzir da je moja kćerka veoma mlada", oglasila se on. "Ona je u ovo uvučena protiv svoje volje. Artemisija, kaži im da..."

"Vaša kćerka", prekida ga Aratap, "verovatno će biti oslobođena. Koliko mi je poznato, ona je buduća nevesta jednog tiranskog plemića na visokom položaju. A i to će biti uzeto u obzir."

"Udaću se za njega ako ostale pustite", reče Artemisija.

Bajron napola ustade, ali mu Aratap dade znak da sedne. Tiranski Predstavnik se blago osmehnu i reče: "Moja gospo, molim vas! Priznajem da imam ovlašćenja da se cenkam. Međutim, ja nisam Kan, već samo jedan od njegovih slugu. Na taj način će svaka pogodba koju sklopim morati da bude odobrena kod kuće. Da čujemo, onda šta nam vi to tačno nudite?"

"Svoj pristanak na brak!"

"Nije u vašoj moći da to nudite. Vaš otac je već dao pristanak, a to je dovoljno. Imate li još šta da ponudite?"

Aratap je čekao da se pokolebaju. Činjenica da nije uživao u svojoj ulozi nije ga sprečavala da je smatra uspešnom. Devojka je, na primer, u ovom trenutku mogla briznuti u plač, a to bi korisno delovalo na mladića. Bilo je očigledno da su zaljubljeni jedno u drugo. Zapitao se, stoga, da li bi je stari Pohang i dalje želeo pod ovim okolnostima; zaključio je, odmah, da verovatno bi. Pogodba će u svakom slučaju ići u korist starijeg muškarca.

Na trenutak je negde u dubini uma pomislio da je devojka veoma privlačna.

A i uspela je da ostane pribrana. Nije posustala. Odlično, pomisli Aratap. I ona je imala jaku volju. Pohang ipak neće uživati u svojoj pogodbi.

Napokon, on se obrati Hinriku. "Želite li da tražite milost i za svog rođaka?"

Hinrikove usne bešumno su se pomicale.

"Niko ne mora da moli za mene", povika Gilbret. "Ni od jednog Tiranina ne tražim baš ništa. Samo napred. Naredite da me ubiju!"

"Histerični ste", osmehnu se Aratap. "I sami znate da bez suđenja ne mogu narediti da vas ubiju."

"On mi je rođak", prošapta najzad Hinrik.

"I to će biti uzeto u obzir. Vi plemići ćete jednog dana morati naučiti da ne možete suviše računati na korist koju imamo od vas. Pitam se da li je vaš rođak već naučio tu lekciju?"

Bio je zadovoljan načinom na koji je Gilbret reagovao. Taj je momak, bar, iskreno priželjkivao smrt. Osujećenja koja mu je donosio život bila su preteška za njega. Znači, treba ga održati u životu što duže i to će ga samog po sebi slomiti.

Zamišljeno je zastao kada je na red došao Rizet. Bio je jedan od Autarhovih ljudi. Na tu pomisao Aratap oseti laku nelagodnost. Na početku potere, odbacio je Autarha kao mogući važan faktor na osnovu, kako je tada mislio, čvrste logike. Pa, zdravo je ponekad i promašiti. To pomaže čoveku da mu samopouzdanje ne pređe u aroganciju.

"Vi ste budala koja je služila izdajnika", započe on. "Bilo bi vam bolje sa nama."

Rizet pocrvene.

"Ako ste se trudili da izgradite izvestan vojnički ugled", nastavi Aratap, "bojim se da će ga ovo potpuno uništiti. Niste plemić, tako da u vašem slučaju nikakvu ulogu neće imati državnički razlozi. Sudiće vam se javno, tako da će svi saznati kako ste bili oruđe oruđa. A to je prilično loše."

"Ali vi ćete mi, pretpostavljam, predložiti da se nagodimo?" upade Rizet.

"Da se nagodimo?"

"Zar vam nije, na primer, poteban dokaz za Kana? Imate samo brodski tovar. Zar ne želite da saznate kako radi preostala mašinerija revolta?"

Aratap lagano odmahnu glavom. "Ne. Imamo Autarha. On će nam poslužiti kao izvor obaveštenja. Čak i bez toga, ono čime raspolažemo bilo bi dovoljno da stupimo u rat sa Linganom. Ubeđen sam da bi posle toga malo šta preostalo od te pobune. Dakle, nema ništa od neke takve pogodbe."

I tako je stigao do mladića. Aratap ga je namerno ostavio za kraj, budući da je dečko bio najpametniji u čitavoj skupini. Ali bio je mlad, a mladi ljudi obično nisu opasni. Po pravilu, nedostaje im strpljenje. Bajron progovori prvi, upitavši: "Kako ste nas sledili? Je li on bio u dosluhu sa vama?"

"Autarh? Ovog puta nije. Čini mi se da je, jadnik, hteo da sedi na dve stolice, pa su mu se obe izmakle, kao što to obično biva, kada čovek nije vešt."

U tom trenutku umeša se Hinrik, s neprimerenom dečjom nestrpljivošću. "Tirani imaju neki izum kojim prate brodove kroz hipersvemir!"

Aratap se oštro okrenu. "Bio bih vam zahvalan, ekselencijo, ako biste se uzdržali od primedbi." Hinrik se, namah, sav zgrbi.

U stvari, nije ni bilo važno. Nijedno od ovo četvoro više neće biti opasno, ali on nipošto nije želeo ničim da umanjí nesigurnost koju je mladić trenutno osećao.

Bajron počeka nekoliko trenutaka, a onda se ponovo oglasi.

"Hajde, onda, da razmotrimo činjenice - moramo li uopšte da razgovaramo? Ne držite nas ovde zato što nas volite. Zašto nas niste poslali nazad na Tiran, zajedno sa ostalima? Da nije možda

razlog u tome što ne znate kako bi se gledalo na to da nas poubijate? Dvoje od nas su Hinrijadi. Ja sam Vajdemos. Rizet je poznati oficir linganške flote. A taj koji je u vašim rukama, vaš lični mezimac, kukavica i izdajnik, još je Autarh Lingana. Ne možete ubiti nijednog od nas, jer bi time Tiran okužio Kraljevstvo do same ivice Magline. Morate pokušati da se nekako nagodite sa nama; jer šta vam drugo preostaje?"

"U nekim stvarima ne grešite", odvrati Aratap. "Dopusite da vam predstavim jednu shemu. Pratili smo vas, mada nije važno kako. Mislim da ne bi trebalo da obraćate pažnju na Direktorovu previše bujnu maštu. Zastali ste u blizini tri zvezde, ali niste se spustili ni na jednu planetu. Onda ste stigli do četvrte i pronašli planetu na koju ste se spustili. Spustili smo se i mi, stali da osmatramo i čekamo. Smatrali smo da nam se čekanje može isplatiti - i isplatilo se. Posvađali ste se sa Autarhom, obojica ste emitovali bez prstanka. Znam da je to bilo udešeno zbog vaših vlastitih ciljeva, ali dobro je došlo i nama. Prisluškivali smo.

Autarh je pomenuo da je ostala samo jedna planeta unutar Magline koju niste proverili i da ona mora da je svet pobunjenika. Vidite, to je veoma zanimljivo. Svet pobunjenika. Znae, postao sam veoma znatiželjan. Gde bi mogla da se nalazi ta peta i poslednja planeta?"

Pustio je da tišina potraje. Seo je i posmatrao ih sasvim ravnodušno... jednog po jednog.

"Ne postoji nikakav svet pobunjenika", ponovo se oglasi Bajron.

"Znači, tragali ste uzalud?"

"Da, tragali smo uzalud!"

"Baš ste smešni."

Bajron umorno sleže ramenima. "I sami ste smešni ako očekujete neki potpuniji odgovor."

"Napominjem da taj svet pobunjenika mora da se nalazi u središtu hobotnice", navaljivaše Aratap. "Jedini razlog zbog koga sam vas ostavio u životu jeste moja želja da ga pronađem. Svako od vas ima ponešto da dobije. Gospo, vas mogu osloboditi neželjenog braka. Lorde Gilbrete, za vas možemo otvoriti laboratoriju i dozvoliti vam da neometano radite. Da, znamo o vama mnogo više no što mislite." (Aratap se žurno okrenu na drugu stranu. Lice tog čoveka bilo je tako izražajno. Mogao bi zaplakati, a to bi bilo veoma neprijatno!)

"Pukovniče Rizet, poštedećemo vas poniženja vojnog suda i sugurne osude, te ismevanja i gubitka ugleda, što sve ide uz to. Vi, Bajrone Farile, postaćete ponovo Rančer od Vajdemosa. Kada ste vi u pitanju, možda bismo čak mogli i da izmenimo presudu izrečenu vašem ocu."

"I vratiti ga u život?"

"I vratiti mu čast."

"Njegova čast", poče Bajron, "počiva u samom delanju koje je dovelo do njegove osude i smrti. Nije u vašoj moći da joj bilo šta dodate ili oduzmete!"

"Jedno od vas četvoro", nastavi Aratap ne obazrevši se na Bajrona, "reći će mi gde da potražim taj svet za kojim ste i sami tragali. Jedno od vas biće razborito. Bez obzira na to ko to bude, dobiće ono što sam obećao. Ostali će, kako ko, biti ili udati, ili će se naći u zatvoru, ili će biti pogubljeni... sve ono što je po vas najgore. Upozoravam vas, ako moram umem da budem i sadista."

On sačeka nekoliko trenutaka. "Ko li će to od vas biti? Ako ne progovorite vi, progovoriće onaj do vas. Vi ćete izgubiti sve, a ja ću ipak dobiti obaveštenje koje želim!"

"Uzalud se trudite", ponovo se oglasi Bajron. "Toliko ste truda uložili u sve ovo, a opet za uzvrat ništa nećete dobiti! Ne postoji nikakav svet pobunjenika."

"Autarh kaže da postoji."

"Onda neka vam Autarh kaže gde se on nalazi."

Aratap se namršti. Ovaj mladić je rešio da nerazumno nastavi da blefira.

"Više bih voleo da postignem dogovor sa nekim od vas", reče on.

"U prošlosti ste sporazume sklapali sa Autarhom. Zašto to ponovo ne učinite? Ne možete nam ponuditi ništa što bismo bili voljni da kupimo." Bajron se osvrnu oko sebe. "Je li tako?"

Artemisija se dovuče bliže njemu i lagano ga uhvati pod ruku. Rizet kratko klimnu, a Gilbret samo promrmlja: "Tako je!" gotovo bez daha.

"Sami ste tako odlučili", zaključi Aratap i spusti prst na pravo dugme.

Autarhov desni zglavak bio je učvršćen zavojem od lakog metala, koji je, magnetski, čvrsto prijanjao uz metalnu traku oko njegovog stomaka. Leva strana lica bila mu je naduvena i plava od modrica,

osim iskrzanog, silom zaceljenog ožiljka koji se crveneo. Stajao je pred njima nepokretno, posle onog prvog trzaja kojim je oslobodio zdravu ruku za koju ga je čvrsto držao naoružani stražar što je stajao pored njega.

"Šta želite?"

"Odmah ću vam reći", odvrati Aratap. "Kao prvo, želim da osmotrite publiku. Vidite koga sve imamo ovde. Jednog mladića, na primer, koga ste planirali da ubijete, a koji je, međutim, poživio dovoljno dugo da vas osakati i da upropasti sve vaše planove, iako ste vi bili Autarh a on begunac."

Teško je bilo reći da li je Autarh pocrveneo, budući da mu je lice bilo tako strašno izubijano.

Aratap, međutim, nije skrenuo pogled. Nastavio je mirno, gotovo bezosećajno. "Ovo je Gilbret od Hinrijada, koji je mladiću spasao život i doveo ga do vas. Ovo je gospa Artemisija, prema kojoj ste, koliko sam saznao, bili krajnje ljubazni a koja vas je ipak izdala, iz ljubavi prema onom mlađem. Ovo je pukovnik Rizet, vaš vojni pomoćnik u koga ste imali najviše poverenja, a koji vas je na kraju takođe izdao. Šta dugujete ovim ljudima, Autarše?"

"Šta želite?" ponovi Autarh.

"Obaveštenje. Ako mi ga date bićete ponovo Autarh. Vaše pređašnje pogodbe sklopljene sa nama ići će vam u korist na Kanovom dvoru. U protivnom.."

"U protivnom?"

"U protivnom ću obaveštenje dobiti od njih. Oni će se spasti, a vi ćete biti pogubljeni. Zato sam vas najpre pitao da li im išta dugujete, zbog čega biste možda mogli smatrati da im morate pružiti priliku da sebe spasu time što ćete vi do kraja ostati tvrdoglavi."

Autarh bolno iskrivi lice u osmeh. "Oni ne mogu da se spasu na moj račun. Oni ne znaju položaj sveta za kojim tragate. Ali ja ga znam!"

"Nisam pomenuo šta želim, Autarše."

"Postoji samo jedna stvar koju možete da želite." Glas mu je bio promukao... gotovo neprepoznatljiv. "Ako odlučim da progovorim, i dalje ću, kao što rekoste, ostati Autarh."

"Samo malo bolje čuvan, razume se", dodade ljubazno Aratap.

"Ako mu poverujete", povika odjednom Rizet, "samo ćete na jednu izdaju dobiti još jednu, i na kraju zbog toga biti i sami ubijeni!"

Stražar koraknu napred, ali ga Bajron primeti na vreme. On se baci prema Rizetu i stade ga vući nazad.

"Ne budi lud", promrmlja on. "Ne možeš ništa učiniti!"

"Uopšte mi nije stalo do moje Autarhije ili mene samog, Rizete", odvrati Autarh hladno. Zatim se okrenu ka Aratapu. "Hoće li ovi ovde biti pobijeni? Bar mi to morate obećati!" Njegovo užasno lice divljački se iskrivi. "A ovaj pre svih!" I on uperi prst u Bajrona.

"Ako je to cena koju tražite, dogovorili smo se!"

"Ako mi dozvolite da budem dželat, oslobađam vas svih vaših daljnih obaveza prema meni. Ako bih, pak, mogao sam da upravljam zrakom za pogubljenje, smatrao bih da ste me već samim tim delimično isplatili. Ali ako to ne može, bar ću vam reći ono što on nije želeo da doznate. Daću vam ro, teta i fi u parsecima, kao i u radijanima: 7352.43, 1.7836, 52112. Te tri tačke vam određuju položaj dotičnog sveta u Galaksiji. Eto, dobili ste ih!"

"I jesam", odvrati Aratap, zapisujući.

Rizet se otrgnu, vičući: "Izdajniče! Izdajniče!"

Bajron izgubi ravnotežu, ispusti Linganca i pade na koleno. "Rizete", povika on uzaludno.

Rizet se iskrivljenog lica kratko borio sa stražarima. Nadirali su i ostali stražari, ali Rizet je sada već držao blaster. I rukama i nogama borio se protiv tiranskih vojnika. Probijajući se kroz gomilu tela, Bajron se pridruži tučnjavi. On dohvati Rizeta za gušu, stade da ga davi i vuče unazad.

"Izdajniče", dahtao je Rizet, boreći se da dobro nanišani, dok se Autarh očajnički trudio da izmakne u stranu. I Rizet opali! A potom ga razoružaše i oboriše na leđa.

Ipak je razneo Autarhu desno rame i pola grudnog koša. Nadlanica mu je groteskno visila iz namagnetisanog povoja. Prsti, zglavak i lakat završavali su se pocrnelim patrljkom. Jedan dugi trenutak činilo s da Autarhove oči svetlucaju dok mu je telo održavalo neku suludu ravnotežu, da bi potom postale staklaste; i on se sruči i ostade na podu.

Artemisija se zagrcnu i zagnjuri lice u Bajronove grudi. Bajron primora sebe da baci jedan odlučan pogled na telo ubice svoga oca i pri tom ne trepnu, a onda okrenu glavu na drugu stranu. U suprotnom uglu odaje Hinrik je nešto mrmljao i kikotao se sam za

sebe.

Jedino je Aratap ostao miran. "Uklonite telo", naredi on mirno.

Stražari ga poslušaju, a zatim usmeriše na pod jedan blagi toplotni zrak, i to samo na nekoliko trenutaka kako bi uklonili krv. Na kraju je stalo samo nekoliko mestimičnih ugljenastih tragova.

Pomogoše, konačno, Rizetu da ustane. Branio se obema rukama, a zatim se besno okrenu prema Bajronu. "Šta si to pokušavao? Umalo da promašim to kopile!"

"Upao si u Aratapovu zamku, Rizete."

"Zamku? Ubio sam kopile, zar nisam?"

"U tome se sastojala zamka. Učinio si mu uslugu!"

Rizet ništa više ne reče, a Aratap nije želeo da se meša. Slušao ih je sa izvesnim zadovoljstvom. Mladićev mozak je odlično radio.

"Ako je Aratap prisluškivao", nastavi Bajron, "a tvrdi da jeste, onda je dakako znao da samo Džonti poseduje obaveštenje do koga mu je bilo stalo. Džonti je to jasno naglasio posle borbe. Bilo je jasno da nas Aratap ispituje samo da bi nas uzdrmao, te naterao da u određenom trenutku nepromišljeno postupimo. Ja sam spremno dočekao taj iracionalan impuls na koji je on računao. Ti nisi."

"Mislio sam", umeša se blagim glasom Aratap, "da ćete vi to obaviti."

"Ja bih", odvrati Bajron, "ciljao u vas!" On se ponovo okrenu ka Rizetu. "Zar ne shvataš da on nije želeo da Autarh ostane živ? Tirani su zmije. On je želeo da od Autarha dobije obaveštenje; ali nije želeo da za njega i plati; nije smeo da rizikuje da ga sam ubije. To si ti učinio umesto njega!"

"Tačno", reče Aratap, "a dobio sam i obaveštenje!"

Negde se odjednom začu zvonjava.

"U redu", prikloni se Rizet. "možda sam mu i učinio uslugu, ali učinio sam istovremeno i uslugu samom sebi."

"Pa i niste baš", odvrati Predstavnik, "jer naš mladi prijatelj nije dovršio svoje obrazloženje. Vidite, počinjen je novi zločin. Da je vaš jedini zločin bila izdaja Tirana, vaše uklanjanje predstavljalo bi politički delikatnu stvar. Ali sada, pošto je ubijen Autarh od Lingana, može vam se suditi, možete biti osuđeni i pogubljeni po linganškom zakonu, tako da Tiran uopšte ne mora da učestvuje u tome. To će biti pogodno za..."

A onda se namršti i zastade. Najzad je i on čuo zvonjavu i naglo

skrenu ka vratima. Tu za časak zastade, a onda naglo otvori zasun.
"Šta se dešava?"

Vojnik mu salutira. "Opšta uzbuna, gospodine", uzviknu on.
Skladišta!"

"Vatra?"

"Još se ne zna, gospodine!"

Aratap pomisli: Galaksije mu! i vrati se u odaju. "Gde je Gilbret?"

Do tada niko nije uopšte primetio da ovoga nema.

"Pronaći ćemo ga!" uzviknu Aratap.

Pronašli su ga, najzad, kako se krije u strojarnici između divovskih postrojenja, te ga, napola noseći a napola vukući, vratiše u Predsednikovu odaju.

"Sa broda se ne može pobeći lorde", suvo primeti Predstavnik.
"Ništa vam nije koristilo ni to što ste uključili znak za opštu uzbunu.
Čak i u tom slučaju vreme meteža je ograničeno!

Mislim da je sada dosta", nastavi on posle kraće stanke. "Zadržali smo krstaricu koju ste ukrali, Farile, moju vlastitu krstaricu, i ona je ovde na brodu. Upotrebićemo je za istraživanje sveta pobunjenika. Krenućemo put kukavnih Autarhovich referenci čim budu završeni proračuni za skok. Biće to pustolovina kakve uglavnom nedostaju ovom našem pokolenju, koje je mahom naviklo na lagodan život."

Sasvim neočekivano pomislio je na svog oca, zapovednika divizije, koji je pokoravao svetove. Bilo mu je drago što je Andros otišao. Ova pustolovina biće samo njegova.

Posle toga su ih razdvojili. Artemisija je bila smeštena sa ocem, a Rizeta i Bajrona odvedoše u različitim pravcima. Gilbret se opirao i vrištao.

"Neću da ostanem sam. Neću u samicu!"

Aratap uzdahnu. Deda tog čoveka bio je veliki vladar, tako bar piše u istorijskim knjigama. Bilo je ponižavajuće posmatrati ovakvu jednu scenu. "Smestite lorda s nekim", naloži on gnušajući se.

I tako Gilbreta smestiše sa Bajronom. Nisu ni progovorili dok na brodu nije nastupila 'noć', a svetla postala nejasno ljubičasta. Bilo je mudro to što su ih stražari nadzirali putem tele-sistema za gledanje, a pri tom je bilo i dovoljno mračno da se moglo spavati.

Ali Gilbret nije spavao.

"Bajrone", prošapta on. "Bajrone!"

I Bajron se podiže iz poludremeža, te upita: "Šta želiš?"

"Bajrone, uspeo sam to da učinim. Sve je u redu, Bajrone!"

"Hajde spavaj, Gile", odvrati Bajron.

Ali Gilbret je bio uporan. "Učinio sam to, Bajrone. Možda je Aratap lukav, ali ja sam lukaviji. Nije li to zabavno? Nemoj ništa da brineš, Bajrone. Bajrone, ne brini! Sve sam sredio..." Ponovo je stao grozničavo da tresse Bajrona.

Bajron sede. "Šta te je to spopalo?"

"Ništa. Ništa! Sve je u redu. Ipak sam sredio stvar!" Gilbret se osmehivao. Bio je to jedva primetan osmeh, osmeh dečaka koji je učinio nešto veoma pametno.

"Šta si to sredio?" Bajron je već bio na nogama. Ščepao je Gilbreta za ramena, te ga primorao da se uspravi. "Odgovori mi!"

"Pronašli su me u strojarnici!" Trebalo mu je izvlačiti reči. "Mislili su da se krijem. Ali nisam. Uključio sam znak za opštu uzbunu u skladištu, jer sam morao ostati sam makar svega nekoliko minuta... samo nekoliko minuta. Bajrone, skratio sam hiperatomike."

"Šta?"

"Bilo je lako. Bio mi je potreban svega minut. Oni neće ni znati. Izveo sam to pametno. Ništa neće primetiti dok ne pokušaju da izvedu skok, a onda će se svo gorivo pretvoriti u energiju u jednoj reakciji, a ovaj brod, Aratap i svi podanici u svetu pobunjenika pretvoriće se u razređenu železnu paru!"

Bajron stade da se povlači, širom otvorenih očiju. "Ti si to zaista učinio?"

"Jesam!" Gilbret pokri lice rukama i stade da se klata napred-nazad.

"Umrećemo! Bajrone, ne plašim se smrti, ali ne želim da umrem sam. Ne sam. Moram biti s nekim. Drago mi je što sam s tobom. Želim da budem s nekim dok umirem. To neće ništa boleti; brzo će biti gotovo. Neće boleti. Neće... boleti."

"Budalo!" uzviknu Bajron. "Ludače! Mogli smo da se izvučemo, ali sada..."

Gilbret ga, međutim, nije čuo. Uši su mu bile pune vlastitih jadikovki. Bajronu je samo preostalo da se odvuče do vrata.

"Straža", povika on. "Straža!" Da li su im preostali časovi ili još svega nekoliko minuta.

21. OVDE?

Vojnik stiže klepećući niz hodnik. "Vraćaj se unutra!" Glas mu je bio mrzovoljan i oštar.

Stajali su jedan naspram drugog. Nije bilo vrata koja su vodila u male odaje u donjem nivou što su korišćene kao zatvorske ćelije, već ih je od ostalog dela broda razdvajalo polje sile koje se protezalo s jedne na drugu stranu i od vrha do dna. Bajron je mogao da ga oseti pod rukama. Osećao mu je neznatnu elastičnost, kao da je kakva guma bila rastegnuta do krajnjih granica, a onda bi polje u jednom trenutku prestalo da popušta kao da se od prvobitnog pritiska pretvorilo u čelik.

Sila zagolica Bajronovu šaku. Bilo mu je poznato da će polje zaustaviti svaku materiju, ali isto tako, da će propustiti energetski snop neuronskog biča. A stražar je u ruci držao bič.

"Moram smesta kod Predstavnik Aratapa!" zatraži Bajron.

"I zbog toga si digao ovoliku buku?" Stražar baš nije bio dobro raspoložen. Niko nije voleo noću da stražari, a i gubio je na kartama.

"Pomenuću mu to pošto se upale svetla."

"Ovo ne može da čeka!" Bajron je bio očajan. "Veoma je važno!"

"Moraće da sačeka. Hoćeš li se od svoje volje vratiti ili želiš da okusiš bič?"

"Slušaj", pokuša Bajron ponovo, "sa mnom u ćeliji je Gilbret od Hinrijada. Bolestan je. Možda čak umire. Ako jedan Hinrijad umre na brodu Tirana zbog toga što vi nećete da mi omogućite da razgovaram sa onim ko je za to ovlašćen, nećete se baš dobro provesti!"

"Šta mu je?"

"Ne znam. Hoćete li da požurite ili vam je dosta života?"

Stražar nešto promrmlja i ode.

Bajron ga je gledao kako odlazi sve dok mu je to dozvoljavalo nejasno purpurno osvetljenje. Napregao je potom uši, pokušavajući da uoči nije li se zvuk mašina pojačao, što bi značilo da se povećala koncentracija energije - to se dešava neposredno pre izvođenja skoka - ali ništa nije čuo.

On ode do Gilberta, ščepa ga za kosu i nežno mu zabaci glavu. U njega su zurile oči sa iskrivljenog lica. U njima se ogledao samo strah, a ne svest.

"Ko si ti?"

"To sam samo ja... Bajron. Kako se osećaš?"

Trebalo je vremena da te reči prodru do njega. Gilbert tupo odvratil: "Bajron?" A zatim ponovi, malo živnuiši: "Bajron! Skaču li? Smrt ne boli, Bajrone!

Bajron mu pusti glavu da padne. Nije imalo smisla ljutiti se na Gilberta. I ovo je bilo previše za njega, posebno ako se uzme u obzir ono što je znao ili što je mislio da zna. Štaviše, bilo je očigledno da ga to razara.

Ali ipak se sav grčio zbog nemogućnosti da išta preduzme. Zašto mu ne dozvoljavaju da porazgovara sa Aratapom? Zašto ga ne puste napolje? Odjednom se našao kod zida i stao da po njemu lupa pesnicama. Da su postojala vrata, mogao bi da ih razvali; da je bilo šipki, mogao bi da ih, Galaksije mu, razmakne ili iskida iz ulegnuća!

Ali pred njim je bilo polje sile koje ništa nije moglo da ošteti. On ponovo zavika.

Ponovo se začuše koraci. On pohita ka otvorenim, a ipak zatvorenim vratima. Nije video ko se približava hodnikom. Mogao je jedino da čeka.

Ponovo se pojavio onaj stražar. "Udalji se od polja", zalaja on. "Korakni unazad, sa rukama ispred sebe." Sa njim je bio i jedan oficir.

Bajron se povuče. Neuronski bič onog drugog mirno je počivao na njemu. "Ovaj čovek s tobom nije Aratap", povika Bajron. "Želim da razgovaram sa Predstavnikom!" "Ako je Gilbert od Hinrijada bolestan, nije vam potreban Predstavnik", reče oficir. "Potreban vam je lekar."

Polje sile nestade uz nejasno plavo iskričenje koje se pojavilo kada je kontakt prekinut. Oficir uđe, a Bajron na njegovoj uniformi primeti oznake čina članova Medicinske grupe.

Bajron stade ispred njega. "U redu. A sada dobro saslušajte šta ću vam reći. Ovaj brod ne sme da napravi skok. Predstavnik je jedina osoba koja se za to može pobrinuti i ja moram da se vidim s njim. Razumete li? Vi ste oficir. Možete naložiti da ga probude."

Doktor ispruži ruku kako bi uklonio Bajrona, ali ga Bajron odgurnu. Doktor oštro povika: "Stražaru, sklonite ovog čoveka odavde!"

Stražar koraknu napred, i Bajron se baci na njega. Oni zajedno padoše, i Bajron se ispenetra na stražarevo telo, premećući ruke s jednog mesta na drugo, tako da mu najpre ščepa rame, a potom i zglavak ruke u kojoj je ovaj držao bič, pokušavajući da ga spusti na Bajrona.

Trenutak su ostali nepomični, naprežući se da nadjačaju jedan drugog, a zatim Bajron krajičkom oka uhvati neki pokret. Oficir lekar hitao je pored njih da podigne uzbunu.

Bajron ispruži drugu, slobodnu ruku, i ščepa oficira za članak. Stražaru umalo pođe za rukom da se oslobodi, a oficir stade divlje da ga šutira; ali iako mu vene iskočiše na vratu i slepoočnicama, Bajron je očajnički nastavljao da ih vuče sa obe ruke.

Oficir pade, promuklo vičući. Gotovo istovremeno stražarev bič muklo zaklopava pri padu na pod.

Bajron pade preko njega, otkotrlja se zajedno s njim i podiže se na kolena oslonivši se na jednu ruku. U drugoj je čvrsto držao bič.

"Da niste ni pisnuli", reče on dahćući. "Spustite na pod i sve ostalo što imate pri sebi."

Stražar se posrćući podiže; tunika mu je bila iscepana, sebao je unaokolo pogledom punim mržnje, te najzad odbaci jednu kratku plastičnu palicu koja je bila tako teška kao da je napravljena od metala. Doktor nije bio naoružan.

Bajron podiže palicu. "Žao mi je", reče on. "Ah, pošto nemam čime da vas vežem ni da vam začepim usta, te kako nemam ni vremena..."

Bič sevnu jednom, dvaput. Najpre stražar, a potom i doktor ukočiše se u agonijskoj nepokretnosti, a zatim tupo padoše, u jednom komadu, sa nogama i rukama groteskno razmaknutim od tela, u stavu u kome su se nalazili trenutak pre no što ih je bič pogodio.

Bajron se okrenu prema Gilbretu koji je sve to posmatrao sa odsutnim izrazom na licu.

"Izvini", reče Bajron, "ali to se odnosi i na tebe, Gilbrete." I bič sevnu i po treći put.

Odsutan izraz ostao je sleđen na Gilbretovom licu sve vreme dok je ležao na boku.

Polje sile i dalje je bilo spušteno, tako da Bajron slobodno išeta u hodnik. U njemu nije bilo nikoga. Na brodu je vladala 'noć', tako da su samo stražari i one službe koje su i noću morale da rade bili budni.

Više nije imao vremena da najpre traži Aratapa. Morao je da krene pravo u strojarnicu. Tako je, najzad, postupio. Ona se, razume se, morala nalaziti u pravcu pramca.

Pored njega užurbano prođe neki čovek u radnom inženjerskom odelu.

"kada će slediti naredni skok?" upita ga Bajron.

"Za otprilike pola sata", odvrati inženjerac preko ramena. "Je li strojarnica pravo napred?"

"Pa, tamo uz rampu." A onda se čovek odjednom okrenu. "Ko ste vi?"

Bajron mu ne odgovori. Bič fijuknu i po četvrti put. On prekorači preko tela i nastavi dalje. Imao je na raspolaganju još pola sata.

Žamor ljudi postajao je sve glasniji dok je hitao uz rampu. Svetlost pred njim bila je bela, a ne više purpurna. On zastade, a zatim spusti bič u džep. Verovatno imaju pune ruke posla. Nema nikakvog razloga da posumnjaju u njega.

On žurno uđe unutra. Ljudi su izgledali poput pigmeja dok su trčkarali oko ogromnih konvertora što su pretvarali materiju u energiju. Prostorija je sva sijala od bročjanika - stotinu hiljada očiju koje su svima što su želeli da gledaju pružali na uvid svoja obaveštenja. Brod ove veličine, koji se gotovo mogao svrstati u klasu velikih putničkih brodova, znatno se razlikovao od sićušne tiranske krstarice na koju se već navikao. Tamo nijedno postrojenje nije bilo automatsko. Ovde su, međutim, bila tako velika da su lako mogla da napajaju kakav grad, tako da ih je dosta ljudi moralo nadgledati.

Nalazio se na ograđenom balkonu koji je opasivao strojarnicu. U jednom uglu nalazila se neka mala prostorija u kojoj su prsti dvojice muškaraca preletali preko dirki kompjutera.

On požuri u tom pravcu, dok su inženjerci prolazili pored njega ni ne pogledavši ga, te na kraju uđe unutra.

Ona dvojica za kompjuterima osvrnuše se prema njemu.

"Šta se desilo?" upita jedan. "Šta ćete vi ovde gore? Vratite se odmah na svoje mesto!" Nosio je uniformu sa poručničkim

oznakama.

"Saslušajte me", poče Bajron. "Hiperatomici su skraćeni! Treba ih popraviti!"

"Stani malo", reče onaj drugi, "video sam ovog čoveka. On je jedan od zatvorenika. Drž' ga, Lensi!"

On skoči i stade da se približava drugim vratima. Bajron preskoči preko stola sa kompjuterom, ščepa kontrolora za pojas na tunici i povuče ga nazad.

"Tačno", potvrdi Bajron. "Ja sam jedan od zatvorenika. Bajron od Vajdemosa. Ali ono što sam vam upravo rekao je istina. Hiperatomici su skraćeni. Naredite da se provere, ako mi ne verujete!"

Poručnik se našao pred nauronskim bičem. Stoga, veoma pažljivo, on reče: "To se, gospodine, ne može izvesti bez naređenja dežurnog dnevnog oficira ili Predstavnika. Jer to bi značilo da bismo morali praviti nove proračune za skok, kao i da bi zakašnjenje iznosilo nekoliko časova."

"Pozovite onda nekog ovlašćenog. Zovite Predstavnika!"

"Smem li da upotrebim komunikator?"

"Požurite."

Poručnik ispruži ruku ka mikrofону komunikatora, ali na pola puta je iznenada spusti ka redu dugmadi na kraju stola. Alarm se oglasi u svim delovima broda.

Bajron zakasni sa udarcem, ali ipak snažno pogodi poručnikov zglob. Poručnik povuče šaku trljajući je i mrmljajući, ali alarm je ipak uspeo da uključi.

Stražari su hrlili ka balkonu kroz sve ulaze. Bajron izlete iz kontrolne odaje, osvrnu se na sve strane, a zatim skoči preko ograde.

Pao je poput viska, dočekao se na noge povijenih kolena i stao da se kotrlja. Kotrljao se što je brže mogao kako im ne bi postao meta. Pored uveta mu prozvižda metak ispaljen iz iglaste puške. Na kraju se nađe u senci jedne od mašina.

Podigao se odmah u čučanj, krijući se ispod jednog od njenih zavoja. U levoj nozi osećao je potmulu bol. Gravitacija je bila veoma jaka u blizini trupa, a i dugo je padao. Gadno je uganuo koleno, što je značilo da više nema bežanja. Izborio se jedino da bude van njihovog domašaja.

Stoga se odluči i doviknu: "Prestanite da pucate! Nisam naoružan!"

Najpre je, prema središtu strojarnice, odbacio palicu, a zatim i bič koji je uzeo od stražara. Tamo su ostali nepomično da stoje, na vidljivom mestu.

Bajron se ponovo oglasi: "Došao sam da vas upozorim. Hiperatomici su skraćeni. Ako dođe do skoka, svi ćemo poginuti. Od vas jedino tražim da proverite motore. Ako nisam u pravu, izgubićete nekoliko sati. Ako sam u pravu, sačuvate živote!"

"Siđi dole i ščepaj ga!" dreknu neko.

Bajron ponovo povika: "Da li vam je milije da stavite na kocku svoje živote nego da me saslušate?"

Začuše se potom mnogobrojni obazrivi koraci te se on povuče unazad. A onda se začu neki zvuk odozgo. Jedan vojnik je kliznio niz mašinu prema njemu, čvrsto se za nju držeći kao da mu je nevesta. Bajron je čekao. Još je mogao da upotrebi ruke.

A onda se negde odozgo začu neprirodno jak glas, koji je prodirao u svaki ugao ogromne prostorije. "Vratite se na svoja mesta", govorio je glas. "Prekinite pripreme za skok. Proverite hiperatomike."

Bio je to Aratap, koji im se obraćao preko javnog razglasa. Odmah potom on izdade još jedno naređenje: "Dovedite mladića kod mene." Bajron dopusti da ga povedu. Sa svake strane pratili su ga po dvojica stražara, držeći ga kao da su očekivali da će eksplodirati. Pokušao je sebe da natera da korača normalno, ali je ipak dosta hramao.

Aratap je bio napola obučen. Oči su mu izgledale nekako drugačije: blede, izgubljene, neusredsređene. Bajronu sinu da je čovek nosio kontaktna sočiva.

"Baš si napravio gužvu, Farile!" oglasi se on.

"Morao sam, kako bih spasao brod. Udaljite stražare. Sve dok pregledaju te mašine, ne nameravam bilo šta da učinim."

"Ostaće malo. Bar, dok mi se ne jave moji inženjerci."

Čekali su u tišini, dok su se minuti vukli, a onda odjednom blesnu crvena boja na krugu od ledenog stakla iznad natpisa Strojarnica.

Aratap uspostavi kontakt. "Podnesite izveštaj!"

Reči koje su se začule bile su izgovorene škriputavim i užurbanim glasom: "Hiperatomici na nivou C potpuno skraćeni. Popravka u toku."

"Ponovo uradite proračune za skok koji ćemo izvesti za šest časova", naredi Aratap.

Zatim se okrenu ka Bajronu. "Bili ste u pravu", reče on savršeno hladnim glasom.

Jednim pokretom, on otpusti stražare. Ovi salutiraše, okrenuše se na petama i udaljiše se jedan za drugim, savršeno uvežbanim korakom. "Pojednosti, molim", ponovo se oglasi Aratap.

"Gilbret od Hinrijada smatrao je, dok je boravio u strojarnici, da je to dobra ideja. On više ne može da odgovara za svoje postupke i stoga ga ne smete kazniti."

Aratap klimnu. "Već godinama ga ne smatraju odgovornim ni za šta. To će ostati među nama. Međutim, mene zanima zašto ste sprečili uništenje broda. Sigurno se ne plašite da umrete za pravu stvar?"

"Koju stvar?" upita Bajron. "Svet pobunjenika ne postoji. To sam vam već rekao i sada ponavljam. Lingan je bio središte pobune i to je provereno. Mene je jedino zanimalo da otkrijem ubicu svoga oca, gospu Artemisiju da izbegne neželjeni brak. A što se Gilberta tiče, on je lud!"

"Pa ipak je Autarh verovao u postojanje te tajanstvene planete. Nema sumnje da mi je dao koordinate nečega!"

"Njegovo uverenje zasnivalo se na snu jednog ludaka. Gilbret je nešto sanjao, pre nekih dvadesetak godina. Uzevši to za osnovu, Autarh je izračunao položaj pet planeta koje su, možda, mogle biti sedište tog snevanog sna. Sve je to glupost."

"Pa ipak mi nešto ne da mira", primeti Predstavnik.

"Šta to?"

"Toliko se trudite da me ubedite! Verovatno ću se u to i sam uveriti - posle skoka. Ali uzmite u obzir da je sasvim moguće da jedan od vas dovede brod u opasnost, a drugi ga spase, u cilju da me na taj složeni način ubedite kako ne treba dalje da tragam za svetom pobunjenika. Moja razmišljanja bi išla u ovom pravcu: ako odista postoji neki takav svet, mladi Faril bi dopustio da brod ispari, jer je mlad i romantično sposoban da umre herojskom smrću - onako kako je on vidi. Pošto je rizikovao život da to spreči, Gilbret je lud, svet pobunjenika ne postoji, i ja ću se vratiti prekinuvši traganje. Govorim li možda suviše zapetljano za vas?"

"Ne. Razumem vas."

"Te, pošto na taj način spasete svima živote, na Kanovom dvoru bi vam bila odata dužna počast. Tako biste spasli i život i cilj. Ne, mladi gospodine, nisam baš spreman da poverujem u nešto tako očigledno. Ipak ćemo izvesti taj skok!"

"Nemam ništa protiv", složi se Bajron.

"Hladnokrvni ste", primeti Aratap. "Šteta što niste rođeni kao jedan od nas."

Želeo je da mu uputi kompliment. "Sada ćemo vas vratiti u vašu ćeliju i uspostaviti polje sile", zaključio on. "Mere opreza."

Bajron samo klimnu.

Stražar koga je Bajron oborio više nije bio tamo kada su se vratili u zatvorsku odaju, ali doktor jeste. Nadnosio se nad Gilbretom, koji je i dalje bio u nesvesti.

"Je li još pod dejstvom?" upita Aratap.

Kada začu njegov glas, doktor gotovo poskoči. "Dejstvo biča je prošlo, Predstavniče, ali čovek nije u cvetu mladosti, a i bio je vrlo napet. Ne znam da li će se oporaviti."

Bajron oseti kako ga ispunjava užas i on se spusti na kolena ne obazirući se na jak bol, te ispruži ruku kako bi nežno dotakao Gilbretovo rame.

"Sklanjaj se, čoveče!" Lekar ga je namrgođeno posmatrao, vadeći iz svog unutrašnjeg džepa malenu lekarsku torbicu.

"Bar mi špric za potkožne injekcije niste slomili", progundao on. Zatim se nagnu nad Gilbretom, sa špricom ispunjenim nekom bezbojnom tečnošću i, zastavši za časak, duboko je zari i ova se automatski isprazni. Doktor potom odbaci špric i svi zajedno stadoše da čekaju.

Gilbret zatrepta očima, a zatim ih otvori. Trenutak je zurio u prazno. Kada je konačno progovorio, glas mu je bio tek šapat. "Ne vidim, Bajrone. Ne vidim!"

Bajron se ponovo nađe nad njega. "Sve je u redu, Gile. Samo se ti odmori."

"Ne želim da se odmaram." On pokuša da se uspravi. "Bajrone, kada će da izvedu skok?"

"Uskoro! Uskoro!"

"Ostani onda sa mnom. Ne želim da umrem sam." Prsti mu se slabačno zgrčiše, a zatim opustiše. Glava mu se zaklati unazad.

Lekar se nagnu nad njim, i odmah potom ispravi. "Zakasnili smo. Mrtav je." Bajrona su pekle oči od suza. "Žao mi je, Gile", reče on, "ali ti nisi znao. Nisi razumeo." Nisu ga čuli.

Bili su to teški časovi za Bajrona. Aratap je odbio da mu dopusti da prisustvuje obredu sahranjivanja u svemiru. Znao je da će, negde u brodu, Gilbretovo telo biti razneto u atomskoj peći, a zatim izbačeno u svemir, gde će se njegovi atomi možda zauvek pomešati sa tananim pramenovima međuzvezdane materije.

Artemisija i Hinrik biće tamo. Hoće li razumeti? Hoće li ona razumeti da je učinio jedino što je mogao?

Doktor mu je dao injekciju hrskavičavog ekstrakta koji će ubrzati zarastanje Bajronovih pokidanih ligamenata, tako da mu je bol u kolenu već gotovo sasvim popustio; ali to je ionako bio samo fizički bol. Na njega je mogao da ne obrati pažnju.

Osećao je, za trenutak, izvestan poremećaj u organizmu što je značilo da je brod napravio skok, a onda su za njega nastupili najgori časovi.

Ranije je osećao da su njegove procene tačne. Morale su biti. Ali šta ako je pogrešio? Šta ako su se našli baš u samom srcu pobune? Obaveštenje će biti otposlato pravo nazad na Tiran i armada će se okupiti. A on sam umreće svetan da je mogao spasti pobunu, ali da je rizikovao i uništio je.

Tokom tog teškog razdoblja setio se dokumenta. Dokumenta koji nije uspeo da dobavi.

Čudno je bilo to kako se u izvesnim trenucima prisećao dokumenta, a onda ponovo zaboravljao na njega. U toku je bila luda, usredsređena potraga za svetom pobunjenika s jedne strane, a s druge, pak, strane, niko uopšte nije tragao za tajanstvenim nestalim dokumentom.

Nije li pogrešnim stvarima pridavana nezaslužena pažnja?

Tada Bajronu sinu da je Aratap svesno išao na to da nabasa na svet pobunjenika sa samo jednim jedinim brodom. U šta je to imao poverenja? Da li bi smeo da čitavu jednu planetu izazove tek jednim jedinim brodom?

Autarh je rekao da je taj dokument nestao pre mnogo godina; ali, kod koga je sada bio?

Možda kod Tirana. Možda imaju dokument što sadrži tajnu kako da se jednim brodom savlada čitav jedan svet.

Ako je to bilo tačno, kakve je veze imalo gde se nalazi svet pobunjenika ili da li on uopšte postoji.

Vreme je prolazilo, a onda uđe Aratap. Bajron ustade.

"Stigli smo do pomenute zvezde", reče Aratap. "Ta je zvezda, kao što mi rekoše moji astrogatori, bila nova pre manje od milion godina. Ako je i imala planete, one su tada bile uništene. Sada je to beli petuljak. Ne može imati planete."

Bajron je zurio u njega: "I..."

"I vi ste bili u pravu. Ne postoji nikakav svet pobunjenika."

22. ITAKO...

Ni sva Aratapova filosofija nije mogla da u potpunosti izbriše osećanje žaljenja koje ga je ispunjavalo. Izvesno vreme uopšte nije ličio na sebe, već, ponovo, na svog oca. On je, takođe, poslednjih nedelja predvodio eskadrilu brodova protiv Kanovih neprijatelja.

Ali ovo je neko izopačeno vreme, i tamo gde je trebalo da se nalazi svet pobunjenika, njega nije bilo. Konačno, Kan nije imao neprijatelja; nije više bilo svetova koje bi mogao osvojiti. Ostao je samo Predstavnik koji je bio osuđen da se nosi sa sitnim nevoljama. I to je bilo sve.

Pa ipak, žaljenje je predstavljalo sasvim beskorisno osećanje. Njime se ništa nije moglo postići.

"Znači, bili ste u pravu", ponovi on. "Ne postoji nikakav svet pobunjenika."

Onda sede i dade Bajronu znak da učini isto. "Želim da porazgovaram sa vama."

Mladić ga je dostojanstveno posmatrao, a Aratap se vrlo iznenadi kada shvati da su se njih dvojica prvi put sreli pre manje od mesec dana. Mladić je sada bio stariji, mnogo stariji nego što čovek ostari za mesec dana, i nije se više plašio. Aratap pomisli kako postaje sve više dekadentan. Koliko li nas počinje da oseća naklonost prema pojedincima među našim podanicima? Koliko li nas želi da im bude

dobro?

"Nameravam da oslobodim Direktora i njegovu kćer", nastavi on. "Razume se, to je i politički inteligentan potez. U stvari, to je politički neizbežan potez. I tako, mislim da ću ih upravo sada osloboditi i vratiti na Okrutnoga. Da li biste vi hteli da ih tamo vratite?"

"Da li vi to i mene oslobađate?" upita Bajron.

"Da."

"Zašto?"

"Spasli ste mi brod i život."

"Sumnjam da bi vaša lična zahvalnost mogla da ima uticaja na državničke poslove."

Aratap samo što ne prsnu u smeh. Mladić mu se odista dopadao.

"Dobro, evo još jednog razloga. Dok sam istraživao veliku zaveru protiv Kana, bili ste opasni. Kada se ispostavilo da, u stvari, nikakva velika zavera ne postoji, i kada mi je od svega toga ostala samo linganška spletko čiji je vođa mrtav, vi više niste opasni. U stvari, bilo bi opasno suditi bilo vama bilo zatvorenicima sa Lingana.

Suđenje bi se održalo u nekom od linganških sudova, te tako ne bi bilo pod našom potpunom kontrolom. Nezubežno bi se povela reč i o takozvanom svetu pobunjenika. Te, iako tako nešto ne postoji, polovina stanovnika pod vlašću Tirana pomislila bi da taj zaključak možda ipak nije tačan, da tamo gde ima dima mora biti i vatre. Mi bismo im tako dali povoda za okupljanje, razlog za podizanje glasa, nadu za budućnost. Tiransko kraljevstvo bi do kraja veka sigurno potresla nekakva pobuna."

"Znači, sve nas oslobađate?"

"Pa, ja to baš ne bih nazvao pravom slobodom, pošto niko od vas nije potpuno odan Tiranu. Sa Linganom ćemo već izići na kraj, na naš način, tako da će naredni Autarh biti mnogo zavisniji od Kana. To više neće biti Savezna Država, te se ni sva suđenja neće nužno obavljati na Linganu. Svi umešani u zaveru, uključujući i one koji su sada u našim rukama, biće izgnani na svetove bliže Tiranu, gde će živeti prilično bezopasno po nas. Vi se, na primer, nećete moći vratiti na Nefelos i ne treba da se nadate da ćete povratiti svoju titulu Rančera. Ostaćete na Rodiji, zajedno sa pukovnikom Rizetom."

"Nije loše", primeti Bajron, "ali šta će biti sa brakom gospe Artemisije?"

"Želite da to sprečite?"

"Trebalo bi da znate da bismo mi želeli da se venčamo. Jednom ste rekli da bi se ta tiranska rabota nekako mogla sprečiti."

"Tada sam rekao da nešto pokušavam da postignem. Kako ono glasi stara izreka? 'Ljubavnicima i diplomatima treba oprostiti njihove laži'."

"Ali postoji način, Predstavniče. Kanu samo treba natuknuti da kada jedan moćan dvoranin želi da se orodi sa kakvom važnom porodicom onda to može značiti da ga je na to nagnala ambicija. Pobunu isto tako dobro može predvoditi i kakav ambiciozni Tiranin i ambiciozni Linganac."

Ovog puta Aratap se zaista nasmeja. "Rezonujete kao da ste zaista jedan od nas. Ali to ne bi prošlo. Želite li da čujete moj savet?"

"A on glasi?"

"Oženite se njom, samo brzo. U zavisnosti od okolnosti, teško da bi se posle nešto moglo učiniti u vezi s tim. Pohangu ćemo naći drugu ženu."

Bajron je oklevao. Zatim ispruži ruku. "Hvala vam, gospodine."

Aratap prihvati ponuđenu šaku. "Ionako baš ne marim mnogo za Pohanga. Ali jednu stvar ne smete smetnuti s uma. Nemojte dozvoliti da vas ambicija zavede. Iako ćete se oženiti Direktorovom kćerkom, vi sami nikada nećete postati Direktor. Niste tip koji nama treba."

Aratap je posmatrao Okrutnoga koji se smanjivao na viziekranu, osećajući duboko zadovoljstvo što je doneo odluku. Mladić je bio slobodan; kroz subeter već je bio uputio na Tiran poruku. Majora Androsa će bez sumnje udariti kap, ali na dvoru niko neće zatražiti od njega da podnese ostavku na mesto Predstavnika.

Ako bude potrebno, otputovaće na Tiran. Uspeće nekako da se probije do Kana i natera ga da ga sasluša. Kada bude znao sve pojedinosti, Kralju Kraljeva biće sasvim jasno da ništa drugo nije ni mogao da preduzme, te će stoga moći da porekne postojanje bilo kakvog neprijatelja.

Sada je već Okrutni predstavljao tek sjajnu tačku, jedva raspoznatljivu među zvezdama koje su počele da ga okružuju pošto su već polako napuštali Maglinu.

Rizet je promatrao tiranski brod-predvodnik koji se smanjivao na

viziekranu. "I tako", reče on, "taj nas je čovek pustio da odemo! Znae, kada bi svi Tirani bili poput njega, neka sam proklet ako ne bih stupio u njihovu flotu! Pa ipak me to, na neki naēin, uznemiruje. Imam svoje mišljenje o tome kakvi su Tirani, a ovaj se ne uklapa u njega. Pretpostavljaš li da može da nas čuje?"

Bajron ukljuēi automatskog pilota i okrenu se na pilotskom sedištu. "Ne. Razume se da ne može. Može nas pratiti kroz hipersvemir, kao što je to već činio, ali mislim da nas ne može uhoditi pomoću špijunskog zraka. Sećaš li se da je, kada nas je zarobio, znao samo ono o čemu smo razgovarali na četvrtoj planeti. Ništa više."

Artemisija uēe u pilotsku kabinu, sa prstom prislonjenim uz usne. "Nemojte tako glasno", reče ona. "Mislim da je zaspao. Još malo pa ćemo stiēi na Rodiju, Bajrone, je li tako?"

"Možemo stiēi jednim skokom, Arta. Aratap ga je izraēunao umesto nas."

"Moram da operem ruke", žurno se oglasi Rizet.

Posmatrali su ga dok je odlazio, a potom se ona odmah naēe u Bajronovom zagrljaju. Ovlaš ju je ljubio po čelu i očima, a onda pronaēe njene usne i čvršće obavi ruke oko nje. Poljubac je potrajao tako dugo da su oboje ostali bez daha. "Veoma te volim", šapnu ona, na šta on odvrati: "Volim te više no što umem da ti kažem!" Razgovor koji je potom usledio bio je isto tako neoriginalan kao i dve pomenute replike, ali u njima izazva istovetno osećanje zadovoljstva. Posle izvesnog vremena Bajron reče: "Hoće li nas venčati pre no što se spustimo?"

Artemisija se malko namršti. "Pokušala sam da mu objasnim da je on Direktor i kapetan ovog broda, kao i to da ovde nema nijednog Tiranina. Ali nisam sigurna. Prilično je uznemiren. Uopšte nije pri sebi, Bajrone. Pošto se odmori, pokušaću ponovo."

Bajron se nežno nasmeši. "Ne brini. Ubedićemo ga."

Rizet se vrati hodajući bučnim koracima, i još s vrata dobaci: "Voleo bih da i dalje imamo prikolicu. Ovde nema mesta ni da se diše!"

"Za nekoliko časova smo na Rodiji", odgovori Bajron. "Uskoro ćemo napraviti skok."

"Znam." Rizet se namršti. "I ostaćemo na Rodiji do smrti. Nemojte misliti da žalim; drago mi je što sam živ. Ali baš se sve ovo blesavo savršilo."

"Ništa se nije završilo", reče blago Bajron.

Rizet podiže pogled. "Hoćeš da kažeš da možeš sve započeti iz početka? Ne, ja ne mislim tako. Možda ti i možeš, ali ja ne. Suviše sma star i ništa više nije preostalo za mene. Lingan će postati isto što i ostale planete i ja ga više nikada neću videti. Mislim da me to najviše muči. Tamo sam rođen i tamo sam živeo čitavog života. Na svakom drugom mestu biću samo pola čoveka. Ti si mlad; zaboravićeš Nefelos."

"U životu postoji i nešto važnije no što je rodna planeta, Tedore. Da smo u prošlim vekovima to shvatili, mogli smo mnogo da postignemo. Sve planete su naši rodni svetovi."

"Možda. Možda. Da postoji svet pobunjenika, možda bih se i složio s tobom."

"Svet pobunjenika postoji, Tedore."

"Nisam raspoložen, Bajrone", oštro odvrati Rizet.

"Ne lažem. Postoji jedan takav svet, i ja znam gde se on nalazi. Trebalo je da mi to postane jasno još pre nekoliko nedelja, kao i svima iz našeg društva. Sve činjenice su nam bile na raspolaganju. Kucale su na vrata mog uma, u nemogućnosti da uđu unutra sve do onog trenutka, na četvrtoj planeti, kada smo ti i ja razoružali Džontija. Sećaš li ga se kako je stajao tamo i govorio da petu planetu nećemo naći bez njegove pomoći? Sećaš li se njegovih reči?"

"Ne sećam ih se tačno."

"Ja mislim da ih se sećam. Rekao je: 'Na svaku zvezdu dolazi otprilike sedamdeset kubnih svetlosnih godina. Ako budete pokušavali nasumice, bez mene, verovatnost da dospete makar na milijardu milja od neke zvezde iznosi jedan prema dve stotine pedeset kvadriliona. I to u blizinu bilo koje zvezde!' U tom trenutku, mislim, činjenice su uspele da prodru do mog uma. Prosto sam osetio ono: Klik!"

"U mom umu ništa ne klikće", odvrati Rizet. "Ne bi li ti to malo objasnio?"

"Uopšte mi nije jasno na šta ciljaš, Bajrone", umeša se Artemisija.

"Zar ne shvatate da je upravo tu verovatnost Gilbret trebalo da reši u svoju korist?" upita Bajron. "Sećate se njegove priče. Meteor je pogodio brod i skrenuo ga sa kursa, ali on se po obavljenim skokovima ipak našao unutar nekog zvezdanog sistema. To se

moglo dogoditi samo pod tako neverovatnim okolnostima da je u tako nešto teško poverovati."

"Znači, to je ipak bila samo priča jednog ludaka i ne postoji nikakav svet pobunjenika?"

"Sem u slučaju ako se stekne jedan uslov pod kojim je spuštanje unutar nekog zvezdanog sistema manje neverovatno, a takav uslov je ipak moguć. U stvari, postoji niz okolnosti, koje je trebalo da budu okupljene na jednom mestu i u isto vreme da bi on morao stići do nekog sistema. Upravo je to bilo neizbežno."

"I?"

"Sećate se načina na koji je rezonovao Autarh? Postrojenja na Gilbretovom brodu nisu bila oštećena, tako da nije došlo do promene u hiperatomskom potisku - to jest, u dužini skokova. Promenjen im je bio jedino pravac, i to tako da je stigao do jedne od pet zvezda u neobično velikom prostranstvu Magline. To objašnjenje je već samo po sebi bilo neverovatno."

Ali koja je alternativa? Alternativa je da ni snaga ni pravac nisu bili promenjeni. Nema razloga za pretpostavku da je meteor uticao na pravac. To je jedina moguća pretpostavka. Šta ako je brod jednostavno nastavio svojim prvobitnim kursom? Bio je usmeren prema jednom zvezdanom sistemu, te je i završio u tom zvezdanom sistemu. U tom slučaju, više nemamo posla sa verovatnostima."

"Ali zvezdani sistem ka kome je bio usmeren..."

"... bio je zvezdani sistem Rodije. I tako je on stigao na Rodiju. Čini li vam se to tako očiglednim da je toliko teško shvatiti?"

"Ali onda se taj svet pobunjenika mora nalaziti negde kod kuće", upade Artemisija. "A to je nemoguće!"

"Zašto je nemoguće? Nalazi se negde u sistemu Rodije... Postoje, u načelu dva načina da se nešto sakrije. Stvar možete staviti tamo gde je niko ne može pronaći, kao na primer u Maglini Konjske glave. Ili ga možete staviti tamo gde nikom neće pasti na pamet da je baš tu traži, ispred nosa.

Razmislite malo o tome šta se dogodilo Gilbretu pošto se spustio na svet pobunjenika. Vraćen je živ na Rodiju. Prema njegovoj teoriji, to su učinili kako bi sprečili tiransku poturu za brodom koja bi ih mogla dovesti u opasnu blizinu samog sveta. Ali zašto su mu poštedeli život? Da su brod vratili sa mrtvim Gilbretom postigli bi isti cilj, a

predupredili bi i mogućnost da Gilbret ikada progovori, što je on konačno i učinio.

I to se može samo objasniti pretpostavkom da se svet pobunjenika nalazi u rodijanskom sistemu. Gilbret je bio jedan od Hinrijada, a gde bi se drugde život jednog Hinrijada toliko poštovao do baš na Rodiji?"

Artemisija je grčevito stiskala šake. "Ali ako je to što kažeš istina, Bajrone, onda je otac u strahovitoj opasnosti!"

"On je to već dvadeset godina", složi se Bajron, "ali možda ne onako kako ti to misliš. Gilbret mi je jednom kazao kako je veoma teško pretvarati se da si diletant i sasvim bezvredan čovek, pretvarati se u toj meri da se uživiš u tu ulogu te se tako ponašaš i kada si među prijateljima, pa čak i kada si sam. Razume se, kod njega je to, jadnika, bilo uglavnom samopretvaranje. On se, u stvari, nije uživao u tu ulogu. Njegovo pravo ja veoma je lako izlazilo na videlo kada je bio s tobom, Arta. Pokazao ga je i pred Autarhom. Čak je smatrao shodnim da ga pokaže i preda mnom, i to posle veoma kratkog poznanstva.

Ali pretpostavljam da je moguće stalno živeti takvim životom, ako čovek za to ima dovoljno snažan razlog. Može se lagati čak i vlastita kćerka, pa čak i dozvoliti da se ona uda za užasnog čoveka samo da se ne bi ugrozilo životno delo koje se zasniva na neprikosnovenom poverenju Tirana; može se, čak, pristati i na ulogu poluludaka..."

Artemisiji konačno pođe za rukom da povрати glas. "Ti, u stvari, ne misliš to što govoriš!" zaškripa ona.

"Ali, Arta, to je jedino moguće objašnjenje! On je Direktor već više od dvadeset godina. Tokom tog razdoblja Rodija je, zahvaljujući Tiranima, stalno teritorijalno jačala, jer su oni smatrali da su posedi kod njega u sigurnim rukama. Već dvadeset godina on organizuje pobunu koju oni ne ometaju, jer im izgleda potpuno bezopasan."

"To su samo nagađanja, Bajrone", usprotivi se Rizet, "i to nimalo manje opasna od onog pređašnjeg."

"Ovo nije nikakvo nagađanje", nastavi Bajron. "U našoj poslednjoj raspravi rekao sam Džontiju da on mora da je izdajnik koji je ubio mog oca, a ne Direktor, jer moj otac nikada ne bi bio toliko glup da u poverenju saopšti Direktor u bilo kakvo obaveštenje koje bi ga moglo stajati glave. Ali stvar je u tome... i ja sam to već tada znao... da je

moj otac upravo to i učinio. Gilbret je saznao za Džontijevu zavereničku ulogu prisluškujući razgovore između mog oca i Direktora.

Ali to nas može odvesti u dva pravca. Mislili smo da je moj otac radio za Džontija i da je pokušavao da pridobije Direktora. Zašto ne bi isto tako bilo verovatno, ili čak, verovatnije, da je on radio za Direktora i da je njegova uloga u Džontijevoj organizaciji bila uloga agenta sa sveta pobunjenika, koji pokušava da spreči preranu eksploziju na Linganu jer bi to uništilo dve decenije pažljivog planiranja?

Šta mislite, zašto mi je bilo toliko važno da spasem Aratapov brod kada je Gilbret skratio motore? Nisam to, naravno, učinio zbog sebe. Tada nisam mislio da će me Aratap osloboditi, bez obzira na sve. Nisam to učinio ni toliko zbog tebe, Arta. Uradio sam to da bih spasao Direktora. On je bio važniji od nas. A jadni Gilbret to nije shvatio."

Rizet odmahnu glavom. "Žao mi je. Ja naprosto ne mogu u sve to da poverujem!"

U tom trenutku, začu se novi glas. "A ipak, mogli biste! Jer sve je to istina!" Direktor je stajao pred vratima, visok i mračnog pogleda. To i jeste i nije bio njegov glas. Bio je otresit i samouveren. Artemisija potrča ka njemu. "Oče! Bajron kaže..."

"Čuo sam šta je Bajron rekao." Milovao ju je po kosi dugim, nežnim pokretima. "I tačno je. Čak bih dozvolio i da se udaš."

Ona se odvoji od njega gotovo pocrvenevši. "Zvučiš sasvim drugačije. Kao da..."

Rizet je zurio u njega, a njegov inače rumeni ten bio je siv kao i kosa. Bajron je prestao da diše.

"Dođi, Bajrone", pozva ga Hinrik.

On spusti ruku na Bajronovo rame. "Bilo je trenutaka, mladiću, kada sam bio spreman da žrtvujem tvoj život. Možda će u budućnosti opet iskrsnuti neki takav trenutak. Dok ne osvane taj određeni dan, nisam u stanju nijedno od vas da zaštitim. Ne mogu biti niko drugi do onaj stari, kakav sam oduvek bio. Razumete li to?"

Oboje klimnuše.

"Na nesreću", nastavi Hinrik, "šteta je počinjena. Pre dvadeset godina još nisam bio toliko ogrezao u svojoj ulozi kao što sam to danas. Trebalo je da naredim da ubiju Gilbreta, ali nisam mogao.

Budući da to nisam učinio, sada se zna da postoji svet pobunjenika i da sam mu ja vođa."

"Samo mi to znamo", reče Bajron.

Hinrik se gorko osmehnu. "To ti misliš, zato što si još mlad. Zar misliš da je Aratap gluplji od tebe? Tvoje rezonovanje, koje te je dovelo do lokacije i vođe sveta pobunjenika, zasniva se na činjenicama koje su i njemu poznate, a on ume isto tako dobro da razmišlja kao i ti. On je samo stariji, oprezniji; na njemu je velika odgovornost. Mora biti siguran.

Misliš li da te je oslobodio samo zato što si mu se dopao? Ja mislim da te je oslobodio iz istog razloga kao i prošli put... jednostavno zato da bi ga poveo dalje stazom koja vodi do mene."

Bajron preblede. "Onda moram napustiti Rodiju?"

"Ne. To bi bilo pogubno. Nemaš nikakvog razloga da odeš, sem onog pravog. Ostani sa mnom i oni neće biti sigurni. Gotovo sam ostvario svoje planove. Možda još godinu dana, a možda i manje."

"Ali, Direktore, postoje faktori kojih niste svesni. To je ona stvar sa dokumentom..."

"Za kojim je tragao tvoj otac?"

"Da."

"Tvoj otac, dečače, nije znao sve što je imalo da se zna. Nikada nije sigurno imati uz sebe osobu koja zna sve činjenice. Stari Rančer je došao do tog dokumenta nezavisno od mene, razgledajući moju biblioteku. Imao sam u njega poverenja. Shvatio je njegovo značenje. Da me je upitao, rekao bih mu da se više ne nalazi na Zemlji."

"U tome i jeste stvar, ser. Ubeđen sam da je kod Tirana."

"Razume se da nije. Kod mene je. Imam ga već dvadeset godina. Upravo je taj dokument bio razlog za osnivanje sveta pobunjenika, jer tek kada sam ga se dočepao mogao sam biti siguran da ćemo i zadržati ono što jednom budemo osvojili."

"Znači, to je neko oružje?"

"To je najveće oružje u čitavoj Vaseljeni. Unišćemo Tirane i nas zajedno s njima, ali spašćemo Magličasta Kraljevstva. Bez njega bismo možda mogli da pobedimo Tirane, ali samo bismo jedan feudalni despotizam zamenili drugim i kao što mi kujemo zaveru protiv Tirana tako bi se našao neko ko bi skovao zaveru protiv nas. I

mi i oni moramo biti bačeni u korpu za otpatke zajedno sa prevaziđenim političkim sistemima. Došlo je vreme za sazrevanje, kao što je jednom stiglo i na planetu Zemlju, tako da ćemo dobiti novi oblik vladavine, oblik koji još nikada nije bio isproban u ovoj Galaksiji. Neće biti Kanova, Autarha, Direktora ili Rančera."

"U ime Svemira", iznenada zagrme Rizet, "koga će onda biti?"

"Naroda."

"Naroda? Kako on može da upravlja? Mora postojati jedna osoba koja će donositi odluke!"

"Postoji način. Nacrt koji posedujem odnosi se na mali deo jedne planete, ali može se prilagoditi čitavoj Galaksiji."

Direktor se osmehnu. "Dođite, deco, mogao bih i da vas venčam. Sada to više nikome ne može nauditi."

Bajron čvrsto steže Artemisijinu ruku, a ona mu se osmehnu. Osetili su onaj čudni unutrašnji grč kada je Okrutni napravio jedan jedini, već ranije izračunati skok.

"Pre no što počnete, gospodine", reče Bajron, "da li biste mi rekli nešto o tom planu koji ste pomenuli, kako biste zadovoljili moju radoznalost i omogućili mi da se usredsredim na Artu."

Artemisija se nasmeja. "Biće bolje, oče, da to učiniš", reče Arta. "Ne bih mogla da podnesem da mi mladoženja bude odsutan!"

Hinrik se osmehnu. "Znam taj dokument napamet. Slušajte!"

I dok je rodijansko sunce bleštalo na viziekranu Hinrik poče da izgovara reči koje su bile starije... daleko starije od svih planeta u Galaksiji, sem jedne.

"Mi, narod Sjedinjenih Država, u želji da obrazujemo savršeniji savez, vaspostavimo pravdu, obezbedimo unutrašnji mir i zajedničku odbranu, stvorimo uslove za opšte blagostanje i zajamčimo blagodet slobode kako sebi tako i svom potomstvu, određujemo i utvrđujemo ovaj Ustav za Sjedinjene Države Amerike..."

Sadržaj

1. MRMOR SPAVAĆE SOBE
2. MREŽA RAZAPETA PREKO SVEMIRA
3. OBZIRNOST I RUČNI ČASOVNIK
4. SLOBODAN?
5. KLIMAVA GLAVA NA RAMENIMA
6. I TO NOSI KRUNU!
7. MUZIKANT UMA
8. IZA SUKNJE JEDNE GOSPE
9. I U ODORI JEDNOG TIRANINA
10. MOŽDA!
11. A MOŽDA I NE!
12. AUTARH DOLAZI
13. AUTARH OSTAJE
14. AUTARH ODLAZI
15. RUPA U SVEMIRU
16. PROGONITELJI
17. I PROGONJENI
18. IZLAZ IZ ČELJUSTI PORAZA
19. PORAZ
20. GDE?
21. OVDE?
22. I TAKO...